

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 - 2020

AKTUALIZACE

FINÁLNÍ VERZE 2.0

Vedoucí zpracovatelského týmu: Ing. Petr Zahradník

Obsah

1. Úvod	4
2. Hodnocení hlavního cíle strategie	5
2.1. Makroekonomické ukazatele	5
2.2. Demografické ukazatele	7
3. Hodnocení tematických pilířů strategie	11
3.1. Hodnocení tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika	11
Cíl 1.1 – Zvýšit konkurenceschopnost aplikací výsledků výzkumu a vývoje a inovačními projekty	12
Cíl 1.2 – Posílit význam sektoru služeb v regionální ekonomice	19
Cíl 1.3 – Posílit roli malých a středních podniků	22
Cíl 1.4 – Dominantní průmyslové sektory udrží svoji konkurenceschopnost	28
3.2. Hodnocení tematického pilíře Úspěšná společnost	31
Cíl 2.1 – Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech	32
Cíl 2.2 – Přiblížit skutečnou míru nezaměstnanosti k přirozené míře	46
Cíl 2.3 – Zefektivnit síť sociálních služeb na základě skutečné poptávky	51
Cíl 2.4 - Zefektivnit síť zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností.....	56
3.3. Hodnocení tematického pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova	66
Cíl 3.1 - Zlepšit parametry životního prostředí.....	67
Cíl 3.2 - Zatraktivnit život na venkově a podporovat diversifikaci činností na venkově	82
Cíle 3.3 a 3.4 Vztažené k tematické oblasti doprava	92
3.4. Hodnocení tematického pilíře Atraktivní region.....	100
Cíle 4.1 a 4.2 Vztažené k tematické oblasti cestovní ruch	101
Cíle 4.3 a 4.4 Vztažené k tematické oblasti kultura.....	112
3.5. SWOT analýza	118
4. Scénář proveditelného naplnění vize	125
4.1 Horizontální témata	125
4.1.1 Trvale udržitelný rozvoj	125
4.1.2 Rovné příležitosti.....	127
4.1.3 Kohezní politika Evropské unie a možnosti Víceletého finančního rámce EU.....	129
4.1.4 Respektování principu územní dimenze a integrovaného přístupu	137
4.1.5 Aplikace finančních nástrojů	142
4.2 Přehled cílů, úkolů a opatření.....	147

4.2.1 Pilíř Konkurenceschopná ekonomika	147
4.2.2 Úspěšná společnost.....	162
4.2.3 Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova	175
4.2.4 Atraktivní region.....	188
5. Finanční rámec strategie.....	199
5.1. Celkové finanční náklady realizace strategie	199
5.2. Odhad portfolia typů finančních zdrojů strategie.....	200
5.3. Finanční náklady na realizaci strategie podle pilířů.....	201
5.3.1. Finanční náklady v Konkurenceschopné ekonomice.....	201
5.3.2. Finanční náklady v Úspěšné společnosti	202
5.3.3. Finanční náklady v Efektivní infrastruktuře a rozvoji venkova.....	203
5.3.4. Finanční náklady v Atraktivním regionu	204
6. Implementační a monitorovací systém.....	205
6.1 Implementační systém	205
6.2 Monitorovací systém	210
7. Závěrečné shrnutí	212
8. Přílohy	213
8.1. Seznam tabulek	213
8.2. Seznam obrázků	216

1. Úvod

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 se v roce 2013 blíží k polovině doby své platnosti. V roce 2013 rovněž končí platnost stávajícího programového období 2007-2013 rozpočtového procesu Evropské unie a otevírají se dveře nástupu nového programového období 2014-2020, včetně utváření inovativní podoby nastavení kohezní politiky Evropské unie. Ta přitom představuje jeden z vůdčích instrumentů pro naplňování cílů Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020. V kontextu dvou výše uvedených motivací lze formulovat rovněž cíle tohoto dokumentu - aktualizace Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020:

- zhodnotit dosavadní stav naplňování cílů Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020, včetně širších vnějších souvislostí,
- v reakci na poznatky hodnocení a v kontextu nových směrů fungování kohezní politiky Evropské unie případně upravit formulaci návrhové části, tj. cílů, úkolů a opatření Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020.

Obsah tohoto dokumentu respektuje jeho strukturaci ve Strategii rozvoje Zlínského kraje 2009-2020, ve členění na vizi a 4 tematické pilíře pokrývající relevantní oblasti rozvoje Zlínského kraje (viz tabulka 1-1), k nimž jsou dále formulovány cíle, úkoly a opatření.

Tabulka 1-1: Obsahová strukturace Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020

VIZE ROZVOJE ZLÍNSKÉHO KRAJE			
Zlínský kraj – region s moderní prosperující ekonomikou s rostoucí životní úrovní a vysokou zaměstnaností, atraktivní pro obyvatele, investory i návštěvníky			
TEMATICKÉ PILÍŘE			
1. Konkurenceschopná ekonomika	2. Úspěšná společnost	3. Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova	4. Atraktivní region
- Podnikání MSP a služby - Průmysl, věda, výzkum a inovace - Informační a komunikační technologie	- Školství a celoživotní učení - Trh práce - Sociální služby - Zdravotnictví	- Životní prostředí a energetika - Zemědělství a rozvoj venkova - Doprava	- Cestovní ruch - Kultura a památková péče

Zdroj: Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020

Následující kapitola hodnotí naplnění hlavního cíle prostřednictvím klíčového monitorovacího měřítka – úrovně HDP Zlínského kraje vůči průměru EU-27 s doplněním o některé další makroekonomické a demografické ukazatele. Na toto hodnocení následně navazuje hodnocení dílčích tematických pilířů.

2. Hodnocení hlavního cíle strategie

Vize Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 je z praktického hlediska operacionalizována do podoby ukazatele regionálního HDP Zlínského kraje na obyvatele v PPS vůči průměru 27 zemí Evropské unie. Hlavním cílem Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 je v roce 2020 dosáhnout 100 % hodnoty EU 27. Jak se tento cíl daří naplňovat?

2.1. Makroekonomické ukazatele

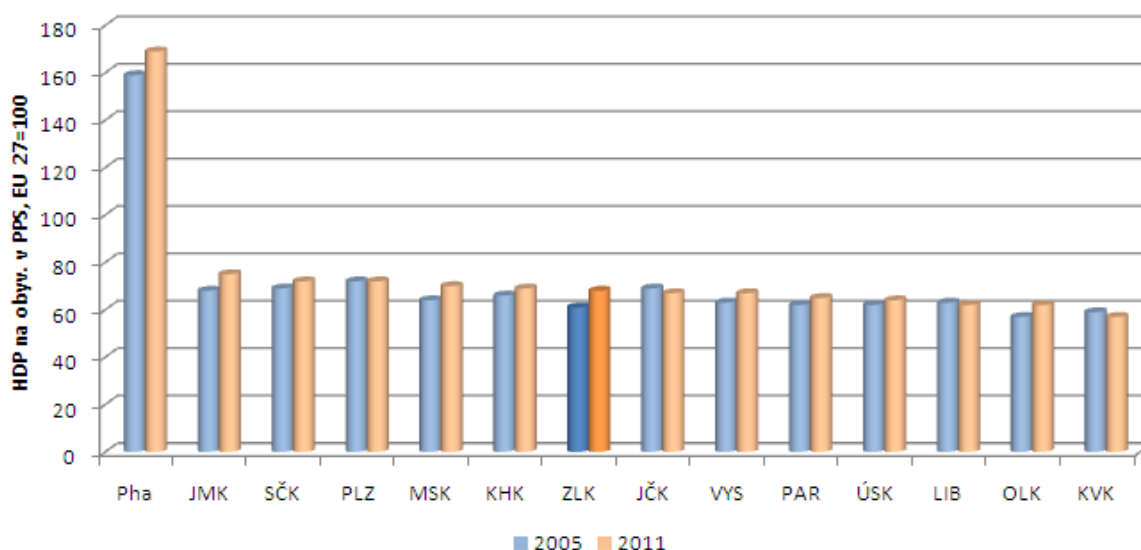
Tabulka 2-1 zachycuje trend vývoje ukazatele HDP na obyvatele v PPS k hodnotě EU 27 pro Zlínský kraj. První klíčový poznatek naznačuje, že konvergenční období 2006-2009 bylo v roce 2009 vystřídáno čtyřprocentním poklesem s následným mírným zlepšením mezi roky 2010 a 2011. V tomto ohledu vývoj Zlínského kraje více méně kopíruje vývoj České republiky. Obrázek 2-1 pak doplňuje informaci o tom, že z hlediska hodnoceného ukazatele patří Zlínskému kraji pozice uprostřed mezi kraji České republiky. Zároveň se mezi roky 2005 a 2011 zvýšila relativní hodnota HDP Zlínského kraje více než v případě dalších krajů České republiky.

Tabulka 2.1-1: Vývoj hodnot ukazatele HDP na 1 obyvatele Zlínského kraje v PPS za období 2006-2011; EU 27 = 100 %; srovnání s referenčním územím České republiky

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
HDP na obyvatele Zlínského kraje (EU 27 = 100)	63	65	69	71	67	68
HDP na obyvatele České republiky (EU 27 = 100)	77	80	81	83	80	80

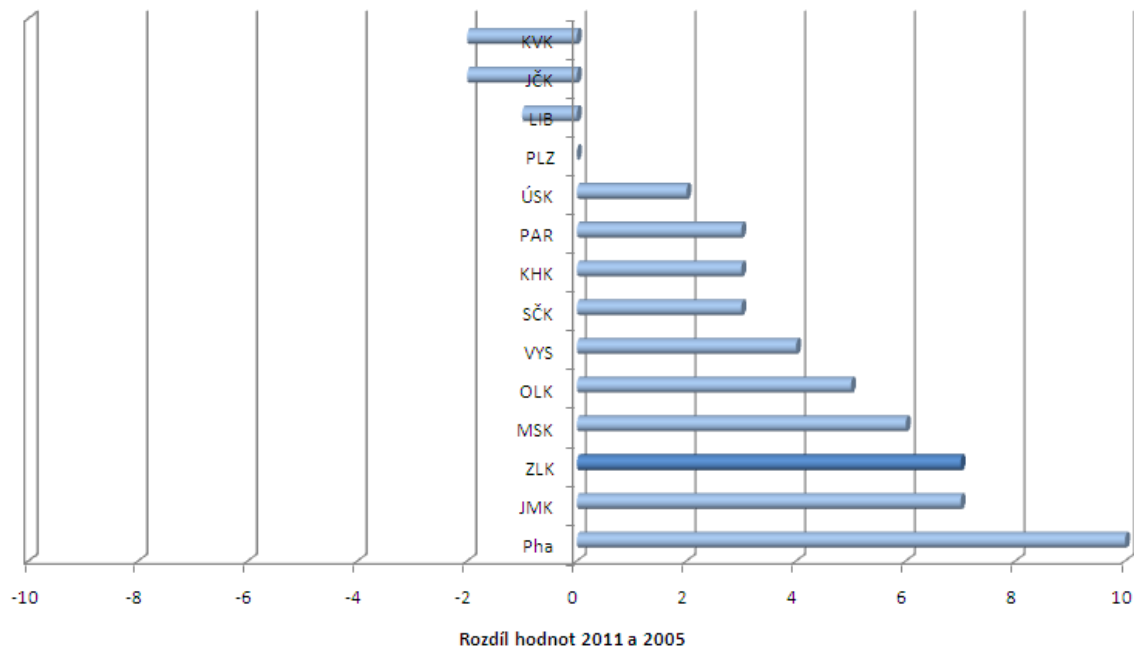
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 2.1-1: Výše hodnoty ukazatele HDP na 1 obyvatele Zlínského kraje v PPS za období 2006-2011; EU 27 = 100 %; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 2.1-2: Změna výše hodnoty ukazatele HDP na 1 obyvatele Zlínského kraje v PPS mezi roky 2005 a 2011; EU 27 = 100 %; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Poznamenejme, že v rámci regionu Zlínského kraje bylo v roce 2011 vytvářeno 4,7 % HDP České republiky. Tento podíl odpovídá přibližně pětiprocentním hodnotám z konce 90. let 20. století a představuje v zásadě konstantní, respektive mírně zvýšenou, hodnotu v porovnání před 10 lety. Dále poznamenejme, že za posledních více než 10 let zaznamenal Zlínský kraj posun o cca 12 procentních bodů směrem k průměru Evropské unie. Tuto skutečnost je možné vnímat jako velmi úspěšný konvergenční počín, pro který však začíná být rizikový aktuální divergenční vývoj. Úroveň HDP v regionu Zlínského kraje koresponduje s vývojem mezd, umístěním aktivit s odpovídající úrovní vytvářené přidané hodnoty a celkovou ekonomickou strukturou regionu. Konečně uveďme, že hodnota HDP na obyvatele v PPS Zlínského kraje vůči průměru EU 27 převyšuje hodnotu tohoto ukazatele pro nové členské státy EU 13 o 0,4 procentního bodu. Pokud bychom brali jako měřítko pouze hodnotu pro země střední a východní Evropy, které vstoupily do Evropské unie v letech 2004, 2007 a 2013, pak je tato hodnota o 4,7 procentního bodu níže než ve Zlínském kraji. Reálný konvergenční proces Zlínského kraje se tak týkal především porovnání vůči celé Evropské unii a nikoliv tak viditelně vůči novým členským státům, z nichž řada, na rozdíl od České republiky, našla cestu z krize podstatně rychleji a dynamičtěji.

Ukazatel tvorby hrubého fixního kapitálu v posledním sledovaném období procházel proměnlivým vývojem, velmi podstatně ovlivněným dopadem hospodářské krize. Absolutní objem investic byl v roce 2010 srovnatelný s rokem 2006, nejhlubší propad v objemu investic vykázaný v roce 2009 vrátil investiční aktivitu ve Zlínském kraji dokonce až před rok 2004 (viz tabulka 2-2). Již v původní verzi Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 bylo významně poukazováno na fakt, že Zlínský kraj je podinvestovaný a tento závěr pod vlivem

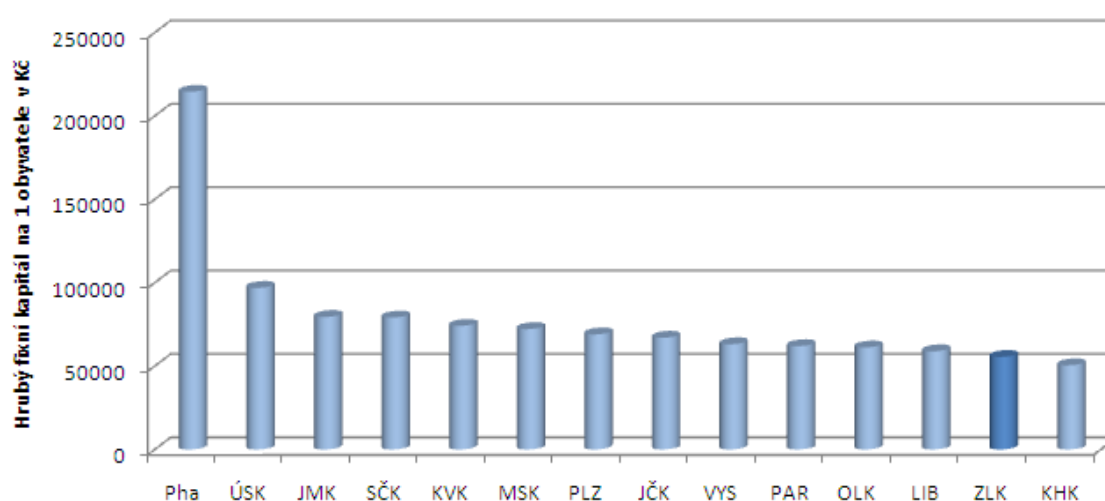
dopadu hospodářské krize ještě podstatně zesílil. Podíl investic v regionu na celkové investiční aktivitě České republiky (3,5 %) je nižší než analogický ukazatel vztahující se k HDP (4,7 %). V přepočtu na obyvatele je intenzita investic ve Zlínském kraji na hodnotě nižší než dvě třetiny průměru České republiky. Za pět let o přibližně 4 procentní body poklesla i míra investic na celostátně výrazně podprůměrnou hodnotu 17,9 % (tabulka 2-2). Nízká investiční aktivita ve Zlínském kraji je patrná nejen rovněž v případě mezikrajského porovnání (viz obrázek 2-3). Naopak v případě disponibilního důchodu na obyvatele, který je rozhodujícím faktorem pro vývoj soukromé spotřeby domácností, je diference oproti hodnotě celostátního průměru relativně malá, když v roce 2011 dosáhla 93,5 % průměru České republiky.

Tabulka 2.1-2: Vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů Zlínského kraje za období 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyv. (Kč)	57 528	58 664	58 997	50 039	55 972	55 535
Míra investic (%)	21,9	22,5	20,8	16,2	18,5	17,9

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 2.1-3: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

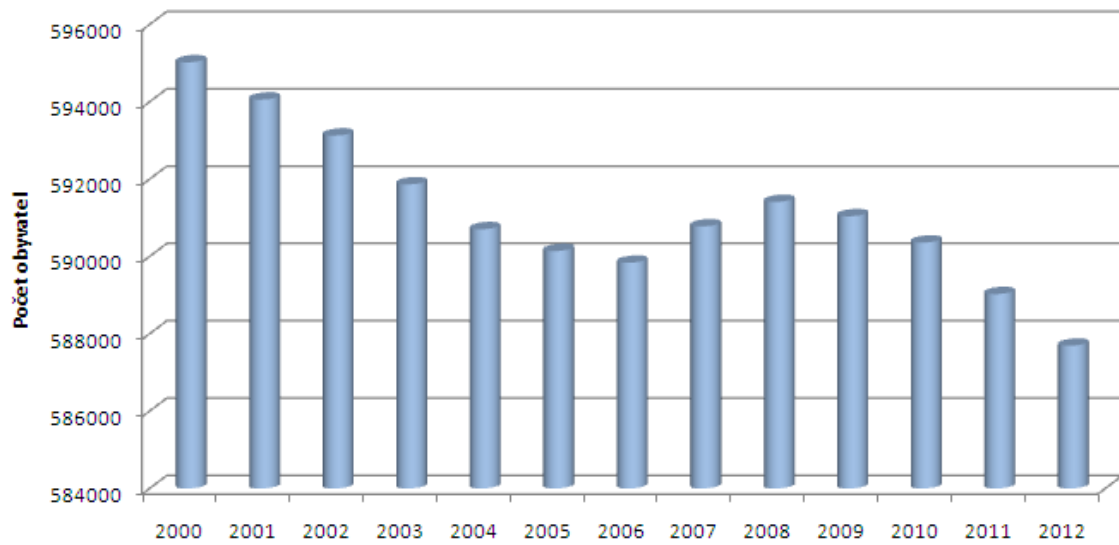

Zdroj: Český statistický úřad

2.2. Demografické ukazatele

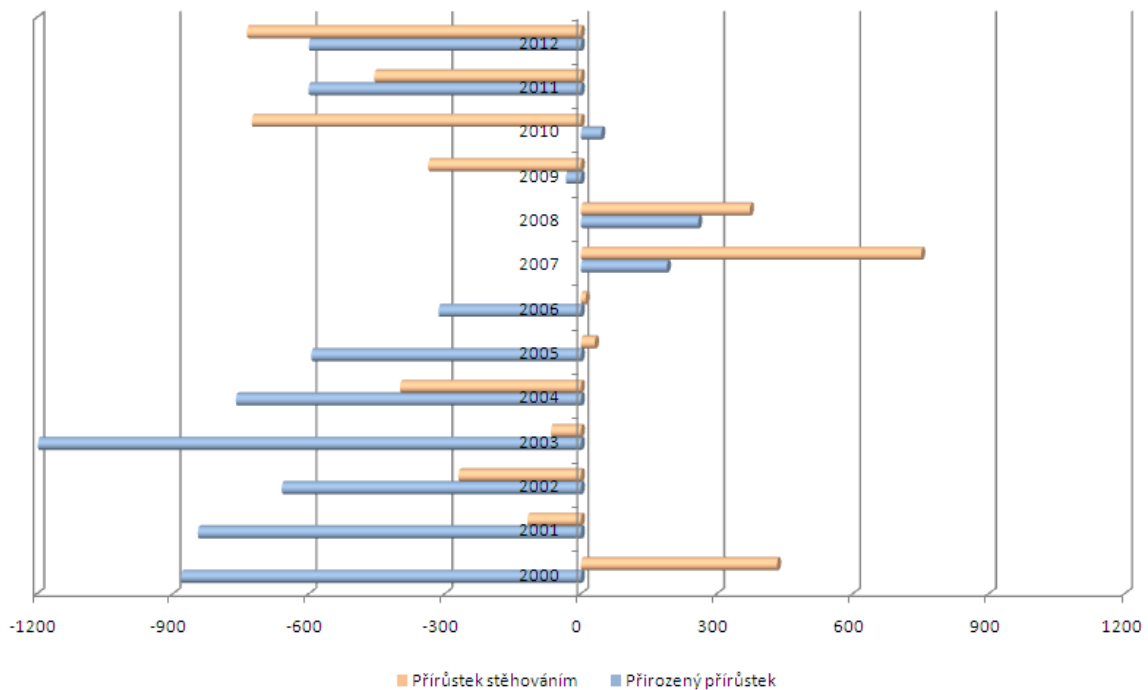
Druhá otázka našeho zájmu se týká vývoje demografických ukazatelů na území Zlínského kraje. Obrázek 2-3 charakterizuje vývoj počtu obyvatel Zlínského kraje v období let 2010 až 2012. Přes existenci oscilujících tendencí v období 2006-2008 je typickým znakem neustálý pokles počtu obyvatel Zlínského kraje ve sledovaném období. K tomuto vývoji přispívá záporná hodnota jak přirozeného přírůstku, tak migračního salda. Přirozenou změnou obyvatelstva klesl počet obyvatel Zlínského kraje mezi roky 2000 a 2012 téměř o 6 tisíc osob, mechanickou měnou pak o 1,5 tisíc osob (viz obrázek 2-4).

Obrázek 2.2-1: Vývoj počtu obyvatel Zlínského kraje v období let 2000-2012

Zdroj: Český statistický úřad

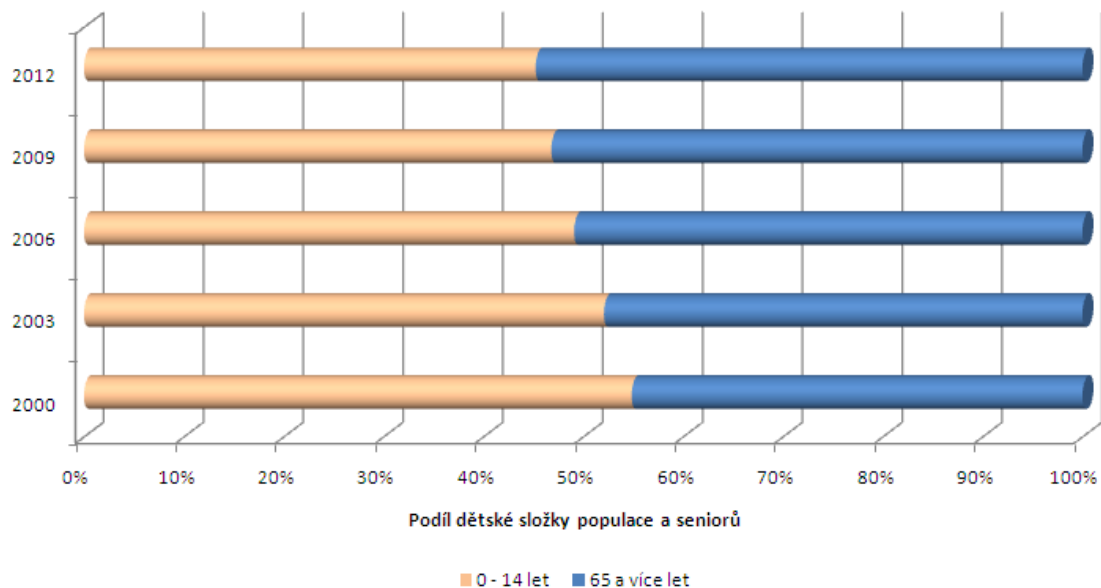
Obrázek 2.2-2: Vývoj migračního salda a přirozeného přírůstku Zlínského kraje za období let 2010-2012

Zdroj: Český statistický úřad

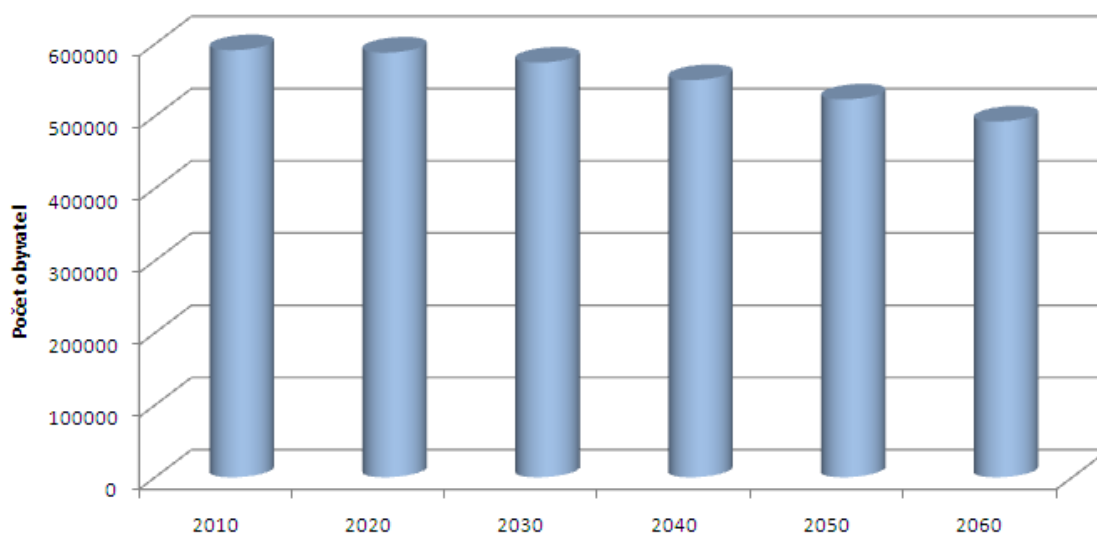
Logickým důsledkem záporného přirozeného přírůstku je zvyšující se zastoupení seniorů v populaci a naopak snižování zastoupení dětské složky populace. Obrázek 2-5 demonstruje tento trend v časovém období let 2000 až 2012.

Obrázek 2.2-3: Podíl dětské složky populace do 15 let a seniorů nad 65 let Zlínského kraje ve vybraných letech období 2000 až 2012

Zdroj: Český statistický úřad

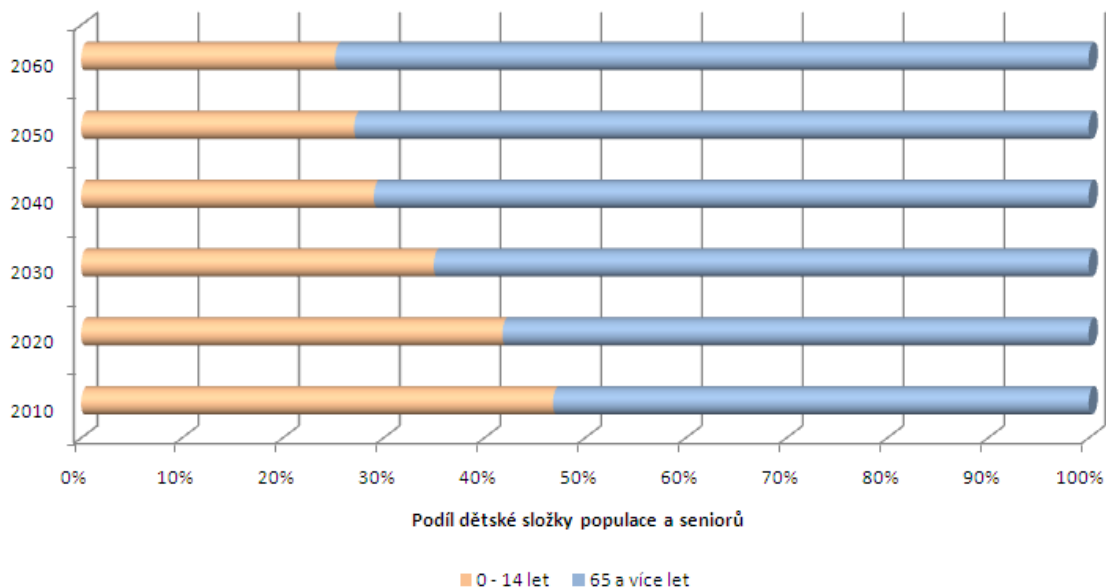
Obrázek 2.2-4: Projekce vývoje počtu obyvatel Zlínského kraje v období let 2010-2060

Zdroj: Český statistický úřad

Do budoucna lze očekávat pokračování uvedených trendů, a to jak vzhledem k počtu obyvatel (viz obrázek 2-6), tak vzhledem k intenzifikaci procesu demografického stárnutí (viz obrázek 2-7), o čemž svědčí rovněž projekce změny hodnoty indexu stárnutí, tj. podílů počtu osob starších 65 let k počtu osob mladších 15 let z hodnoty 1,14 v roce 2010 na hodnotu 2,97 v roce 2060.

Obrázek 2.2-5: Projekce vývoje podílů dětské složky populace do 15 let a seniorů nad 65 let Zlínského kraje ve vybraných letech období 2010 až 2060

Zdroj: Český statistický úřad

Shrnutí

1. Ambivalentní vývoj úrovně HDP na obyvatele Zlínského kraje – konvergenční tendence v období 2006-2011, divergenční tendence v rámci srovnání let 2009/2010
2. Dlouhodobé postavení Zlínského kraje uprostřed pořadí krajů České republiky vzhledem k ukazateli HDP na obyvatele
3. Relativně nízká míra investic na území Zlínského kraje
4. Dlouhodobě klesající tendence vzhledem k počtu obyvatel Zlínského kraje, a to jak vzhledem k přirozené, tak vzhledem k mechanické změně obyvatelstva
5. Probíhající proces demografického stárnutí s tendencemi k intenzifikaci tohoto procesu ve Zlínském kraji

3. Hodnocení tematických pilířů strategie

Třetí kapitola se zabývá hodnocením tematických pilířů Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 v souladu s jejím členěním.

3.1. Hodnocení tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika

První podkapitola analýzy naplnění Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 hodnotí naplnění cílů a úkolů tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika, jejichž přehled uvádí tabulka 3.1-1, a to v kontextu tří okruhů hodnocení:

- vývoje hodnot relevantních ukazatelů,
- realizace rozvojových projektů spolufinancovaných z kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007-2013 v rámci cíle Konvergence jako dominantní rozvojové politiky relevantní pro řadu cílů strategie,
- realizace aktivit Zlínského kraje v období let 2010-2012.

Tabulka 3.1-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika

Cíle	Úkoly
1.1. Zvýšit konkurenceschopnost aplikací výsledků výzkumu a vývoje a inovačními projekty	1.1.1. Propojit regionální firmy s institucemi výzkumu a vývoje (VaV)
	1.1.2. Dále rozvíjet podpůrnou infrastrukturu pro podporu inovací a podnikání
	1.1.3. Zajistit větší integraci a spolupráci existujících institucí podporujících inovace a podnikání
	1.1.4. Stimulovat inovační aktivity podnikatelů
1.2. Posílit význam sektoru služeb v regionální ekonomice	1.2.1. Do SPZ Holešov lákat výrobu s vysokou přidanou hodnotou a služby
	1.2.2. Podporovat prodeje služeb a know-how za hranice regionu
	1.2.3. Podporovat kinematografii a sektory zábavy a kreativity
1.3. Posílit roli malých a středních podniků	1.3.1. Zlepšit přístup k financím pro začínající podnikatele
	1.3.2. Zlepšit nefinanční podmínky podnikání MSP
1.4. Dominantní průmyslové sektory udrží svoji konkurenceschopnost	1.4.1. Efektivně naplnit strategickou průmyslovou zónu Holešov
	1.4.2. Podpořit zvýšení exportní výkonnosti průmyslových firem v regionu
	1.4.3. Podpořit zvýšení kapitálové expanze firem v regionu mimo území kraje
	1.4.4. Vytvářet podmínky pro integraci cizinců do společnosti

Zdroj: Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020

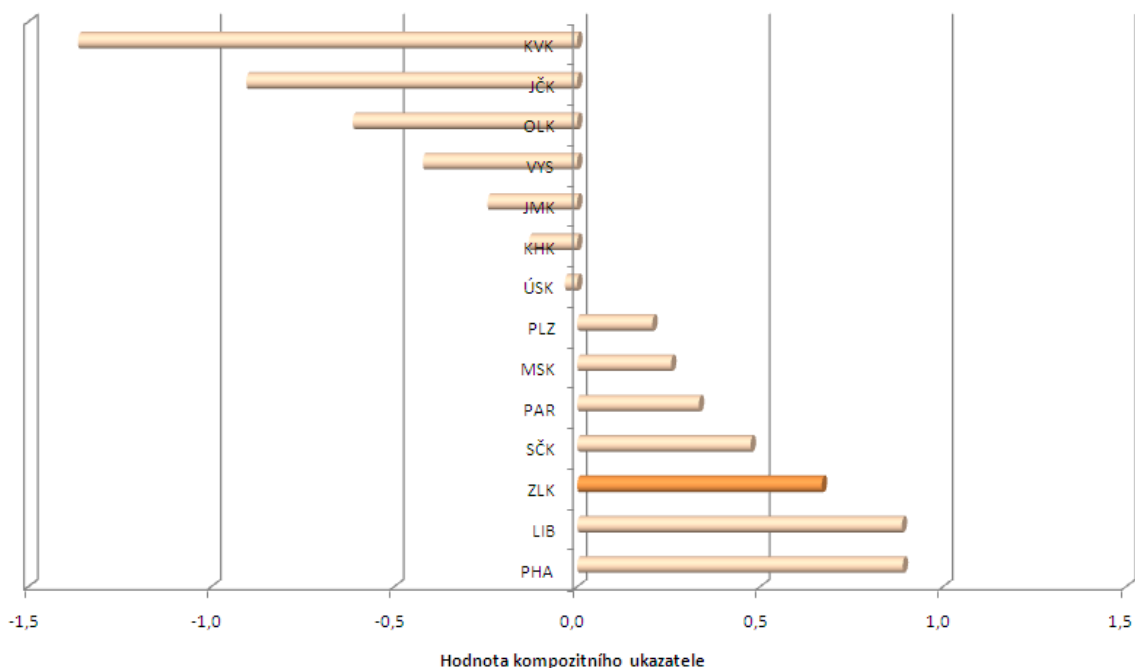
Cíl 1.1 – Zvýšit konkurenceschopnost aplikací výsledků výzkumu a vývoje a inovačními projekty

Možnosti vyhodnocení cíle 1.1 na indikátorové bázi v současné době naráží na chybějící datovou základnu, když klíčová data ze statistických šetření týkajících se využití inovací ve firemním sektoru jsou k dispozici pouze za období 2008-2010 s velmi omezenými informacemi rovněž pro rok 2011. Vzhledem k této skutečnosti jsme pro hodnocení cíle 1.1 využili kompozitní index relevantní pro aplikaci výsledků výzkumu a vývoje, který je složen ze čtyř indikátorů v podobě:

- výše tržeb z prodeje inovací přepočtené k HDP v roce 2008-2010 (1),
- výše tržeb z prodeje licencí přepočtené k HDP za období 2008-2010 (2),
- výše hodnoty vývozu high-tech zboží přepočtené k HDP za období 2008-2010 (3),
- počtu platných patentů v roce 2011 přepočtenému k HDP (4),

s tím, že místo vývojových tendencí jsme zhodnotili postavení Zlínského kraje vzhledem k dalším krajům České republiky. Obrázek 3.1-1 poukazuje v tomto ohledu na dobré postavení Zlínského kraje, který zaujímá třetí pozici za hlavním městem Prahou a Libereckým krajem. Naše hodnocení tak ukazuje na relativně vysokou konkurenceschopnost Zlínského kraje ve vztahu k aplikacím výsledků výzkumu, vývoje a inovací v podnikatelském sektoru při přepočtu vzhledem k HDP.

Obrázek 3.1-1: Postavení Zlínského kraje v rámci hodnocení kompozitního ukazatele výstupů VaVaI činnosti ve srovnání s dalšími kraji České republiky

Pozn.: Metodicky aplikován výpočet výsledného skóre ze čtyř ukazatelů. Platí, že čím vyšší hodnota kompozitního ukazatele, tím lepší výsledky.

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Za pozornost přitom stojí ta skutečnost, že výše celkových výdajů na výzkum a vývoj se ve Zlínském kraji mezi roky 2007 a 2011 zvýšila (viz tabulka 3.1-2), nicméně ve srovnání

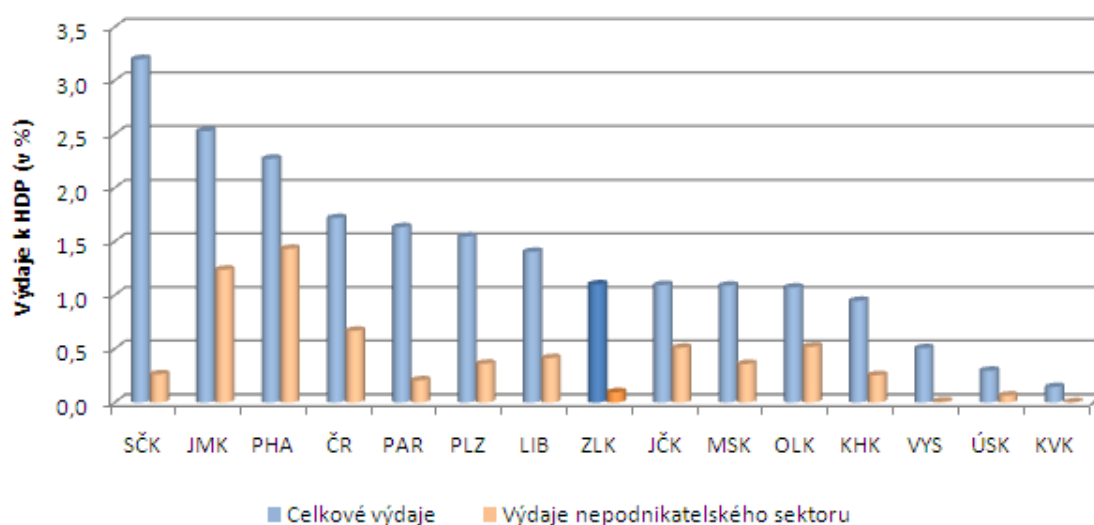
s dalšími kraji České republiky se Zlínský kraj řadí svou výší výdajů na výzkum a vývoj mezi průměrné (viz obrázek 3.1-2). Podobné závěry pak lze formulovat pro Zlínský kraj i vzhledem k ukazateli lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji (viz tabulka 3.1-3) s tím, že jeho postavení v mezikrajském srovnání je horší než v případě ukazatele výdaje na výzkum a vývoj (viz obrázek 3.1-3). Celkovou situaci Zlínského kraje lze charakterizovat tak, že přes relativně omezené zdroje pro výzkum a vývoj dosahuje podnikatelský sektor velmi dobrých výsledků při aplikaci výsledků výzkumu a vývoje, a to i díky své vlastní vědecko-výzkumné aktivitě (srovnej s obrázkem 3.1-4 pro identifikaci hlavních silných stránek předpokladů výzkumu a vývoje Zlínského kraje). Po zveřejnění dat z dalšího šetření inovací ve firemním sektoru pro období 2010-2012 považujeme za potřebné aktualizaci představeného hodnocení.

Tabulka 3.1-2: Výše celkových výdajů na výzkum a vývoj ve Zlínském kraji v období 2007 až 2011

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Celková výše výdajů na výzkum a vývoj v mil. Kč	1 712	1 633	1 583	1 809	2 109

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-2: Celkové výdaje do výzkumu a vývoje v letech 2010 a 2011 přepočtené k HDP a celkové výdaje nepodnikatelského sektoru do výzkumu a vývoje v letech 2010 a 2011 přepočtené k HDP (průměr za 1 rok) ve Zlínském kraji; srovnání s vybranými referenčními územími

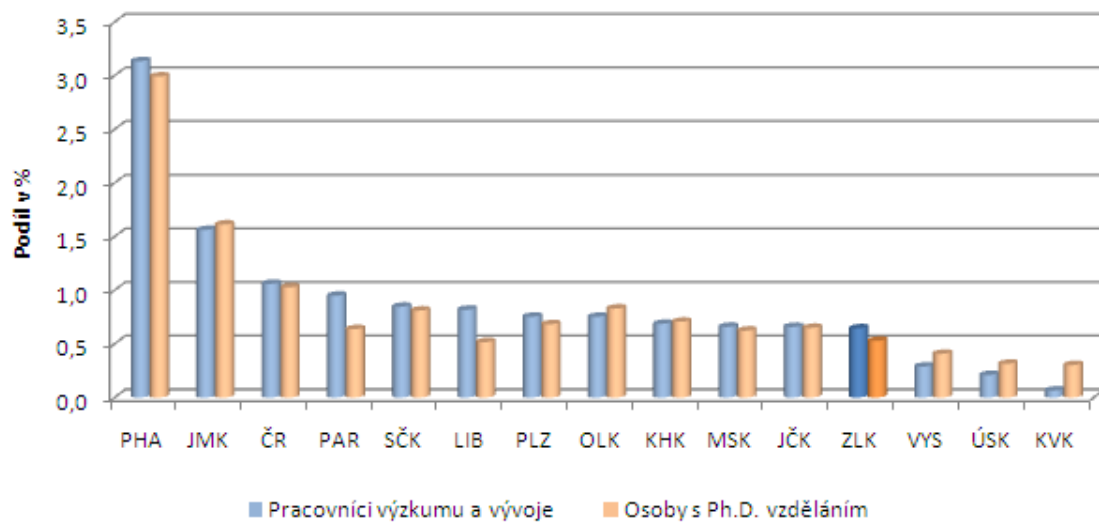
Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 3.1-3: Počet zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji ve Zlínském kraji v období let 2007 až 2011

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Celkový počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji	1 625	1 837	1 807	1 785	1 874

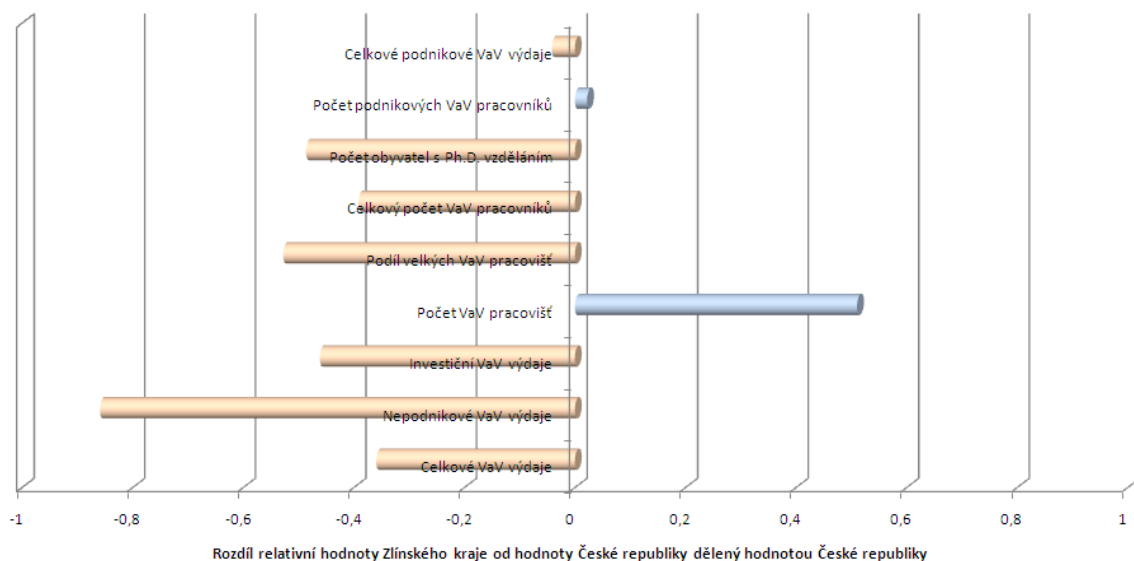
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-3: Podíl zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji a podíl obyvatel s Ph.D. vzděláním na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-4: Postavení Zlínského kraje v rámci vybraných indikátorů výzkumu a vývoje – rozdíl hodnoty Zlínského kraje a České republiky dělený hodnotou České republiky

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

V dosavadním období platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 lze za klíčový rozvojový nástroj relevantní pro cíl 1.1 považovat kohezní politiku pro programové období 2007-2013. Z tohoto důvodu se naše hodnocení zaměřuje rovněž na analýzu finanční alokace prostředků kohezní politiky jednak pro subjekty se sídlem na území Zlínského kraje a jednak na projekty realizované na území Zlínského kraje.

Tabulka 3.1-4 poskytuje vstupní informaci o mezikrajském postavení Zlínského kraje vzhledem k finanční alokaci prostředků Evropské unie cíle Konvergence na tematické oblasti

věda a výzkum respektive inovace. V tomto ohledu se ukazuje, že nejvyšší relativní finanční alokace prostředků Evropské unie v oblasti inovací připadá právě na Zlínský kraj. Typickým předkladatelem těchto projektů je podnikatelský sektor, což opětovně naznačuje schopnost podniků Zlínského kraje přicházet s inovativními projekty. Naopak absorpční kapacita Zlínského kraje v oblasti velkých vědecko-výzkumných projektů poněkud zaostává za hlavními, jádrovými regiony České republiky. V tomto kontextu je však potřeba pozitivně vnímat vysoký stupeň propojení mezi odvětvovým zaměřením realizovaných velkých infrastrukturních projektů výzkumu a vývoje ve Zlínském kraji (viz rámeček 3.1-1) a odvětvovou specializací podnikatelských subjektů Zlínského kraje v oblasti gumárenského a plastikářského průmyslu v souladu s orientací cíle 1.1. Právě do těchto odvětví, spolu s dalšími tradičně silnými odvětvími Zlínského kraje v podobě kovozpracujícího průmyslu, strojírenství a nově se rozvíjejícím odvětvím ICT, směřuje nejvyšší finanční alokace z operačního programu zaměřeného na oblast inovací (viz tabulka 3.1-5).

Tabulka 3.1-4: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 ekonomicky aktivního obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí věda a výzkum respektive inovace; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč

Kraj	Sídlo příjemce podpory		Místo realizace	
	Výzkum a vývoj	Inovace	Výzkum a vývoj	Inovace
Jihočeský	3 752 Kč	3 380 Kč	5 262 Kč	3 407 Kč
Jihomoravský	34 395 Kč	9 251 Kč	34 324 Kč	10 886 Kč
Karlovarský	50 Kč	5 049 Kč	193 Kč	6 861 Kč
Královéhradecký	2 676 Kč	6 356 Kč	4 989 Kč	8 284 Kč
Liberecký	12 477 Kč	6 753 Kč	13 379 Kč	8 059 Kč
Moravskoslezský	9 687 Kč	7 659 Kč	9 563 Kč	8 219 Kč
Olomoucký	14 738 Kč	6 649 Kč	15 106 Kč	8 332 Kč
Pardubický	3 574 Kč	9 121 Kč	3 494 Kč	9 461 Kč
Plzeňský	12 685 Kč	4 661 Kč	20 362 Kč	4 779 Kč
Středočeský	3 657 Kč	5 862 Kč	17 904 Kč	7 608 Kč
Ústecký	2 134 Kč	4 258 Kč	2 673 Kč	6 188 Kč
Vysočina	116 Kč	6 023 Kč	1 529 Kč	7 619 Kč
Zlínský	4 823 Kč	11 246 Kč	5 407 Kč	11 893 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Tabulka 3.1-5: Odvětvové zaměření projektů realizovaných na území Zlínského kraje a podpořených z Operačního programu Podnikání a inovace vzhledem k počtu projektů a celkové finanční alokaci na projekt, stav k červenci 2013

Oddíl NACE-CZ	Podíl	
	na počtu projektů	na celkové alokaci
25 - Výroba kovových konstrukcí a výrobků	25,7 %	22,1 %
22 - Výroba pryžových a plastových výrobků	12,3 %	12,4 %
28 - Výroba strojů a zařízení	7,3 %	9,0 %
27 - Výroba elektrických zařízení	6,9 %	3,9 %
62 - Programování, poradenství	4,8 %	2,9 %
20 - Výroba chemických látek a chemických přípravků	3,9 %	6,6 %
16 - Zpracování dřeva	3,8 %	3,7 %
26 - Výroba počítačů, elektr. a optických přístrojů	2,2 %	5,8 %

Zdroj: informační systém Operačního programu Podnikání a inovace (CzechInvest)

Rámeček 3.1-1: Velké projekty VaVaI infrastruktury realizované ve Zlínském kraji

Následující tři projekty představují velké projekty VaVaI infrastruktury postavené či v současné době dokončované ve Zlínském kraji. Společným znakem těchto projektů je jednak jejich realizátor v podobě Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jednak jejich financování z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace.

I. Centrum polymerních systémů (rozpočet projektu ve výši cca 900 mil. Kč)

Projekt reaguje na postavení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně jako světově špičkové instituce v oblasti výzkumu polymerních materiálů a systémů a umožňuje další rozvoj oboru rozšířením stávající výzkumné infrastrukturu

univerzity vytvořením tzv. Centra polymerních systémů. Výzkumné aktivity centra budou personálně, technicky i znalostně podporovat ve Zlínském kraji významný plastikářský a gumárenský průmysl.

II. Centrum bezpečnostních, informačních a pokročilých technologií - CEBIA-Tech (rozpočet projektu ve výši cca 238 mil. Kč)

Výzkumné centrum CEBIA-Tech na Fakultě aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně bude zaměřeno na výzkumné směry, v nichž fakulta dosáhla a dosahuje národních i mezinárodních úspěchů - aplikace inženýrské informatiky, bezpečnostní výzkum a alternativní zdroje energie. Přepokládá se flexibilní spolupráce se subjekty aplikační sféry. Výzkumné aktivity pozitivně ovlivní inovační firmy, zvýší zaměstnanost, kvalitu a uplatnitelnost absolventů univerzity i dalších pracovníků Univerzity.

III. Laboratorní centrum Fakulty technologické (rozpočet projektu ve výši cca 615 mil. Kč)

Záměrem projektu je posílení kvality a inovativnosti doktorských studijních oborů Fakulty technologické Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a to prostřednictvím vybudování nového objektu, který rozšíří kapacitu stávajících prostor a umožní výuku na jednom místě. Takto bude rovněž zajištěn rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje na území města Zlína

a současně rozšířen potenciál spolupráce akademického a soukromého sektoru v oblasti inovací.

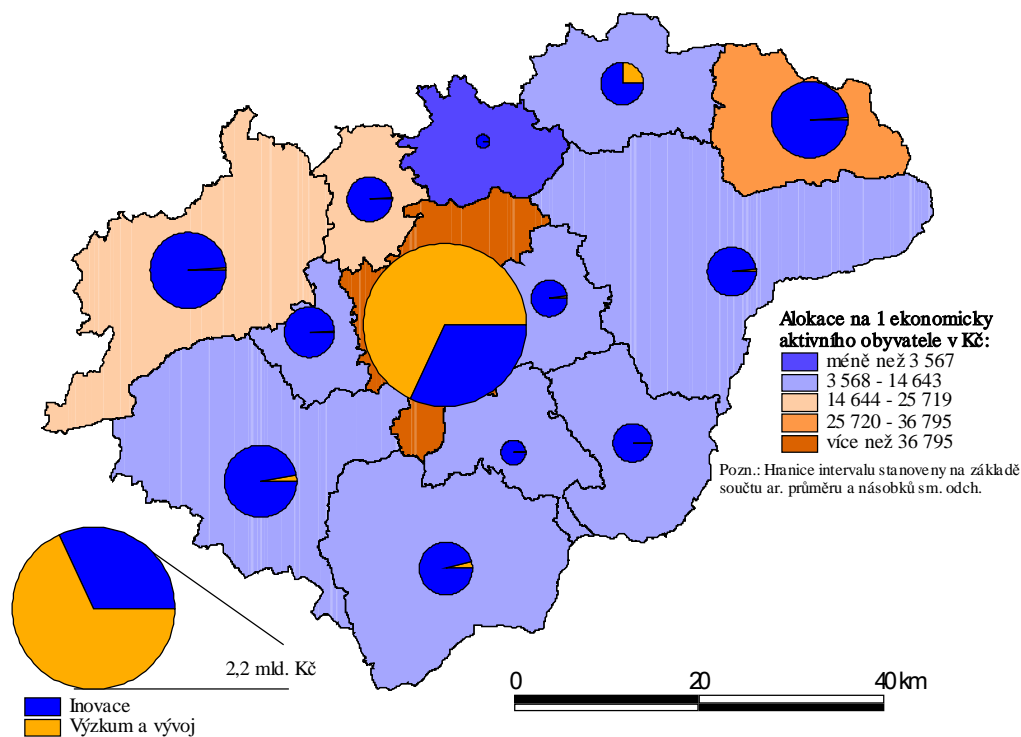
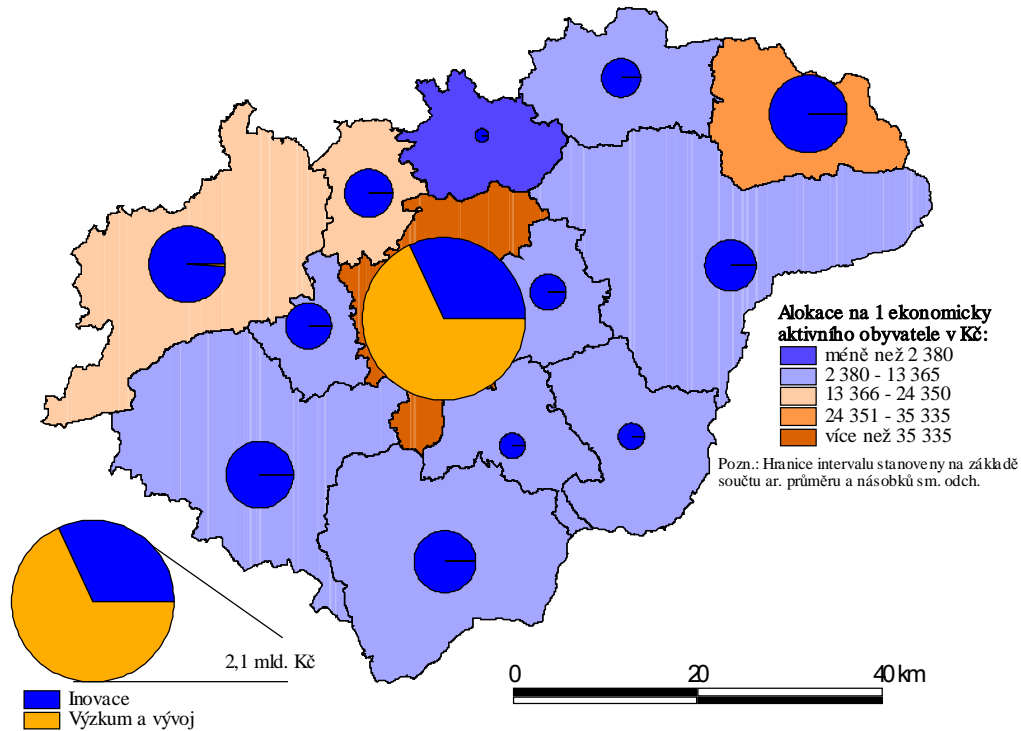
Zdroj: převzato ze Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2020 – Zlín 2020 s využitím informací z informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Obrázek 3.1-5 pak hodnotí finanční alokaci prostředků Evropské unie v rámci cíle Konvergence přepočtenou na 1 ekonomicky aktivního obyvatele na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. Obrázek 3.1-5 přináší mimo jiné následující závěry:

- Finanční alokace prostředků výzkumu a vývoje je koncentrována primárně v krajském městě Zlíně v návaznosti na již zmiňované velké infrastrukturní projekty financované z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace.
- Finanční alokace prostředků řazených do kategorie inovací vykazuje mnohem více rovnoměrný vzor. Relativně silné postavení zaujímají správní obvody obcí s rozšířenou působností Rožnov pod Radhoštěm, Holešov a Kroměříž. Naopak za zaostávající lze označit zejména správní obvod obce s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem.

Z výše uvedeného hodnocení je patrné, že intervence orientované v oblasti výzkumu, vývoje a inovací budou přispívat k prohlubování vnitřních disparit Zlínského kraje. S ohledem na tuto skutečnost vnímáme jako potřebné doplnit podporu podnikání v oblasti výzkumu, vývoje a inovací rovněž o oblast zaměřenou na podnikání v okrajových regionech, například na bázi aktivit místních akčních skupin. V opačném případě lze očekávat prohlubování zaostávání periferních oblastí Zlínského kraje.

Obrázek 3.1-5: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematických oblastí věda a výzkum respektive inovace; stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory (první obrázek) a místa realizace (druhý obrázek), v Kč

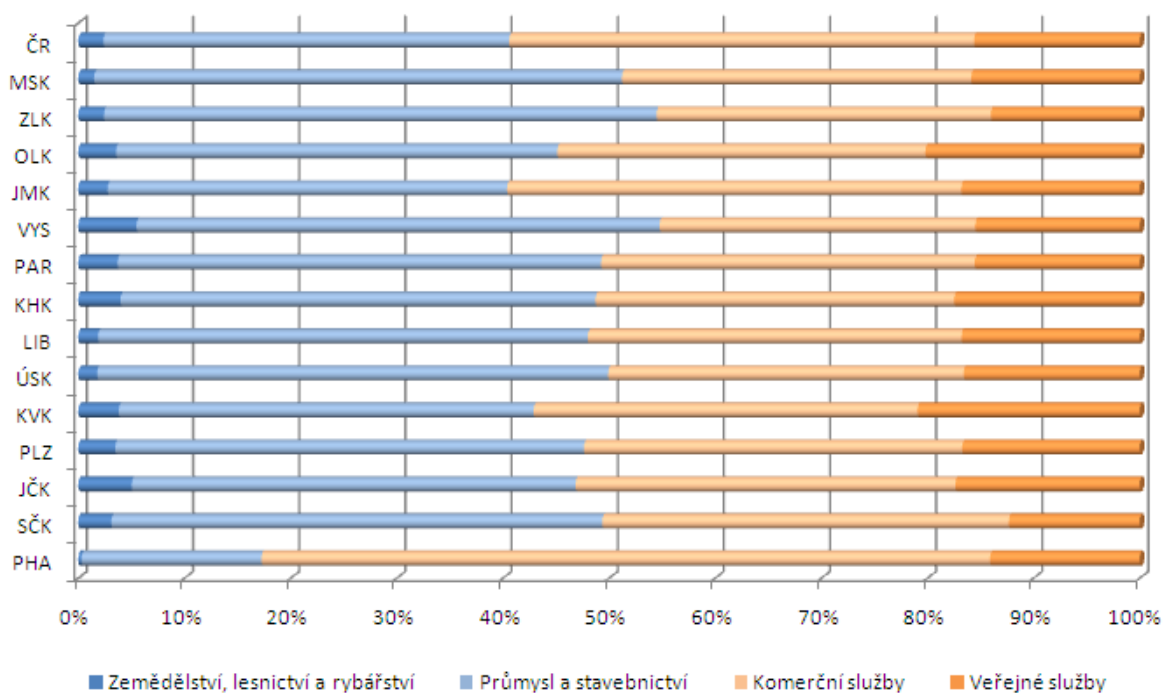
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Cíl 1.2 – Posílit význam sektoru služeb v regionální ekonomice

Pro vyhodnocení naplnění cíle 1.2 využíváme primárně ukazatele podílu široce definovaných ekonomických sektorů na hrubé přidané hodnotě respektive na zaměstnanosti Zlínského kraje. Obrázky 3.1-6 až 3.1-10 představují hlavní poznatky, jejichž obsah lze syntetizovat následujícím způsobem:

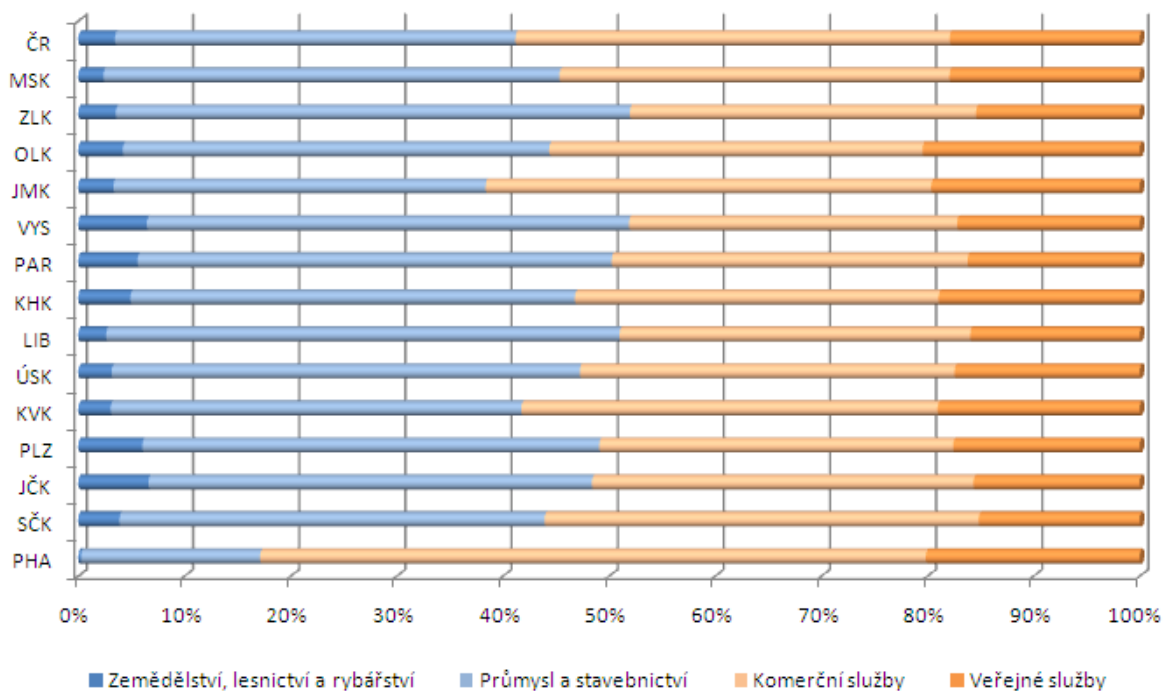
- Zlínský kraj v současnosti patří ke krajům České republiky s nejvyšším podílem zpracovatelského průmyslu jak na hrubé přidané hodnotě (viz obrázek 3.1-6), tak na zaměstnanosti (viz obrázek 3.1-7). Velmi vysoký význam hraje zpracovatelský průmysl na zaměstnanosti ekonomicky aktivních obyvatel jednak spíše periferních správních obvodů obcí s rozšířenou působností Valašské Klobouky, Uherský Brod a Rožnov pod Radhoštěm a jednak pro tradiční průmyslový správní obvod obce s rozšířenou působností Otrokovice (viz obrázek 3.1-10).
- Význam sektoru služeb jak na hrubé přidané hodnotě (46 % v roce 2011; obrázek 3.1-8), tak na zaměstnanosti (48 % v roce 2011; obrázek 3.1-9) Zlínského kraje se mezi roky 2004 a 2011 prakticky nezměnil. Průmyslový sektor si zachovává velmi silné postavení ve Zlínském kraji, a proces intenzivní postindustriální přeměny tak není možné pozorovat. Zároveň zůstává poněkud nejasné dosažení jednoho z cílů monitorovacích měřítek tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika formulovaný ve smyslu posílení významu sektoru služeb v regionální ekonomice na 65 % regionálního HDP.

Obrázek 3.1-6: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na hrubé přidané hodnotě Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

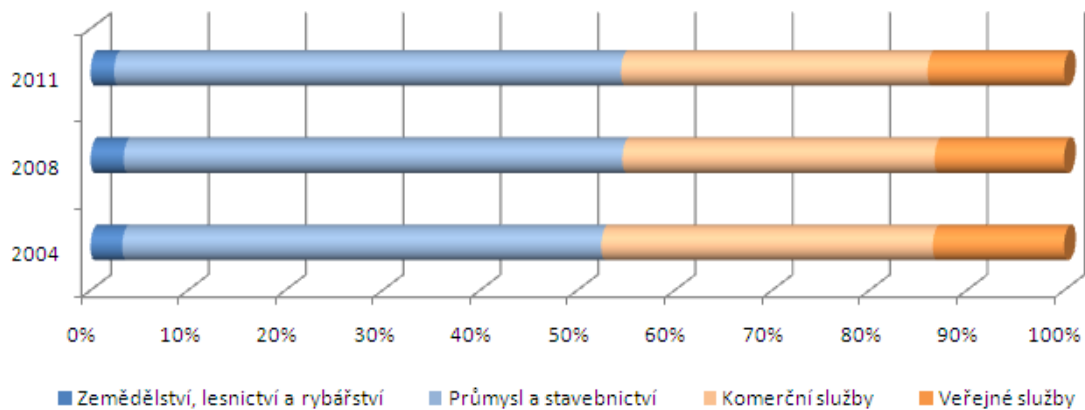
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-7: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na zaměstnanosti Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

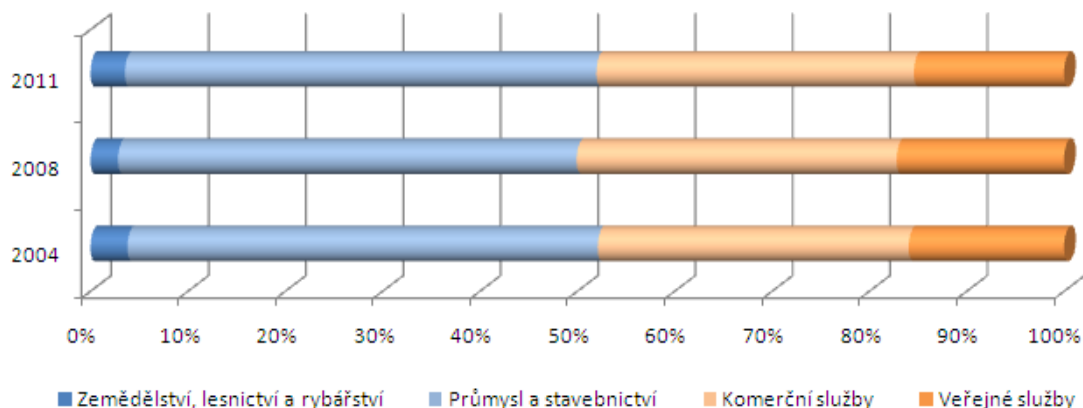
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-8: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na hrubé přidané hodnotě Zlínského kraje v letech 2004, 2008 a 2011

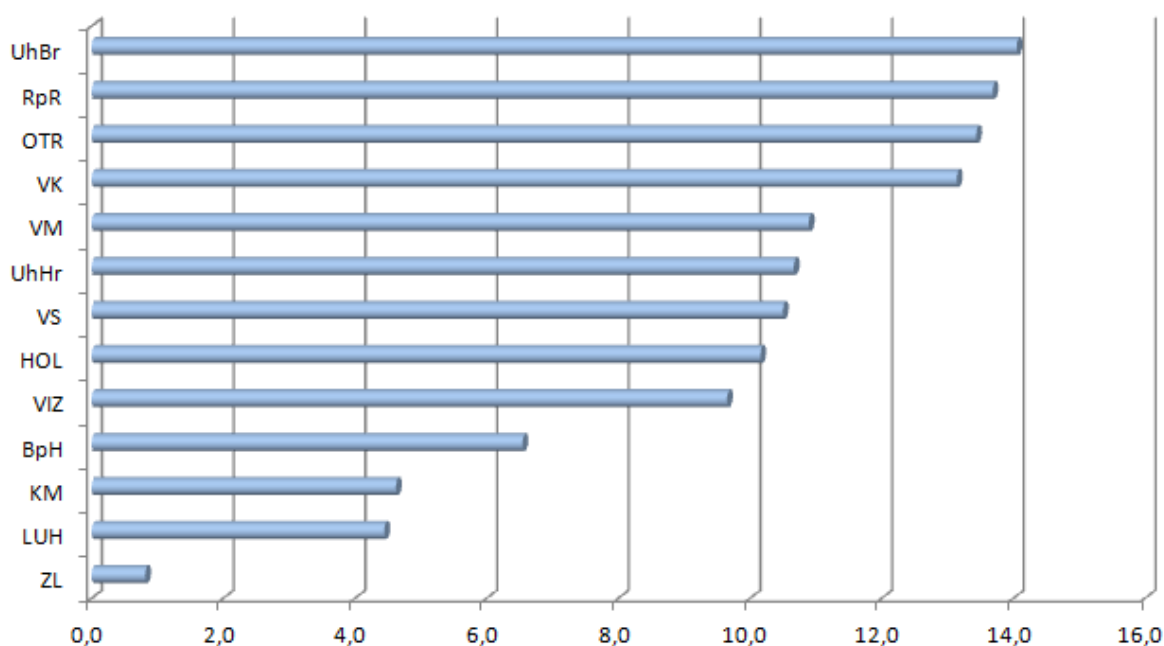
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-9: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na zaměstnanosti Zlínského kraje v letech 2004, 2008 a 2011

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.1-10: Rozdíl podílu ekonomicky aktivních zaměstnaných v sekundéru na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje a podílu ekonomicky aktivních zaměstnaných v sekundéru na území České republiky v roce 2011

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Vztah finanční podpory z cíle Konvergence k naplnění cíle 1.2 lze spatřovat zejména v kontextu charakteristik příjemce podpory. Tabulka 3.1-6 představuje strukturu finanční alokace prostředků Evropské unie ve vazbě na institucionální sektor příjemců podpory se sídlem na území Zlínského kraje. Nejvyšší podíl na finanční alokaci připadá na místní vládní instituce, které spolu s ústředními vládními institucemi jsou příjemci více než poloviny finančních prostředků. V tomto kontextu se cíl Konvergence Evropské unie zdá být relevantním nástrojem pro dosažení cíle 1.2 ve vazbě na veřejné služby. Pro jednoznačnější odpověď by však bylo potřeba dále identifikovat finanční toky prostředků cíle Konvergence.

Zdůrazněme současně, že v rámci příjemců podpory z podnikatelského sektoru připadá více než 70 procentní podíl finanční alokace na subjekty průmyslového sektoru. Sektor služeb je v tomto ohledu výrazně méně zastoupen.

Tabulka 3.1-6: Podíl jednotlivých typů institucionálního sektoru příjemců podpory z prostředků Evropské unie cíle Konvergence na celkovém počtu projektů respektive na celkové finanční alokaci; příjemci podpory se sídlem na území Zlínského kraje, stav k lednu 2013

Institucionální sektor	Podíl na počtu projektů	Podíl na finanční alokaci
Místní vládní instituce	47,0 %	49,9 %
Neziskové instituce sloužící domácn.	4,5 %	4,4 %
Osoby samostatně výdělečně činné	2,7 %	0,6 %
Podniky pod zahraniční kontrolou	5,9 %	7,6 %
Soukromé národní podniky	37,5 %	25,5 %
Ústřední vládní instituce	2,3 %	12,0 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj, Registr ekonomických subjektů pro informace o institucionálním sektoru příjemců podpory

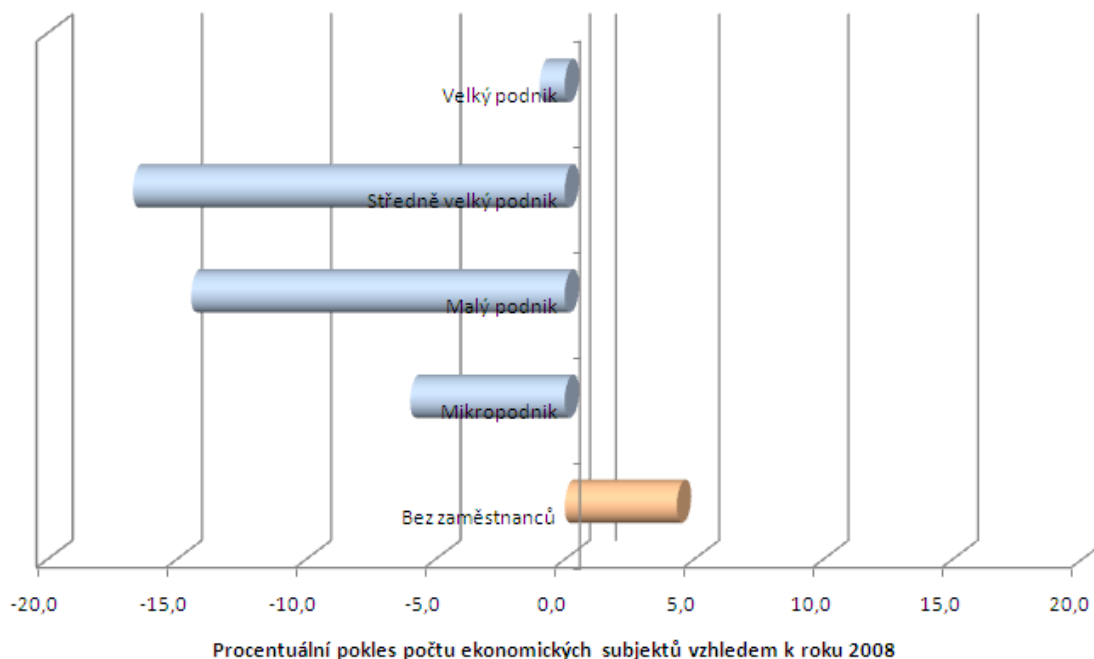
Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 uvádí možnou relaci posilování sektoru služeb Zlínského kraje ve vazbě na strategickou průmyslovou zónu Holešov. Tento záměr se však dosud nepodařilo naplnit. Využití průmyslové zóny pro významného investora v oblasti služeb může být klíčem k obrácení dosud nepříznivého trendu v naplňování cíle 1.2. Zdůraznit je dále potřeba v současné době se rozvíjející aktivity v návaznosti na některé progresivní služby, zejména ve vazbě na ICT technologie respektive kreativních průmyslů. Příkladem druhého druhu může být etablování filmové kanceláře při Centrále cestovního ruchu Východní Moravy s cílem lákat filmaře na území Zlínského kraje.

Cíl 1.3 – Posílit roli malých a středních podniků

Pro vyhodnocení naplnění cíle 1.3 využíváme primárně ukazatele vztahující se k vývoji struktury ekonomických subjektů na území Zlínského kraje. Obrázek 3.1-11 hodnotí tuto situaci ve vazbě na změnu počtu ekonomických subjektů různých velikostních kategorií mezi roky 2008 a 2012. V kontextu cíle 1.3 stojí za pozornost zejména dvě zjištění:

- Zvyšování počtu ekonomických subjektů ve Zlínském kraji bylo mezi roky 2008 a 2012 spojeno výhradně s kategorií ekonomických subjektů bez zaměstnanců.
- Ve všech dalších velikostních kategoriích ekonomických subjektů ve Zlínském kraji se počet ekonomických subjektů mezi roky 2008 a 2012 snížil, přičemž nejmarkantnější je tento jev u kategorie malých a středně velkých podniků.

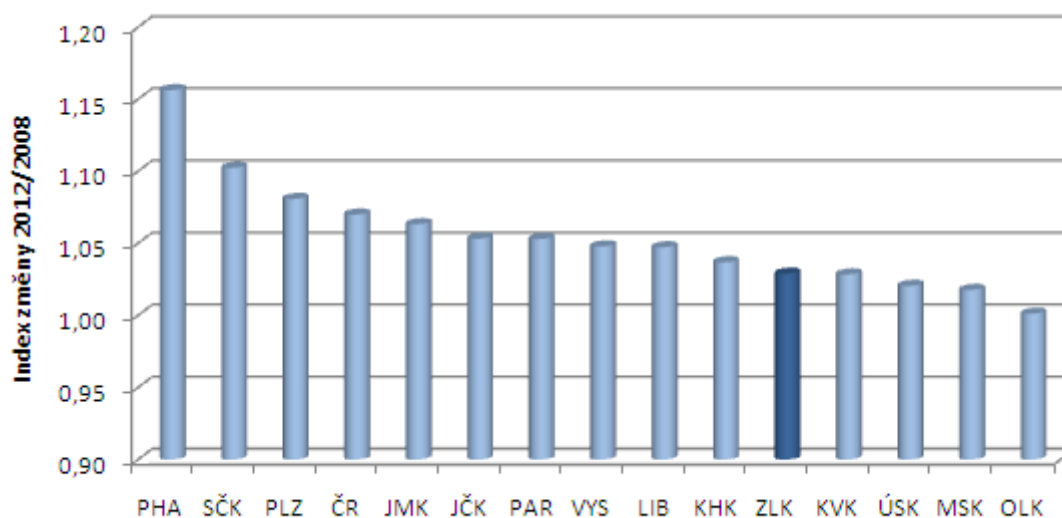
Obrázek 3.1-11: Rozdíl počtu ekonomických subjektů ve Zlínském kraji mezi roky 2008 a 2012 přepočtený na počet ekonomických subjektů v roce 2008 ve vztahu k základním velikostním kategoriím ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců

Zdroj: Český statistický úřad

V kontextu výše uvedených skutečností je naplňování cíle 1.3 poměrně diskutabilní, neboť specifikace monitorovacího rámce Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 pro cíl 1.3 explicitně uvádí vazbu na zaměstnanost v malých a středně velkých podnicích. V tomto ohledu je neopodstatněné předpokládat, že snižování počtu malých a středně velkých ekonomických subjektů jde ruku v ruce se zvyšováním zaměstnanosti v nich. Hlavní nárůst zaměstnanosti lze očekávat ve spojení se zakládáním podniků bez zaměstnanců, což naznačuje rovněž vývoj počtu ekonomických subjektů se sídlem na území Zlínského kraje (viz obrázek 3.1-12). Dynamika nárůstu počtu ekonomických subjektů se sídlem na území Zlínského kraje je ovšem nižší ve srovnání s většinou dalších krajů České republiky.

Obrázek 3.1-12: Změna počtu ekonomických subjektů se sídlem na území Zlínského kraje mezi roky 2008 a 2012; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Finanční prostředky cíle Konvergence kohezní politiky lze považovat za klíčový nástroj podpory rozvoje malých a středně velkých podniků v programovém období 2007-2013. Tabulka 3.1-7 představuje rozdělení finanční alokace Evropské unie mezi neveřejné subjekty (podniky) se sídlem na území Zlínského kraje včetně přepočtu průměrné částky na 1 neveřejný ekonomický subjekt (podnik). V absolutním vyjádření lze považovat malé a středně velké podniky za klíčové příjemce podpory prostředků Evropské unie. Na druhé straně nejvyšší relativní částka připadá na velké podniky.

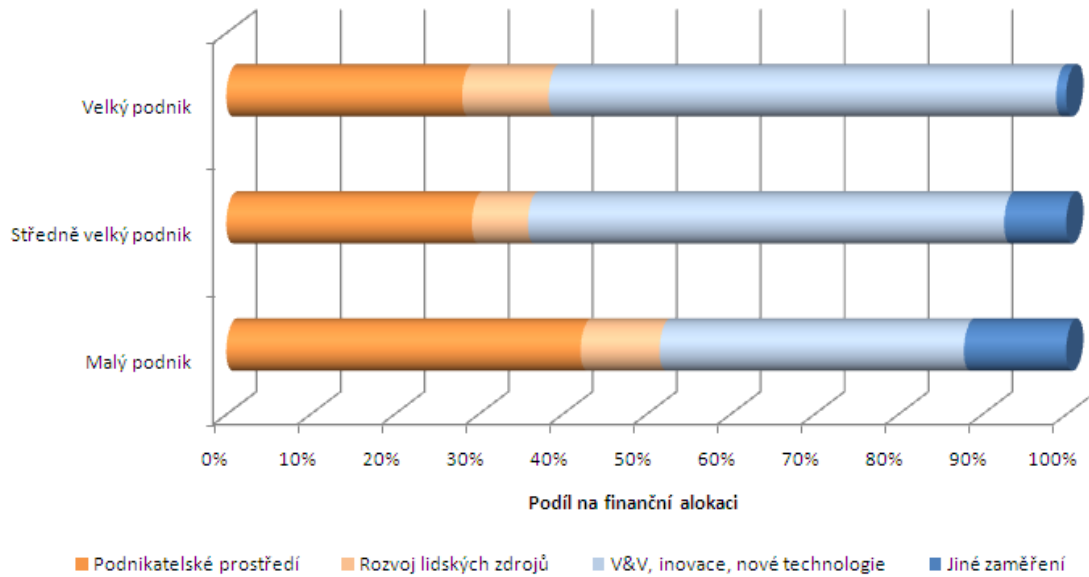
Tabulka 3.1-7: Podíl jednotlivých velikostních kategorií neveřejných ekonomických subjektů (podniků) se sídlem ve Zlínském kraji na celkové alokované částce a přepočet částky na 1 ekonomický subjekt; stav k lednu 2013

Velikost podniku	Podíl na celkové výši alokace	Výše alokace na 1 subjekt
Mikropodnik	14,0 %	92 348 Kč
Malý podnik	24,9 %	752 663 Kč
Středně velký podnik	40,0 %	4 813 723 Kč
Velký podnik	19,3 %	14 011 670 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj; Registr ekonomických subjektů pro informace o velikostní kategorii subjektu vzhledem k počtu zaměstnanců; Český statistický úřad pro celkový počet subjektů podle velikostních kategorií

Obrázek 3.1-13 doplňuje uvedené poznatky o hodnocení tematického zaměření podpory rozvoje podniků různé velikosti se sídlem ve Zlínském kraji. V tomto ohledu je patrná různorodost tematického zaměření finančních podpor s tím, že pro velké a středně velké podniky hraje téma výzkum, vývoje a inovací výrazně vyšší roli než pro podniky malé.

Obrázek 3.1-13: Podíl dílčích tematických zaměření na celkové finanční alokaci neveřejným ekonomickým subjektům (podnikům) se sídlem na území Zlínského kraje ve členění k velikostním kategoriím podle počtu zaměstnanců; stav k lednu 2013

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj; Registr ekonomických subjektů pro informace o velikostní kategorii subjektu vzhledem k počtu zaměstnanců; Český statistický úřad pro celkový počet subjektů podle velikostních kategorií

Na podporu zlepšování podnikatelského prostředí na území Zlínského kraje byla etablována v první dekádě 21. století řada podpůrných institucí. Mezi cíle těchto institucí patří právě podpora rozvoje malého a středního podnikání. Tabulka 3.1-8 uvádí přehled vybraných institucí tohoto typu. V tomto ohledu lze situaci ve Zlínském kraji považovat za více méně saturevanou s potřebou další orientace aktivit na posilování spolupráce podpůrných institucí jednak mezi sebou navzájem a jednak ve vztahu k cílovým skupinám.

Tabulka 3.1-8: Přehled vybraných institucí podpůrné infrastruktury na území Zlínského kraje relevantních pro cíl zvyšování konkurenceschopnosti jeho ekonomické základny

Instituce	Stručná charakteristika
Technologické inovační centrum	Cílem společnosti založené Zlínským krajem a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně je podporovat vznik a rozvoj inovačních firem. Společnost provozuje budovu Podnikatelského inovačního centra pro podpůrné a poradenské instituce i začínající a inovační firmy (podnikatelský inkubátor, vědeckotechnický park) včetně podpůrných služeb. Společnost dále spravuje Inovační portál Zlínského kraje, vytváří podmínky pro vznik a rozvoj klastrů, vyhledává partnery pro výzkumné a vývojové projekty na národní i mezinárodní úrovni či poskytuje poradenství v dotačním managementu.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Univerzitní institut	Univerzitní institut je samostatnou součástí Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, jehož úkolem je podpora výzkumu, vývoje a inovací s důrazem na aplikovaný výzkum a spolupráci s firmami. Institut provozuje Vědeckotechnický park, poskytuje expertní služby v oblasti vědy, vývoje a inovací (např. kontakt s lidskými zdroji ve vědě a výzkumu, příprava projektů a další). Institut nabízí komerčním subjektům možnost realizovat výzkumné aktivity v prostorách Vědeckotechnického parku.
Regionální podpůrný zdroj	Společnost založená Zlínským krajem nabízí malým a středně velkým podnikům možnost řešení problémů s financováním jejich podnikatelských aktivit.
Industry Servis ZK	Industry Servis ZK je servisní organizace zřízená za účelem přípravy a následné správy strategické průmyslové zóny Holešov. Industry Servis ZK je provozovatelem Technologického parku PROGRESS. Organizace je ze 100 % vlastněná Zlínským krajem.
Centrála cestovního ruchu Východní Moravy	Centrála cestovního ruchu Východní Moravy představuje subjekt založený a stoprocentně vlastněný Zlínským krajem. Hlavním úkolem instituce je propagace a řízení rozvoje cestovního ruchu ve Zlínském kraji.
Energetická agentura Zlínského kraje	Energetická agentura Zlínského kraje je obecně prospěšnou společností vlastněnou Zlínským krajem, která byla založena s cílem stimulovat rozvoj území Zlínského kraje na bázi podpory zvyšování jeho účinnosti, efektivnosti a soběstačnosti ve využívání zdrojů energie a rozvoje zaměstnanosti.
Krajská hospodářská komora Zlínského kraje	Krajská hospodářská komora Zlínského kraje představuje nezávislé sdružení, které zastupuje podnikatelskou samosprávu na úrovni Zlínského kraje jako partner veřejné správy. Vedle toho Krajská hospodářská komora Zlínského kraje poskytuje řadu doprovodných služeb pro podnikatele.

Kontaktní centrum pro východní trhy	Kontaktní centrum pro východní trhy funguje od roku 2008 jako společný projekt Zlínského kraje a Krajské hospodářské komory. Úkolem centra je podporovat zlínské firmy při jejich aktivitách na trzích východních zemí, především Ruska a Číny.
Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, státní příspěvková organizace MPO ČR	Regionální pobočka agentury CzechInvest zaměřuje své aktivity na podporu malých a středně velkých podniků v oblasti poradenství (dotační tituly, podnikatelské nemovitosti, subdodavatelé), zprostředkování státní podpory a zajištění služeb pro zahraniční investory působící v České republice.
Plastikářský klastr	Plastr představuje zájmové sdružení firem plastikářského průmyslu zejména ze Zlínského kraje. Jeho cílem je na bázi spolupráce zvyšovat konkurenceschopnost svých členů.
Regionální centrum kooperace	Společnost Regionální centrum kooperace, a.s. byla založena městem Slavičín a soukromou společností INTEC s.r.o. V rámci svých aktivit nabízí služby pro podnikatele, a to včetně provozu podnikatelského centra a vědeckotechnického parku.
Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska	Společnost Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s. poskytuje podpůrné služby pro podnikatele, včetně provozu podnikatelského inkubátoru či centra pro transfer technologií. Součástí nabídky je i řada doprovodných služeb.
Podnikatelský inkubátor Kunovice – Pánský dvůr	Společnost Podnikatelský inkubátor Kunovice – Pánský dvůr s.r.o. otevřená v roce 2011 se zaměřuje na podporu začínajících firem, a to na bázi provozu podnikatelského inkubátoru. V rámci něj jsou nabízeny rovněž doprovodné služby inkubovaným firmám.
Valašskokloboucké podnikatelské centrum	Valašskokloboucké podnikatelské centrum zajišťuje fungování podnikatelského inkubátoru v periferním regionu Valašské Klobouky, kde podnikatelským subjektům nabízí podporu tradičních služeb – kancelářské prostory, školící středisko, technologické vybavení a další.

Zdroj: převzato a doplněno na základě Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2020 – Zlín 2020; publikace TIC Zlín – Inovační infrastruktura Zlínského kraje

Cíl 1.4 – Dominantní průmyslové sektory udrží svoji konkurenceschopnost

Pro vyhodnocení naplnění cíle 1.4 využíváme primárně ukazatele vztahující se k vývoji tržeb velkých podniků s více než 100 zaměstnanci klíčových průmyslových odvětví Zlínského kraje, a to v souladu s obsahem monitorovacích měřítek tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika. V tomto ohledu klíčová odvětví – výroba pryžových a plastových výrobků, kovo zpracující a strojírenský průmysl – vykazuje zvýšení objemu tržeb mezi roky 2009 a 2011, což se týká rovněž dalších významných průmyslových odvětví Zlínského kraje, s výjimkou historicky tradičního odvětví výroby usní respektive potravinářského průmyslu (viz tabulka 3.1-9). Za pozornost dále stojí ta skutečnost, že se čtyři odvětví s nejvyšším objemem generovaných tržeb podílí z 85 % na celkových tržbách generovaných velkými podniky zpracovatelského průmyslu. Takto je naplňován korespondující cíl monitorovacích měřítek tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika.

Tabulka 3.1-9: Vývoj tržeb podniků ve Zlínském kraji s více než 100 zaměstnanci v období let 2009-2011 podle vybraných odvětví

Oddíly NACE-CZ (do roku 2008 jako OKEČ)	2009	2010	2011	2011/2009
10 - Výroba potravinářských výrobků	8 827	8 910	7 578	0,85
15 - Výroba usní a souvisejících výrobků	923	710	706	0,76
20 - Výroba chemických látek a chem. přípravků	7 981	10 686	12 412	1,56
22 - Výroba pryžových a plastových výrobků	59 885	57 958	66 533	1,11
25 - Výroba kovových konstrukcí a výrobků	9 771	10 863	13 538	1,39
26 - Výroba počítačů, elektr. a optických přístrojů	11 938	14 459	12 458	1,04
28 - Výroba strojů a zařízení	4 932	4 897	6 111	1,24
Celkem	123 456	130 039	140 454	1,14

Zdroj: Český statistický úřad

O relevanci tvrzení o schopnosti dominantních průmyslových sektorů Zlínského kraje udržet si svou konkurenceschopnost svědčí rovněž další dvě skutečnosti:

- V rámci dominantních průmyslových odvětví byl na území Zlínského kraje realizován nejvyšší počet projektů s nejvyšší finanční alokací prostředků Operačního programu podnikání a inovace (viz tabulka 3.1-5).
- Dominantní průmyslová odvětví Zlínského kraje si zachovávají vysoký stupeň odvětvové specializace ve srovnání s nadřazenou ekonomikou České republiky (viz tabulka 3.1-10).

Tabulka 3.1-10: Lokalizační kvocient (LQ) Zlínského kraje vzhledem k počtu ekonomických subjektů odvětví a hierarchicky nadřazené ekonomice České republiky v letech 2009 a 2012; doplnění o podíl odvětví na celkovém počtu ekonomických subjektů Zlínského kraje (v %)

Oddíl NACE-CZ	2009		2012	
	LQ	Podíl v %	LQ	Podíl v %
Výroba usní a souvisejících výrobků	2,63	0,2	2,61	0,1
Výroba pryžových a plastových výrobků	2,01	0,5	1,94	0,5
Ostatní finanční činnosti	0,98	1,6	1,67	2,5
Výroba nábytku	1,63	1,0	1,65	1,5
Zpracování dřeva, výroba dřevěných výrobků	1,58	3,4	1,62	2,3
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla, vzduchu	1,11	0,1	1,56	0,7
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků	1,50	5,0	1,51	4,8
Výroba chemických látek a chemických přípravků	1,60	0,2	1,50	0,2
Lesnictví a těžba dřeva	1,36	1,0	1,48	0,9
Opravy a instalace strojů a zařízení	1,52	1,4	1,38	1,4
Výroba jiných strojů a zařízení	1,40	0,5	1,37	0,4
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	1,69	0,1	1,35	0,1
Výroba nápojů	1,16	0,1	1,32	0,1
Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu	1,15	1,0	1,30	1,5

Zdroj: vlastní výpočty na základě dat Českého statistického úřadu

Pro naplnění cílů a úkolů pilíře Konkurenceschopná ekonomika realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 několik rozvojových aktivit uvedených v tabulce 3.1-11.

Tabulka 3.1-11: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Konkurenceschopná ekonomika podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Strategická průmyslová zóna Holešov	87 287	32 478	89 998
Soutěž "Inovační firma roku"	282	0	400
Regionální podpůrný zdroj – dotace	1 000	1 000	1 000
Technologické a inovační centrum – dotace	1 600	1 590	1 730
Energetická agentura Zlínského kraje – dotace	4 010	2 638	5 327
Kontaktní centrum pro východní trhy	2 000	1 700	1 600
Podpora podnikání studentů	300	300	300
Partnerství pro rozvoj spolupráce Zlínského kraje	146	175	95
Entrepreneurial Inspiration for the European Union	241	766	1 186
Inovační vouchery ve Zlínském kraji	0	0	4 038

Celkem	96 886	40 647	105 647
---------------	--------	--------	---------

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Z tabulky 3.1-11 je patrný zásadní význam rozvojového projektu výstavby strategické průmyslové zóny Holešov pro finanční alokaci prostředků pilíře Konkurenceschopná ekonomika (přestože na vlastní správu projektu a aktivní vyhledávání nových investorů je výše rozpočtu podstatně nižší, mírně přesahující 10 mil. Kč). Význam dalších aktivit je z finančního hlediska významně nižší a ve srovnání let 2010, 2011 a 2012 vykazuje spíše menší změny s výjimkou implementace nástroje na podporu spolupráce subjektů vědy a výzkumu se subjekty praxe v podobě inovačních voucherů.

Shrnutí poznatků vztahujících se k tematickému pilíři Konkurenceschopná ekonomika

1. Relativně nižší výdaje respektive lidské zdroje Zlínského kraje v oblasti vědy, výzkumu a inovací, a to zejména ve vazbě na nepodnikatelský sektor
2. Relativně dobré postavení Zlínského kraje vzhledem k aktivitám podnikatelského sektoru v oblasti vědy, výzkumu a inovací – relativně vysoká míra inovativnosti
3. Relativně vysoká míra absorpce veřejné podpory v oblasti inovací ze strany podnikatelského sektoru Zlínského kraje
4. Relativně vysoký podíl zpracovatelského průmyslu na hrubé přidané hodnotě i zaměstnanosti Zlínského kraje
5. Existence tradičně silných výrobních odvětví Zlínského kraje se schopností čerpat veřejnou podporu v oblasti inovací
6. Existence tradičně silných výrobních odvětví Zlínského kraje s vazbou na realizované projekty velké vědecko-výzkumné infrastruktury – plastikářský a gumárenský průmysl s potenciálem využití výhod konceptu inteligentní specializace
7. Stagnující podíl sektoru služeb na hrubé přidané hodnotě i zaměstnanosti Zlínského kraje, existence potenciálně dynamických odvětví – ICT technologie a filmový průmysl
8. Relativně nižší dynamika rozvoje malého a středního podnikání ve Zlínském kraji, schopnost malých a středních podniků absorpce veřejné podpory v různých tematických oblastech
9. Rozvinutá síť subjektů podpůrné infrastruktury Zlínského kraje s potřebou přenesení intervencí na posilování spolupráce na bázi konceptů spolupráce podnikatelského sektoru, veřejného sektoru a subjektů podpůrné infrastruktury (např. využití konceptu inovačních voucherů)
10. Potenciál využití strategické průmyslové zóny Holešov pro příchod nových investorů do Zlínského kraje
11. Zohlednění významu podnikání pro specifika periferních regionů Zlínského kraje

3.2. Hodnocení tematického pilíře Úspěšná společnost

Druhá podkapitola analýzy naplnění Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 hodnotí naplnění cílů a úkolů tematického pilíře Úspěšná společnost, jejichž přehled uvádí tabulka 3.2-1, a to v kontextu tří okruhů hodnocení:

- vývoje hodnot relevantních ukazatelů,
- realizace rozvojových projektů spolufinancovaných z kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007-2013 v rámci cíle Konvergence jako dominantní rozvojové politiky relevantní pro řadu cílů strategie,
- realizace aktivit Zlínského kraje v období let 2010-2012.

Tabulka 3.2-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Úspěšná společnost

Cíle	Úkoly
2.1. Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech	2.1.1. Zajistit větší spolupráci firemního a vzdělávacího sektoru
	2.1.2. Zvýšit podíl vysokoškolsky vzdělané populace
	2.1.3. Zvýšit podíl populace zapojené do systému celoživotního vzdělávání
	2.1.4. Optimalizovat a zkvalitňovat primární a sekundární vzdělávací stupeň
2.2. Přiblížit skutečnou míru nezaměstnanosti k přirozené míře	2.2.1. Zvýšit zaměstnatelnost absolventů škol
	2.2.2. Zvýšit zaměstnatelnost osob v předdůchodovém věku
	2.2.3. Naplnit strategickou průmyslovou zónu Holešov
	2.2.4. Zavádět prvky aktivní politiky zaměstnanosti
2.3. Zefektivnit síť sociálních služeb na základě skutečné poptávky	2.3.1. Optimalizovat síť poskytovatelů sociálních služeb
	2.3.2. Zvýšit kvalitu poskytovaných sociálních služeb
	2.3.3. Podpořit zlepšení dostupnosti sociálních služeb
	2.3.4. Vybudovat dostatečné kapacity sociálního systému
2.4. Zefektivnit síť zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností	2.4.1. Optimalizovat síť zdravotnických zařízení
	2.4.2. Zvýšit kvalitu zdravotnické péče
	2.4.3. Rozvíjet prevenci a podporovat veřejné zdraví

Zdroj: Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020

Cíl 2.1 – Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech

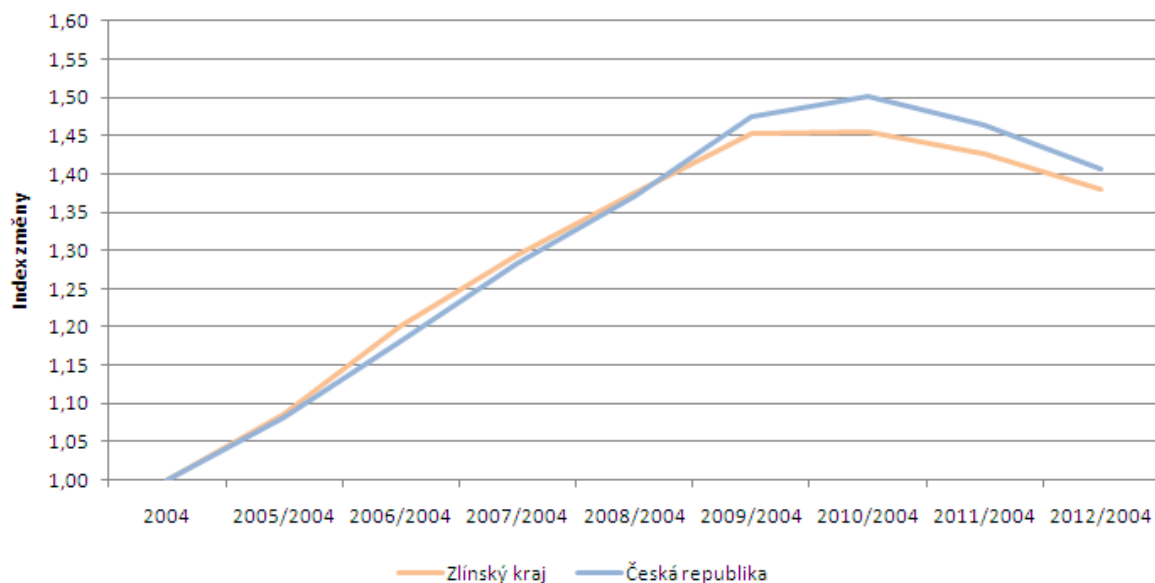
Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cíle 2.1 tři základní směry aktivit Zlínského kraje:

- zvyšování účasti na vzdělávání s důrazem na terciární a další vzdělávání¹,
- zvyšování kvality vzdělávání ve všech jeho dílčích složkách,
- zvyšování souladu nabídky vzdělávání na jedné straně a požadavků trhu práce na straně druhé.

• Zvyšování účasti na terciárním vzdělávání

Klíčovým ukazatelem pro hodnocení naplnění cíle zvyšování účasti na terciárním vzdělávání je podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva na populaci starší 15 let. V případě Zlínského kraje dochází v tomto ohledu k postupnému zvyšování podílu vysokoškolsky vzdělaných osob, a to o 2 procentní body mezi roky 2006 a 2011. Do budoucna lze očekávat zachování tohoto trendu, a to mimo jiné v kontextu rostoucího počtu studentů vysokých škol s bydlištěm ve Zlínském kraji v první dekádě 21. století s dosaženým vrcholem kolem roku 2010 (viz obrázek 3.2-1 pro zachycení tohoto trendu).

Obrázek 3.2-1: Index změny počtu studentů vysokých škol s bydlištěm ve Zlínském kraji za období 2004-2012; srovnání s referenčním územím České republiky

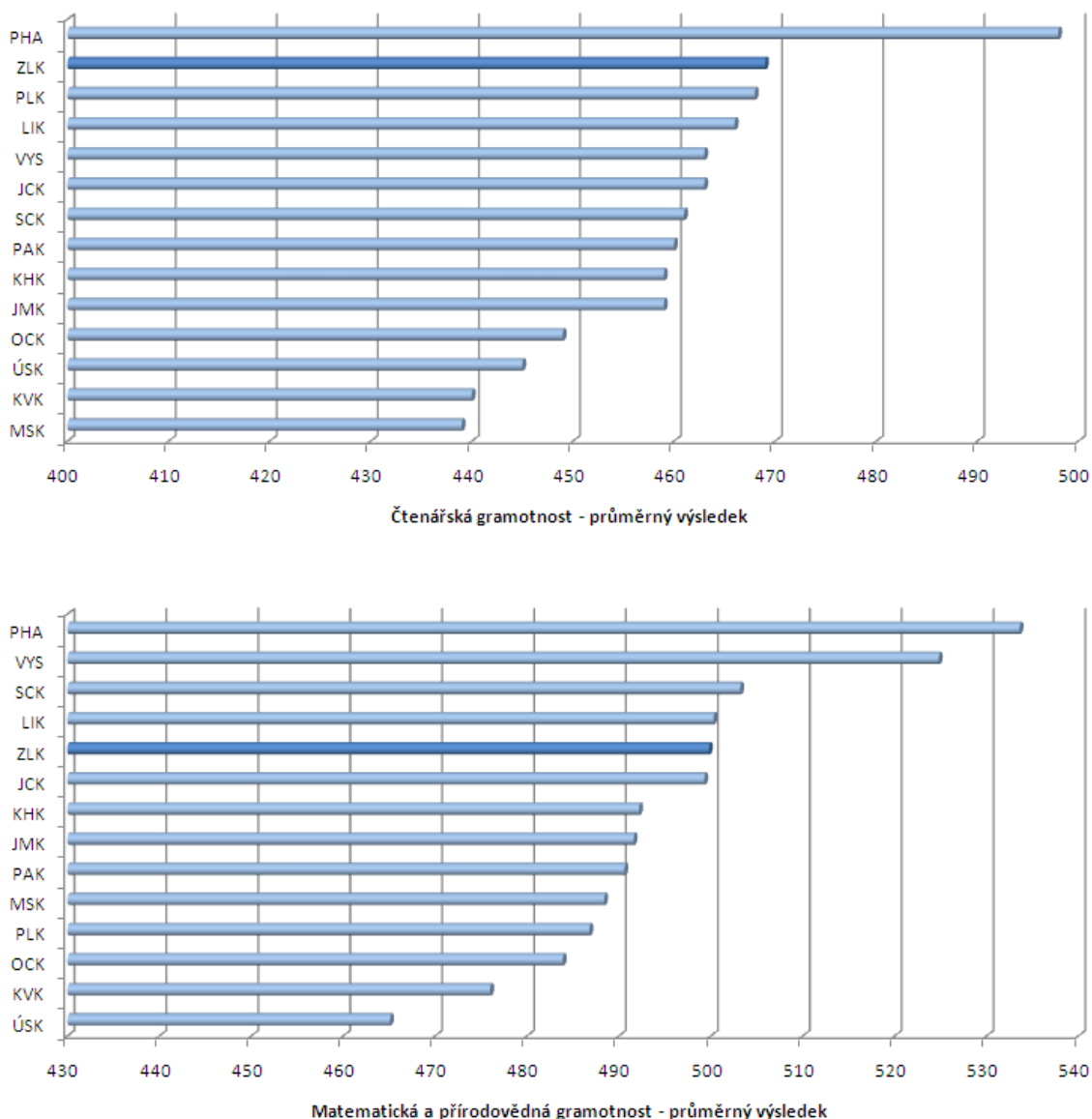
Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

¹ Hodnocení bude v tomto ohledu provedeno pouze pro terciární vzdělávání. Pro obdobně založené hodnocení účasti osob na dalším vzdělávání bohužel nejsou k dispozici potřebné datové údaje.

- **Zvyšování kvality ve vzdělávání**

Druhým směrem našeho hodnocení je cíl zvyšovat kvalitu vzdělávání ve všech jeho složkách. Možnosti hodnocení tohoto cíle jsou však v České republice komplikovány poměrně omezenou datovou základnou. Další text představuje hlavní poznatky, které lze z této datové základny kompilovat pro území Zlínského kraje.

Obrázek 3.2-2: Průměrný výsledek žáků Zlínského kraje v hodnocení čtenářské (nahore) respektive matematické a přírodovědné gramotnosti (dole) v rámci šetření PISA 2009; srovnání s vybranými referenčními územími

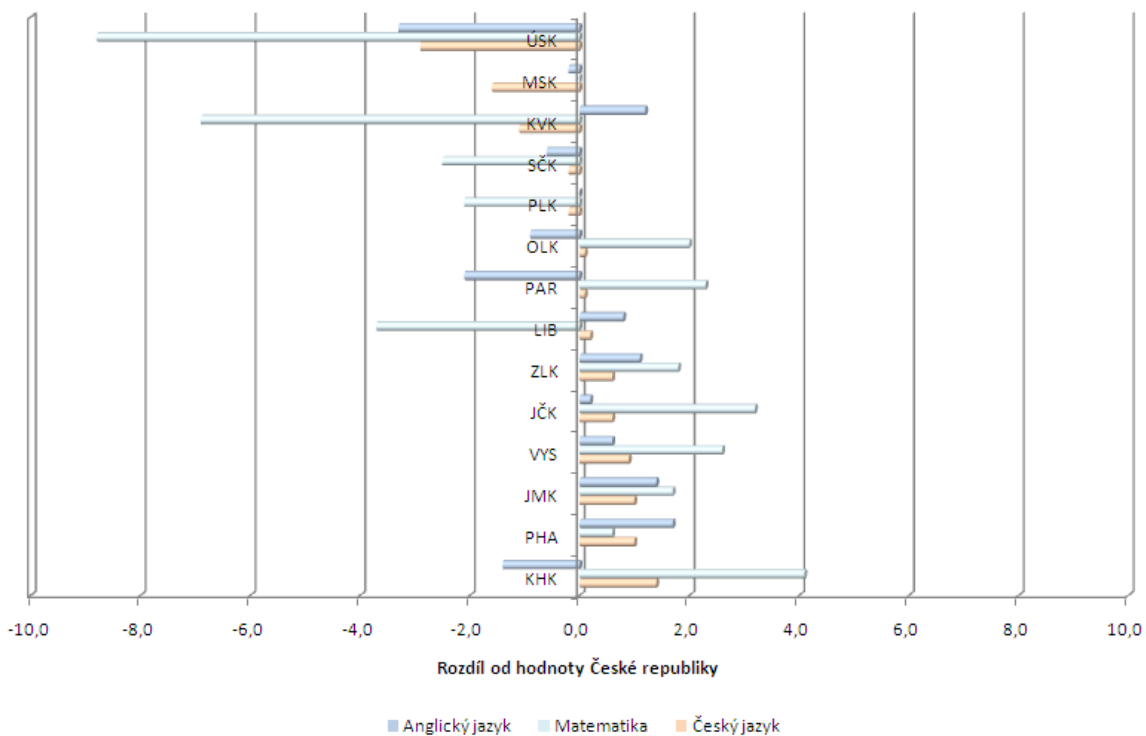

Zdroj: PALEČKOVÁ et al. (2010)² pro čtenářskou gramotnost; MÜNICH, ONDKO (2011)³ pro matematickou a přírodovědnou gramotnost

² PALEČKOVÁ, J. et al. (2010). *Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009. Umíme ještě číst?* Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání.

Jako primární zdroj informací o kvalitě vzdělávacího systému Zlínského kraje využijeme výsledky některých národních a mezinárodních testování žáků základních a středních škol. Obrázek 3.2-2 charakterizuje relativně dobré postavení Zlínského kraje v testování čtenářské respektive matematické a přírodovědné gramotnosti patnáctiletých žáků v mezinárodním šetření PISA v roce 2009. Hodnocení dalšího vývoje naráží na dosud nezpracované výsledky z dalšího cyklu šetření v roce 2012, nicméně rovněž podrobná analýza výsledků srovnávacích testů pro základní školy realizovaných soukromou společností SCIO⁴ ukazuje na vedoucí postavení Zlínského kraje v dosahovaných výsledcích testů v předmětech český jazyk, matematika a obecné studijní předpoklady v 6. a 9. roce studia a navíc v předmětu cizí jazyk v 9. roce studia. Hodnocení výsledků první celoplošné generální zkoušky ověřování výsledků žáků v počátečním vzdělávání (5. a 9. třída) ve školním roce 2011/2012 nepřineslo informaci o existenci výraznějších rozdílů mezi kraji v žádném z testovaných předmětů, nicméně Zlínský kraj se ve všech hodnoceních drží mezi nejúspěšnějšími.

Obrázek 3.2-3: Rozdíl průměrných výsledků žáků středních škol Zlínského kraje ve vybraných předmětech společné části maturitní zkoušky v roce 2012 od průměrných výsledků žáků středních škol České republiky; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: vlastní přepočty na základě dat www.aktualne.cz poskytnutých organizací CERMAT

Konečně pro hodnocení kvality vzdělávání na středních školách využíváme rovněž výsledky vybraných předmětů společné části státních maturit na středních školách. Data jsou v tomto

³ MÜNICH, D., ONDKO, P. (2011). *Analýza dopadu úrovně vzdělanosti žáků na dlouhodobý růst České republiky a deficitů průběžného důchodového systému*. Praha: Národohospodářský ústav Akademie věd České republiky.

⁴ SCIO (2012). *Srovnávací testy pro ZŠ (Stonožka) 2005/06-2011/12 analýza výsledků*. Praha: SCIO.

směru přebírána ze zveřejněných údajů internetového portálu *www.aktualne.cz*, který se odvolává na jejich poskytnutí organizací CERMAT zřizovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy za účelem realizace státních maturit. Naše hodnocení se dotýká základní verze tří didaktických testů pro český jazyk, anglický jazyk a matematiku. Takto byla z internetového portálu kompilována datová matice úspěšnosti jednotlivých škol v hodnocených didaktických testech v roce 2012 a současně byl zaznamenán údaj o počtu žáků daný test absolvující. Výsledná úspěšnost testu za územní jednotku pak byla počítána jako průměr škol daného území vážený počtem žáků daný test absolvující. Přes celou řadu metodických omezení zvoleného postupu a zejména problematičnost vlastní maturitní zkoušky poukazuje i toto hodnocení na relativně dobré výsledky žáků středních škol Zlínského kraje (viz obrázek 3.2-3). Obecně tak všechny výše uvedené poznatky naznačují relativně dobré vzdělávací výsledky žáků základních a středních škol ve Zlínském kraji.

Problematika kvality ve vzdělávání má rovněž svou dimenzi vztaženou k rovnosti respektive excelenci, která se tradičně promítá do tématu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. inkluzivního vzdělávání. V rámci našeho hodnocení chceme akcentovat zejména tři aspekty:

- První aspekt předpokládá růst významu inkluzivního vzdělávání. Tuto skutečnost dáváme do souvislosti nejen s více méně stabilním podílem zdravotně postižených žáků (viz tabulka 3.2-2), ale zejména s předpokladem jednak rostoucího podílu žáků pocházejících ze sociálně znevýhodněného prostředí (viz rovněž vazba na cíle 2.1.2 a 2.1.3) a jednak rostoucího zájmu o téma talentovaných žáků.
- V případě zdravotně postižených žáků lze v případě Zlínského kraje pozorovat trend častějšího zařazování těchto žáků do hlavního vzdělávacího proudu (viz tabulka 3.2-2), a to v souladu s moderními přístupy ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Předpokladem je zachování tohoto přístupu i do budoucna.

Tabulka 3.2-2: Podíl zdravotně postižených žáků na celkovém počtu žáků základních škol ve Zlínském kraji a podíl individuálně integrovaných zdravotně postižených žáků z celkového počtu těchto žáků za vybrané školní roky; v závorce korespondující hodnota pro Českou republiku

Ukazatel	2006/07	2008/09	2010/11	2012/13
Podíl zdravotně postižených žáků	7,2 (9,4)	6,9 (8,9)	7,3 (9,0)	7,5 (8,9)
Podíl individuálně integrovaných zdravotně postižených žáků	49 (49)	47 (47)	52 (51)	60 (57)

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Rovněž přímé hodnocení kvality terciárního vzdělávání je problematické s ohledem na disponibilní datové údaje. Z tohoto důvodu je toto hodnocení v dalším textu spojeno se třetím cílem Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 v podobě analýzy souladu nabídky vzdělávání na jedné straně a požadavků trhu práce na straně druhé.

- **Soulad nabídky a poptávky na trhu práce**

Prvním krokem našeho hodnocení souladu nabídky a poptávky na trhu práce je vývoj ukazatele nezaměstnanosti absolventů a mladistvých ve Zlínském kraji za období 2007-2012. Tabulka 3.2-3 přináší primární poznatky v tomto ohledu, když poukazuje zejména na dvě skutečnosti:

- tendenci nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých ve Zlínském kraji,
- více méně stabilní podíl uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji,
- relativně vyšší zastoupení uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých ve Zlínském kraji ve srovnání s referenční hodnotou České republiky.

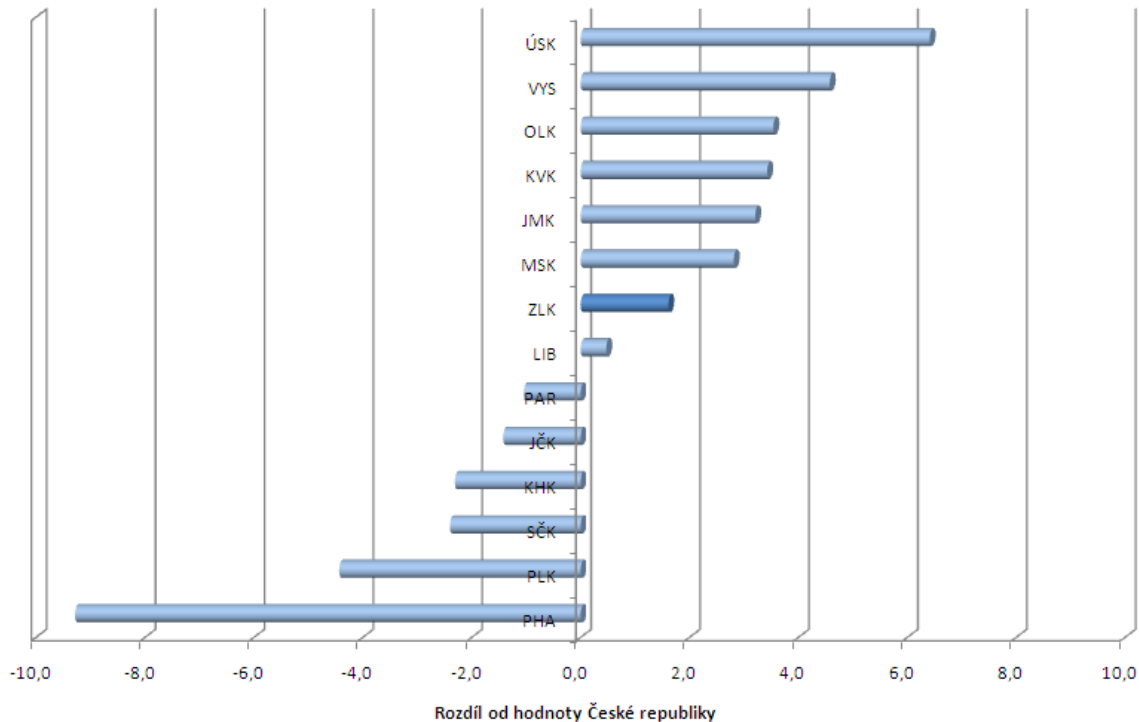
Tabulka 3.2-3: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých respektive podílu uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet uchazečů – absolventi a mladiství	1 405	1 533	2 337	2 193	2 280	2 309
Podíl uchazečů – absolventi a mladiství	7,0 %	7,6 %	6,9 %	6,6 %	7,8 %	7,2 %
Podíl uchazečů – ČR	6,4 %	6,4 %	6,6 %	6,3 %	6,6 %	6,6 %

Zdroj: Úřad práce České republiky

Hodnocení ukazatele tak poskytuje indicie existence rostoucího problému zaměstnanosti absolventů škol na trhu práce, která je navíc v případě Zlínského kraje vyšší intenzity ve srovnání s hodnotou celé České republiky. Vedle toho vykazuje Zlínský kraj lepší hodnoty v případě nezaměstnaných absolventů středních škol (viz obrázek 3.2-4) ve srovnání s absolventy institucí terciárního vzdělávání (viz obrázek 3.2-5). Ve světle uvedených poznatků se problematika souladu mezi nabídkou vzdělávacích programů na jedné straně a poptávkou po nich na trhu práce na straně druhé jeví jako ne zcela optimální. Logickou se pak stává otázka, které studijní obory jsou nejčastěji ohroženy nezaměstnaností svých absolventů na trhu práce. Tradičně je v tomto ohledu akcentována relace mezi technicky a společensky orientovanými obory s tím, že v současné době vykazují vyšší problémy s uplatněním právě společensky orientované obory. Další text představuje hodnocení situace pro území Zlínského kraje.

Obrázek 3.2-4: Rozdíl podílu nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu absolventů středních škol Zlínského kraje a korespondující hodnoty České republiky podle místa realizace výuky – průměrná hodnota za roky 2009-2012; srovnání s vybranými referenčními územími

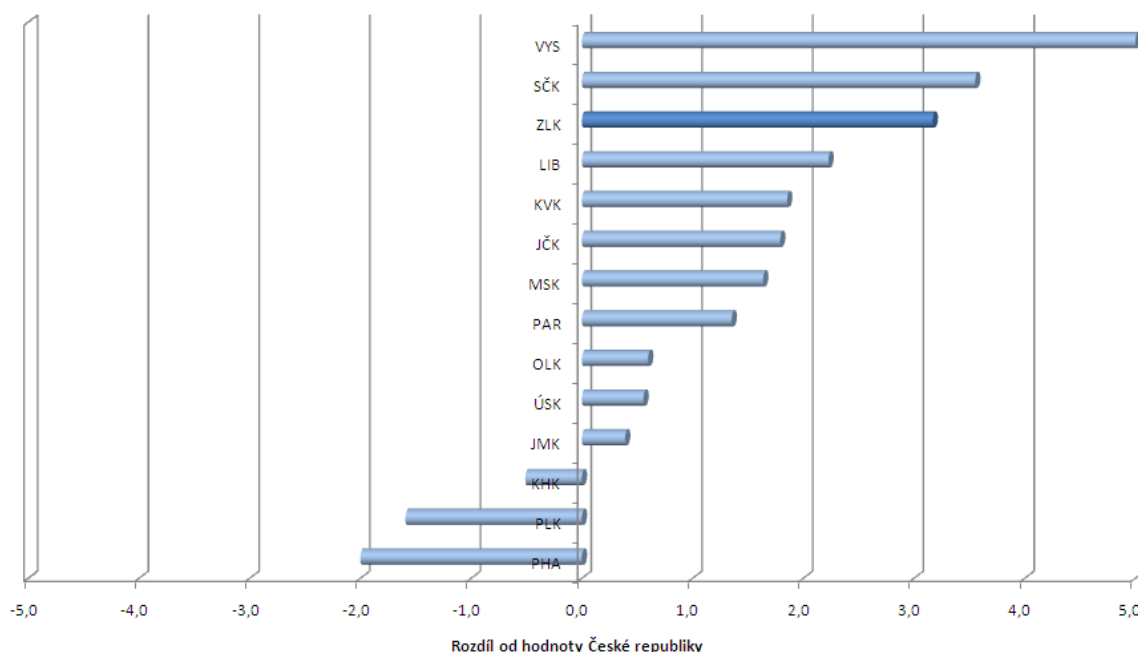

Pozn.: Výpočet založen na aritmetickém průměru čtyř hodnot daných jako podíl počtu nezaměstnaných absolventů středních škol v 1. polovině roku 2009, 2010, 2011 a 2012 k počtu absolventů studijního roku 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010 a 2010/2011.

Zdroj: vlastní přepočty na základě dat Ministerstva práce a sociálních věcí pro počet nezaměstnaných absolventů a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro počty absolventů

Tabulka 3.2-4 ukazuje strukturu nezaměstnaných absolventů škol ve Zlínském kraji podle široce definovaných skupin oborů vzdělávání. V tomto ohledu je možné identifikovat zejména trend postupného zvyšování podílu nezaměstnaných absolventů škol společenských oborů mezi roky 2009 a 2012 a naopak pokles v případě technických oborů. Takto lze právě žáky a studenty společenských oborů v současnosti považovat za ohroženou skupinu pro nalezení uplatnění na trhu práce. Současně se nabízí otázka, zda existují rozdíly v nezaměstnanosti podle oborů mezi sekundárním a terciárním vzděláváním.

Obrázek 3.2-5: Rozdíl podílu nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu absolventů vysokých a vyšších odborných škol Zlínského kraje a korespondující hodnoty České republiky podle místa realizace výuky – průměrná hodnota za roky 2009-2012; srovnání s vybranými referenčními územími

Pozn.: Výpočet založen na aritmetickém průměru čtyř hodnot daných jako podíl počtu nezaměstnaných absolventů vysokých a vyšších odborných škol v 1. polovině roku 2009, 2010, 2011 a 2012 k počtu absolventů studijního roku 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010 a 2010/2011.

Zdroj: vlastní přepočty na základě dat Ministerstva práce a sociálních věcí pro počet nezaměstnaných absolventů a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro počty absolventů

Tabulka 3.2-4: Struktura nezaměstnaných absolventů středních, vyšších odborných a vysokých škol ve Zlínském kraji podle skupin oborů vzdělávání a ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012)

Skupiny oborů vzdělávání	2009		2010		2011		2012	
	ZLK	ČR	ZLK	ČR	ZLK	ČR	ZLK	ČR
1	1,5 %	1,3 %	1,1 %	1,5 %	1,8 %	1,6 %	1,5 %	1,6 %
2 a 3	37,6 %	36,1 %	39,6 %	36,5 %	35,0 %	33,1 %	32,3 %	31,9 %
4	5,1 %	6,6 %	4,9 %	6,2 %	3,9 %	5,6 %	4,8 %	5,7 %
5	0,5 %	1,5 %	1,0 %	1,6 %	1,0 %	2,0 %	1,2 %	2,0 %
6 a 7	52,7 %	52,3 %	50,5 %	52,2 %	54,5 %	55,4 %	57,4 %	56,4 %
8	2,7 %	2,3 %	3,0 %	2,2 %	3,8 %	2,3 %	2,9 %	2,3 %

Pozn.: 1 - Přírodní vědy a nauky; 2 a 3 - Technické vědy a nauky; 4 - Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky; 5 - Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky; 6 a 7 - Společenské vědy, nauky a služby; 8 - Vědy a nauky o kultuře a umění

Zdroj: vlastní zpracování na základě statistických dat Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky

Tabulky 3.2-5 a 3.2-6 poskytují odpovědi na otázky týkající se nezaměstnanosti absolventů středních škol respektive terciárního vzdělávání vzhledem ke studovaným oborům vzdělávání. Klíčový poznatek v tomto ohledu ukazuje na rozdílné zastoupení nezaměstnaných absolventů v technických respektive společenských oborech. Takto mají absolventi technických oborů terciárního vzdělávání mnohem nižší pravděpodobnost stát se nezaměstnaným ve srovnání s absolventem střední školy. Tato skutečnost rovněž evokuje úvahy o kvalitě absolventů technicky zaměřených středních škol. V případě společenských oborů lze pozorovat posun hrozeb nezaměstnanosti až do terciárního vzdělávání.

Tabulka 3.2-5: Struktura nezaměstnaných absolventů středních škol ve Zlínském kraji podle skupin oborů vzdělávání a ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012)

Skupiny oborů vzdělávání	2009		2010		2011		2012	
	ZLK	ČR	ZLK	ČR	ZLK	ČR	ZLK	ČR
1	0,6 %	0,7 %	0,5 %	0,6 %	1,1 %	0,7 %	0,5 %	0,7 %
2 a 3	41,4 %	38,1 %	42,0 %	38,7 %	39,0 %	35,5 %	36,3 %	35,1 %
4	5,9 %	6,8 %	4,8 %	6,3 %	4,2 %	5,8 %	5,2 %	5,6 %
5	0,5 %	1,1 %	0,9 %	1,4 %	1,0 %	1,8 %	1,3 %	1,8 %
6 a 7	50,3 %	51,4 %	49,7 %	51,2 %	51,4 %	54,4 %	55,1 %	55,1 %
8	1,6 %	1,9 %	2,1 %	1,8 %	3,3 %	1,9 %	1,6 %	1,8 %

Pozn.: 1 - Přírodní vědy a nauky; 2 a 3 - Technické vědy a nauky; 4 - Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky; 5 - Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky; 6 a 7 - Společenské vědy, nauky a služby; 8 - Vědy a nauky o kultuře a umění

Zdroj: vlastní zpracování na základě statistických dat Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky

Tabulka 3.2-6: Struktura nezaměstnaných absolventů vysokých a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji podle skupin oborů vzdělávání a ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-12)

Skupiny oborů vzdělávání	2009		2010		2011		2012	
	ZLK	ČR	ZLK	ČR	ZLK	ČR	ZLK	ČR
1	5,1 %	5,6 %	3,9 %	6,4 %	4,3 %	6,0 %	5,1 %	6,4 %
2 a 3	22,7 %	23,2 %	27,9 %	23,5 %	20,7 %	21,5 %	16,9 %	16,7 %
4	1,9 %	5,0 %	5,1 %	5,2 %	2,5 %	5,1 %	3,5 %	6,2 %
5	0,6 %	3,6 %	1,2 %	2,8 %	1,0 %	2,9 %	1,0 %	2,7 %
6 a 7	62,6 %	57,9 %	54,7 %	57,9 %	65,7 %	60,3 %	65,9 %	63,0 %
8	7,0 %	4,7 %	7,2 %	4,2 %	5,8 %	3,3 %	7,6 %	5,1 %

Pozn.: 1 - Přírodní vědy a nauky; 2 a 3 - Technické vědy a nauky; 4 - Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky; 5 - Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky; 6 a 7 - Společenské vědy, nauky a služby; 8 - Vědy a nauky o kultuře a umění

Zdroj: vlastní zpracování na základě statistických dat Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky

Tabulky 3.2-7 a 3.2-8 pak poukazují na obory s nejvyšším podílem na počtu nezaměstnaných absolventů jak pro střední, tak pro vysoké školy. V tomto ohledu se hlavní problémy objevují ve spojení s ekonomickými obory na středních i vysokých školách a s obory orientovanými na cestovní ruch a rovněž na některé technické obory v případě škol středních. Celkově tak lze otázku souladu nabídky vzdělávacích programů na jedné straně a poptávky na trhu práce považovat za stále relevantní téma Zlínského kraje, a to i v kontextu preferencí žáků a studentů při volbě jejich studijního oboru (viz např. obrázek 3.2-6 pro ilustraci).

Tabulka 3.2-7: Obory s nejvyšším počtem nezaměstnaných absolventů středních škol ve Zlínském kraji, období 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012)

Pořadí	2009		2010		2011		2012	
	Obor	Podíl	Obor	Podíl	Obor	Podíl	Obor	Podíl
1.	65	14,3 %	65	15,8 %	65	14,8 %	65	15,7 %
2.	23	13,4 %	23	13,1 %	23	11,4 %	23	10,1 %
3.	64	10,5 %	26	10,1 %	64	10,1 %	26	9,4 %
4.	26	9,2 %	64	9,8 %	26	8,6 %	64	9,0 %
5.	63	8,5 %	63	7,0 %	63	6,3 %	63	6,9 %

Pozn.: 23 - Strojírnoství a strojírenská výroba; 26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika; 63 - Ekonomika a administrativa; 64 - Podnikání v oborech, odvětví; 65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus

Zdroj: vlastní zpracování na základě statistických dat Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky

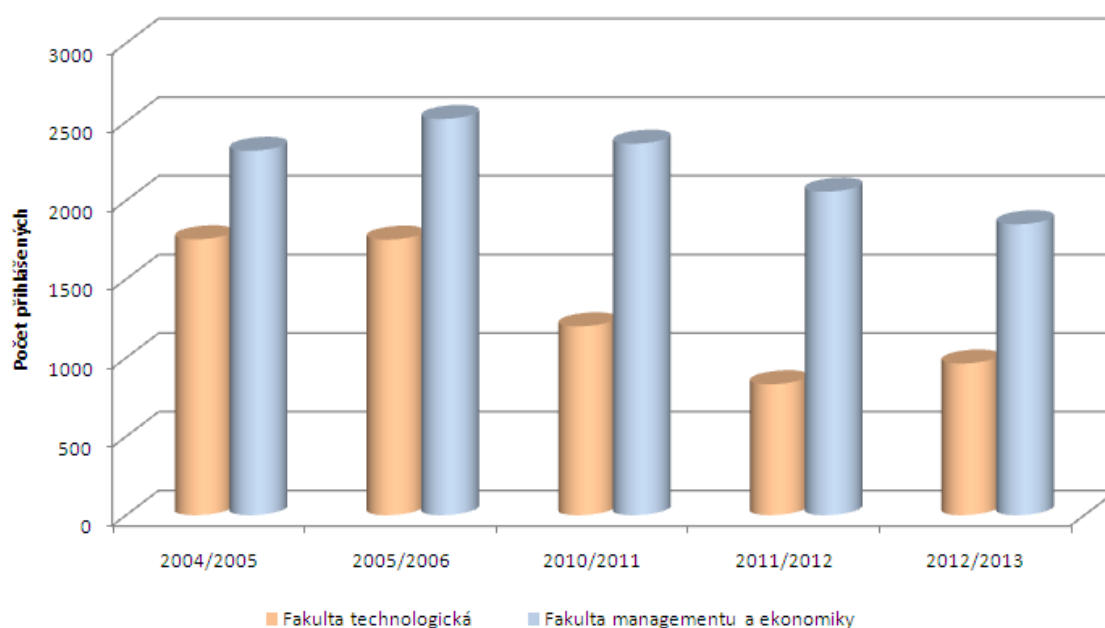
Tabulka 3.2-8: Obory s nejvyšším počtem nezaměstnaných absolventů vysokých a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji, období 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012)

Pořadí	2009		2010		2011		2012	
	Obor	Podíl	Obor	Podíl	Obor	Podíl	Obor	Podíl
1.	62	29,4 %	62	29,7 %	62	34,3 %	62	36,8 %
2.	75	10,2 %	39	7,8 %	75	11,1 %	75	10,5 %
3.	63	8,3 %	75	7,2 %	39	5,5 %	82	4,8 %

Pozn.: 39 - Speciální a interdisciplinární obory; 62 - Ekonomie; 63 - Ekonomika a administrativa; 75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče; 82 - Umění a užité umění

Zdroj: vlastní zpracování na základě statistických dat Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky

Obrázek 3.2-6: Počet přihlášených studentů k přijímacímu řízení na Fakultu technologickou a Fakultu managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně ve vybraných letech

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V dosavadním období platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 lze za významný rozvojový nástroj relevantní pro cíl 2.1 považovat kohezní politiku pro programové období 2007-2013. Z tohoto důvodu se naše hodnocení zaměřuje rovněž na analýzu finanční alokace prostředků kohezní politiky jednak pro subjekty se sídlem na území Zlínského kraje a jednak na projekty realizované na území Zlínského kraje. V tomto ohledu lze identifikovat následující poznatky relevantní pro Zlínský kraj (viz tabulka 3.2-9):

- V případě počátečního vzdělávání lze pozorovat poměrně vyrovnané hodnoty finanční alokace prostředků Evropské unie pro všechny kraje České republiky, a to mimo jiné v kontextu administrace projektů na bázi globálních grantů.

- Finanční alokace prostředků Evropské unie pro další vzdělávání má podobně rovnoměrné rozložení pro hodnocení na základě místa realizace. Vzhledem k sídlu žadatele se do popředí dostávají některé kraje, k nimž se řadí rovněž kraj Zlínský. V tomto ohledu lze vnímat relativně dobrou schopnost poskytovatelů dalšího vzdělávání ve Zlínském kraji působit v roli předkladatele vzdělávacích projektů.
- Nejvyšší úroveň krajské diferenciaci je charakteristická pro finanční alokaci v oblasti terciárního vzdělávání, kde se do popředí dostávají univerzity Jihomoravského a Olomouckého kraje. Zlínský kraj patří v tomto ohledu spíše k průměrným krajům, nicméně i zde objem alokované částky představují významný nástroj pro zvyšování kvality terciárního vzdělávání.

Tabulka 3.2-9: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí vztažených ke vzdělávání; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč

Kraj	Sídlo příjemce podpory			Místo realizace		
	Počáteční	Terciární	Další	Počáteční	Terciární	Další
Jihočeský	1 265	184	569	1 332	230	1 333
Jihomoravský	1 446	1 904	1 137	1 428	1 826	1 410
Karlovarský	1 263	0	443	1 438	23	1 864
Královéhradecký	1 395	551	700	1 491	630	1 568
Liberecký	1 362	669	1 005	1 506	667	1 879
Moravskoslezský	1 366	571	943	1 400	581	1 318
Olomoucký	1 436	2 196	682	1 476	2 186	1 476
Pardubický	1 254	635	636	1 398	651	1 491
Plzeňský	1 088	503	547	1 132	615	1 408
Středočeský	949	21	489	1 077	67	1 585
Ústecký	1 336	226	752	1 433	241	1 489
Vysočina	1 201	77	781	1 331	121	1 718
Zlínský	1 373	303	911	1 513	343	1 626

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

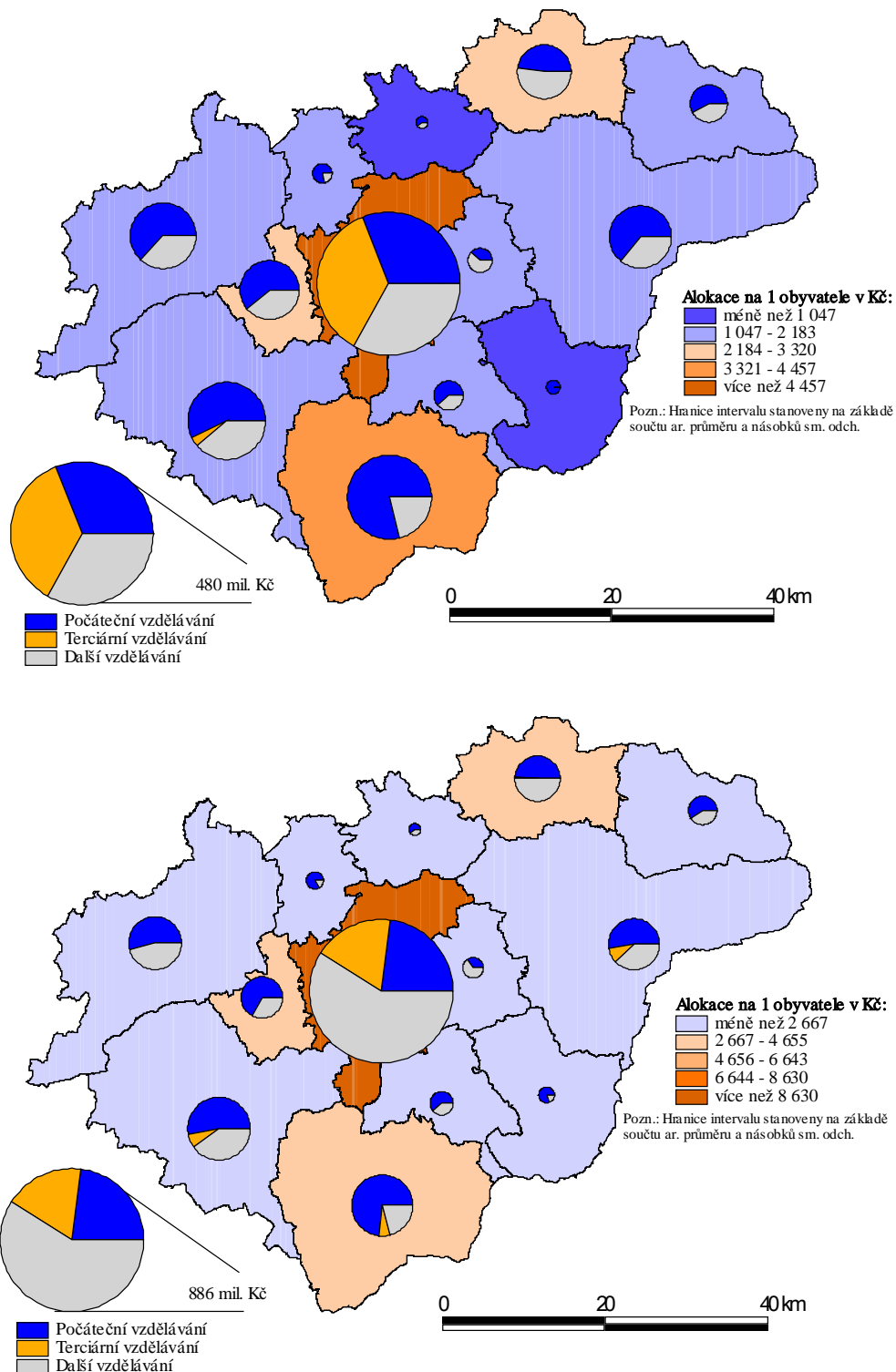
Obrázek 3.2-7 pak hodnotí finanční alokaci prostředků Evropské unie v rámci cíle Konvergence přepočtenou na 1 obyvatele na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. Obrázek 3.2-7 přináší mimo jiné následující závěry:

- Relativně nejvyšší finanční alokace připadá na správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlín, Otrokovice, Valašské Meziříčí a Uherský Brod. Naopak relativně nejnižší finanční alokace připadá na správní obvody obcí s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem a Valašské Klobouky.
- Tematicky lze pozorovat univerzální pokrytí kraje v případě projektů se zaměřením na počáteční vzdělávání. Nižší stupeň plošného pokrytí je pak spojen s dalším

vzděláváním a nejnižší s terciárním vzděláváním, který je přirozeně soustředěn na krajské město Zlín.

Z výše uvedeného hodnocení je patrné, že intervence orientované v oblasti vzdělávání přispívají k prohlubování vnitřních disparit Zlínského kraje zejména ve vazbě na terciární vzdělávání. Tuto skutečnost je ovšem potřeba vnímat jako přirozenou s ohledem na úzkou vazbu hierarchií stupňů škol na jedné straně a prostorovou hierarchií na straně druhé. V tomto kontextu považujeme spíše za zásadní poznatek mezikrajského srovnání, který ukazuje na prohlubování zaostávání ve vazbě na spíše regionální charakter zlínské univerzity. S ohledem na tuto skutečnost lze považovat za potřebné respektovat význam územně integrovaných a determinovaných intervencí pro dosažení cílů vyváženého polycentrického rozvoje. Naše dosavadní hodnocení jednoznačně ukazuje, že v případě Zlínského kraje existuje potenciál pro sledování takových přístupů, mimo jiné na bázi rozvojového konceptu inteligentní specializace.

Obrázek 3.2-7: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti vzdělávání; stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory (první obrázek) a místa realizace (druhý obrázek), v Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Tabulka 3.2-10: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům v oblasti vzdělávání podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Scio testy	683	783	739
Olympiády dětí a mládeže, soutěže	1 069	1 879	1 123
Kvalita ve vzdělávání – Comenius Regio	0	105	282
Kariéra budoucnosti – Leonardo da Vinci	0	6	338
Příspěvky příspěvkových organizací – provoz škol a školních zařízení	431 924	389 239	420 147
Příspěvky příspěvkových organizací – přímé výdaje na vzdělávání	1 844 676	1 818 809	1 744 370
Příspěvky základní a mateřské školy – přímé výdaje na vzdělávání	2 545 661	2 598 117	2 673 450
Příspěvky soukromým školám	208 934	199 560	193 437
Podpora řemesel	0	4 570	4 297
Investice školy	48 449	37 799	42 205
Zavádění evaluačních nástrojů pro zlepšení kvality vzdělávání ve ZK	2 551	2 861	532
Vzdělávání pedagog. pracovníků zaměřené na kariérové poradenství	2 700	1 321	616
SPŠ Uherský Brod, Centrum pro výuku high-technologií	28 494	0	0
SOŠ Josefa Sousedíka Vsetín, Regionální centrum odborného vzdělávání ve strojírenství a automobilovém průmyslu	49 603	0	0
SPŠ Otrokovice, Přeshraniční systém inovačního vzdělávání ve středním odborném školství	10 765	1 178	533
SOŠ Slavičín, Prohloubení přípravy žáků strojírenských oborů na jejich budoucí povolání spoluprací s partnerskou školou	4 105	1 521	0
SPŠPH Uherské Hradiště – Vytvoření moderní technické základny	0	5 500	8 817
SŠ-COPT Kroměříž – Regionální centrum pro strojírenství	0	26 385	0
SPŠ polytechnická – Centrum odborné přípravy Zlín – modernizace výuky polygrafických oborů	0	0	197
SOŠ J. Sousedíka Vsetín - Modernizace vybavení centra odborného vzdělávání	0	0	60

Kudy kam – orientace žáků OK a ZK v systému veřejné správy	0	0	1 984
Globální grant – Zvyšování kvality ve vzdělávání	80 122	58 744	26 432
Globální grant – Zvyšování kvality ve vzdělávání ve ZK II	0	0	44 749
Globální grant – Rovné příležitosti dětí a žáků	17 648	27 392	22 055
Globální grant – Rovné příležitosti dětí a žáků ve vzdělávání ve ZK II	0	0	13 224
Globální grant – Další vzdělávání pracovníků škol	29 856	24 704	16 204
Globální grant – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení ve ZK II	0	0	18 143
Globální grant – Podpora nabídky dalšího vzdělávání	6 612	19 226	54 421
Celkem	5 313 852	5 219 699	5 288 355

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Pro naplnění cílů a úkolů v oblasti vzdělávání realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 celou řadu rozvojových aktivit uvedených v tabulce 3.2-10. Výše finančních prostředků alokovaných v oblasti vzdělávání si zachovává poměrně stálou úroveň ve všech třech sledovaných letech. Další projekty relevantní pro oblast vzdělávání se týkají projektů energetických úspor, které jsou však hodnoceny ve vazbě na téma životního prostředí.

Cíl 2.2 – Přiblížit skutečnou míru nezaměstnanosti k přirozené míře

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cíle 2.1 dva základní směry aktivit Zlínského kraje:

- snižovat nezaměstnanost obyvatel Zlínského kraje se speciální pozorností věnovanou skupinám osob ohrožených na trhu práce,
- využívat prostředky aktivní politiky zaměstnanosti pro dosažení výše uvedeného cíle.

Otázka nezaměstnanosti představuje významný problém současné společnosti, na který Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 reagovala ambiciózním cílem přiblížit skutečnou míru nezaměstnanosti míře přirozené. Hospodářský vývoj v současnosti ovšem učinil tento cíl spíše iluzorním. Tabulka 3.2-11 znázorňuje významné zvýšení míry nezaměstnanosti na území Zlínského kraje mezi roky 2007 a 2012, když k nejvíce razantnímu skoku došlo mezi roky 2008 a 2009 a nově pak mezi roky 2011 a 2012. Rovněž ve srovnání s hodnotou nezaměstnanosti České republiky je nezaměstnanost ve Zlínském kraji dlouhodobě o něco vyšší.

Období rostoucí nezaměstnanosti má tradičně negativní dopad zejména na tzv. ohrožené skupiny na trhu práce. Jaké jsou v tomto ohledu během období let 2009-2012 vývojové tendence ve Zlínském kraji? Tabulka 3.2-12 ukazuje na relevantnost problému pro celou řadu skupin osob, vzhledem k časovému vývoji lze identifikovat zejména následující trendy:

- zásadní nárůst podílu nezaměstnaných nacházejících se v evidenci déle než 1 rok, tj. zásadní nárůst počtu dlouhodobě nezaměstnaných osob,

- pomalu se zvyšující problematičnost nezaměstnanosti osob mladších 24 let, starších 55 let a osob s vysokoškolským vzděláním.

Tabulka 3.2-11: Vývoj míry nezaměstnanosti ve Zlínském kraji ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2007-2012 (stav k prosinci)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zlínský kraj	6,6 %	5,5 %	9,1 %	10,4 %	9,4 %	10,4 %
Česká republika	6,6 %	5,4 %	8,0 %	9,0 %	8,6 %	9,4 %

Zdroj: Úřad práce České republiky

Tabulka 3.2-12: Podíl vybraných skupin osob na počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji za období 2009-2012

Skupina osob	2009	2010	2011	2012
Osoby zdravotně postižené	14,4 %	15,5 %	15,6 %	13,3 %
Osoby pečující o nezletilé dítě	13,8 %	14,4 %	15,4 %	10,0 %
Osoby starší 55 let	14,2 %	15,9 %	14,7 %	16,0 %
Osoby mladší 24 let	17,4 %	16,3 %	17,6 %	17,9 %
Osoby s vysokoškolským vzděláním	5,1 %	5,9 %	6,6 %	6,7 %
Osoby evidované déle než 1 rok	23,0 %	31,8 %	36,2 %	35,3 %

Zdroj: Úřad práce České republiky

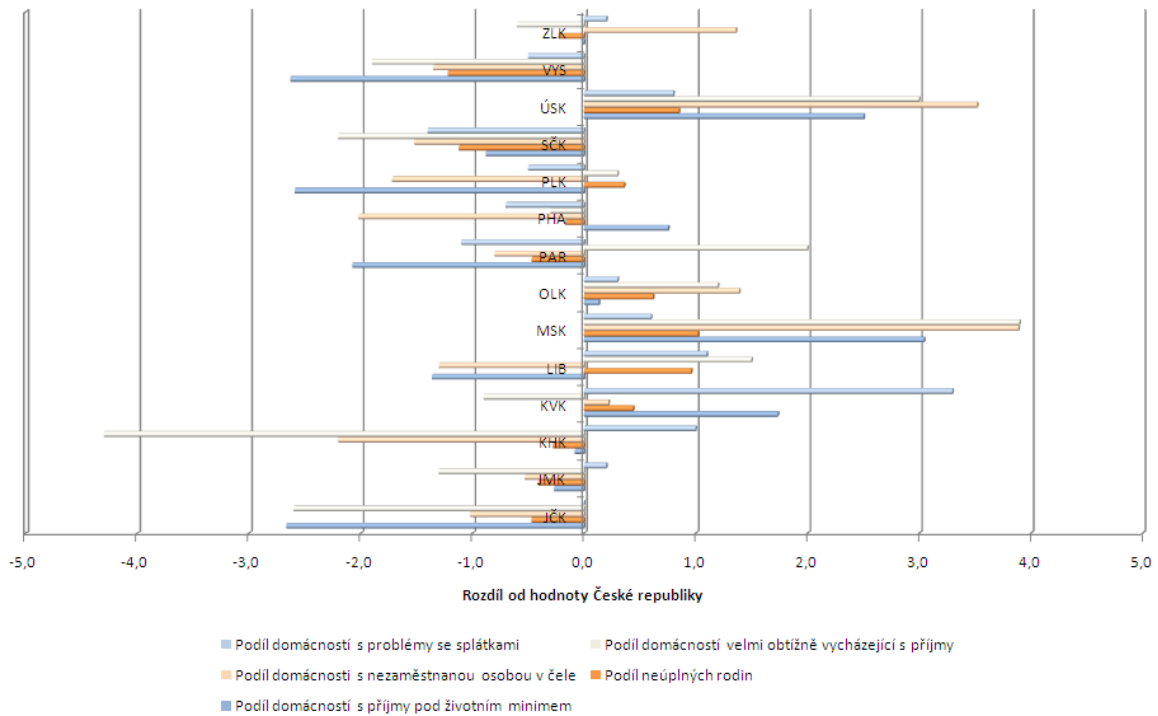
Obecně tak lze pozorovat, že cíle Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 se nedaří naplňovat ani v rámci vývoje celkové výše nezaměstnanosti, a ani v případě situace specifických cílových skupin. V tomto ohledu může být nezaměstnanost jedna z významných příčin prohlubující se chudoby a dalších sociálních problémů. Lze v tomto ohledu sledovat zhoršující se situaci rovněž ve Zlínském kraji?

Pro zodpovězení výše uvedené otázky využíváme hodnocení založené na pěti vybraných indikátorech v podobě:

- podíl domácností s příjmem nižším, než je hodnota životního minima,
- podíl neúplných rodin,
- podíl domácností, v jejichž čele stojí nezaměstnaná osoba,
- podíl domácností, které velmi obtížně vychází s měsíčním příjmem,
- podíl domácností deklarujících problémy se splácením půjček.

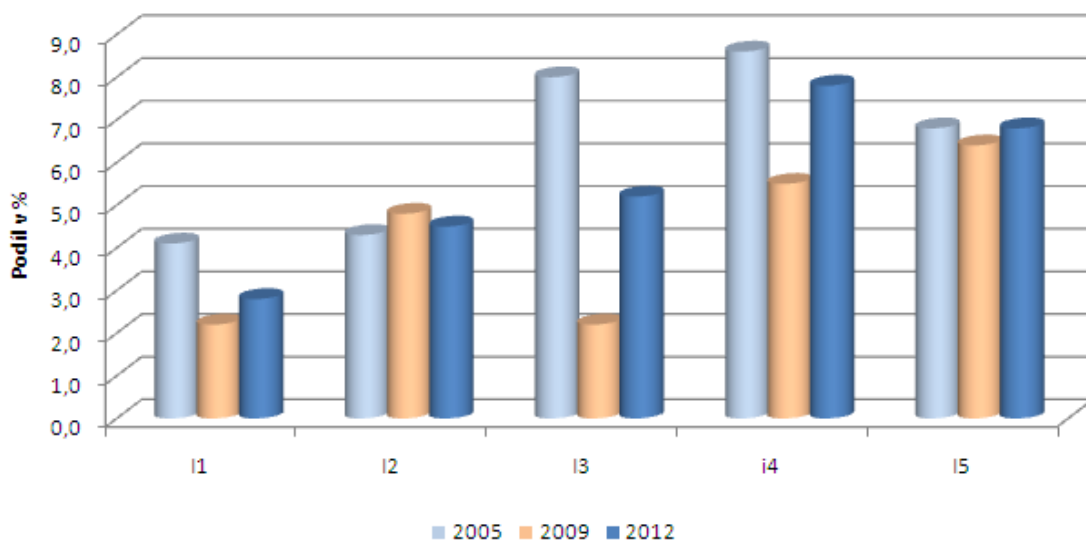
Obrázek 3.2-8 představuje mezikrajské postavení Zlínského kraje pro hodnocení pěti uvedených indikátorů v roce 2011. Takto se ukazuje, že Zlínský kraj nepaří k nejhorším krajům České republiky, nicméně výrazně vyšší hodnotu vykazuje pro zastoupení domácností, v jejichž čele stojí nezaměstnaná osoba. Obrázek 3.2-9 pak doplňuje uvedený poznatek o vývojové tendence srovnáním let 2005, 2009 a 2012. V tomto ohledu lze za zásadní považovat zhoršování hodnot téměř všech indikátorů mezi roky 2009 a 2012, ústící do logické úvahy o potřebě intervencí k otočení tohoto trendu.

Obrázek 3.2-8: Postavení Zlínského kraje vzhledem k pěti vybraným indikátorům se vztahem k potenciálním sociálním problémům – rozdíl od hodnoty České republiky v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.2-9: Změny hodnot pěti vybraných indikátorů se vztahem k potenciálním sociálním problémům ve Zlínském kraji mezi roky 2005, 2009 a 2012

Pozn.: I1 - podíl domácností s příjmem nižším, než je hodnota životního minima; I2 - podíl neúplných rodin; I3 - podíl domácností, v jejichž čele stojí nezaměstnaná osoba; I4 - podíl domácností, které velmi obtížně vycházejí s měsíčním příjmem; I5 - podíl domácností deklarujících problémy se splácením půjček.

Zdroj: Český statistický úřad

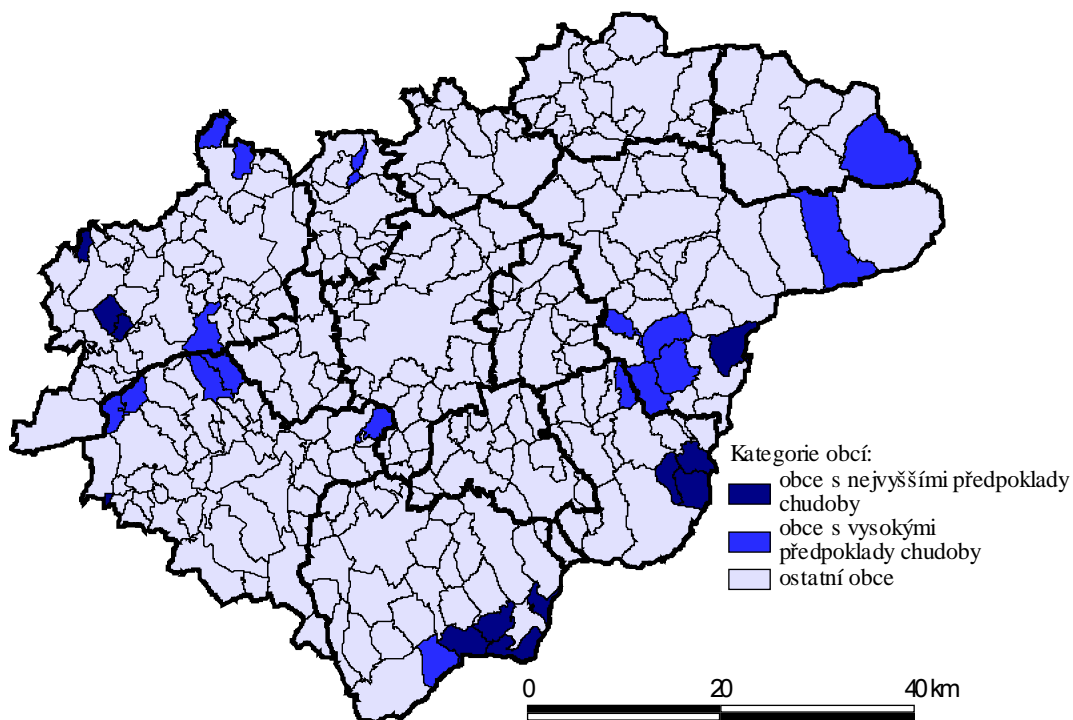
Otázky spojené s chudobou mají svou nedílnou územní dimenzi. Pro identifikaci potenciálně problémových míst jsme na úrovni obcí vyhodnotili dva dílčí ukazatele:

- podíl osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním na počtu osob starších 15 let v roce 2011,
- průměrná nezaměstnanost za období let 2007-2011⁵.

Za obce s vyššími předpoklady sociálního znevýhodnění považujeme ty obce, jejichž hodnota dvou zvolených ukazatelů je vyšší než součet aritmetického průměru a půl či jednonásobku směrodatné odchylky všech obcí Zlínského kraje. Obrázek 3.2-10 znázorňuje vymezení obcí splňujících uvedené podmínky. Typickým znakem potenciálních sociálně problémových míst je jejich spíše periferní poloha. Zohlednění této skutečnosti je možné považovat za jeden z klíčových aspektů vyváženého rozvoje území Zlínského kraje.

Výše uvedený metodický přístup na úrovni obcí není schopen identifikovat tzv. sociálně problémové lokality na území měst. Existence takových míst ovšem byla prokázána řadou studií⁶ a z hlediska územního rozvoje představují vážnou hrozbu difúzního šíření negativních jevů v prostoru.

Obrázek 3.2-10: Vymezení obcí Zlínského kraje s vyššími předpoklady sociálního znevýhodnění

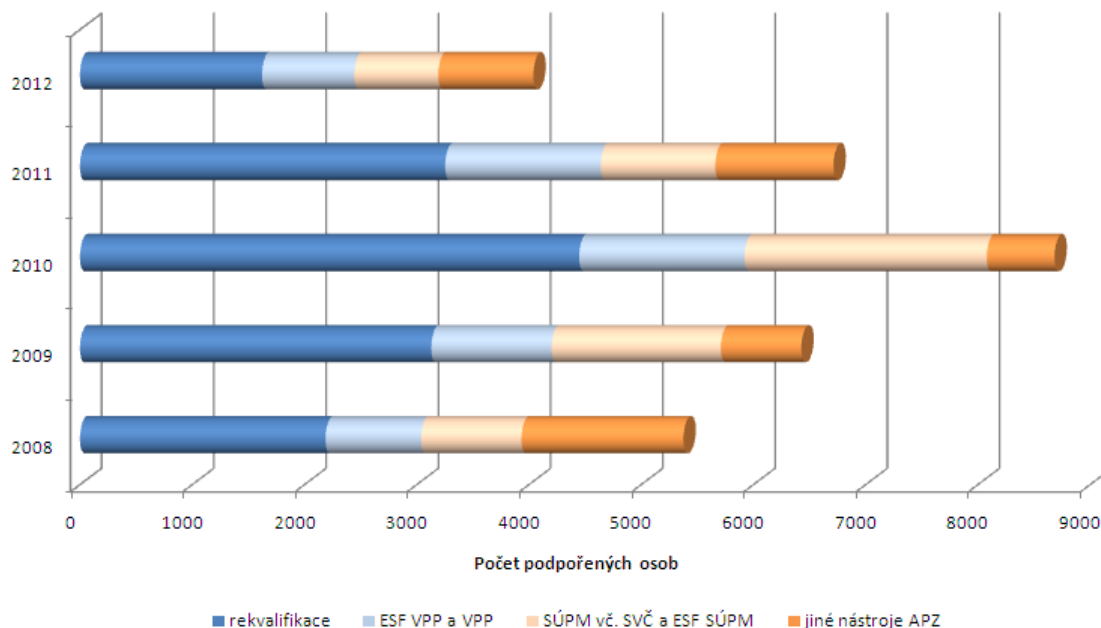

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu a Úřadu práce ČR

⁵ Pro další období již nejsou data o nezaměstnanosti na úrovni obcí k dispozici.

⁶ Viz např. GABAL, I. et al. (2006). *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacita subjektů působících v oblasti.*

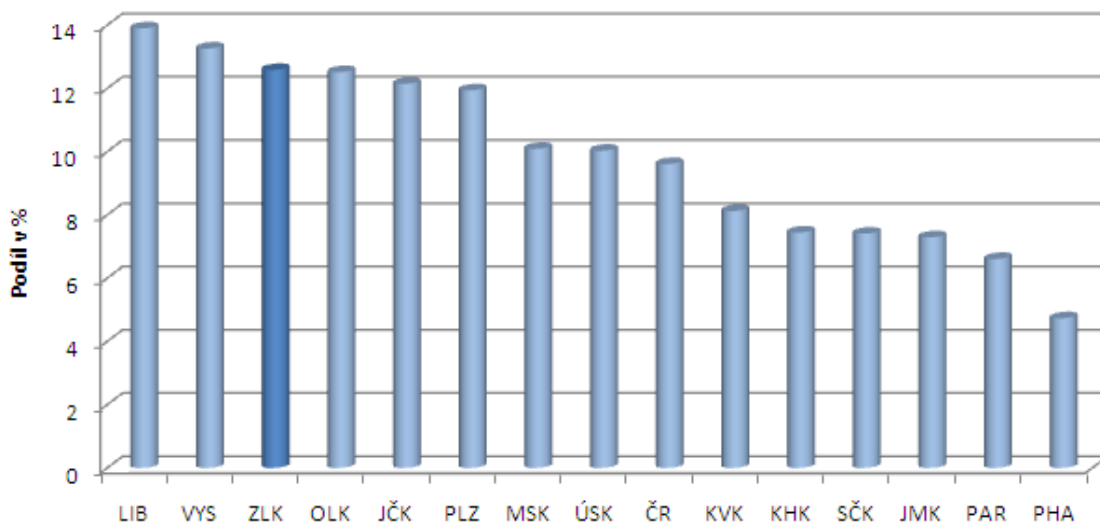
Obrázek 3.2-11: Vývoj počtu osob podpořených z aktivní politiky zaměstnanosti ve Zlínském kraji; období let 2008-2012

Pozn.: SÚPM – společensky účelná pracovní místa, SVČ – samostatná výdělečná činnost, VPP – veřejně prospěšné práce; Zdroj: Úřad práce České republiky

Mezi hlavní nástroje boje proti nezaměstnanosti patří aktivní politika zaměstnanosti, která je přirozeně využívána rovněž na území Zlínského kraje. Obrázek 3.2-11 zachycuje vývoj počtu takto podpořených osob ze Zlínského kraje. V tomto ohledu se ukazuje rozdílnost v počtu podpořených osob mezi sledovanými roky. Za pozornost přitom stojí jistý nesoulad v tom, že v roce 2012 nebyl rostoucí počet uchazečů o zaměstnání doprovázen zvýšeným počtem podpořených osob z aktivní politiky zaměstnanosti. Zároveň však poukažme na skutečnost, že Zlínský kraj zaujímal v roce 2012 přední pozici vzhledem k podílu podpořených osob z aktivní politiky zaměstnanosti na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání (obrázek 3.2-12).

Obrázek 3.2-12: Podíl osob podpořených z aktivní politiky zaměstnanosti k celkovému počtu uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Úřad práce České republiky

Cíl 2.3 – Zefektivnit síť sociálních služeb na základě skutečné poptávky

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cíle 2.3 dva základní směry aktivit Zlínského kraje:

- optimalizace sítě poskytovatelů sociálních služeb v kontextu podpory existujících a rozvoje chybějících služeb, přičemž explicitně je uveden současný trend preference terénních a ambulantních sociálních služeb,
- zvyšování kvality poskytovaných sociálních služeb.

Vlastní naplňování dvou uvedených směrů přitom samo o sobě respektuje přístup na bázi strategického plánování, když je v souladu s legislativními požadavky založeno na formulování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb. V době platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 tak proběhl tříletý plánovací cyklus pro období 2009-2011 a v současné době jsou naplňovány cíle pro období 2012-2014.

Analytická část Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb pro období 2012-2014 uvádí hlavní poznatky z vyhodnocení předchozího plánovacího období 2009-2011. V tomto ohledu vznikla či zanikla řada sociálních služeb, primárně v souladu s definovaným plánem opatření k optimalizaci sítě poskytovatelů. Tabulka 3.2-13 shrnuje hlavní změny, ke kterým v rámci sítě poskytovatelů sociálních služeb mezi oběma plánovacími obdobími došlo, a to ve členění podle hlavních cílových skupin sociálních služeb. V souladu s těmito poznatky lze hovořit o probíhajícím procesu optimalizace sítě poskytovatelů sociálních služeb, přesto však byly pro současné plánovací období 2012-2014 identifikovány rozvojové problémy vztahené k tomuto procesu:

- První rozvojový problém je spojen s existencí chybějících sociálních služeb, a to zejména vzhledem k cílovým skupinám osob se zdravotním postižením a osob ohrožených sociálním vyloučením.
- Druhý rozvojový problém v sobě obsahuje územní dimenzi, když hovoří o nedostatečném pokrytí celého území Zlínského kraje sociálními službami. Tento problém se více méně týká všech cílových skupin, když otázka pokrytí zejména odlehklých částí Zlínského kraje sociálními službami je uváděna mezi systémovými problémy sociálních služeb v kraji.
- Třetí rozvojový problém hovoří o stále nedostatečné preferenci terénních a ambulantních služeb, zejména pak u skupiny seniorů (viz rovněž tabulka 3.2-14 pro rozdělení finančních prostředků vzhledem k formám sociálních služeb). Změny popsané v tabulce 3.2-13 do značné míry rezonují s obsahem tohoto problému, který je přitom spojován s finanční dostupností sociálních služeb pro řadu seniorů.
- Čtvrtý rozvojový problém se týká stále nedostatečného stupně provázanosti sítě poskytovatelů sociálních služeb (komplex sociálních služeb).

V kontextu uvedených skutečností tak lze při hodnocení naplňování cíle 2.3 hovořit o probíhajících aktivitách v definovaných směrech, přičemž akcelerace pro jejich naplňování naráží zejména na nejistotu a nedostatečnost ve financování sociálních služeb. Tuto skutečnost je potřeba vnímat v nárůstu počtu uživatelů sociálních služeb v plánovacím období 2009-2011 ve všech kategoriích s výjimkou seniorů, u níž však s ohledem na proces demografického stárnutí nelze očekávat zachování tohoto trendu. Za pozornost stojí významný nárůst počtu uživatelů sociálních služeb řazených do kategorie osob ohrožených sociálním vyloučením. Jednou z významných příčin v tomto směru je rovněž nezaměstnanost, což ve své podstatě determinuje předpoklady pro utváření tematicky integrovaných intervencí v nejvíce problémových územích, a to rovněž ve vazbě na sociální podnikání nebo inkluzivní vzdělávání žáků pocházejících ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Tabulka 3.2-13: Přehled hlavních změn v síti poskytovatelů sociálních služeb na území Zlínského kraje ve členění podle hlavních cílových skupin za plánovací období 2009-2011

Cílová skupina	Změny v síti poskytovatelů
Senioři	<ul style="list-style-type: none"> - růst kapacit domova pro seniory v ORP Otrokovice a Vsetín - růst kapacit pobytové odlehčovací v ORP Otrokovice, Uherské Hradiště a Vsetín - redukce počtu denních stacionářů v ORP Holešov, Kroměříž a Zlín - zrušení sociálně-aktivizační služby v ORP Uherské Hradiště, vytvoření této služby v ORP Rožnov pod Radhoštěm
Osoby se zdravotním postižením	<ul style="list-style-type: none"> - mírné snížení kapacity domovů pro osoby se zdravotním postižením a naopak navýšení kapacit domovů se zvláštním režimem - růst kapacity chráněného bydlení v ORP Otrokovice, zánik jedné služby v ORP Zlín - vznik nové pobytové odlehčovací služby v ORP Kroměříž, zánik jedné služby v ORP Zlín - zánik terénní odlehčovací služby v ORP Zlín, vytvoření služby v ORP Valašské Meziříčí - zánik sociální služby ve zdravotnických zařízeních v ORP Uherský Brod a Vsetín, navýšení kapacit v ORP Valašské Meziříčí - zánik centra denních služeb v ORP Otrokovice - vznik sociálně aktivizačních služeb v ORP Kroměříž a Zlín, zánik služby v ORP Valašské Meziříčí - vznik sociálně terapeutických dílen v ORP Vsetín - vznik nových služeb osobní asistence v ORP Kroměříž, Otrokovice, Valašské Meziříčí a Uherský Brod
Rodiny s dětmi	<ul style="list-style-type: none"> - růst kapacit pro matky s dětmi v ORP Vsetín - vznik nízkoprahových zařízení v ORP Uherský Brod a Valašské Meziříčí - vznik služby typu raná péče v ORP Uherské Hradiště a navýšení kapacit v ORP Zlín - vznik sociálně aktivizačních služeb v ORP Holešov, Uherské Hradiště a Uherský Brod, rozšíření služby v ORP Holešov, Kroměříž a Zlín
Osoby ohrožené sociálním vyloučením	<ul style="list-style-type: none"> - vznik domů na půl cesty v ORP Vsetín a Zlín - vznik nových nízkoprahových center v ORP Vsetín a Zlín - vznik noclehárny v ORP Zlín a zánik v OPR Luhačovice - vznik služeb odborného sociálního poradenství v ORP Otrokovice a Valašské Meziříčí - vznik služby následné péče v ORP Uherský Brod - vznik služby terénních programů pro osoby bez přístřeší v ORP Holešov, Valašské Meziříčí a Vsetín a pro etnické menšiny v ORP Zlín

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro období 2012-2014*. Zlín: Zlínský kraj.

Tabulka 3.2-14: Podíl jednotlivých forem sociálních služeb na celkových nákladech ve Zlínském kraji, období 2009-2011

Forma služby	Pobytové	Ambulantní	Terénní
Podíl	82 %	8 %	10 %

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro období 2012-2014*. Zlín: Zlínský kraj.

Tabulka 3.2-15: Procentuální změna uživatelů sociálních služeb ve Zlínském kraji mezi roky 2009 a 2011

Typ uživatelů	Senioři	Zdravotně postižení	Rodiny s dětmi	Osoby ohrožené sociálním vyloučením
Změna 2011/2009	-2 %	+ 20 %	+ 11 %	+ 23 %

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro období 2012-2014*. Zlín: Zlínský kraj.

V oblasti kvality sociálních služeb lze za významný krok vpřed označit etablování a rozvoj hodnotícího systému KISSOS na bázi benchmarkingu zařízení sociálních služeb. Přesto však i v tomto ohledu existují příležitosti pro další posilování celého systému jako základního stavebního kamene pro implementaci systémů řízení sociálních služeb na bázi dosahovaných výsledků.

Tabulka 3.2-16: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Integrace cizinců	73	23	37
Integrace cizinců – dotace	30	30	34
Národnostní problematika	100	86	59
Národnostní problematika – dotace	400	374	200
Dotace organizacím a obcím na předaná zařízení – sociální služby	50	50	50
Příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím sociální služeb	7 247	5 709	12 822
Rezerva k dofinancování poskytovatelů soc. služeb	0	9 969	11 840
Investice sociální služby	11 817	11 816	40 926
Investiční dotace příspěvkovým organizacím – sociální služby	1 998	0	0
Sociální fond	1 691	2 301	1 607
Multikulturní škola	861	297	1 031
Vzdělávání sociálních pracovníků ve Zlínském kraji	2 444	281	0
Poskytování služeb sociální prevence ve Zlínském kraji	110 912	90 930	33 817

Sociální služby Uherské Hradiště, DS Uherské Hradiště, Zlepšení kvality bydlení pro seniory se specifickými potřebami	21 878	0	0
Sociální služby Vsetín, DS Karolinka, Zlepšení kvality bydlení pro seniory se zvýšenou ošetrovatelskou péčí	19 033	0	0
Sociální služby Uherské Hradiště - Vznik oddělení pro osoby trpící demencemi v Domově pro seniory Buchlovice	5 508	0	0
Zvyšování kompetencí řídicích pracovníků v sociálních zařízeních	2 170	1 149	0
Podpora procesu plánování rozvoje soc. služeb na místní a regionální úrovni ve ZK	515	2 193	1 240
Rodina sv. Zdislavy – Nový domov	200	0	0

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Tabulka 3.2-16: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012 (pokračování)

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Transformace pobytových zařízení	0	78	472
Zvyšování kvality sociálních služeb ve Zlínském kraji	0	7 542	10 727
Sociální služby Vsetín p. o. - Domov pro seniory Rožnov pod Radhoštěm – humanizace pobytových služeb	0	380	0
Sociální služby Uherské Hradiště - Vybudování přístupové komunikace a parkovacích stání k turistickým cílům v DZP Velehrad	0	0	274
Domov pro seniory Jasenka, Vsetín	458	0	477
Domov pro seniory - Seniorpark Valašské Meziříčí – I. etapa	230	16	170
Transformace pobytových sociálních služeb Zašová I. etapa – DZP Zašová	0	0	69
Transformace pobytových sociálních služeb Zašová III. etapa – CHB Vsetín Luh	0	0	80
Transformace pobytových sociálních služeb Zašová IV. etapa – CHB Rožnov pod Radhoštěm Zemědělská	0	0	103
Transformace pobytových sociálních služeb Zašová VI. etapa – CHB Rožnov pod Radhoštěm Sluneční	0	0	85
Transformace pobytových sociálních služeb Zašová V. etapa – CHB Vsetín Rokytnice	0	0	153
Transformace pobytových sociálních služeb Velehrad - Salašská I. etapa – CHB Staré Město	0	0	29

Rovné příležitosti a sladování pracovního a rodinného života na KÚZK	0	0	1 654
Prevenčí proti sociálnímu vyloučení ve ZK	0	0	264
Centrum pro seniory Zahrada, Bystřice pod Hostýnem	0	0	500
Podprogram na podporu nestátních neziskových organizací v oblasti sociálně patologických jevů	2 305	2 800	2 600
Podprogram na podporu integrace romské komunity	500	493	445
Podprogram pro NNO – rozvoj občanské společnosti	500	0	400
Podprogram podpory stávajících a rozvojových sociálních služeb	10 402	0	0
Celkem	201 322	136 517	122 165

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Pro naplnění cílů a úkolů v oblasti sociálních služeb realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 celou řadu rozvojových aktivit uvedených v tabulce 3.2-16. V kontextu uvedených poznatků se opětovně vynořuje otázka vztahující se k zajištění financování sociálních služeb ve vazbě na tenčící se veřejné zdroje.

Hlavním závěrem celkového hodnocení naplňování cíle 2.3 Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 je doporučení pokračovat v nastavených procesech tematicky zaměřeného strategického plánování včetně dalšího vyvíjení systému měření kvality KISSOS. S ohledem na tendence ke zvyšování počtu potenciálních uživatelů sociálních služeb lze celou problematiku považovat za jednu z klíčových pro formulaci adekvátních intervencí na úrovni Zlínského kraje.

Cíl 2.4 - Zefektivnit síť zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cíle 2.4 dva základní směry aktivit Zlínského kraje:

- optimalizace sítě poskytovatelů zdravotnických služeb,
- zvyšování kvality poskytovaných zdravotních služeb, mimo jiné v kontextu jejich modernizace a centralizace.

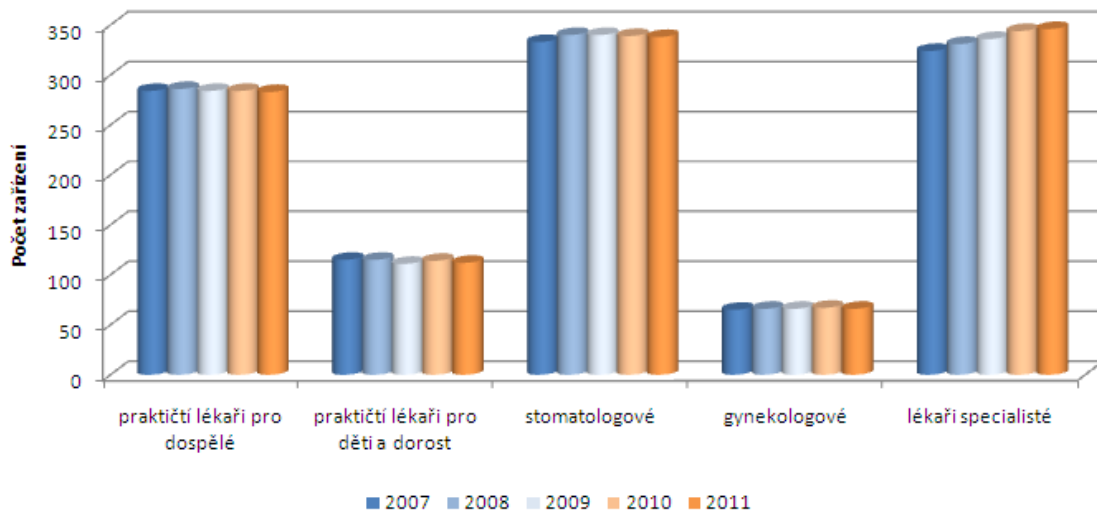
• Ambulantní péče

Hodnocení naplňování dvou výše uvedených směrů je primárně spojeno s analýzou dílčích změn stávající sítě poskytovatelů zdravotnických služeb na území Zlínského kraje. Obrázek 3.2-13 znázorňuje vývoj počtu samostatných ambulantních zařízení lékařů primární péče a lékařů specialistů. Hlavní poznatek obrázku naznačuje stabilitu stávající sítě s mírným nárůstem počtu zdravotnických zařízení lékařů specialistů.

Růst počtu lékařů specialistů je možné vnímat v kontextu jejich relativně nižšího počtu ve Zlínském kraji ve srovnání s Českou republikou. Naopak relativní počet lékařů primární

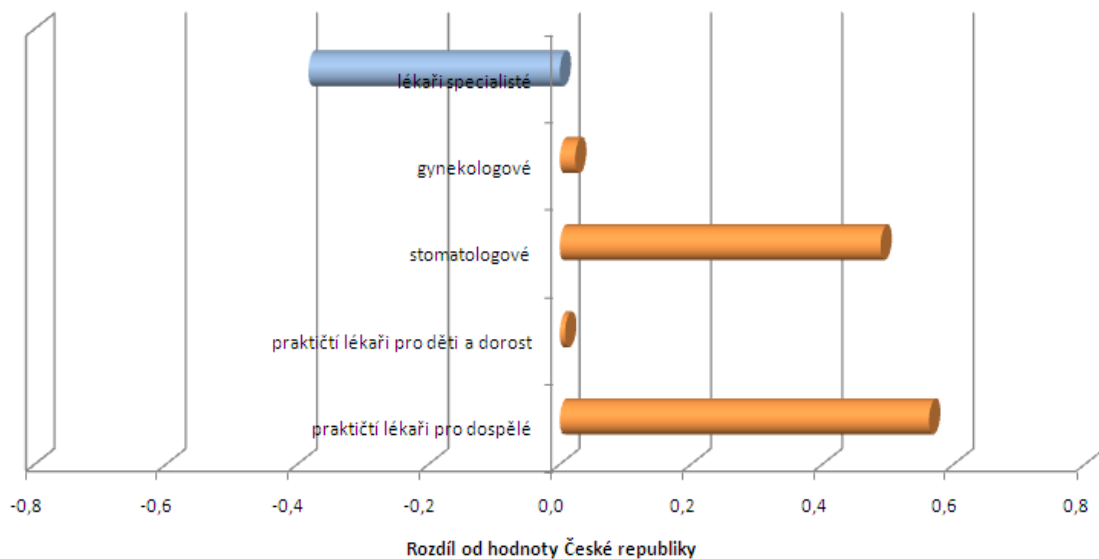
péče je v případě Zlínského kraje vyšší, než je korespondující hodnota celé České republiky (viz obrázek 3.2-14). U této skupiny lékařů je však potřeba spatřovat hlavní problém v jejich věkové struktuře, kdy vysoký počet lékařů je starších 50 let (viz obrázek 3.2-15) a současně dochází ke zvyšování zastoupení lékařů ve starších věkových skupinách, včetně lékařů nad 60 let (viz obrázek 3.2-16). Naléhavá je situace zejména u skupin praktických lékařů pro dospělé respektive praktických lékařů pro děti a dorost. Na tomto základě se jeví jako nezbytné podporovat kroky vedoucí k výchově či atrakci nových, mladých lékařů primární péče.

Obrázek 3.2-13: Změna počtu vybraných skupin lékařů ve Zlínském kraji za období 2007-2011

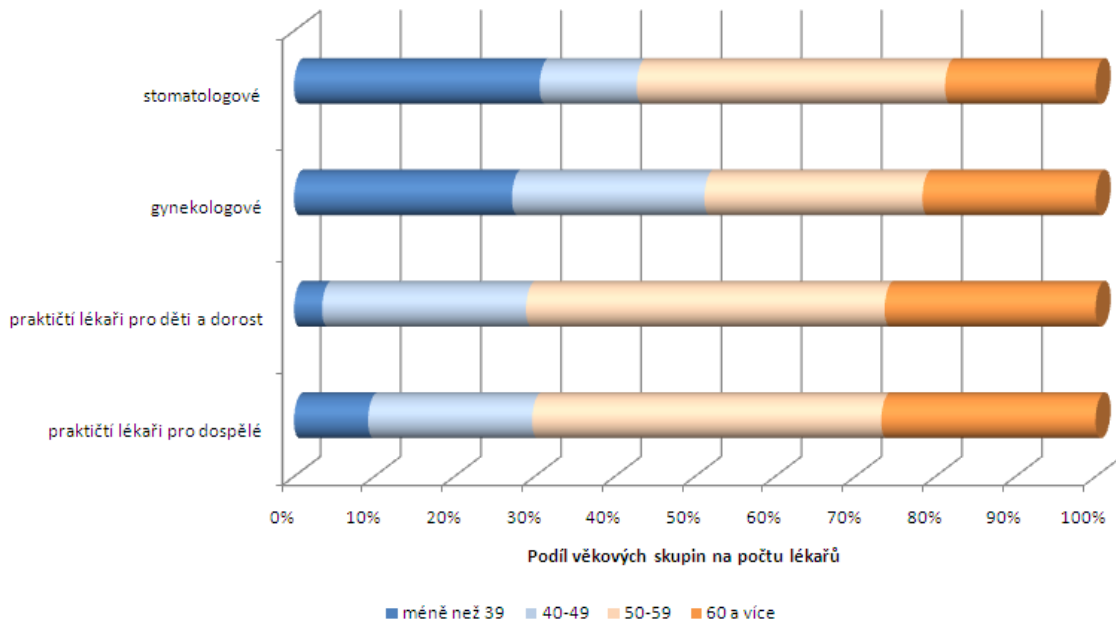
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

Obrázek 3.2-14: Rozdíl počtu lékařů na 10 000 obyvatel Zlínského kraje od korespondující hodnoty České republiky v roce 2011 pro vybrané skupiny lékařů

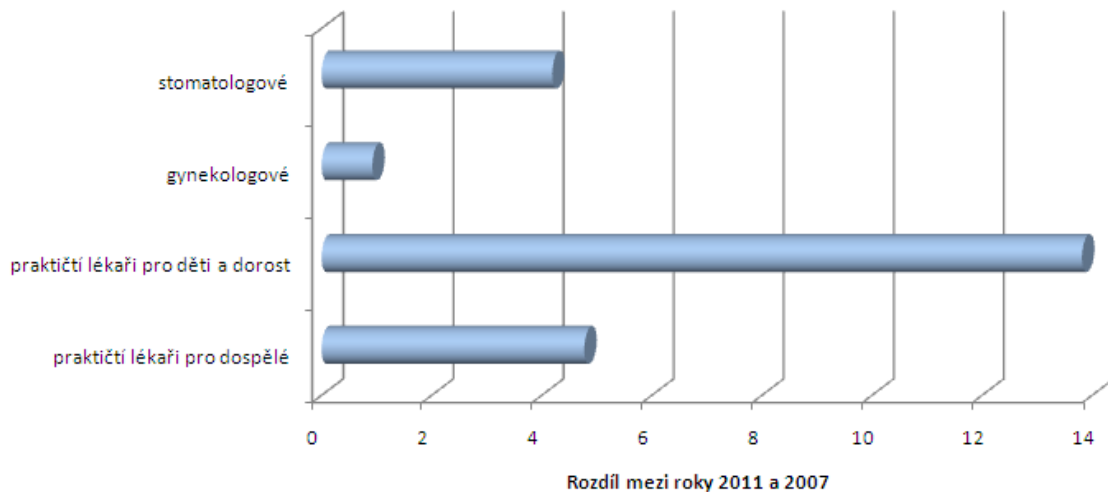
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

Obrázek 3.2-15: Struktura lékařů primární péče ve Zlínském kraji vzhledem k širokým věkovým kategoriím v roce 2011

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

Obrázek 3.2-16: Změna podílů lékařů primární péče starších 60 let na celkovém počtu lékařů mezi roky 2007 a 2011

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

Poznamenejme, že další personální potřeby v rámci stávající sítě ambulantních zdravotnických zařízení jsou specifikovány v roce 2013 přijaté Integrované strategické koncepci pro řízení zdravotnictví a rozvoj zdravotnických služeb ve Zlínském kraji.

- **Lůžková péče**

Základním stavebním kamenem lůžkové zdravotní péče ve Zlínském kraji jsou čtyři nemocnice založené Zlínským krajem a lokalizované ve všech čtyřech okresních městech, které v rámci sítě lůžkových zdravotnických zařízení doplňují zejména dvě soukromé nemocnice ve Valašském Meziříčí a ve Zlíně, psychiatrická léčebna v Kroměříži, sedm lázeňských léčeben a několik menších segmentově specializovaných zdravotnických zařízení. Oproti ambulantnímu sektoru došlo v případě zdravotnických zařízení lůžkové péče k významným změnám lůžkového fondu ve směru jeho optimalizace v návaznosti jednak na rozvoj lékařských oborů a jednak na ekonomické možnosti zdravotnictví. Takto tabulka 3.2-17 představuje poměrně aktuální změny v lůžkovém fondu čtyř krajem založených nemocnic mezi roky 2011 a 2013 s tím, že proces optimalizace sleduje v souladu se směry cíle 2.4 Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 následující myšlenkové racionálně:

- Uspořádání odborného zaměření nemocnic respektuje myšlenku centralizace, kdy Krajská nemocnice T. Bati ve Zlíně, a. s. poskytuje specializovanou a superspecializovanou zdravotní péči (např. obory neurochirurgie, traumatologie, plastická chirurgie, onkologie) a zbývající tři krajem založené nemocnice zdravotnickou péči základní s tím, že v případě naplnění odborných předpokladů je v těchto nemocnicích poskytována i specializovaná zdravotní péče. Definovaný funkční model pohybu pacientů v rámci jednotlivých oborů ve vazbě na prováděné zákroky je rovněž základem přístrojové, finanční či personální politiky tak, aby byla zajištěna funkčnost takového modelu.
- V souladu s předchozím bodem je centrová péče koncentrována zejména do Krajské nemocnice T. Bati a. s. (např. iktové, neonatologické, perinatologické, onkologické či další centra) s tím, že splnění odborných předpokladů umožňuje existenci iktového centra rovněž v Uherskohradištské nemocnici a.s. Současně je usilováno o získání statusu centra tam, kde je tento krok žádoucí (např. komplexní cerebrovaskulární centrum či traumacentrum 2. stupně pro Krajskou nemocnici T. Bati a. s.).
- Pro zajištění jak ekonomické optimalizace, tak optimalizace kvality zdravotní péče je preferováno uspořádání krajských nemocnic na bázi monobloků v souladu se stavebními generely nemocnic.
- V případě zajištění všech nezbytných předpokladů a při záruce ekonomické výhodnosti jsou zvažovány možnosti tvorby tzv. společného lůžkového fondu příbuzných oborů (viz např. obory vnitřní lékařství a neurologie v případě Vsetínské nemocnice a.s. v tabulce 3.2-17).
- V případě adekvátního rozvoje zdravotnického oboru je obecně preferováno řešení na bázi ambulantních služeb (např. jednodenní chirurgie) na úkor lůžkové péče. Tento trend je velmi patrný například v oboru oftalmologie (viz pokles k velmi nízkému počtu lůžek tohoto oboru v tabulce 3.2-17).
- V rámci otázek kvality zdravotní péče jsou sledovány certifikační procesy, primárně pak certifikace ISO.

Tabulka 3.2-17: Změny v agregovaných počtech lůžek vybraných odborností ve čtyřech nemocnicích založených Zlínským krajem mezi roky 2011 a 2013

Odbornost	Počet lůžek v roce 2011	Počet lůžek v roce 2013
Gynekologie a porodnictví	221	189
Chirurgie	329	284
Neurologie	154	100 a společný lůžkový fond VSN
Oftalmologie	35	11
Ortopedie	124	100
Pediatric	136	96
Vnitřní lékařství	446	352 a společný lůžkový fond VSN

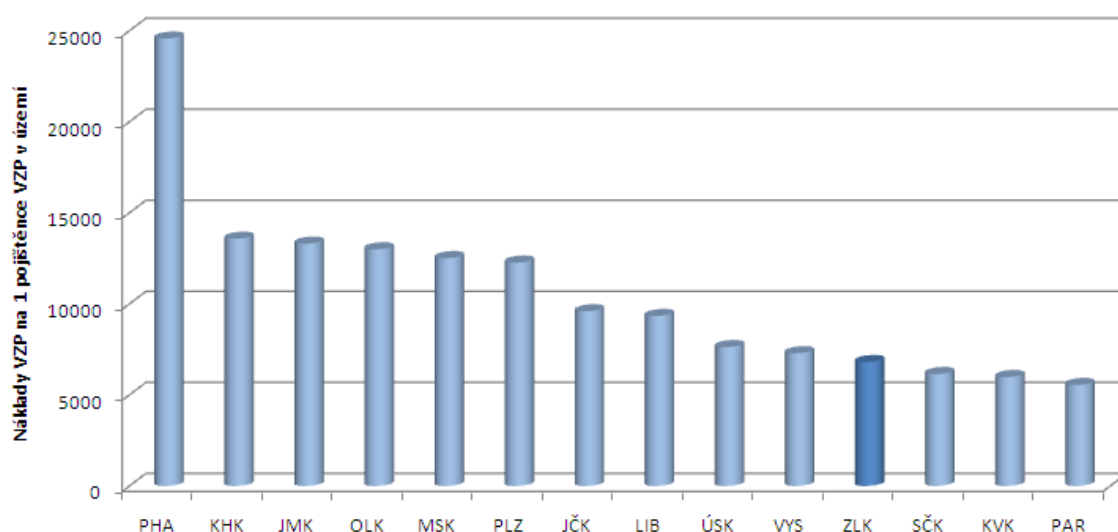
Pozn.: VSN = Vsetínská nemocnic, a.s. Zdroj: interní informace Zlínského kraje

Jednou z klíčových otázek zdravotnictví Zlínského kraje je otázka jeho financování, která se velmi naléhavě objevuje zejména v kontextu poskytování zdravotní péče ve čtyřech nemocnicích založených Zlínským krajem a zejména pak v největší z nich Krajské nemocnic T. Bati, a. s. Pro ilustraci tohoto stavu představuje tabulka 3.2-18 výsledek hospodaření před zdaněním čtyř krajem založených nemocnic. Poznatky tabulky 3.2-18 jednoznačně ukazují na potřebu řešit otázku historicky podhodnocených plateb za poskytovanou zdravotní péči v nemocnicích založených Zlínským krajem. Obrázek 3.2-17 představuje mezikrajské rozdíly ve finanční alokaci na hospitalizace v nemocnicích ze strany VZP, tedy zdravotní pojišťovny s více než 60 procentním podílem na počtu pojištěnců Zlínského kraje. Obrázek jasně naznačuje diferenciaci mezi kraji s fakulními nemocnicemi a kraji s krajskými nemocnicemi, které však do značné míry funkci fakulních nemocnic šíří poskytované zdravotní péče suplují. Tabulka 3.2-19 naznačuje jen mírné zlepšování tohoto stavu ve Zlínském kraji.

Tabulka 3.2-18: Výsledek hospodaření před zdaněním čtyř Zlínským krajem založených nemocnic za období let 2007-2012

Nemocnice	Výsledek hospodaření před zdaněním (v tis. Kč)					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Krajská nemocnice T. Bati, a. s.	5 548	-51 033	-122 331	-190 679	-108 977	-65 127
Kroměřížská nemocnice, a.s.	-23 020	-41 229	2 947	-8 191	-12 588	-5 469
Uherskohradištská nemocnice, a.s.	1 455	13 199	9 715	29 873	-29 960	12 166
Vsetínská nemocnice, a.s.	12	-18 460	-4 707	-10 881	-54 006	-9 070

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv čtyř zájmových nemocnic

Obrázek 3.2-17: Výdaje za hospitalizace nemocnicím ve Zlínském kraji na 1 pojištěnce VZP ze Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s referenčními územími

Zdroj: Ročenka VZP

Tabulka 3.2-19: Náklady VZP na hospitalizaci ve Zlínském kraji na 1 pojištěnce VZP ze Zlínského kraje ve vybraných letech (v Kč)

	2007	2009	2011
Náklady VZP na hospitalizaci na 1 pojištěnce VZP	6 521	7 823	7 939

Zdroj: Ročenky VZP

Nedílnou součástí zdravotnických služeb je rovněž problematika zdravotnické záchranné služby, kde jsou současné trendy spojeny s doplňováním sítě pozemních stanovišť a potřebné techniky tak, aby byly naplněny zákonné požadavky na 20 minutovou dojezdnost za případem.

Pro rozvoj zdravotnických služeb ve Zlínském kraji lze považovat za relevantní nástroj rovněž kohezní politiku Evropské unie, z níž bylo financováno několik projektů zaměřených mimo jiné na pořízení nákladné přístrojové techniky (viz tabulka 3.2-20 pro příklady tohoto typu projektů v Krajské nemocnici T. Bati, a. s.). Současná argumentace kohezní politiky ve směru zdravotnických služeb je založena na myšlence snižování regionálních disparit na bázi podpory disparitních regionů. V tomto ohledu považujeme za potřebné vnímat disparitní přístup v souladu se sledovaným principem centralizace, kdy disparity ve vybavenosti nákladnou přístrojovou technikou sledují disparity prostorové na odpovídající hierarchické úrovni. Zlínský kraj v tomto ohledu patří ke krajům, které lze označit za disparitní (viz např. tabulka 3.2-21).

Tabulka 3.2-20: Projekty podpořené ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období 2007-2013 v oblasti pořízení nákladné zdravotnické techniky v návaznosti na centrovou péči v Krajské nemocnici T. Bati, a. s.

Název projektu	Příjemce dotace	Rozpočet projektu
Modernizace a obnova přístrojového vybavení centra komplexní onkologické péče	Krajská nemocnice T. Bati, a. s.	cca 80 mil Kč (IOP)
Modernizace a obnova přístrojového vybavení iktového centra	Krajská nemocnice T. Bati, a. s.	cca 25 mil Kč (IOP)

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Tabulka 3.2-21: Počet vybraných zdravotnických přístrojů na 100 000 obyvatel Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s korespondující hodnotou České republiky

Zdravotnický přístroj	Počet přístrojů na 100 000 obyvatel	
	ČR	Zlínský kraj
RTG dg skiaskopicko-skiagrafické s digitalizací II. a I. kateg.	1,1	1,0
PET (pozitronová emisní tomografie) s CT	0,1	0,0
Ultrazvukové přístroje s barevným mapováním střední třídy	13,7	11,2
Hemodialyzační přístroje	18,5	13,6
Magnetická rezonance (tomograf MR) 1-1,5T	0,6	0,3

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Zdravotnictví lze obecně považovat za významné téma Zlínského kraje s ohledem na jeho zásadní postavení v oblasti řízení čtyř nemocnic založených Zlínským krajem. Pro naplnění cílů a úkolů vztahující se k problematice zdravotnictví realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 řadu aktivit uvedených v tabulce 3.2-22. Za pozornost stojí relativně vysoká částka každoročně vynakládaná na řešení zadlužení nemocnic (např. půjčky, zvýšení základního jmění apod.). Další relevantní aktivity se týkají projektů energetických úspor v rámci modernizace objektů, které jsou však primárně uvedeny v tématu životního prostředí.

Tabulka 3.2-22: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k problematice zdravotnictví podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Činnosti nehrazené z veřejného zdravotního pojištění	4 402	3 383	3 409
Činnosti hrazené státem prostřednictvím Zlínského kraje	2 253	1 624	1 518
Úpravy majetku Zlínského kraje pronajatého nemocnicím	18 447	15 364	7 745
Lékařská služba první pomoci	12 150	12 850	12 631

Zvýšení základního kapitálu obchodních společností Zlínského kraje	0	10 000	112 023
Příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím ve zdravotnictví	185 192	187 989	184 580
Dotace nemocnicím založeným Zlínským krajem	0	8 981	3 028
Půjčka nemocnicím	50 000	90 000	0
Investice zdravotnictví	111 225	57 395	76 406
Dotace obcím na výjezdové základny ZZS	0	0	2 060
Vsetínská nemocnice, a.s. - centralizace vybraných provozů	82 774	13 264	0
Standardizace krajského operačního střediska ZZS ZK p. o.	0	150	0
Celkem	466 443	401 000	403 400

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Shrnutí poznatků vztahujících se k tematickému pilíři Úspěšná společnost

Vzdělávání

1. Zlepšování vzdělanostní struktury obyvatel Zlínského kraje promítající se do zvyšování podílu osob s vysokoškolským vzděláním
2. Relativně dobré výsledky žáků základních a středních škol Zlínského kraje ve všech testováních celoplošného charakteru
3. Rostoucí význam inkluzivního vzdělávání ve Zlínském kraji se zaměřením na žáky se specifickými vzdělávacími potřebami a talentované žáky
4. Rostoucí význam tématu nezaměstnaných absolventů ve Zlínském kraji, a to rovněž absolventů vysokých škol
5. Relativně horší situace Zlínského kraje ve vazbě na nezaměstnanost absolventů vysokých škol ve srovnání s hodnotou České republiky
6. Relativně vysoká nezaměstnanost absolventů středních škol technického zaměření ve Zlínském kraji evokující úvahy o kvalitě absolventů
7. Relativně vysoká nezaměstnanost absolventů vysokých škol společenského, a zejména ekonomického zaměření, evokující úvahy o souladu nabídky a poptávky na trhu práce Zlínského kraje
8. Kohezní politika jako významný rozvojový nástroj vzdělávání ve Zlínském kraji
9. Existence potenciálu k aplikaci integrovaných územních přístupů k rozvoji vzdělávání ve Zlínském kraji

Trh práce, sociální vyloučení a sociální služby

10. Tendence ke zvyšování nezaměstnanosti na území Zlínského kraje v období 2007-2012
11. Relativně vyšší nezaměstnanost na území Zlínského kraje ve srovnání s územím České republiky
12. Existence specifických problémových skupin osob na trhu práce Zlínského kraje, a to včetně rostoucího počtu dlouhodobě nezaměstnaných
13. Zhoršující se ukazatele spojené s hrozbou chudoby domácností Zlínského kraje, zvyšující se počet osob využívajících služeb vztahované k sociálnímu vyloučení
14. Existence potenciálně problémových lokalit na území Zlínského kraje z hlediska sociálního vyloučení, a to včetně periferně lokalizovaných obcí
15. Význam aktivní politiky zaměstnanosti pro řešení problémů nezaměstnanosti ve Zlínském kraji
16. Etablovaný komunitní přístup k plánování sociálních služeb ve Zlínském kraji, včetně vyvíjeného systému měření kvality na bázi metod benchmarkingu
17. Nastavené procesy optimalizace sítě poskytovatelů sociálních služeb ve Zlínském kraji s existencí některých chybějících sociálních služeb respektive nepokrytých periferních území

18. Nedostatečný stupeň preference terénních a ambulantních forem sociálních služeb ve Zlínském kraji

19. Potenciál tematicky integrovaných územních přístupů k řešení problémů sociálně vyloučených lokalit ve Zlínském kraji

Zdravotnictví

20. Relativně vyšší podíl praktických lékařů ve Zlínském kraji ve srovnání s průměrnou hodnotou České republiky

21. Relativně nižší podíl lékařů specialistů ve Zlínském kraji ve srovnání s průměrnou hodnotou České republiky

22. Vysoký průměrný věk praktických lékařů ve Zlínském kraji

23. Probíhající proces optimalizaci lůžkové péče zdravotnických zařízení ve Zlínském kraji s důrazem na aspekty hierarchizace a centralizace

24. Existence vysoce specializované centrové péče zejména ve Zlínském kraji, zejména ve vazbě na Krajskou nemocnici T. Bati a. s.

25. Nesoulad mezi nabízenou kvalitou zdravotní péče a jejím financováním ve Zlínském kraji, a to zejména ve vazbě na dlouhodobě podhodnocené platby zejména pro Krajskou nemocnici T. Bati a. s.

26. Vysoký stupeň zadlužení nemocnic založených Zlínským krajem, zejména Krajské nemocnice T. Bati a. s.

27. Význam kohezní politiky pro financování rozvojových aktivit Zlínského kraje ve vazbě na zdravotnictví

3.3. Hodnocení tematického pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova

Třetí podkapitola analýzy naplnění Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 hodnotí naplnění cílů a úkolů tematického pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova, jejichž přehled uvádí tabulka 3.3-1, a to v kontextu tří okruhů hodnocení:

- vývoje hodnot relevantních ukazatelů,
- realizace rozvojových projektů spolufinancovaných z kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007-2013 v rámci cíle Konvergence jako dominantní rozvojové politiky relevantní pro řadu cílů strategie,
- realizace aktivit Zlínského kraje v období let 2010-2012.

Tabulka 3.3-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova

Cíle	Úkoly
3.1. Zlepšit parametry životního prostředí	3.1.1. Zkvalitnit nakládání s odpady
	3.1.2. Eliminovat staré ekologické zátěže
	3.1.3. Zlepšit kvalitu odpadních vod
	3.1.4. Snížit emise znečišťujících látek do ovzduší
	3.1.5. Udržitelně využívat zdroje energie
	3.1.6. Rozvíjet přátelštější přístup k životnímu prostředí
3.2. Zatraktivnit život na venkově a podporovat diversifikaci činností na venkově	3.2.1. Dobudovat odpovídající technickou infrastrukturu
	3.2.2. Dobudovat odpovídající občanskou vybavenost
	3.2.3. Podporovat alternativní ekonomické aktivity na venkově
	3.2.4. Posílit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví
3.3. Zlínský kraj se stane významnou dopravní meziregionální destinací	3.3.1. Napojit silniční síť regionu na dálniční systém ČR a SR
	3.3.2. Zvýšit plynulost a bezpečnost nedálniční silniční dopravy
	3.3.3. Modernizovat železniční infrastrukturu
	3.3.4. Budovat a rozvíjet veřejná mezinárodní letiště
	3.3.5. Podporovat kombinovanou dopravu
3.4. Rozvíjet systém veřejné dopravy a podporovat ekologické aspekty dopravy	3.4.1. Dále rozvíjet integrovaný dopravní systém (IDS)
	3.4.2. Zefektivnit veřejné dopravní služby
	3.4.3. Zavádět moderní technologie ve veřejné dopravě
	3.4.4. Podporovat ekologicky šetrnou dopravu

Zdroj: Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020

Cíl 3.1 - Zlepšit parametry životního prostředí

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cíle 3.1 základní směry aktivit spojené s dílčími složkami životního prostředí, a to zejména v podobě:

- kvality ovzduší,
- kvality vod,
- řešení problémů odpadového hospodářství a starých ekologických zátěží,
- energetiky.

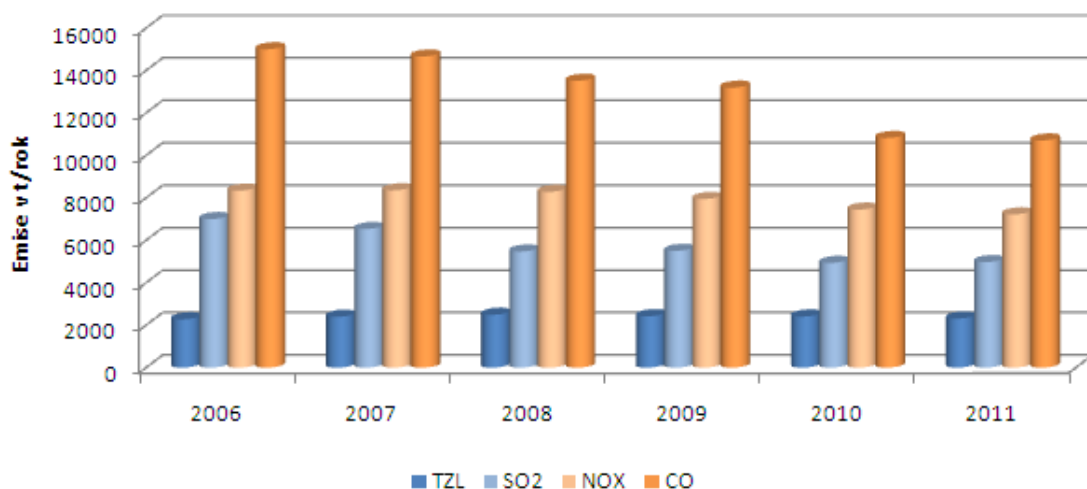
• Kvalita ovzduší

Pro hodnocení parametrů kvality ovzduší Zlínského kraje primárně vycházíme z vývoje tradičních ukazatelů emisí hlavních znečišťujících látek za období 2006-2011. Obrázek 3.3-1 představuje hlavní poznatky v tomto směru spojené:

- s tendencí poklesu emisí oxidu siřičitého, oxidu síry i oxidu uhelnatého ve sledovaném období,
- s více méně stabilní výší emisí tuhých znečišťujících látek.

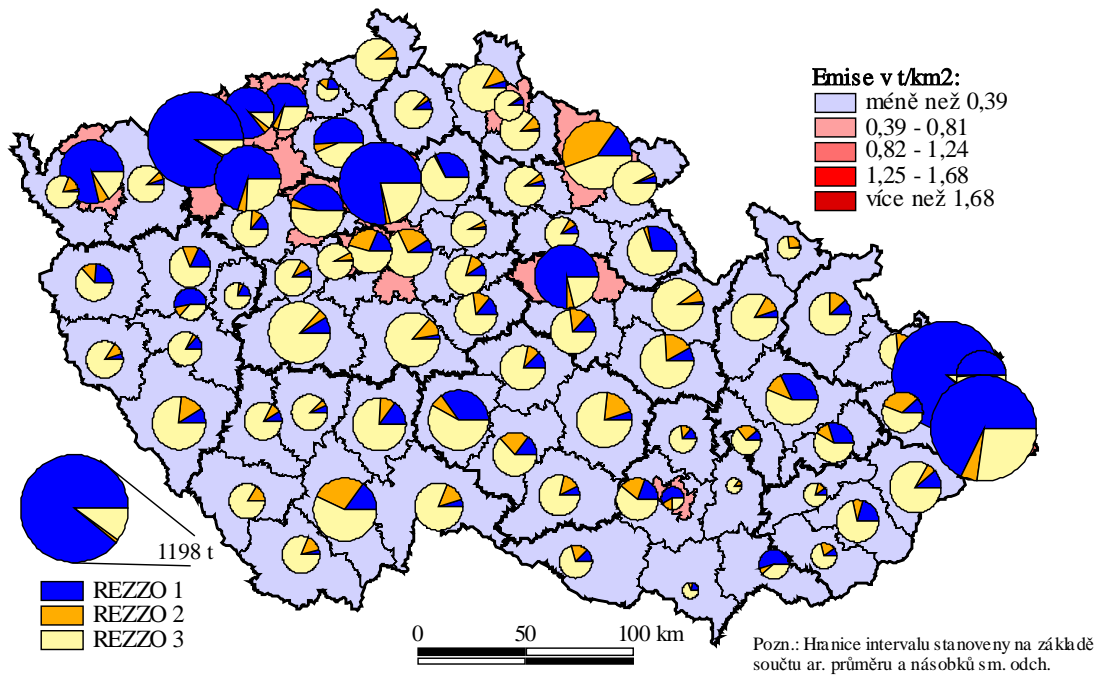
Obrázky 3.3-2 až 3.3-5 pak doplňují poznatky týkající se kvality ovzduší ve Zlínském kraji v celorepublikovém kontextu. V tomto ohledu nepatří Zlínský kraj k nejhůře postiženým krajům České republiky, ke kterým se tradičně řadí Moravskoslezský a Ústecký kraj. Tendencí k vyšším emisím lze v případě Zlínského kraje pozorovat zejména v případě tuhých znečišťujících látek, což se projevuje i ve skutečnosti, že velká část území Zlínského kraje byla v roce 2010 řazena do tzv. oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (viz obrázek 3.3-6), v rámci kterých dochází k překračování imisních limitů. Takto je i nadále potřeba věnovat otázkám kvality ovzduší v rámci rozvojových strategií Zlínského kraje pozornost.

Obrázek 3.3-1: Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek ve Zlínském kraji za období 2006-2011

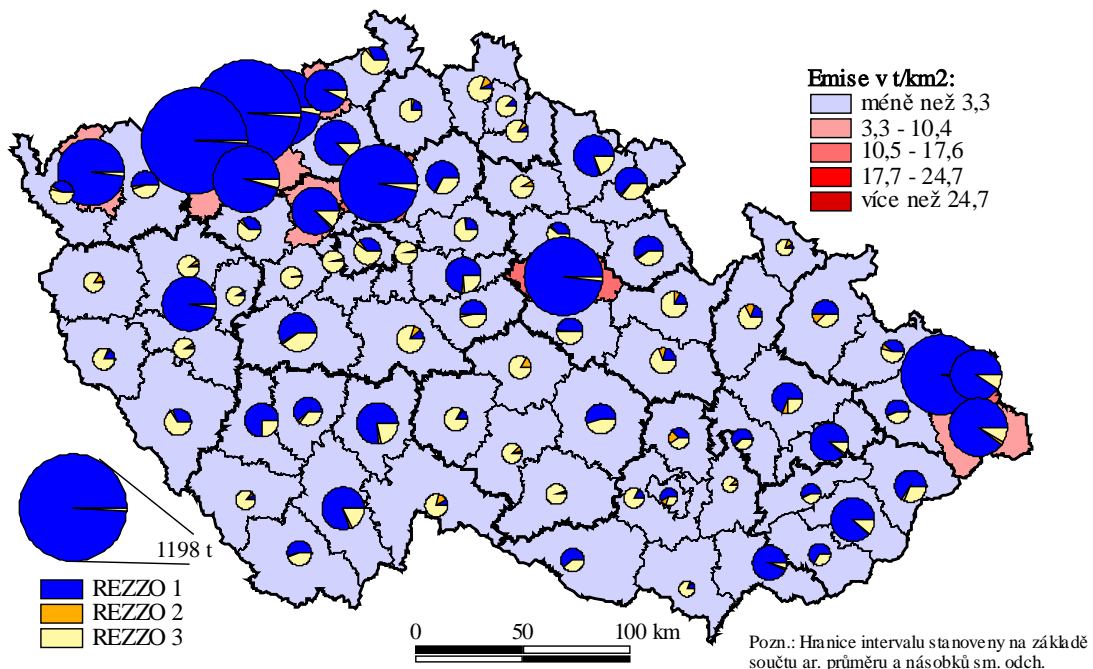
Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Obrázek 3.3-2: Prostorové rozložení emisí tuhých znečišťujících látek ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími

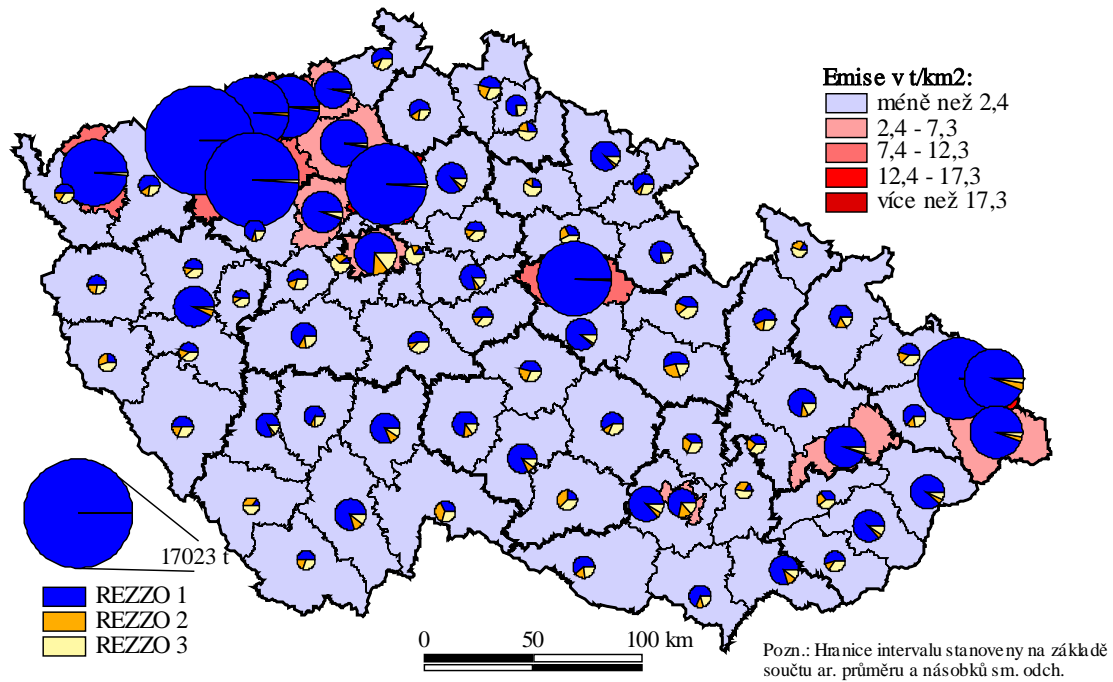
Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého hydrometeorologického ústavu

Obrázek 3.3-3: Prostorové rozložení emisí SO₂ ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími

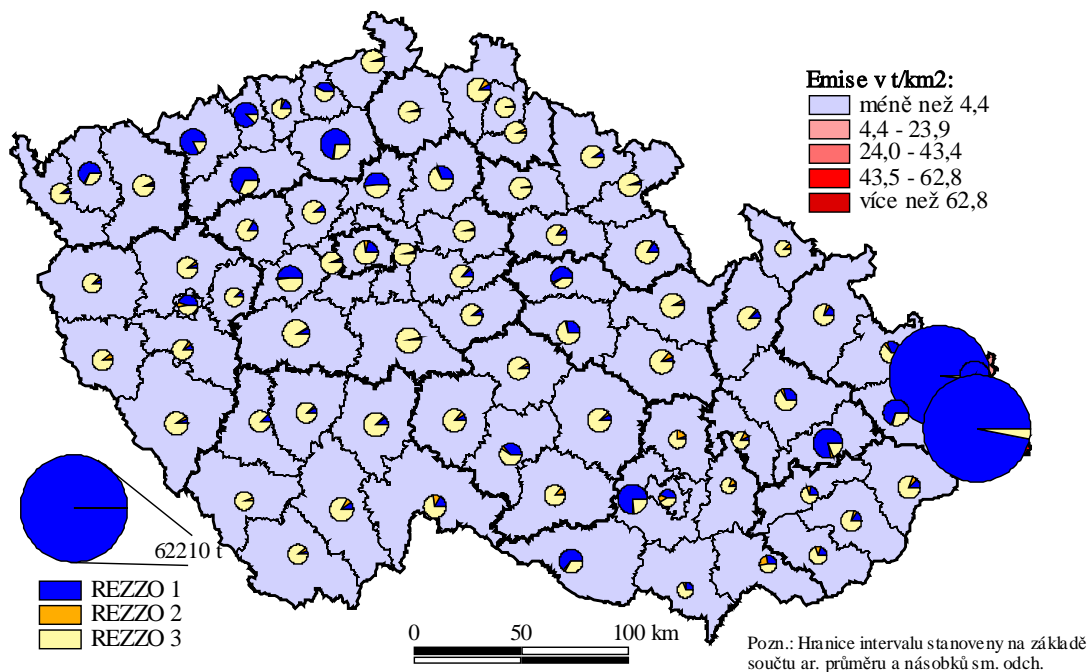
Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Obrázek 3.3-4: Prostorové rozložení emisí NO_x ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími

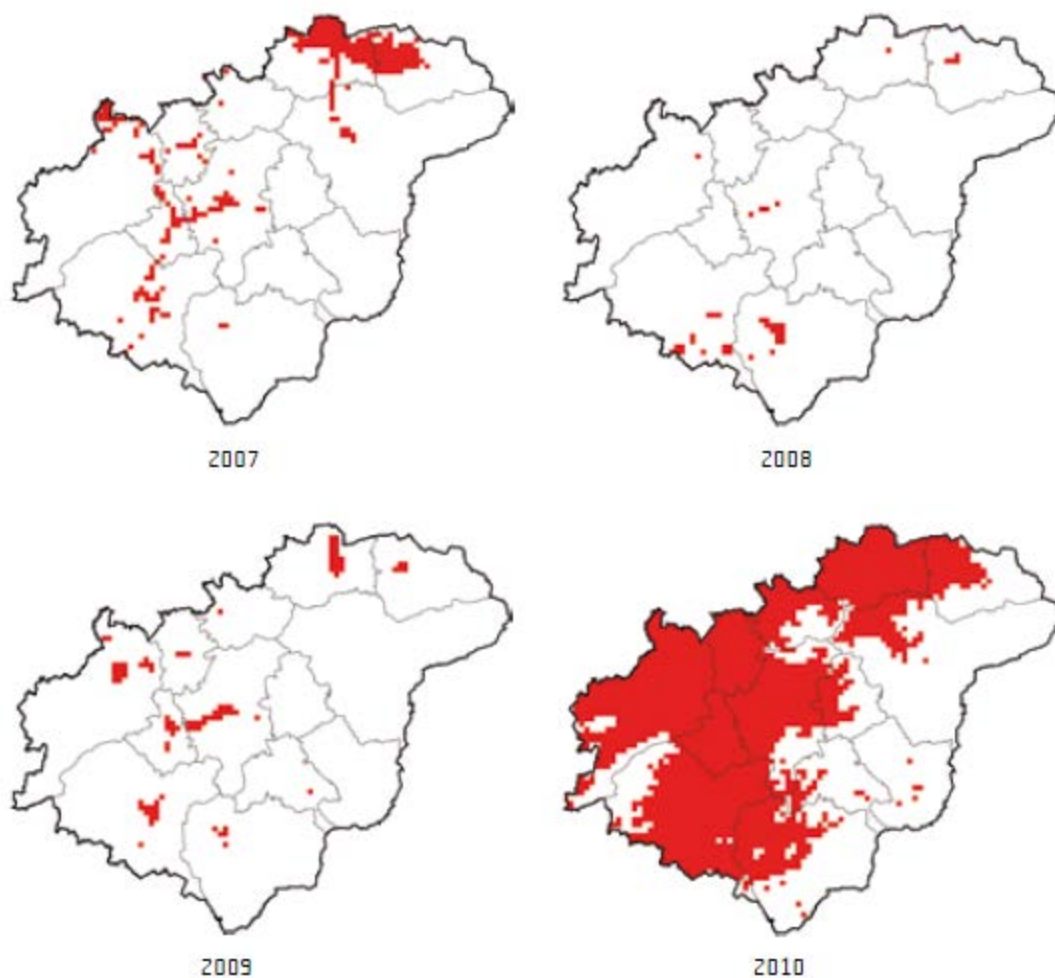
Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého hydrometeorologického ústavu

Obrázek 3.3-5: Prostorové rozložení emisí CO ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Obrázek 3.3-6: Vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší na území Zlínského kraje za období let 2007-2010

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav ve ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). Stav životního prostředí ve Zlínském kraji v období 2010/2011. Zlín: Zlínský kraj

• **Kvalita vod**

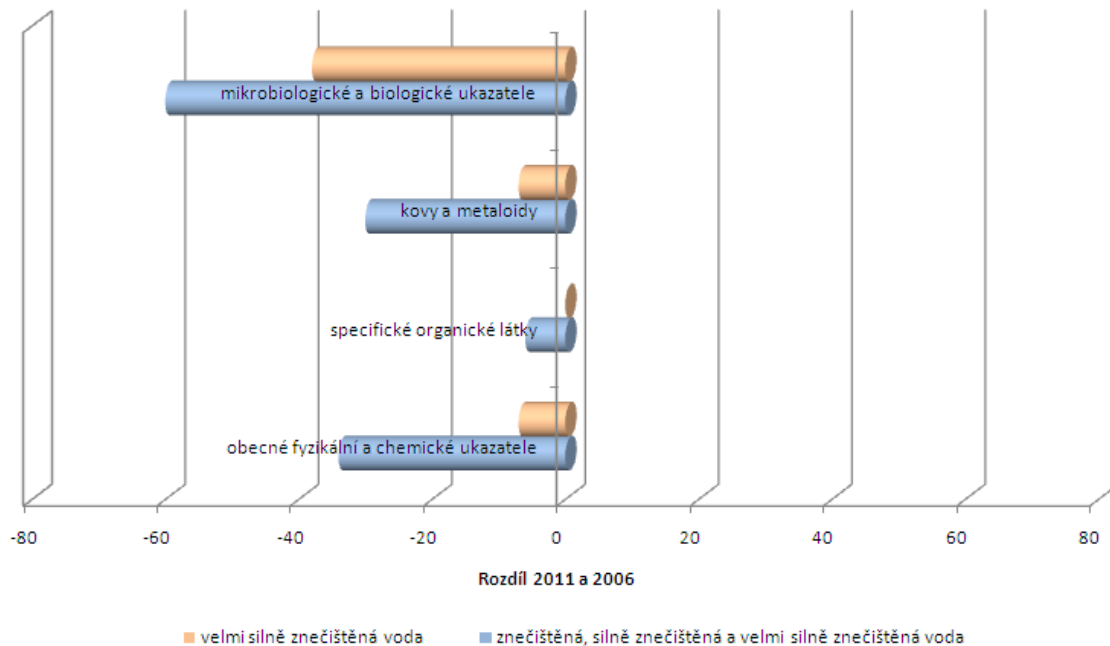
Pro hodnocení parametrů kvality vod primárně vycházíme ze změny v procentním zastoupení profilů státní sítě jakosti vod Zlínského kraje v třídách jakosti podle skupin ukazatelů mezi roky 2006 a 2011. Obrázek 3.3-7 v tomto ohledu naznačuje snížení podílů znečištěných vod v rámci všech uváděných skupin ukazatelů. V tomto ohledu lze tedy hovořit o zlepšení kvality vod ve Zlínském kraji. Současně stav v roce 2011 naznačuje, že stále lze identifikovat profily s velmi silně znečištěnou vodou ve Zlínském kraji (viz tabulka 3.3-2).

V souvislosti se zlepšením kvality vod profilů státní sítě jakosti vod Zlínského kraje je možné pozorovat i tendence ke zlepšení situace v oblasti čištění vod. Tabulka 3.3-3 ukazuje, že v případě Zlínského kraje došlo mezi roky 2006 a 2011:

- ke snížení množství odpadních vod vypouštěných do povrchových vod,
- ke zvýšení množství odpadních vod vypouštěných do veřejných kanalizací,
- ke zvýšení množství odpadních vod čištěných na ČOV.

Současně se významně zvýšil počet obyvatel Zlínského kraje napojených na veřejnou kanalizaci, respektive na veřejnou kanalizaci s koncovou ČOV (viz rovněž tabulka 3.3-3). Poznamenejme, že v tomto ohledu se mezi roky 2008 a 2011 zvýšil počet ČOV ve Zlínském kraji z 86 na 97 objektů.

Obrázek 3.3-7: Změna v podílech profilů velmi silně znečištěných vod a agregované hodnoty znečištěné, silně znečištěné a velmi silně znečištěných vod ve Zlínském kraji mezi roky 2006 a 2011; rozdíl hodnoty v roce 2011 od hodnoty v roce 2006

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). Stav životního prostředí ve Zlínském kraji v období 2010/2011. Zlín: Zlínský kraj. CENIA (2007). Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky. Zlínský kraj. Praha: CENIA.

Tabulka 3.3-2: Procentuální zastoupení profilů velmi silně znečištěných vod respektive součet procentuálního zastoupení profilů znečištěné, silně znečištěné a velmi silně znečištěných vod ve Zlínském kraji v roce 2011

Třída jakosti	Ukazatele A	Ukazatele B	Ukazatele C	Ukazatele D
V	31 %	0 %	8 %	0 %
III, IV nebo V	66 %	14 %	38 %	40 %

Pozn.: A - obecné fyzikální a chemické ukazatele; B - specifické organické látky; C - kovy a metaloidy; D - mikrobiologické a biologické ukazatele; III – znečištěná voda; IV - silně znečištěná voda; V - velmi silně znečištěná voda; Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). Stav životního prostředí ve Zlínském kraji v období 2010/2011. Zlín: Zlínský kraj.

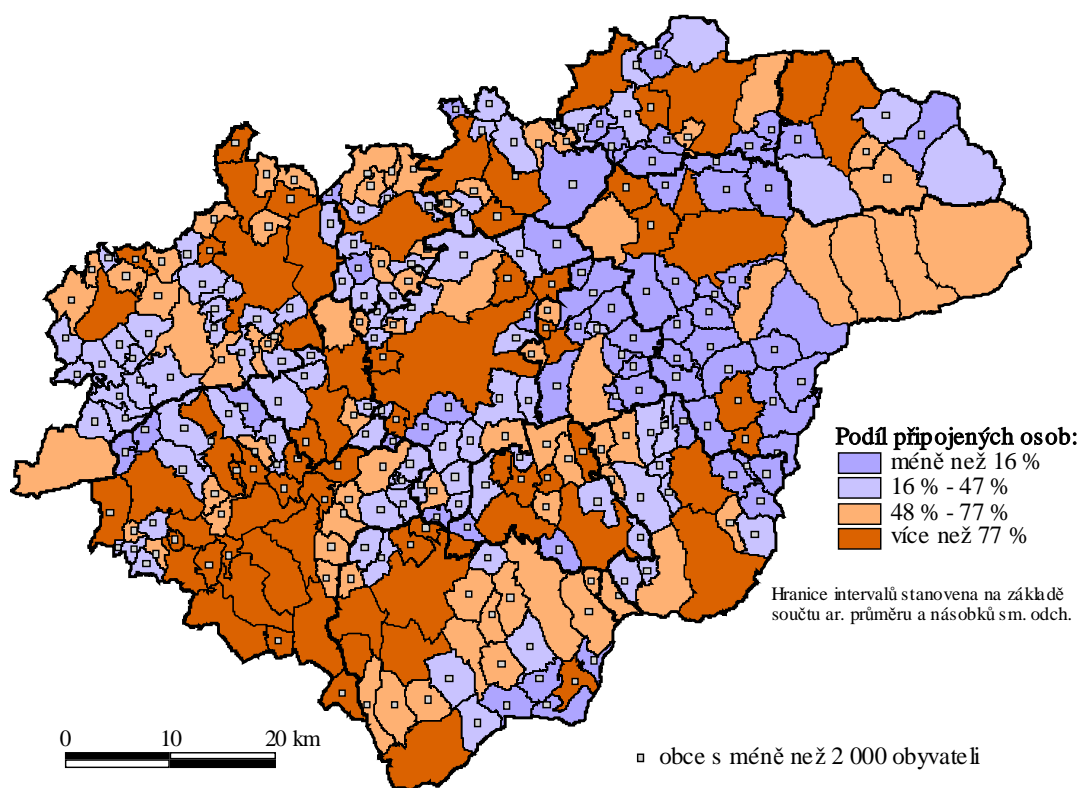
Tabulka 3.3-3: Index změny ukazatelů vztahených k zacházení s odpadními vodami mezi roky 2006 a 2011

Třída jakosti	Index změny 2011/2006
Množství odpadních vod vypouštěných do povrchových vod	0,94
Množství odpadních vod vypouštěných do veřejných kanalizací	1,28
Množství odpadních vod čištěných na ČOV	1,12
Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci	1,10
Počet obyvatel napojených na veřejnou kanaliz. s koncovou ČOV	1,19

Pozn.: A - obecné fyzikální a chemické ukazatele; B - specifické organické látky; C - kovy a metaloidy; D - mikrobiologické a biologické ukazatele; III – znečištěná voda; IV - silně znečištěná voda; V - velmi silně znečištěná voda

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). Stav životního prostředí ve Zlínském kraji v období 2010/2011. Zlín: Zlínský kraj.

Zároveň však problematika napojení na kanalizační síť zůstává jedním z rozvojových problémů Zlínského kraje, když podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů bylo v roce 2011 připojeno na kanalizační síť 76 % obyvatel Zlínského kraje v obydlených domech. Obrázek 3.3-8 ukazuje, že tento problém je problémem zejména malých obcí Zlínského kraje.

Obrázek 3.3-8: Podíl obyvatel v obydlených domech s připojením na kanalizační síť v obcích Zlínského kraje v roce 2011

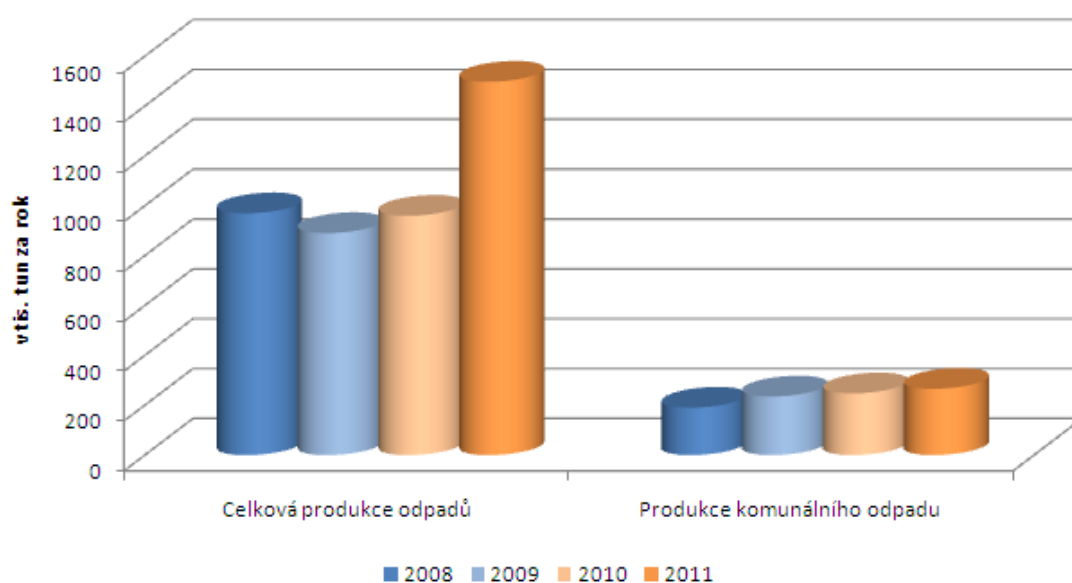
Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Poznamenejme, že v rámci hodnocení dostatečnosti zásob pitné vody pro území Zlínského kraje jsou stávající zdroje do budoucna dostatečné.

- **Odpadové hospodářství a staré ekologické zátěže**

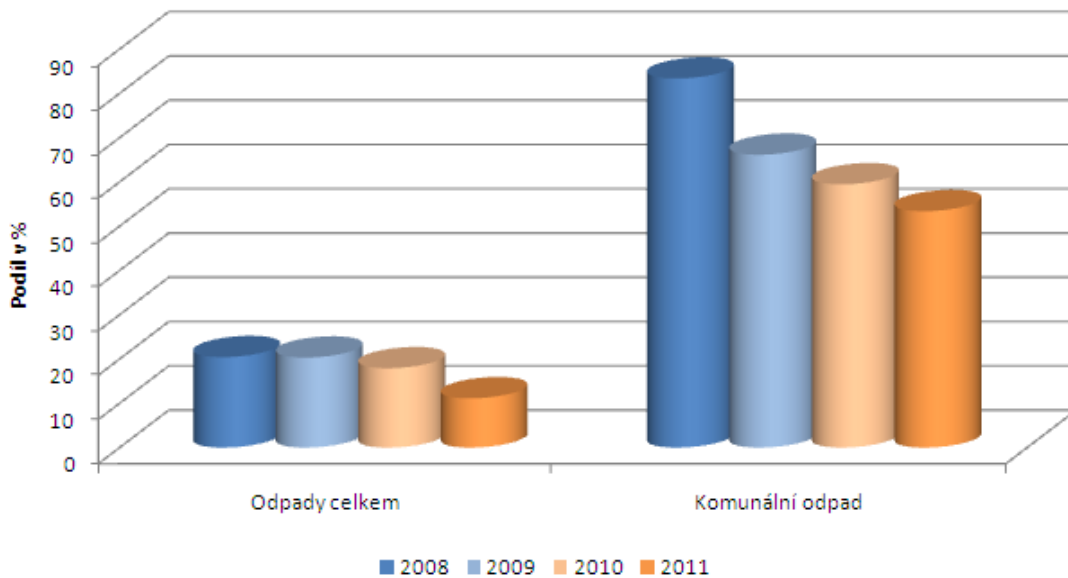
V rámci odpadového hospodářství patří Zlínský kraj spíše k podprůměrným krajům vzhledem k množství produkovaného odpadu. Hodnoty jsou v tomto ohledu významně ovlivněny jednorázovými investičními akcemi, jako bylo například čištění Luhačovické přehrady v roce 2011. V období 2008-2011 ovšem lze pozorovat postupný nárůst produkovaného komunálního odpadu, tedy v rozporu s myšlenkou prevence vzniku odpadů jako nejvyšší úrovně hierarchického konceptu preferovaných způsobů zacházení s odpady (viz obrázek 3.3-9). Naopak pozitivně lze vnímat pokles podílu odpadů odstraňovaných skládkováním (viz obrázek 3.3-10).

Obrázek 3.3-9: Vývoj produkovaného celkového a komunálního množství odpadů ve Zlínském kraji v období let 2008-2011

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). Stav životního prostředí ve Zlínském kraji v období 2010/2011. Zlín: Zlínský kraj.

Obrázek 3.3-10: Podíl odpadů odstraňovaných skládkováním na celkové produkci odpadů respektive na produkci komunálního odpadu v období 2008-2011

Zdroj: ZLÍNSKÝ KRAJ (2012). Stav životního prostředí ve Zlínském kraji v období 2010/2011. Zlín: Zlínský kraj.

Poznamenejme, že s využitím prostředků strukturálních fondů Evropské unie byla v období platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 řešena rovněž celá řada lokalit řazených do kategorie starých ekologických zátěží.

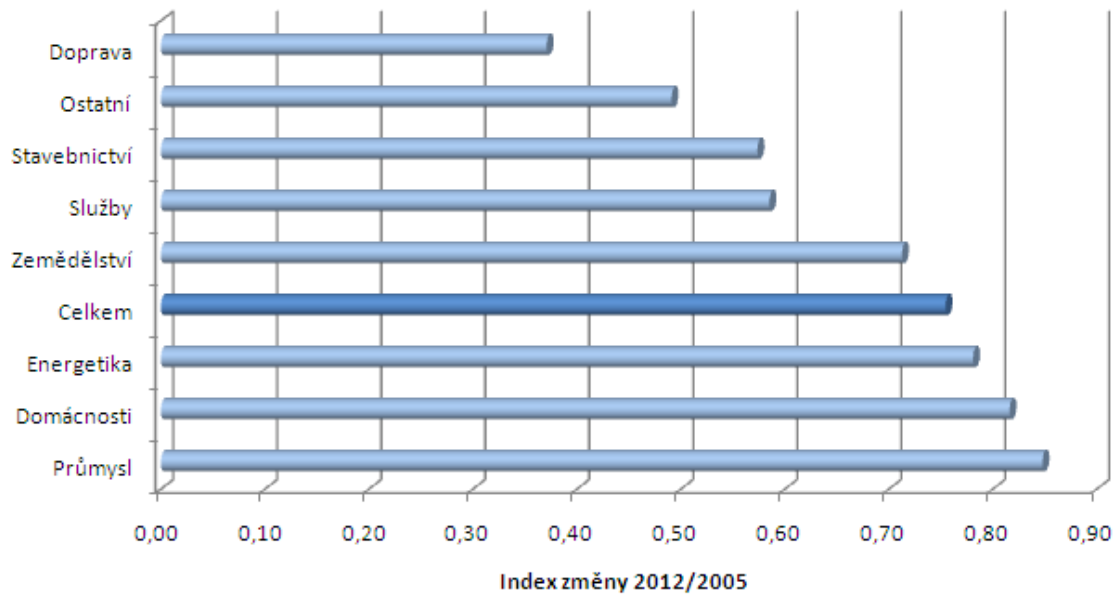
• Energetika

Hodnocení vývoje Zlínského kraje v oblasti energetiky zakládáme na ukazateli energetické náročnosti tvorby HDP vztažené ke spotřebě energie k HDP. Srovnání tohoto ukazatele mezi roky 2005 a 2012 ukazuje na následující poznatky (viz obrázek 3.3-11):

- Zlínský kraj zaznamenal v roce 2012 snížení celkové energetické náročnosti tvorby HDP na 70 % hodnoty v roce 2005.
- Ke snížení energetické náročnosti tvorby HDP došlo ve všech dílčích segmentech, přičemž nejnižší úroveň se v tomto ohledu týkala průmyslu a domácností. V tomto směru lze hledat další potenciál pro snižování energetické náročnosti hospodářství Zlínského kraje.

V tomto ohledu stojí za pozornost, že energetická náročnost krajského hospodářství patří obecně k relativně nejnižším v České republice (viz obrázek 3.3-12), přičemž vyšší hodnoty oproti hodnotě České republiky lze pozorovat v případě sektorů domácnosti, stavebnictví a zemědělství (viz obrázek 3.3-13).

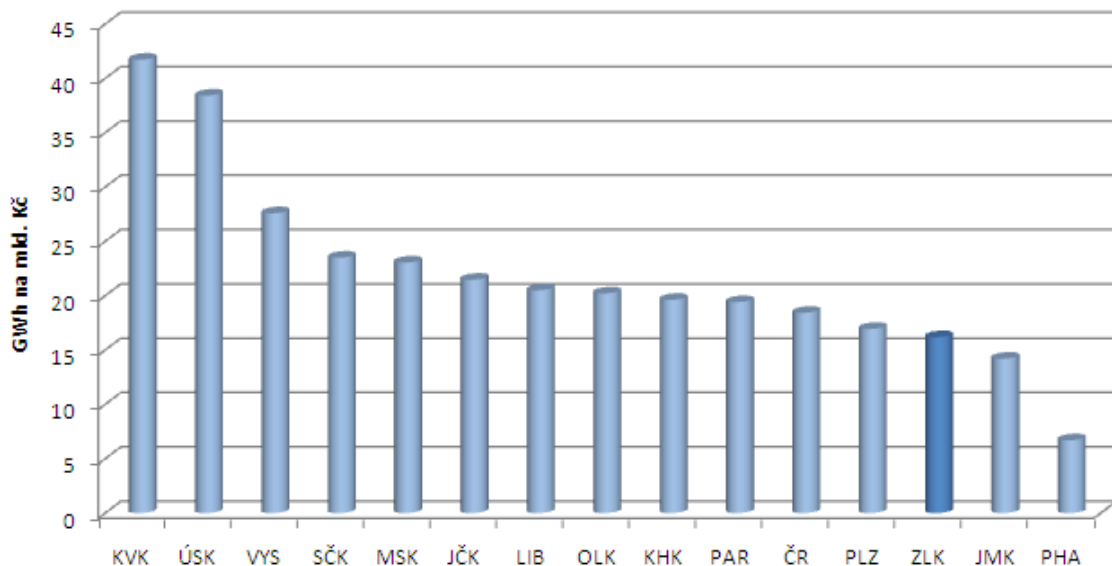
Obrázek 3.3-11: Index změny energetické náročnosti hospodářství Zlínského kraje mezi roky 2005 a 2012 (podíl 2012/2005); členění podle dílčích sektorů

Pozn.: energetická náročnost počítána jako podíl spotřeby energie k HDP

Zdroj: Energetický regulační úřad pro hodnoty spotřeby energie, Český statistický úřad pro hodnoty HDP

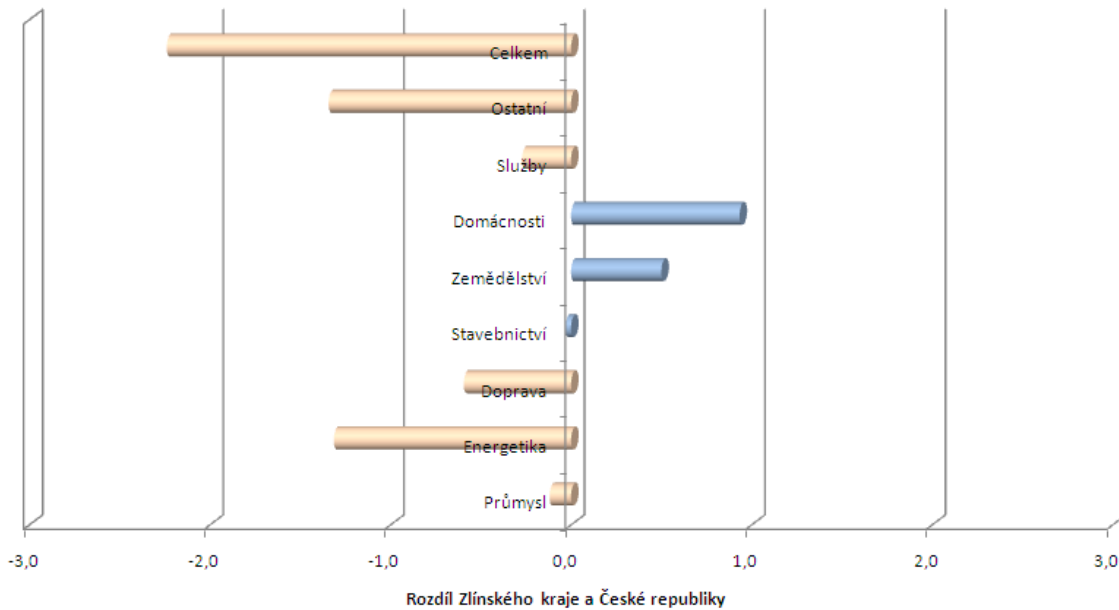
Obrázek 3.3-12: Energetická náročnost hospodářství Zlínského kraje v roce 2012; srovnání s referenčními hodnotami

Pozn.: energetická náročnost počítána jako podíl spotřeby energie k HDP

Zdroj: Energetický regulační úřad pro hodnoty spotřeby energie, Český statistický úřad pro hodnoty HDP

Obrázek 3.3-13: Rozdíl energetické náročnosti hospodářství Zlínského kraje a České republiky v roce 2012 (rozdíl hodnoty Zlínského kraje od hodnoty České republiky); členění podle dílčích sektorů

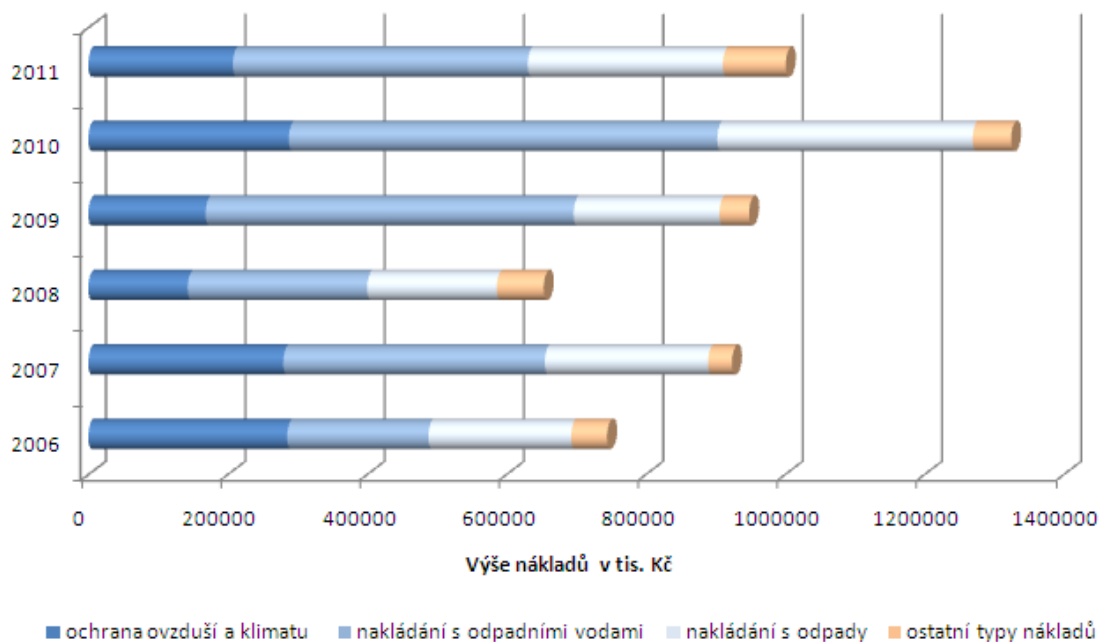
Pozn.: energetická náročnost počítána jako podíl spotřeby energie k HDP

Zdroj: Energetický regulační úřad pro hodnoty spotřeby energie, Český statistický úřad pro hodnoty HDP

Informace týkající se vývoje investičních a neinvestičních výdajů do oblasti životního prostředí na území Zlínského kraje za období let 2006-2011 ukazuje na rostoucí tendenci zejména v období let 2008-2011 (viz obrázek 3.3-14). Za pozornost rovněž stojí zvyšující se výdaje jdoucí zejména do dílčí oblasti nakládání s odpadními vodami. Poznamenejme, že ve srovnání s dalšími kraji České republiky vykazuje Zlínský kraj spíše nižší úroveň výdajů do oblasti životního prostředí (viz obrázek 3.3-15).

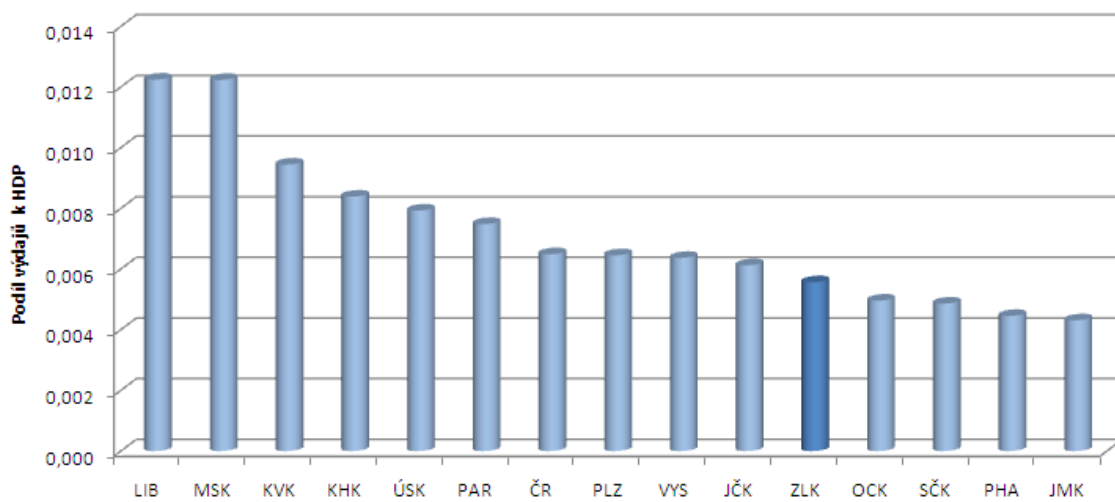
Významným zdrojem finančních prostředků pro financování projektů relevantních pro cíl 3.1 je rovněž kohezní politika Evropské unie v programovém období 2007-2013. Z tohoto důvodu se naše hodnocení zaměřuje také na analýzu finanční alokace prostředků kohezní politiky jednak pro subjekty se sídlem na území Zlínského kraje a jednak na projekty realizované na území Zlínského kraje. Naše hodnocení naznačuje relativně vysokou finanční alokaci připadající na Zlínský kraj zejména v oblasti infrastruktury životního prostředí (viz tabulka 3.3-4). Takto kohezní politika Evropské unie významně přispěla ke zlepšování stavu životního prostředí v oblasti kvality vod, odpadového hospodářství a energetické náročnosti. Relativně nižší částka připadla na Zlínský kraj v kategorii dalších environmentálních aspektů, tj. zejména v oblasti krajinotvorných opatření (viz rovněž tabulka 3.3-4).

Obrázek 3.3-14: Vývoj výše investičních a neinvestičních nákladů do životního prostředí ve Zlínském kraji; podle sídla investora; období 2006-2011

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.3-15: Výše investičních a neinvestičních nákladů do životního prostředí přepočtená na HDP Zlínského kraje v roce 2011; podle sídla investora; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 3.3-4: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí vztahených k životnímu prostředí; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013

Kraj	Sídlo příjemce podpory		Místo realizace	
	Infrastruktura	Další aspekty	Infrastruktura	Další aspekty
Jihočeský	4 111	1 778	4 132	2 567
Jihomoravský	4 819	928	4 227	1 051
Karlovarský	4 300	597	4 300	786
Královéhradecký	3 005	1 603	3 107	916
Liberecký	4 047	2 896	4 119	777
Moravskoslezský	4 392	279	3 531	310
Olomoucký	4 832	598	4 885	835
Pardubický	4 349	872	4 401	1 069
Plzeňský	2 626	943	2 668	1 041
Středočeský	3 991	768	4 199	1 206
Ústecký	1 945	604	1 973	725
Vysočina	4 189	1 873	5 384	2 929
Zlínský	4 970	564	4 975	610

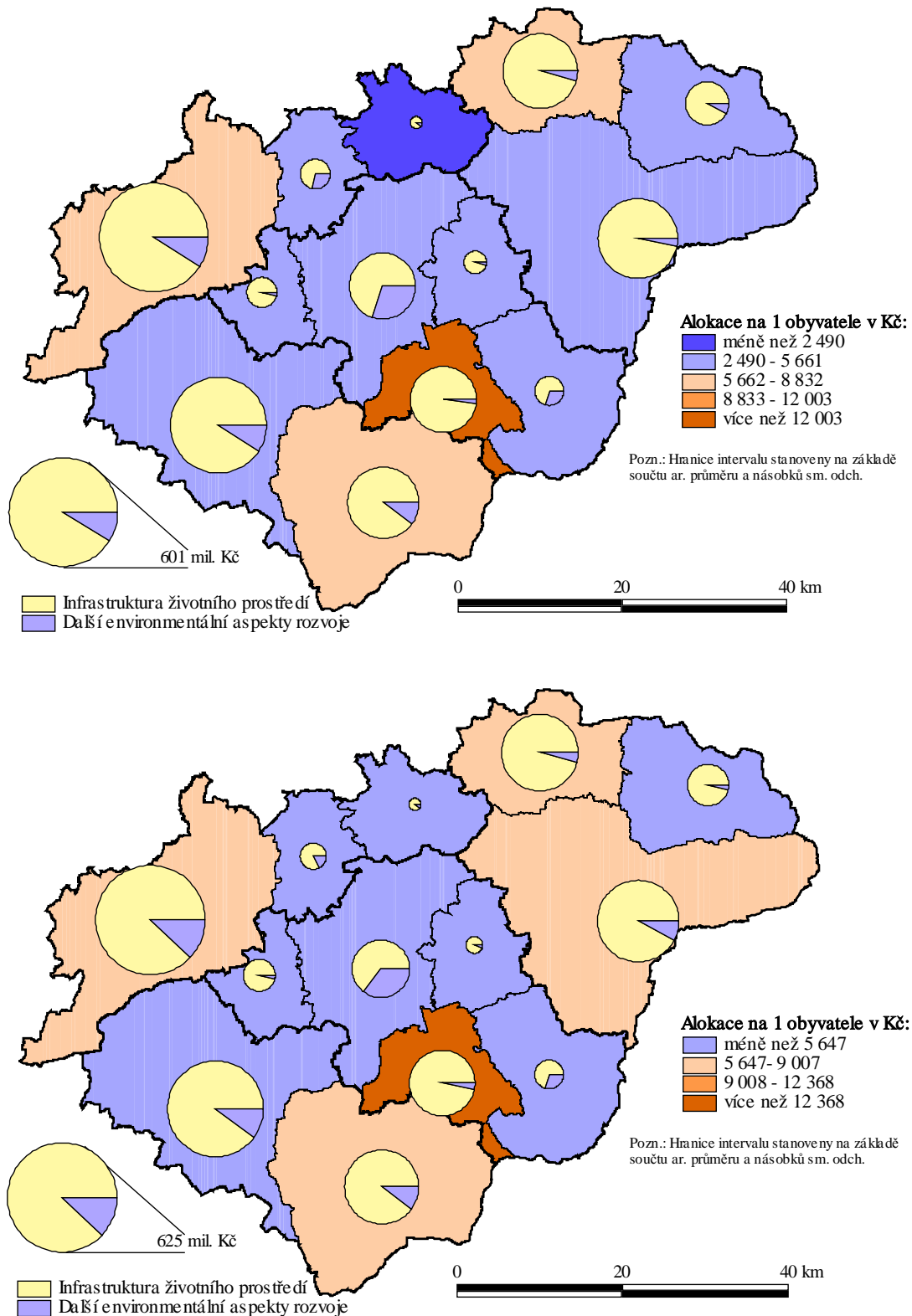
Pozn.: Do infrastruktury ŽP jsou řazeny zejména projekty vodohospodářské infrastruktury, odpadového hospodářství a snižování energetické náročnosti. Mezi další environmentální aspekty patří zejména projekty v krajinotvorné oblasti či environmentální vzdělávání; Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Obrázek 3.3-16 pak hodnotí finanční alokaci prostředků EU v rámci cíle Konvergence pro tematickou oblast životní prostředí přepočtenou na 1 obyvatele na úrovni správních obvodů ORP Zlínského kraje. Obrázek 3.3-16 přináší mimo jiné následující závěry:

- Relativně nejvyšší finanční alokace připadá na správní obvody obcí s rozšířenou působností Luhačovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherský Brod, Kroměříž a vzhledem k místu realizaci i Vsetín. Naopak relativně nejnižší finanční alokace připadá na správní obvod obcí s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem.
- Tematicky lze pozorovat vyšší zastoupení projektů řazených do kategorie infrastruktura veřejných služeb, tj. investice do vodohospodářské infrastruktury, odpadového hospodářství či snižování energetické náročnosti. Za pozornost rovněž stojí relativně vyšší zastoupení projektů infrastruktury životního prostředí ve spíše periferních částech Zlínského kraje.

Z výše uvedeného hodnocení je patrné, že intervence orientované v oblasti životního prostředí mají tendenci přispívat k redukci vnitřních disparit Zlínského kraje tím, že doplňují chybějící infrastrukturu v obcích spíše periferních regionů. Zároveň vzniká otázka relací objemu alokovaných finančních prostředků pro řešení specifických problémů životního prostředí v městských aglomeracích. Je však otázkou, do jaké míry je tento problém relevantní rovněž pro zlínskou aglomeraci.

Obrázek 3.3-16: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti životní prostředí; stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory (první obrázek) a místa realizace (druhý obrázek), v Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Pro naplnění cílů a úkolů v oblasti životního prostředí realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 řadu rozvojových aktivit uvedených v tabulce 3.3-5. Za pozornost mimo jiné stojí vysoká finanční alokace na projekty spojené se zateplováním objektů pro snížení energetické náročnosti, respektive klesající celková alokace v kontextu realizace rozvojových projektů financovaných z kohezní politiky.

Tabulka 3.3-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se tématu životního prostředí podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Ochrana přírody	4 273	3 035	3 312
Ochrana ovzduší	1 127	1 187	1 200
Odpadové hospodářství	1 033	890	889
Vodní hospodářství	198	500	393
Lesní hospodářství, myslivost, rybářství, zemědělství	100	100	362
Příspěvky na hospodaření v lesích	16 308	15 000	15 198
Ochrana přírody - dotace	1 534	2 208	2 196
Lesní hospodářství, myslivost, rybářství, zemědělství – dotace	9 674	6 784	5 094
Vodní hospodářství - dotace	0	4 000	3 000
Rekonstrukce druhově bohatých lučních společenstev ve Zlínském kraji	4 979	0	0
Natura 2000 ve Zlínském kraji	1 952	1 901	1 559
Podpora biodiverzity evropsky významných lokalit ve Zlínském kraji	1 225	1 247	0
DZR Loučka – zateplení objektu	102	0	0
„Zelené“ gymnázium ve Slavičíně	7 990	4 729	59
Realizace opatření úspor energie na SŠ oděvní a služeb Vizovice	15 210	6 887	107
Realizace opatření úspor energie na SOU Valašské Klobouky	24 224	13 976	258
Gymnázium J. A. Komenského a Jazyková škola Uherský Brod - stavební úpravy k realizaci úspor energie	19 882	574	125
Střední odborná škola a Gymnázium Staré Město - stavební úpravy k realizaci opatření úspor energie	30 867	17 103	931
Realizace opatření úspor energie na Domově mládeže SPŠ Uherský Brod	6 575	2 720	0
SOU Uherský Brod - Realizace opatření úspor energie	7 447	5 017	0

Opatření úspor energie SŠ informatiky, elektrotechniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm	40 488	26 641	20 512
Realizace opatření úspor energie ve SPŠ strojnické Vsetín	13 610	0	0
ISŠ - COP Valašské Meziříčí - zateplení budov	16 252	14 071	0
Dětský domov, ZŠ speciální a Praktická škola Zlín – zateplení budovy školy	7 287	268	0
Zajištění energetických úspor - DPS Buchlovice	0	5 634	0
Gymnázium Zlín - Lesní čtvrť - zateplení 2 budov	0	5 750	0

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Tabulka 3.3-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se tématu životního prostředí podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012 (pokračování)

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
SOŠ a Gymnázium Staré Město - realizace úspor energie (tělocvična)	0	55	0
Stavební úpravy pro zajištění snížení energetické náročnosti budov v areálu SOŠ Otrokovice	0	35 207	15 880
SOŠ Josefa Sousedíka Vsetín - realizace opatření úspor energie	0	28 222	0
Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm - realizace úsporných opatření	0	11 847	0
SŠ hotelová a služeb Kroměříž - realizace úspor energie - internát	0	205	0
Obchodní akademie Kroměříž - Zateplení objektu	0	7 954	0
Základní škola Zlín, Mostní – Stavební úpravy stravovacího objektu	0	96	365
Realizace opatření úspor energie na Střední škole průmyslové, hotelové a zdravotnické Uherské Hradiště	0	0	10 116
Dětský domov Valašské Meziříčí - instalace solárního kolektoru pro ohřev TUV	0	0	414
OA a VOŠ Valašské Meziříčí - realizace úspor energie	0	0	205
Realizace opatření úspor energie v areálu UH nemocnice a.s. - Rekonstrukce rozvodů tepla a kotelny	63 770	130	0
Realizace opatření úspor energie v areálu Uherskohradištské nemocnice a.s. - Zateplení objektů	80	37 150	1 379
Realizace opatření úspor energie v areálu Krajské nemocnice T. Bati, a. s. – Rekonstrukce parovodů	0	53	0

Realizace opatření úspor energie v areálu Krajské nemocnice T. Bati, a. s. – Zateplení budov	0	103	0
Vsetínská nemocnice a. s. – rekonstrukce tepelného hospodářství	0	954	142
Kroměřížská nemocnice a. s. - rekonstrukce tepelného hospodářství	0	0	1 541
Zajištění energetických úspor – DZP Medlovice	0	1 906	0
Přeshraniční spolupráce ČR - SR v EVVO	159	368	0
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty	0	0	143
Environmentální střediska Muzea regionu Valašsko	0	6 604	8 376
Podprogram pro rozvoj EVVO ve Zlínském kraji	564	0	0
Dotace na odstranění ekologické zátěže – Bojkovice	1 000	0	0
Podprogram na podporu předprojektové přípravy projektů, regenerace brownfields ve Zlínském kraji	2 935	3 832	858
Podpora vodohospodářské infrastruktury	0	0	14 946
Podprogram Vodohospodářská infrastruktura	33 466	19 131	4 954
Podprogram "Podpora ekologických aktivit v kraji"	576	200	525
Celkem	334 887	294 235	115 039

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Cíl 3.2 - Zatraktivnit život na venkově a podporovat diversifikaci činností na venkově

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cíle 3.2 základní směry aktivit spojených s dílčími aspekty života na venkově, a to zejména ve vazbě na otázky:

- infrastruktury a občanské vybavenosti,
- konkurenceschopnosti ekonomických aktivit včetně zemědělství.

Komplexní hodnocení naplnění uvedených směrů naráží zejména v případě dílčího tématu infrastruktura a občanská vybavenost na dostupnost relevantních dat, a to rovněž v kontextu nejasností týkajících se optimálního cílového stavu, mimo jiné vzhledem k finančním nárokům. Z tohoto důvodu bude naplnění cíle 3.2 primárně hodnoceno ve vazbě na přirozený ukazatel odrážející to, co se v území děje – migrační saldo. Předpokládáme, že nízká atraktivnost obce se bude rovněž promítat v záporné hodnotě ukazatele migračního salda. Poznatky budou následně diskutovány vzhledem k dalším relevantním a datově dostupným ukazatelům. Poznamenejme, že venkov je pro naše účely definován na základě počtu obyvatel obcí, a to s rozlišením jednak tradiční hranice dotačních titulů 2 000 obyvatel a jednak doplňkové hranice 5 000 obyvatel, a to pro hodnoty z roku 2012.

- **Vývoj počtu obyvatel venkova, migrační tendence a podíl osob starších 65 let**

První námi hodnocené ukazatele se zaměřuje jednak na vývoj počtu obyvatel, jednak na migrační tendence a jednak na podíl osob starších 65 let ve venkovském prostoru. Tabulka 3.3-6 představuje změnu počtu obyvatel venkovských obcí mezi roky 2009 a 2012. Z tabulky je patrné, že venkovské obce do 2 000 obyvatel byly jako jediná definovaná kategorie populačně ziskové, větší obce nad 5 000 obyvatel naopak obyvatelstvo ve sledovaném období ztrácely. Podobné závěry poskytuje i hodnocení migračního salda s kladnou hodnotou pro velikostní kategorii obcí do 2 000 obyvatel a naopak výrazně zápornou hodnotou pro větší obce nad 5 000 obyvatel (viz obrázek 3.3-7).

Tabulka 3.3-6: Počet obyvatel obcí Zlínského kraje v letech 2009 a 2012 vzhledem k vybraným velikostním kategoriím

Velikostní kategorie	Počet obyvatel v roce 2009	Počet obyvatel v roce 2012	Změna 2012 - 2009
méně než 2 000 obyvatel	174 368	175 988	1 620
2 000 až 5 000 obyvatel	96 688	96 314	- 374
více než 5 000 obyvatel	320 326	311 694	- 8 632

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 3.3-7: Agregovaná hodnota migračního salda obcí Zlínského kraje za období 2000-2012 vzhledem k vybraným velikostním kategoriím

Velikostní kategorie	Méně než 2 000 obyvatel	2 000 až 5 000 obyvatel	Více než 5 000 obyvatel
Migrační saldo	9 104	2 550	- 13 614

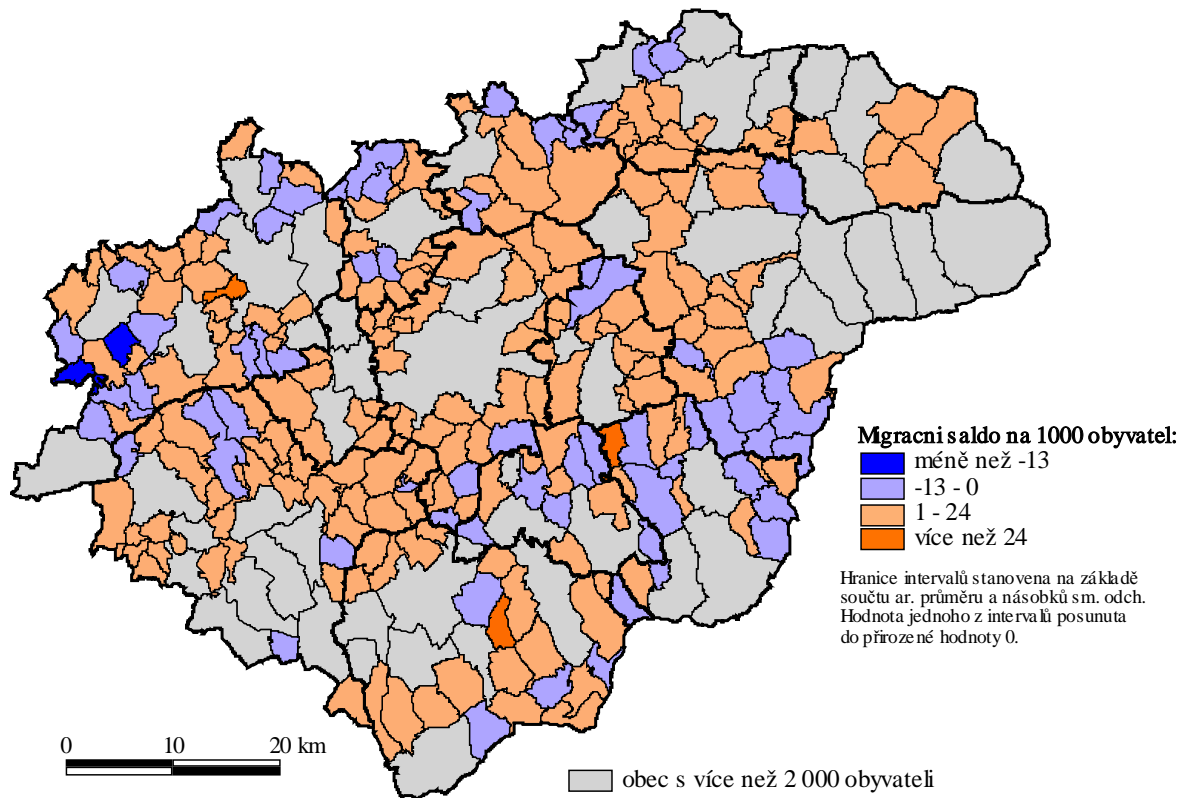
Zdroj: Český statistický úřad

V rámci hodnocení problematiky venkova je ovšem potřeba respektovat rovněž rozdíly mezi jednotlivými typy obcí s rozlišením alespoň dvou dílčích kategorií venkovských obcí:

- suburbánních obcí v zázemí větších měst,
- periferních venkovských obcí.

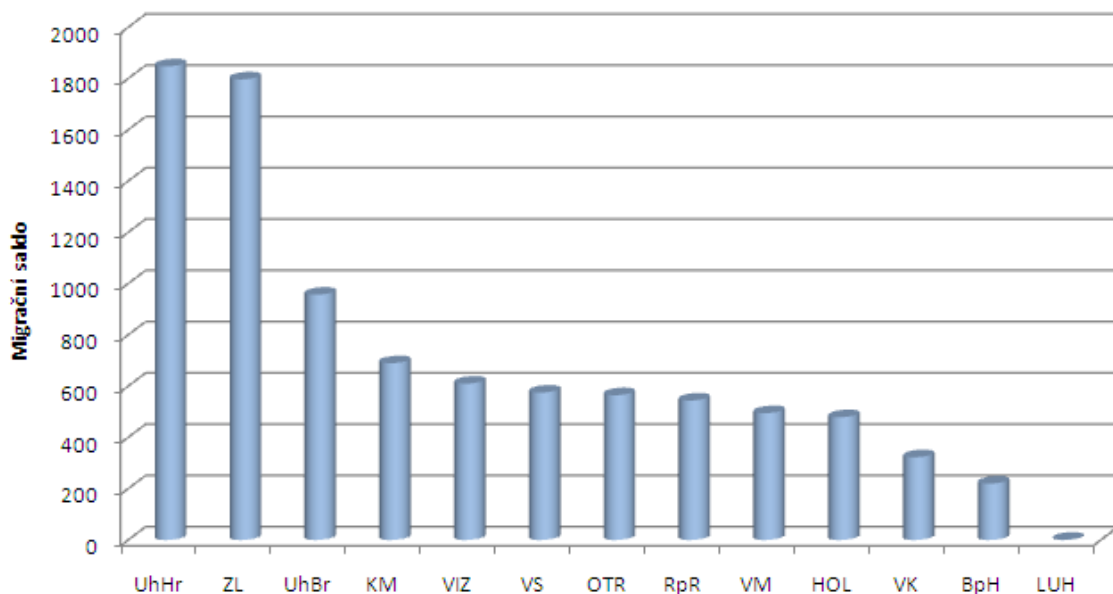
Zatímco první z uvedených typů vykazuje tradičně kladnou hodnotu migračního salda, je druhý typ velmi často spojen s odchodem obyvatel. Tendenci k existenci této typologie venkovských obcí naznačuje rovněž obrázek 3.3-17, kde hlavní problémové oblasti venkovského osídlení lze hledat zejména v mikroregionech Valašské Klobouky, případně Morkovice-Slížany. Za pozornost však stojí ta skutečnost, že žádný ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje neztratil v období let 2000-2012 obyvatelstvo v obcích do 2 000 obyvatel migrací. Nejvyšší migrační zisky přitom zaznamenaly správní obvody obcí s rozšířenou působností největších měst Zlínského kraje – Zlína a Uherského Hradiště (viz obrázek 3.3-18). Za pozornost pak stojí skutečnost, že řada migračně ztrátových obcí v mikroregionu Valašské Klobouky má rovněž relativně velmi nízký podíl osob starších 65 let (viz obrázek 3.3-19). Zároveň tyto obce vykazují relativně velmi nízký věkový průměr obyvatelstva.

Obrázek 3.3-17: Migrační saldo v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli za období 2000-2012 přepočtené na 1 000 obyvatel obce

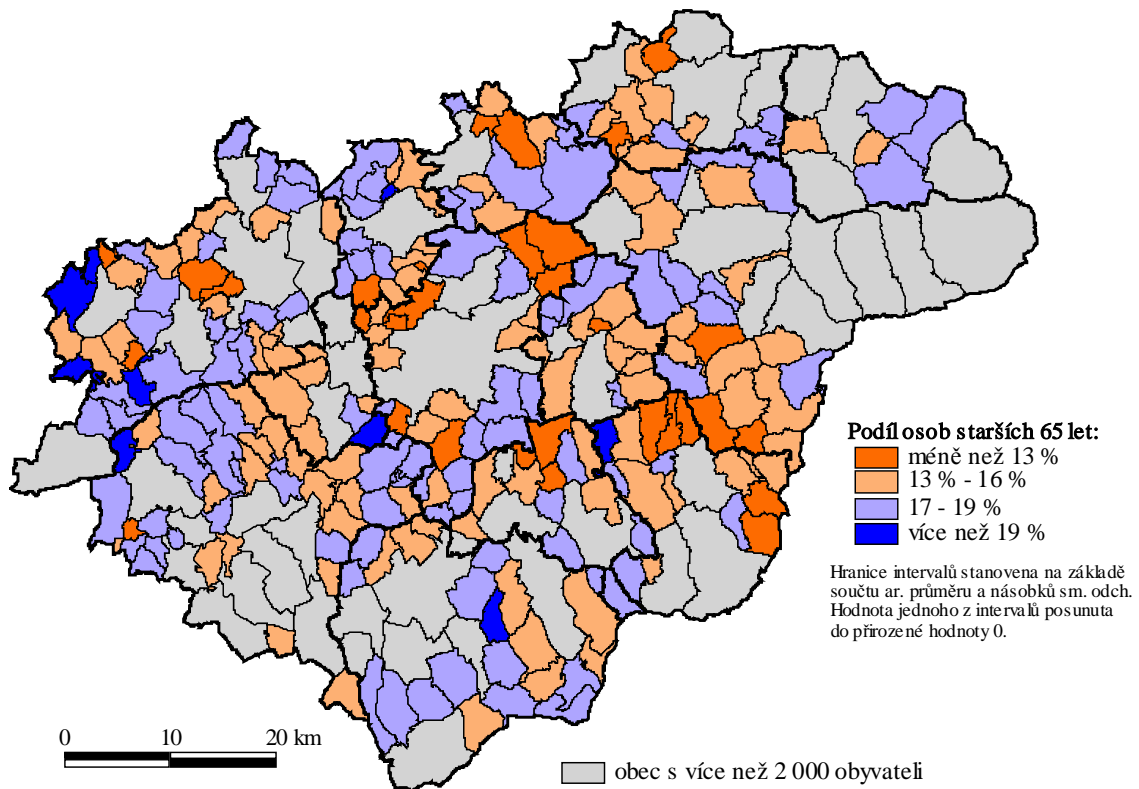
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázek 3.3-18: Agregovaná hodnota migračního salda v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli za období 2000-2012 ve členění podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázek 3.3-19: Podíl osob starších 65 let na celkové populaci v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli za období 2000-2012 přepočtené na 1 000 obyvatel obce

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

• **Nezaměstnanost a vzdělanostní struktura**

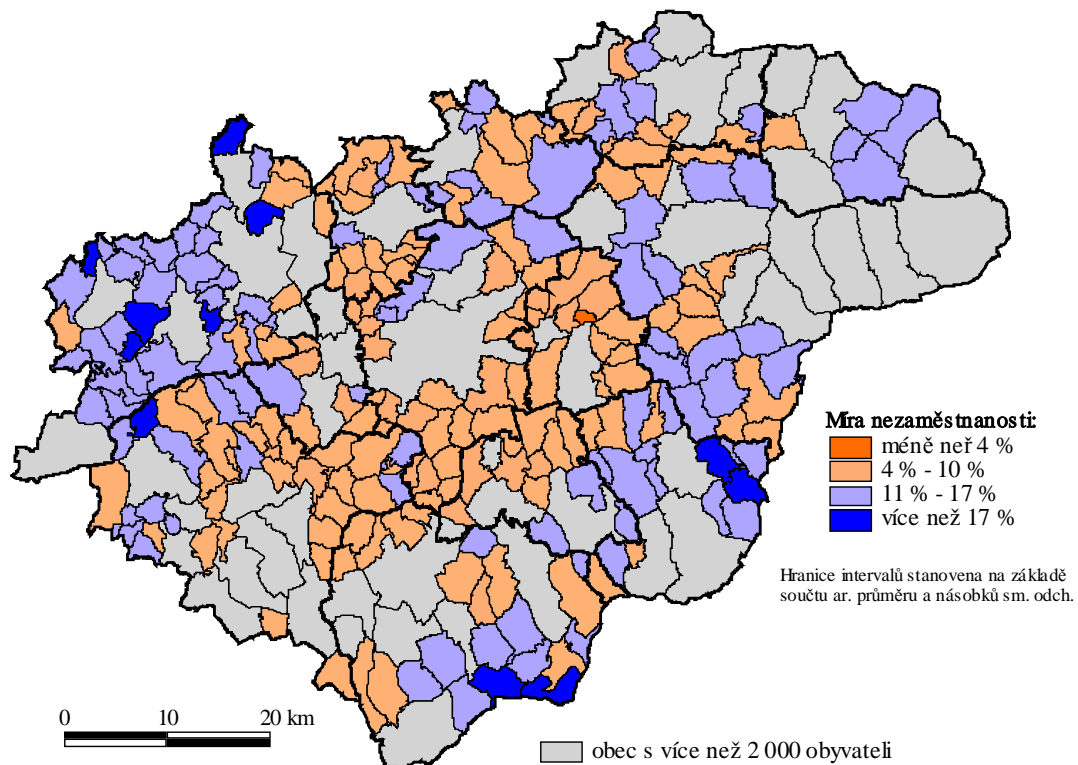
Druhý okruh námi hodnocených ukazatelů zahrnuje nezaměstnanost a vzdělanostní strukturu. Nezaměstnanost byla v tomto případě počítána jako průměrná hodnota z pěti hodnot nezaměstnanosti za období 2007-2011, v případě vzdělanostní struktury byl náš zájem orientován na podíl vysokoškolsky vzdělaných osob respektive podíl osob s nejvýše základním ukončeným vzděláním. Tabulka 3.3-8 uvádí průměrné hodnoty za obec pro jednotlivé velikostní kategorie. V tomto ohledu se ukazuje, že hodnoty všech tří sledovaných ukazatelů jsou v případě venkovských obcí do 2 000 obyvatel horší, než hodnoty zbývajících dvou velikostních kategorií, a zejména pak větších obcí nad 5 000 obyvatel. Za pozornost rovněž stojí ta skutečnost, že v případě míry nezaměstnanost vykazují obce do 2 000 obyvatel nejvyšší míru variability dat (viz tabulka 3.3-8).

Tabulka 3.3-8: Průměrná hodnota vybraných ukazatelů za obec vzhledem k vymezeným velikostním kategoriím obcí Zlínského kraje; v závorce hodnota směrodatné odchylky, podíl osob se základním či vysokoškolským vzděláním k počtu osob starších 15 let

Velikostní kategorie	Nezaměstnanost	Podíl se ZŠ vzděláním	Podíl s VŠ vzděláním
méně než 2 000 obyvatel	10,2 % (3,2)	22,6 % (4,0)	7,3 % (2,5)
2 000 až 5 000 obyvatel	9,6 % (2,5)	21,0 % (2,8)	8,4 % (2,0)
více než 5 000 obyvatel	8,9 % (2,0)	17,7 % (1,6)	12,0 % (2,9)

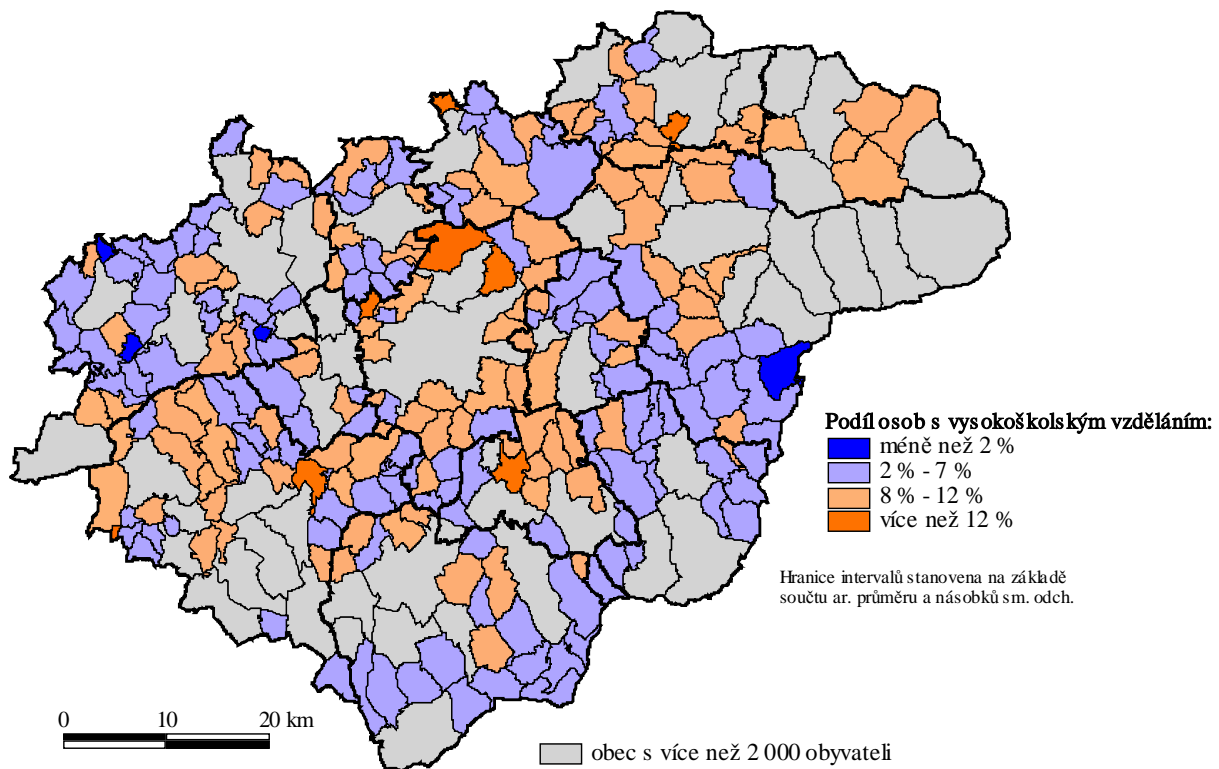
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.3-20: Míra nezaměstnanosti v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli - průměrná hodnota za roky 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Úřadu práce České republiky

Obrázek 3.3-21: Podíl osob s vysokoškolským vzděláním v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli v roce 2011

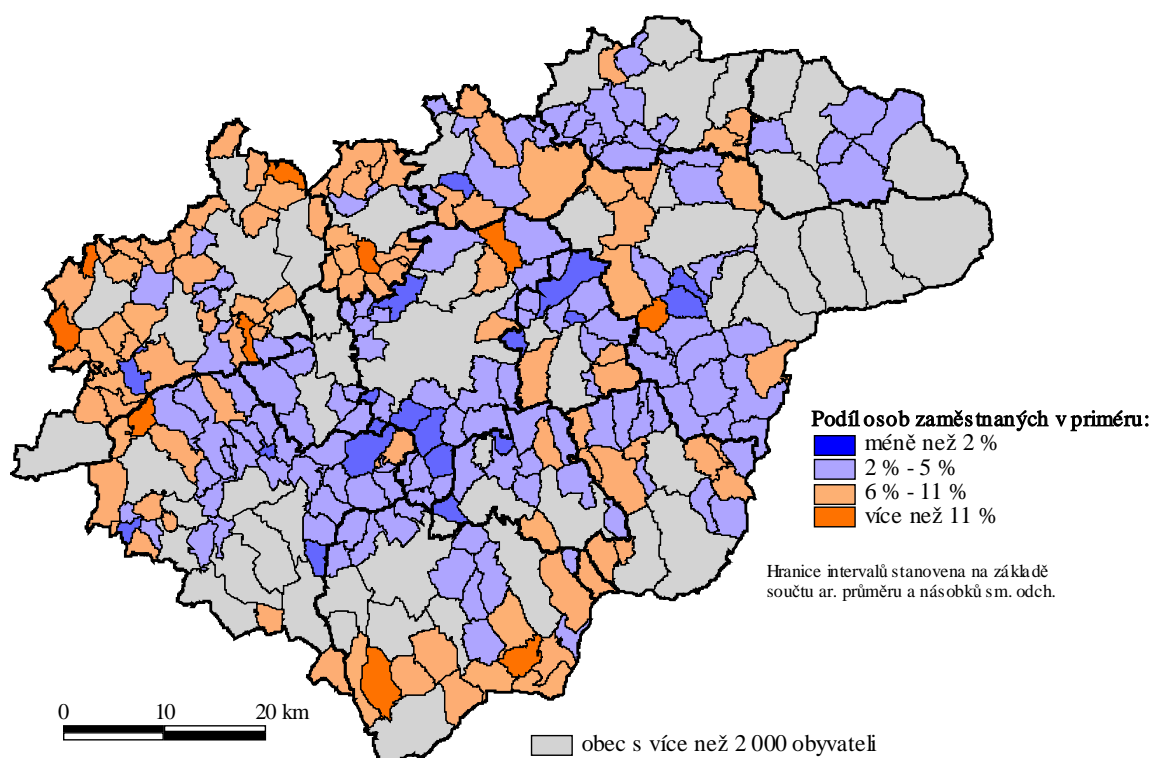

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázky 3.3-20 a 3.3-21 pak doplňují poznatky týkající se nezaměstnanosti a vzdělanostní struktury obcí Zlínského kraje o detailnější prostorový vzor na úrovni obcí. V tomto ohledu se poměrně zřetelně objevuje vztah jádrových oblastí na jedné straně a periferních oblastí na straně druhé, kdy mezi mikroregiony s nejvyšší nezaměstnaností a současně s nejnižším podílem vysokoškolsky vzdělaných osob patří opětovně mikroregiony Valašské Klobouky, Morkovice Slížany, případně doplněné o nejnižnější část Zlínského kraje.

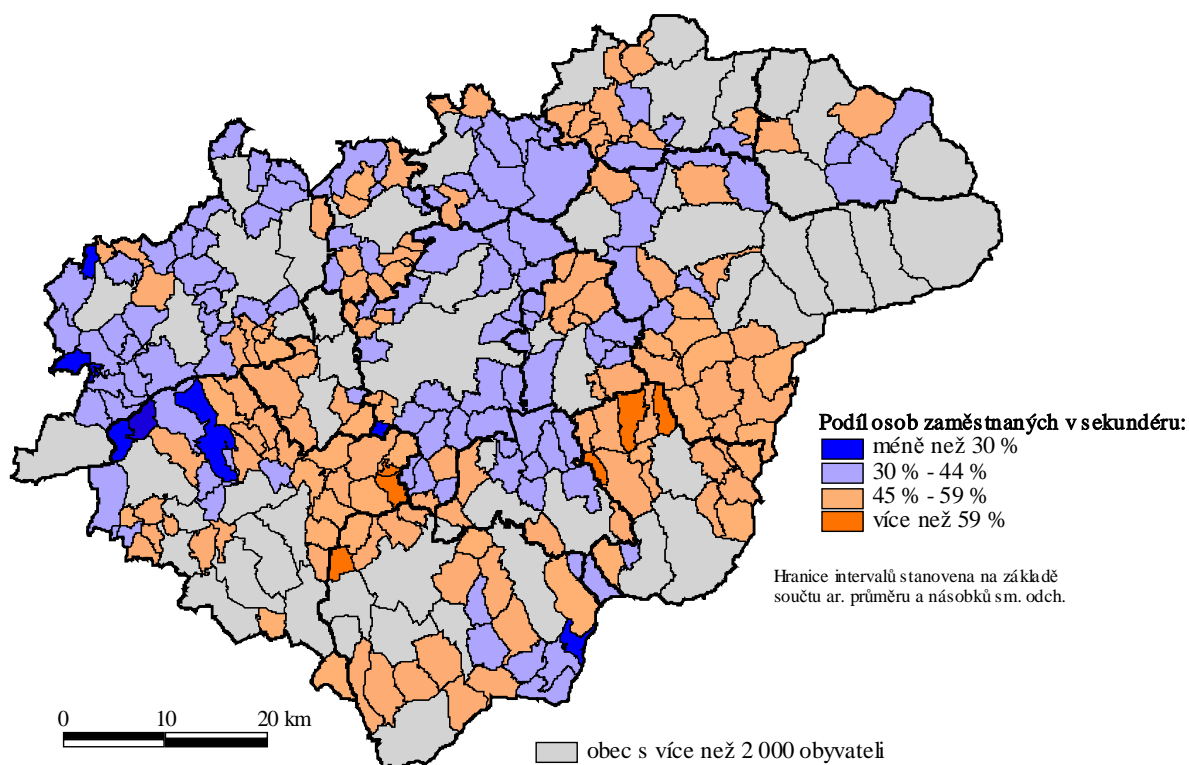
Výše uvedené poznatky ukázaly na existenci poměrně komplexní mozaiky vztahů venkovského osídlení Zlínského kraje. Na jedné straně lze identifikovat obce v zázemí velkých měst s poměrně značným rozvojovým potenciálem, na straně druhé pak periferní obce s kumulací nepříznivých předpokladů dalšího rozvoje. V tomto kontextu se zdá být potřebné nepřístupovat k venkovskému osídlení s univerzálními řešeními, neboť každý relativně problémovější mikroregion má své specifické podmínky. Tuto skutečnost je možné ilustrovat například na ukazateli podíl zaměstnaných v primárním sektoru v roce 2011 (viz obrázek 3.3-22), kdy se zcela odlišuje situace námi několikrát zmiňovaných mikroregionů Valašské Klobouky a Morkovice-Slížany. Zatímco první z těchto mikroregionů je velmi silně orientován na průmyslový sektor, vykazuje druhý mikroregion relativně velmi vysoký podíl zaměstnaných v zemědělství (viz obrázek 3.3-23).

Obrázek 3.3-22: Podíl osob pracujících v primárním sektoru v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Obrázek 3.3-23: Podíl osob pracujících v sekundárním sektoru v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

V kontextu výše uvedených skutečností se jeví jako zcela podložené orientovat další směřování rozvoje obou uvedených mikroregionů v duchu komunitně vedeného rozvojového konceptu, tj. místních akčních skupin. Tato úvaha je rovněž v souladu s existencí odvětví s relativně vysokým stupněm specializace na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje (viz tabulka 3.3-9; srovnej zejména se správním obvodem obce s rozšířenou působností Valašské Klobouky).

Tabulka 3.3-9: Odvětví na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje s hodnotou lokalizačního kvocientu (LQ) vyšším než 2 a počtem ekonomických subjektů (N) daného odvětví vyšším než 20; tučně odvětví s vyšším než 5 procentním podílem na celkové zaměstnanosti ekonomických subjektů s více než 10 zaměstnanci (Z) podle námi zvolené metodiky; stav k roku 2012

Oddíly NACE-CZ	Správní obvod obce s rozšířenou působností
02 - Lesnictví a těžba dřeva	- Luhačovice (LQ = 2,5; N = 31) - Rožnov pod Radhoštěm (LQ = 2,2; N = 46) - Valašské Klobouky (LQ = 4,0; N = 55) - Vsetín (LQ = 3,7; N = 139)
11 - Výroba nápojů	- Uherské Hradiště (LQ = 2,5; N = 21)
13 - Výroba textilií	- Vsetín (LQ = 2,7; N = 21)
14 - Výroba oděvů	- Vizovice (LQ = 3,1; N = 69)
15 - Výroba usní a souvisejících výrobků	- Otrokovice (LQ = 11,8; N = 21) - Zlín (LQ = 3,8; N = 27)
16 - Zpracování dřeva, výroba dřevěných výrobků	- Bystřice pod Hostýnem (LQ = 2,1; N = 61) - Valašské Klobouky (LQ = 2,6; N = 110) - Vsetín (LQ = 3,9; N = 461)
22 - Výroba pryžových a plastových výrobků	- Kroměříž (LQ = 2,1; N = 41; Z = 5 %) - Otrokovice (LQ = 5,1; N = 50; Z = 38 %) - Valašské Meziříčí (LQ = 3,0; N = 38) - Zlín (LQ = 2,5; N = 96)
23 - Výroba ostatních nekovových výrobků	- Uherské Hradiště (LQ = 2,0; N = 105) - Valašské Meziříčí (LQ = 2,1; N = 48)
25 - Výroba kov. konstrukcí a výrobků	- Uherský Brod (LQ = 2,5; N = 543; Z = 25 %)
26 - Výroba počítačů, elektr. a optických přístrojů	- Rožnov pod Radhoštěm (LQ = 4,2; N = 22; Z = 20 %)
31 - Výroba nábytku	- Bystřice pod Hostýnem (LQ = 2,9; N = 55; Z = 30 %) - Holešov (LQ = 3,6; N = 85) - Valašské Klobouky (LQ = 2,7; N = 74)
35 - Dodávky elektřiny, plynu, páry a vzduchu	- Uherské Hradiště (LQ = 2,9; N = 141) - Uherský Brod (LQ = 2,8; N = 80)
41 - Výstavba budov	- Valašské Klobouky (LQ = 2,7; N = 348)
55 - Ubytování	- Luhačovice (LQ = 4,7; N = 55)

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého statistického úřadu

V návaznosti na dosud uvedené poznatky se nabízí otázka týkající se čerpání finančních prostředků venkovskými obcemi do 2 000 obyvatel ve Zlínském kraji a České republice. Tabulka 3.3-10 znázorňuje základní poznatky v tomto směru:

- V rámci hodnocení podle sídla příjemce podpory vykazují venkovské obce relativně nižší finanční alokaci prostředků Evropské unie jak v případě České republiky, tak v případě Zlínského kraje.
- V rámci hodnocení podle místa realizace projektu jsou rozdíly mezi jednotlivými velikostními kategoriemi obcí více vyrovnané, přičemž srovnání Zlínského kraje a České republiky přisuzuje venkovským obcím Zlínského kraje relativně nižší částku.

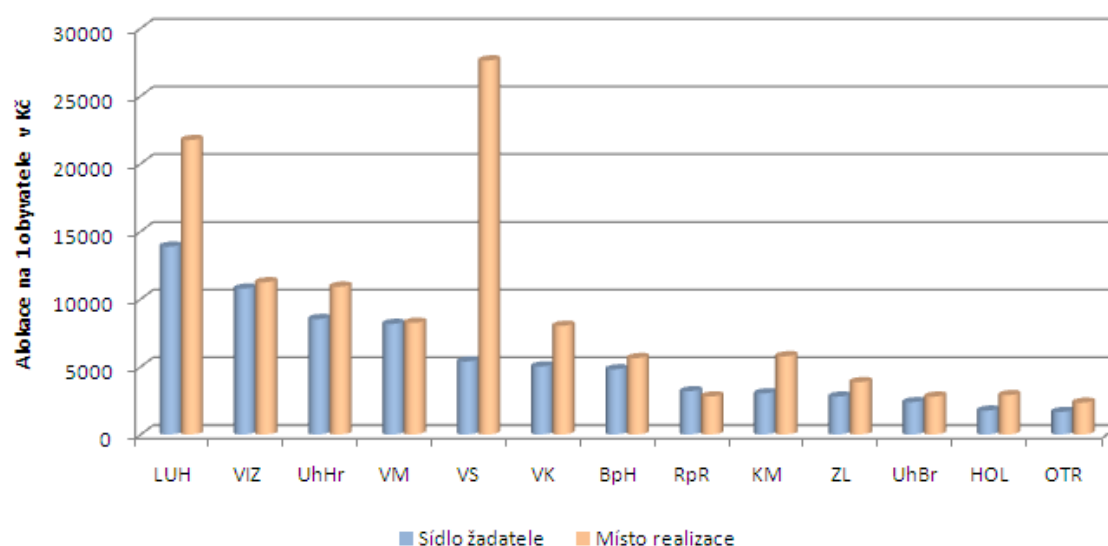
Obecně tak lze v případě Zlínského kraje pozorovat situaci, kdy projekty ve venkovských obcích jsou realizovány subjekty se sídlem mimo tuto obec. Otázkou následně zůstává skutečný tok finančních prostředků projektů, mimo jiné ve vazbě na systém veřejných zakázek.

Tabulka 3.3-10: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje podle velikostních kategorií obcí; srovnání s hodnotou České republiky bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč

Velikostní kategorie	Sídlo příjemce podpory		Místo realizace	
	Zlínský kraj	Česká republika	Zlínský kraj	Česká republika
méně než 2 000 obyvatel	16 598	12 578	29 625	32 469
2 000 až 5 000 obyvatel	19 970	21 979	31 871	41 707
více než 5 000 obyvatel	47 075	71 110	63 293	38 990

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Obrázek 3.3-24: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele venkovských obcí správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Obrázek 3.3-24 pak doplňuje dosavadní poznatky o prostorovou dekompozici finanční alokace venkovských obcí Zlínského kraje podle správních obvodů obcí s rozšířenou

působností, kdy nejvyšší relativní alokace připadá na správní obvod obce s rozšířenou působností Luhačovice, naopak nejnižší relativní alokace na správní obvod obce s rozšířenou působností Otrokovice.

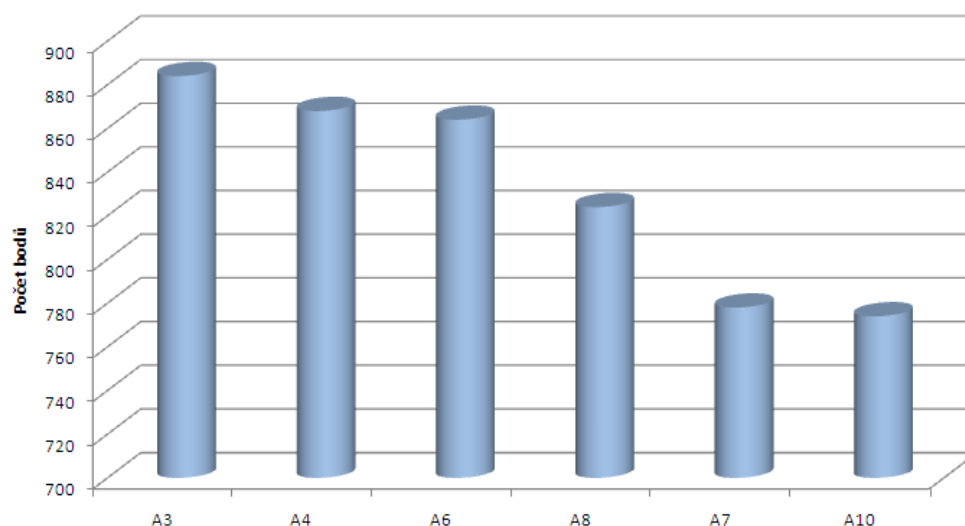
Pro naplnění cílů a úkolů vztahujících se k problematice rozvoje venkova realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 několik rozvojových aktivit uvedených v tabulce 3.3-11.

Tabulka 3.3-11: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Konkurenceschopná ekonomika podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Soutěž "Vesnice roku"	2 410	2 410	2 510
Podpora vzdělávání na venkově	0	150	0
Podprogram na podporu obnovy venkova	31 660	29 700	30 443
Celkem	34 070	32 260	32 953

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Obrázek 3.3-25: Hlavní rozvojové problémy vnímané ze strany představitelů venkovských obcí Zlínského kraje

Pozn.: A3 = Výstavba místních pěších komunikací podél silnic I., II. a III. třídy; A4 = Stavební úpravy, rozšíření a modernizace úseku místní komunikace; A6 = Komplexní úprava veřejného prostranství; A8 = Rekonstrukce a obnova objektů občanské vybavenosti – kulturní zařízení; A7 = Rekonstrukce a obnova objektů občanské vybavenosti – obecní úřady; A10 = Rekonstrukce a obnova objektů občanské vybavenosti – sportovní zařízení

Zdroj: Zlínský kraj – dotazníkové šetření Odboru strategického rozvoje

Konečně obrázek 3.3-25 doplňuje hlavní rozvojové problémy vnímané ze strany představitelů venkovských obcí Zlínského kraje, které poukazují na význam témat místní komunikace

a občanská vybavenost. Tuto skutečnost je potřeba vnímat v kontextu možnosti financovat právě takový typ projektů v rámci investičních priorit kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2014-2020.

Cíle 3.3 a 3.4 Vztahované k tematické oblasti doprava

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci cílů 3.3 a 3.4 základní směry aktivit spojených s dílčími aspekty problematiky dopravy, a to ve vazbě na otázky:

- rozvoje silniční infrastruktury a zvyšování bezpečnosti silniční dopravy,
- modernizace železniční infrastruktury a rozvoj udržitelných forem dopravy, včetně rozvoje veřejné dopravy respektive udržitelných forem dopravy

S ohledem na jednotlicí prvek v podobě tématu doprava hodnotíme cíle 3.3 a 3.4 společně.

• Rozvoj silniční infrastruktury a zvyšování bezpečnosti silniční dopravy

V rámci rozvoje silniční infrastruktury na území Zlínského kraje lze za klíčovou stavbu označit dokončení výstavby dálnice D1 v úseku Brno – Kroměříž – Říkovice, s napojením krajského města Zlína prostřednictvím rychlostní silnice R55. Realizací těchto dopravních staveb získalo krajské město Zlín přímý přístup na nadregionální dálniční síť České republiky, a to v souladu s formulací cíle 3.3. Z hlediska relativní dostupnosti mezi všemi krajskými městy po silnicích se Zlínský kraj dostal na úroveň nejlépe dostupných krajů České republiky (viz tabulka 3.3-12).

Tabulka 3.3-12: Nejvyšší rychlost dostupnosti všech krajských měst České republiky po silnici z města Zlína; stav v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími

Krajské město	Rychlost silniční dostupnosti mezi krajskými městy (v km/h)
Praha	104
Plzeň	104
Ostrava	102
Brno	101
Ústí nad Labem	100
Olomouc	100
Zlín	98
Jihlava	98
Karlovy Vary	96
Liberec	92
Hradec Králové	88
České Budějovice	88
Pardubice	85

Pozn.: Ukazatel pro každé město konstruován jako podíl součtu vzdáleností z daného krajského města do všech krajských měst a součtu časů dostupnosti z daného krajského města do všech krajských měst, a to při respektování nejrychlejší možné cesty

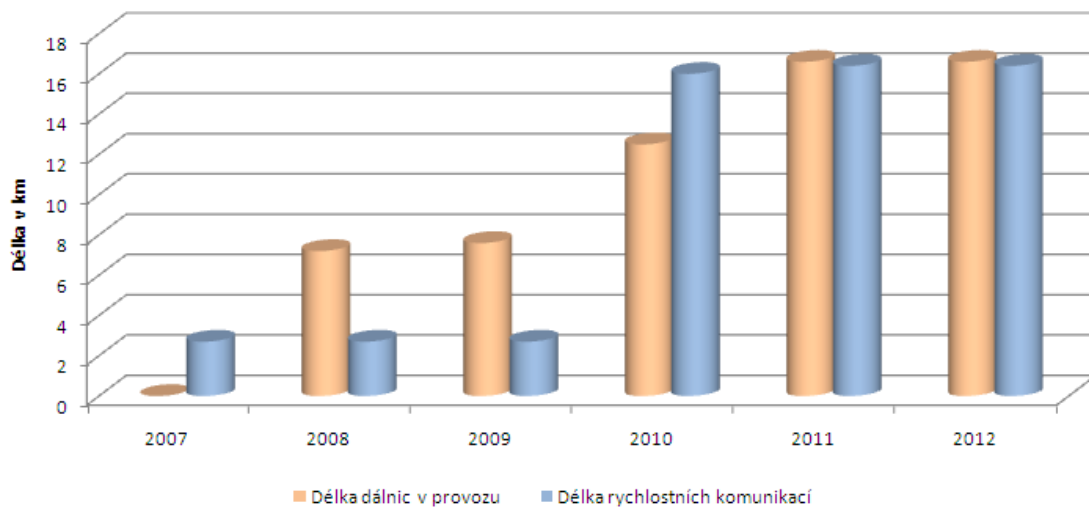
Zdroj: vlastní zpracování na základě GPS systémů

Výše uvedené investiční akce se rovněž promítly do zvýšení délky dálnic a rychlostních komunikací na území Zlínského kraje, ke kterým došlo zejména mezi roky 2009 a 2011 (viz obrázek 3.3-26). Vzhledem k celkové délce dálnic a rychlostních komunikací však Zlínský kraj i nadále zůstává spíše zaostávajícím krajem České republiky (viz obrázek 3.3-27), což se projevuje v nedokončené základní nadregionální silniční síti:

- ve směru západovýchodním v rámci rychlostní komunikace R49 propojující Zlínský kraj se Slovenskem,
- ve směru severojižním v rámci modernizované rychlostní komunikace R55 Otrokovice – Uherské Hradiště – Břeclav.

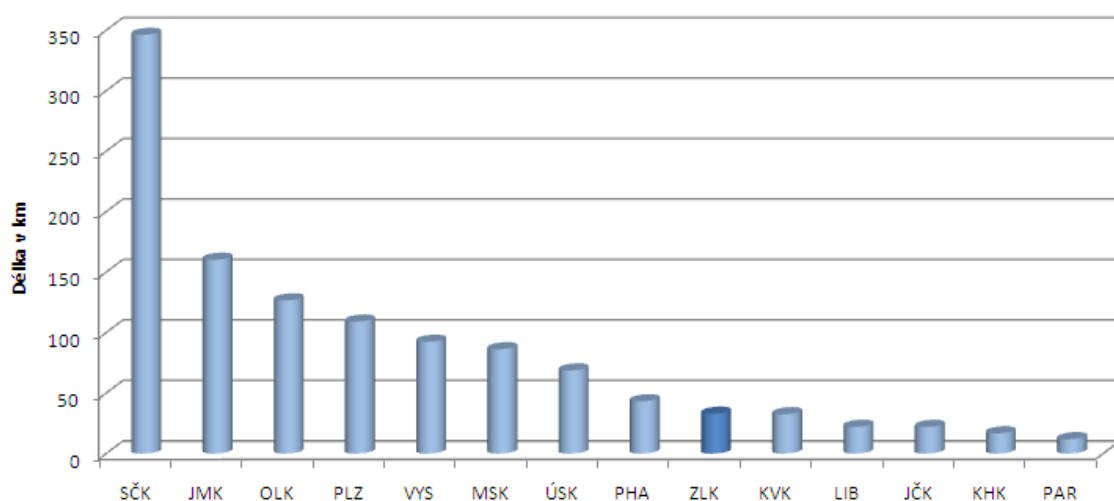
K dalším prioritám Zlínského kraje patří rovněž zkapacitnění silnic I/57, I/35 a I/49.

Obrázek 3.3-26: Vývoj délky dálnic a rychlostních komunikací na území Zlínského kraje v období 2007 až 2012

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic České republiky

Obrázek 3.3-27: Agregovaná délka dálnic a rychlostních komunikací na území Zlínského kraje v roce 2012; srovnání s referenčními územími

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic České republiky

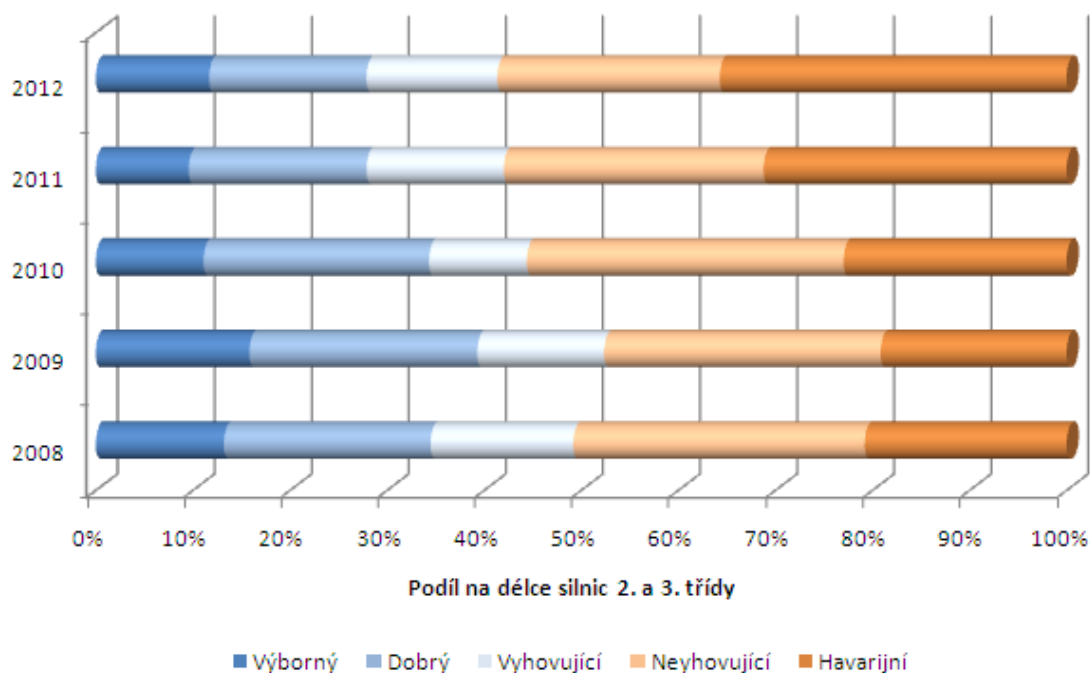
Současně zdůrazňujeme, že rychlostní komunikace R49 byla navržena k zařazení do transevropské silniční sítě TEN-T a že dvě výše uvedené rychlostní komunikace v sobě skrývají potenciál přispět k řešení problémů spojených s intenzitou silniční dopravy na dlouhodobě nejvíce vytížených silnicích Zlínského kraje v lokalitách Zlín a Uherské Hradiště (viz tabulka 3.3-13).

Tabulka 3.3-13: Přehled úseků silnic Zlínského kraje s nejvyšší intenzitou dopravy v letech 2005 a 2010 podle počtu osobních automobilů; pořadí prvních deseti úseků v roce 2010

Silnice	Lokalizace	Celkem 2005	Celkem 2010
49 úsek 6-2973	Zlín – Malenovice	32 067	29 032
49 úsek 6-2971	Zlín – centrum	28 265	26 317
49 úsek 6-2977	Zlín – Louky	27 108	24 637
55 úsek 6-0643	Staré Město	21 699	24 164
55 úsek 6-0651	Staré Město	22 296	24 164
55 úsek 6-0731	Hulín – zaústění silnic 47 a 432	21 619	21 089
55 úsek 6-0652	Uherské Hradiště – zaústění silnice 497	23 619	20 826
55 úsek 6-0653	Uherské Hradiště – Sady	24 605	19 978
490 úsek 6-2911	Zlín – Jižní Svahy	20 160	19 326
35 úsek 7-0196	Valašské Meziříčí	-	17 467

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic České republiky – Sčítání dopravy 2005 a 2010

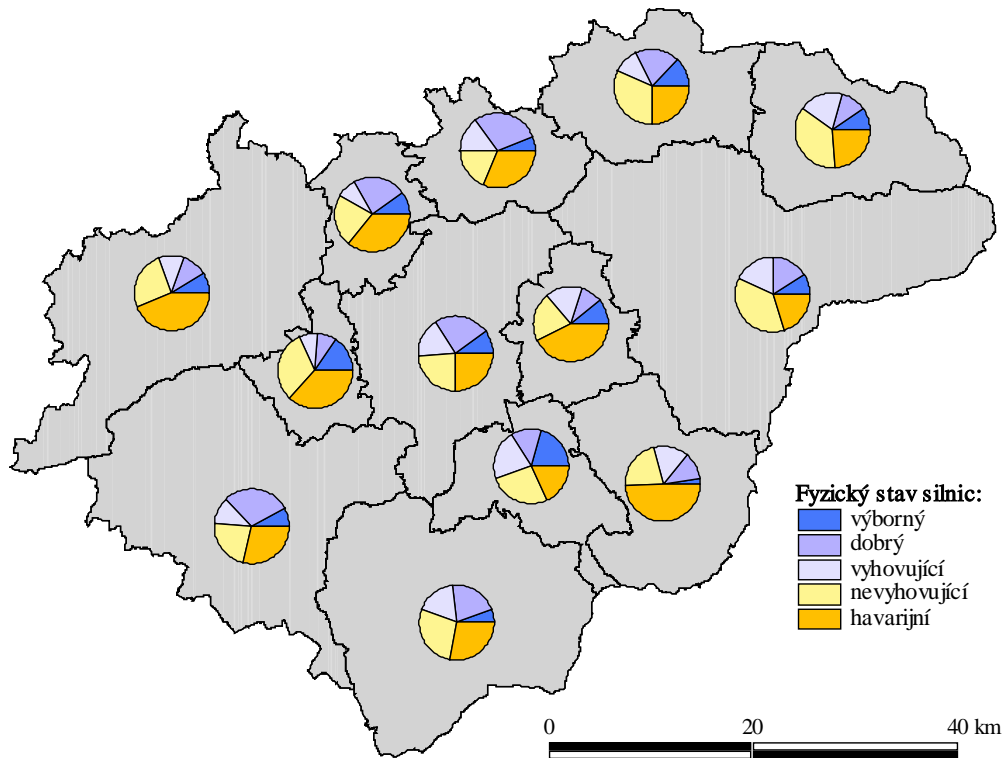
Obrázek 3.3-28: Vývoj kvality silnic 2. a 3. třídy na území Zlínského kraje mezi roky 2008 a 2012

Zdroj: Ředitelství silnic Zlínského kraje

Vedle nedokončené nadregionální silniční sítě je dalším problémem rozvoje silniční dopravy na území Zlínského kraje stav cca 1 770 km regionálních silnic 2. a 3. třídy. Obrázek 3.3-28 představuje vývoj podílů jednotlivých kvalitativních kategorií silnic 2. a 3. třídy, kdy za pozornost stojí zejména zvyšující se podíl silnic v havarijním stavu. Nejhorší situace je přitom charakteristické pro periferní mikroregiony správních obvodů obcí s rozšířenou působností Valašské Klobouky a Kroměříž (viz obrázek 3.3-29), z hlediska dalšího rozvoje je však zásadní rovněž otázka napojení silnic nižší třídy na nadregionální dopravní síť.

Obrázek 3.3-29: Struktura kategorií fyzického stavu kvality silnic 2. a 3. třídy na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v roce 2012

Zdroj: Ředitelství silnic Zlínského kraje

Realizace aktivit týkajících se výstavby a modernizace silniční a dálniční sítě utváří potenciál rovněž přispět k dalšímu zlepšování dopravní dostupnosti Zlínského kraje respektive bezpečnosti silničního provozu. Vlastní specifikace konkrétních akcí je předmětem obsahu aktualizovaného Generelu dopravy Zlínského kraje z roku 2010.

- **Modernizace železniční infrastruktury a rozvoj udržitelných forem dopravy**

V rámci modernizace stávající sítě železniční infrastruktury bylo, podle informačního systému Správy železniční a dopravní cesty, v období let 2009 až 2013 na území Zlínského kraje realizováno 6 projektů, jejichž přehled uvádí tabulka 3.3-14. Významným zdrojem financování v tomto směru byly strukturální fondy Evropské unie, prostřednictvím Operačního programu Doprava. Vedle železničních tratí prošly modernizací rovněž vybrané železniční stanice.

Tabulka 3.3-14: Přehled projektů modernizace železniční infrastruktury realizované ve Zlínském kraji v období let 2009-2013

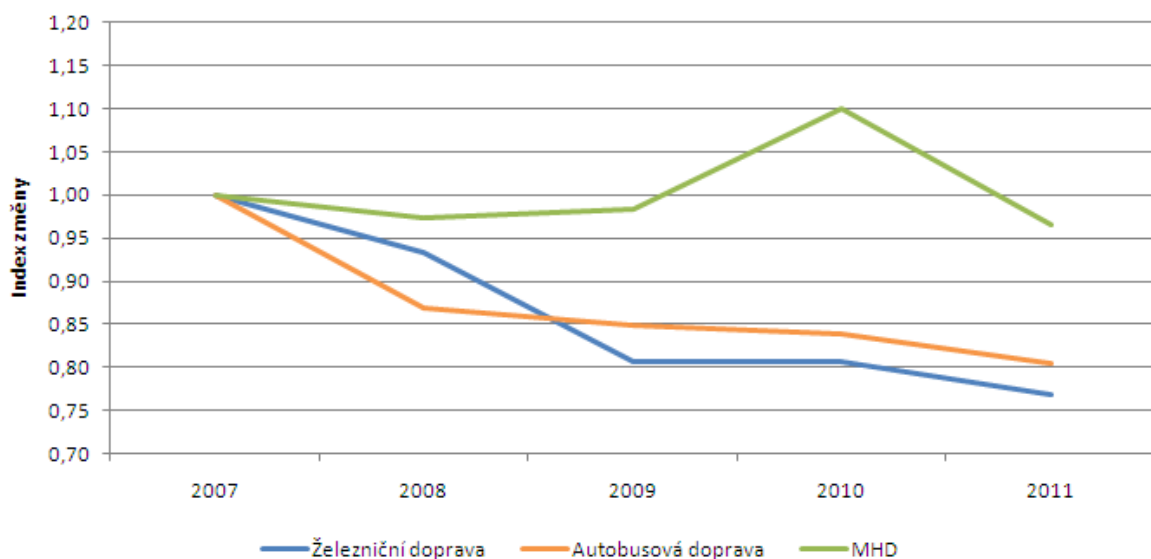
Projekt	Období realizace	Finanční alokace	Financování z EU
Modernizace železniční stanice Kroměříž	2008-2009	583 mil. Kč	OP Doprava
GSM-R Břeclav – Přerov – Petrovice u Karviné	2008-2010	494 mil. Kč	OP Doprava
Rekonstrukce železniční stanice Bojkovice	2009-2011	293 mil. Kč	OP Doprava
Rekonstrukce železniční stanice Bylnice	2012-2013	257 mil. Kč	OP Doprava
Rekonstrukce Střelenského tunelu	2011-2013	450 mil. Kč	OP Doprava
Rekonstrukce R 110 kV ZNS Nedakonice	2012-2014	84 mil Kč	OP Doprava

Zdroj: Správa železniční a dopravní cesty

Další plán rozvoje železniční dopravy je blíže specifikován v Generelu dopravy Zlínského kraje z roku 2010. K prioritám v tomto ohledu patří:

- další modernizace stávajících tratí s ohledem na bezpečnost, četnost nabídky a zvyšování přepravních rychlostí
- posilování postavení železniční dopravy jako základního prvku integrovaného dopravního systému regionální veřejné dopravy a budování vhodných přepravních míst s dalšími druhy dopravy včetně rozvoje systémů park & ride,
- další rozvoj železniční dopravy jako součástí logistických center kombinované dopravy.

Obrázek 3.3-30: Meziroční vývoj počtu přepravených osob po železnici a autobusovou dopravou v rámci regionu Zlínského kraje respektive městskou hromadnou dopravou na území Zlínského kraje v období 2007-2011; hodnota roku 2007 jako základna výpočtu indexu změny

Zdroj: Ministerstvo dopravy

Tímto způsobem by mělo dojít k zastavení trendu klesajících přepravních výkonů železnice v rámci Zlínského regionu (viz obrázek 3.3-30). Poznamenejme, že ve své podstatě

se stejným trendem se potýká rovněž autobusová doprava a v nižší míře pak rovněž městská hromadná doprava (viz rovněž obrázek 3.3-30). Tradiční opatření směřována k podpoře veřejné dopravy, jako udržitelné formy dopravy, by tak měly pokračovat i v dalším časovém období platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020, a to v souladu s opatřeními Plánu dopravní obslužnosti území Zlínského kraje na léta 2012-2016. Stejně tvrzení pak platí pro bezmotorové druhy dopravy, primárně cyklistickou dopravu.

V dosavadním období platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 lze za významný rozvojový nástroj relevantní pro cíle 3.3 a 3.4 považovat kohezní politiku pro programové období 2007-2013. Z tohoto důvodu se naše hodnocení zaměřuje rovněž na analýzu finanční alokace prostředků kohezní politiky podle místa realizace. Hodnocení podle sídla příjemce podpory není v případě tematické oblasti doprava realizováno s ohledem na jejich omezený počet a více méně výlučnou koncentraci sídla v Praze. Hlavní poznatky hodnocení ukazují, že Zlínský kraj patří ke krajům s relativně vyšší úrovní finanční alokace na projekty v oblasti silniční infrastruktury. Naopak v případě železniční dopravy je relativní výše finanční alokace spíše podprůměrná, s průměrnou hodnotou alokovanou na další druhy dopravy (viz tabulka 3.3-15).

Tabulka 3.3-15: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí vztahených k tématu dopravy; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč

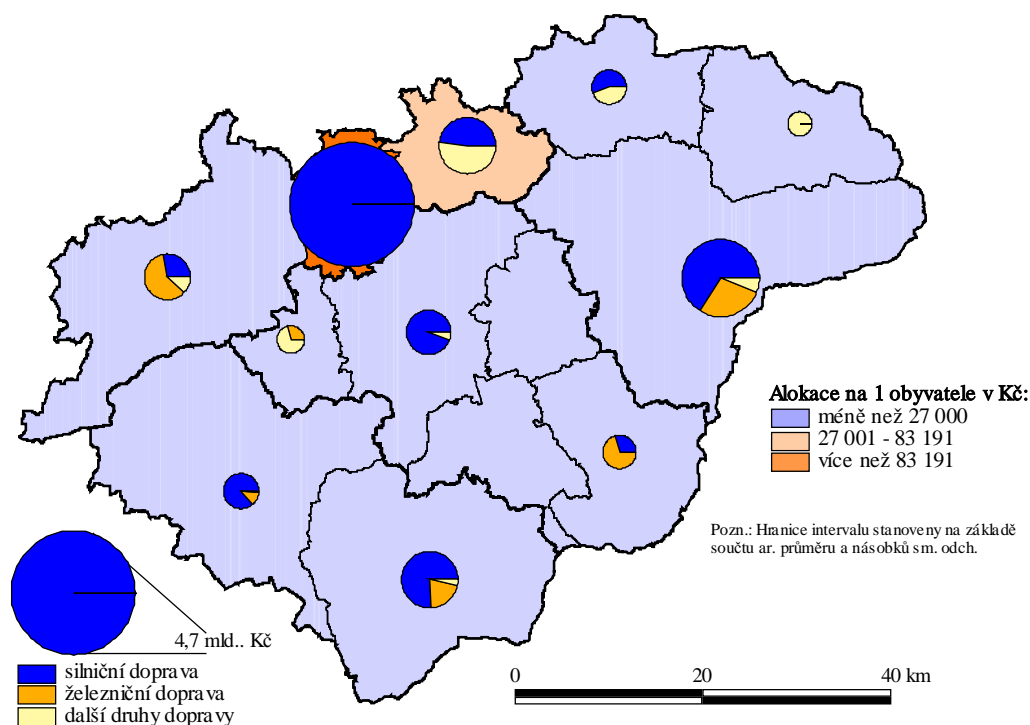
Kraj	Místo realizace		
	Silniční doprava	Železniční doprava	Ostatní druhy dopravy
Jihočeský	21 678	8 325	3 788
Jihomoravský	3 013	3 076	1 199
Karlovarský	31 796	9 428	2 626
Královéhradecký	8 053	122	1 396
Liberecký	10 829	463	2 002
Moravskoslezský	6 910	4 134	2 000
Olomoucký	8 002	7 180	1 042
Pardubický	6 577	3 163	1 460
Plzeňský	7 360	20 477	1 650
Středočeský	8 345	8 601	2 178
Ústecký	22 174	158	851
Vysočina	9 429	553	1 805
Zlínský	13 685	2 112	1 657

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Obrázek 3.3-31 pak hodnotí finanční alokaci prostředků Evropské unie v rámci cíle Konvergence se zaměřením na oblast dopravy přepočtenou na 1 obyvatele na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. V tomto ohledu se ukazuje zásadní význam velkých infrastrukturních projektů v oblasti dopravy pro daný typ hodnocení, kdy jednoznačně nejvyšší finanční alokace připadá na správní obvod obce s rozšířenou

působností Holešov v souvislosti s realizací výstavby nadregionální silniční sítě na území Zlínského kraje. Rozložení alokace železniční dopravy respektuje lokalizaci již dříve zmiňovaných projektů modernizace železniční sítě. Další dopravní projekty se pak významnou měrou podílí na finanční alokaci ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem v kontextu výstavby místního přestupního terminálu.

Obrázek 3.3-31: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti doprava; stav k lednu 2013, hodnocení podle místa realizace, v Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat informačního systému Centra pro regionální rozvoj

Pro naplnění cílů a úkolů tematické oblasti doprava realizoval Zlínský kraj, respektive jeho příspěvkové organizace, v letech 2010, 2011 a 2012 řadu aktivit uvedených v tabulce 3.3-16. Za pozornost stojí pokles celkové částky v tomto období, který se zejména projevuje v oblasti oprav silnic 2. a 3. třídy spravované Zlínským krajem (viz aktivita Příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím dopravy).

Tabulka 3.3-16: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům tematické oblasti doprava podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Pořízení studií a projektů v dopravě	1 038	1 082	325
Dopravní obslužnost - linková doprava	302 633	296 698	315 052
Dopravní obslužnost - drážní doprava	338 353	342 820	353 252
Obnova obecního a krajského majetku poškozeného	28 862	19 717	0

pohromou			
Dotace organizací a obcím na předaná zařízení – doprava	350	454	402
Příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím dopravy	882 548	864 565	765 437
Koordinátor veřejné dopravy ZK, s. r. o.	3 836	6 442	6 188
BESIP	4 500	881	835
Letiště Přerov-Bochoř – dotace	3 000	4 000	1 500
Revitalizace třídy Jana Antonína Bati ve Zlíně	0	1 050	16 386
Komplexní odbavovací, řídicí a informační systém veřejné dopravy ZK	290	436	30
Dotace křižovatka Antonínova	10 000	10 000	0
Silnice II/432 Roštín – chodníky	0	1 000	0
Rozvoj infrastruktury města Karolinka	0	1 000	0
Rozvoj infrastruktury města Bojkovice	0	150	0
Celkem	1 575 410	1 550 295	1 459 407

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Shrnutí poznatků vztahujících se k tematickému pilíři Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova

Životní prostředí a venkov

1. Tendence ke zlepšování stavu životního prostředí Zlínského kraje v řadě oblastí – pokles hodnot emisí hlavních znečišťujících látek, zlepšování jakosti povrchových vod, zvyšování podílů čištěných odpadních vod, výstavba nových ČOV, klesající podíl skládkování na odstraňování komunálního odpadu, klesající energetická náročnost hospodářství
2. Značná část území Zlínského kraje řazena mezi území se zhoršenou kvalitou ovzduší, zejména ve vazbě na tuhé znečišťující látky
3. Existence znečištěných povrchových vod ve Zlínském kraji, chybějící vodohospodářská infrastruktura i nadále problémem zejména malých, venkovských obcí
4. Rostoucí produkce komunálního odpadu a stále vysoký podíl skládkování jako způsob nakládání s odpady ve Zlínském kraji
5. Potenciál snižování energetické náročnosti zejména v případě průmyslu a domácností Zlínského kraje
6. Potenciál kohezní politiky jako nástroje pro řešení problémů životního prostředí ve Zlínském kraji, s tendencí vyšší alokace v periferních oblastech
7. Venkovské obce do 2 000 obyvatel ve Zlínském kraji migračně ziskové s potřebou diferenciacie suburbánních a periferních typů venkovského osídlení

8. Relativně vyšší nezaměstnanost a horší vzdělanostní struktura venkovských obcí do 2 000 obyvatel ve Zlínském kraji, s potřebou diferenciací suburbánních a periferních typů venkovského osídlení

9. Tendence k identifikaci některých problémových oblastí venkovského osídlení Zlínského kraje – mikroregiony Valašské Klobouky, Morkovice-Slížany

10. Kvalita místních komunikací a občanské vybavenosti jako tradiční problémy vnímané autoritami venkovských oblastí Zlínského kraje bez ohledu na potenciál řešení těchto témat

11. Potenciál rozvoje venkovského osídlení Zlínského kraje na bázi konceptu komunitně vedeného místního rozvoje s otázkou absorpční kapacity veřejné podpory

Doprava

12. Napojení krajského města Zlína na nadregionální silniční síť (D1, R55)

13. Nedokončená nadregionální silniční síť (R49, R55) na území Zlínského kraje vedoucí k nadále velmi vysoké intenzitě dopravy na nejvíce vytížených úsecích v centrech měst Zlína či Uherského Hradiště

14. Velmi špatná kvalita silnic 2. a 3. třídy na území Zlínského kraje, a to zejména v nejvíce periferních částech kraje

15. Přes řadu investic do veřejné dopravy pokračující trend úbytku počtu přepravených cestujících veřejnou dopravou ve Zlínském kraji

16. Kohezní politika jako významný nástroj rozvoje dopravy ve Zlínském kraji

3.4. Hodnocení tematického pilíře Atraktivní region

Třetí podkapitola analýzy naplnění Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 hodnotí naplnění cílů a úkolů tematického pilíře Atraktivní region, jejichž přehled uvádí tabulka 3.4-1, a to v kontextu tří okruhů hodnocení:

- vývoje hodnot relevantních ukazatelů,
- realizace rozvojových projektů spolufinancovaných z kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007-2013 v rámci cíle Konvergence jako dominantní rozvojové politiky relevantní pro řadu cílů strategie,
- realizace aktivit Zlínského kraje v období let 2010-2012.

Tabulka 3.4-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Atraktivní region

Cíle	Úkoly
4.1. Zvýšit ukazatele návštěvnosti a využitelnosti kapacit cestovního ruchu	4.1.1. Rozvíjet oblasti s koncentrovaným potenciálem cestovního ruchu
	4.1.2. Rozvíjet ostatní oblasti s potenciálem cestovního ruchu
	4.1.3. Napojit silniční síť regionu na dálniční systém ČR a SR

	4.1.4. Budovat a rozvíjet veřejná mezinárodní letiště
	4.1.5. Podporovat bezmotorovou dopravu s potenciálem v cestovním ruchu
4.2. Zvýšit konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu	4.2.1. Zkvalitnit úlohu marketingu a řízení cestovního ruchu v kraji
	4.2.2. Rozvíjet návazné služby na cestovní ruch
	4.2.3. Rozvíjet lidské zdroje v cestovním ruchu
4.3. Zajistit ochranu a rozvoj kulturního dědictví regionu	4.3.1. Pečovat o nemovité kulturní dědictví
	4.3.2. Pečovat o movité kulturní dědictví
	4.3.3. Pečovat o nemovité kulturní dědictví
	4.3.4. Horizontálně podporovat činnosti subjektů v oblasti kultury
4.4. Kulturní instituce sehraji roli významného nositele kulturnosti regionu	4.4.1. Více propojit kulturu s cestovním ruchem
	4.4.2. Více propojit kulturu se vzdělávacím systémem
	4.4.3. Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v kultuře
	4.4.4. Zlepšit dostupnost kultury

Zdroj: Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020

Cíle 4.1 a 4.2 Vztahené k tematické oblasti cestovní ruch

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje v rámci tematické oblasti cestovní ruch dva široce chápané cíle:

- zvyšování ukazatele návštěvnosti a využití kapacit cestovního ruchu,
- zvyšování konkurenceschopnosti Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu v kontextu rozvoje navazujících služeb a lidských zdrojů.

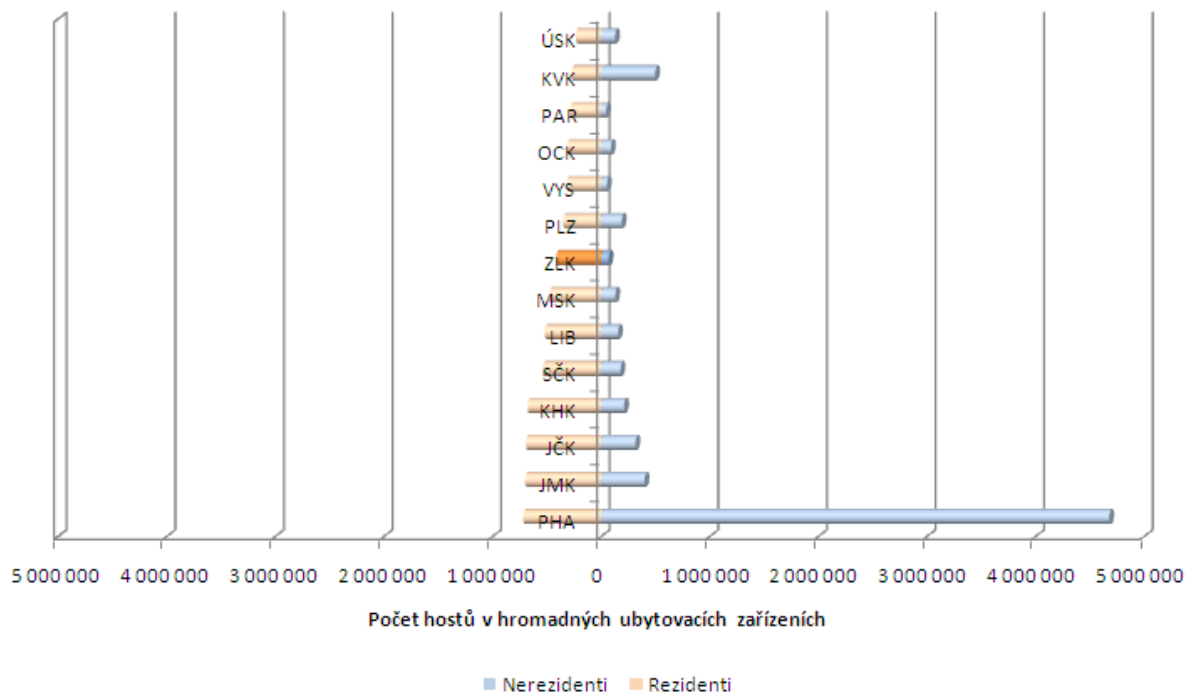
Naše hodnocení tak bude orientováno ve směru těchto dvou cílů.

• Návštěvnost a využití kapacity cestovního ruchu

Obrázek 3.4-1 poskytuje vstupní informace o postavení Zlínského kraje v rámci mezikrajského srovnání návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení. Hlavní poznatky lze v tomto ohledu shrnout takto:

- Zlínský kraj se řadí mezi průměrné kraje České republiky vzhledem k návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení ze strany rezidentů, tj. občanů České republiky.
- Naopak horší je postavení Zlínského kraje při hodnocení návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení ze strany nerezidentů, tj. zahraničních návštěvníků. V tomto ohledu lze spatřovat potenciál dalšího zlepšování.

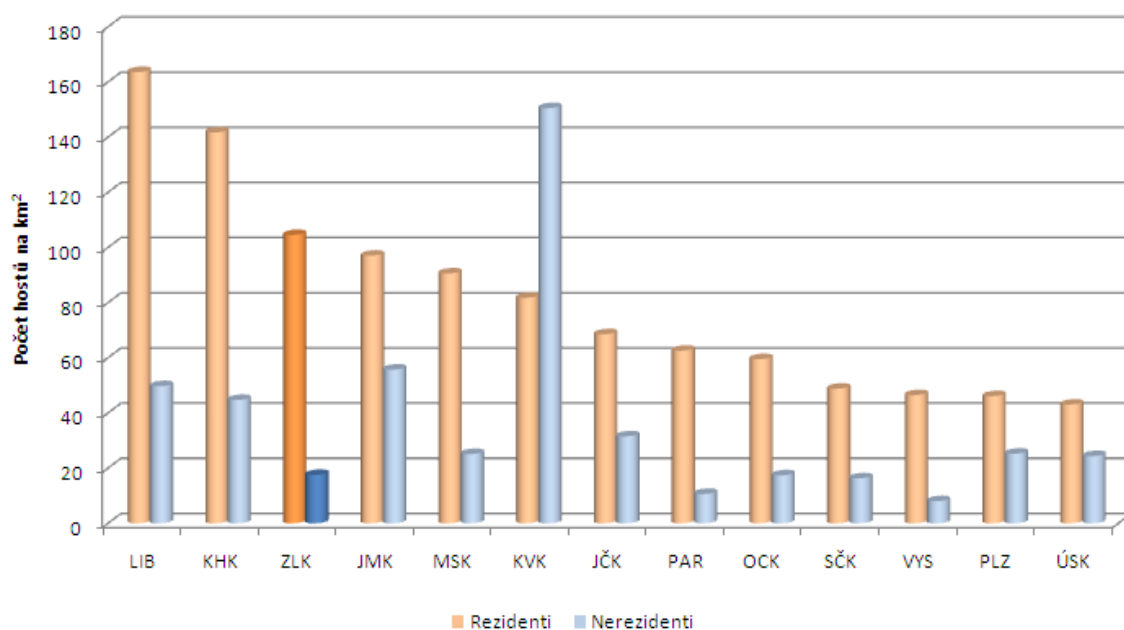
Obrázek 3.4-1: Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: Český statistický úřad

Obdobné poznatky přináší i relativizace ukazatele počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních rozlohou kraje, kdy Zlínský kraj zaujímá vzhledem k domácím návštěvníkům třetí místo mezi českými kraji bez započtení hlavního města Prahy, zatímco vzhledem k zahraničním návštěvníkům místo desáté (viz obrázek 3.4-2).

Obrázek 3.4-2: Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje k rozloze regionu v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími

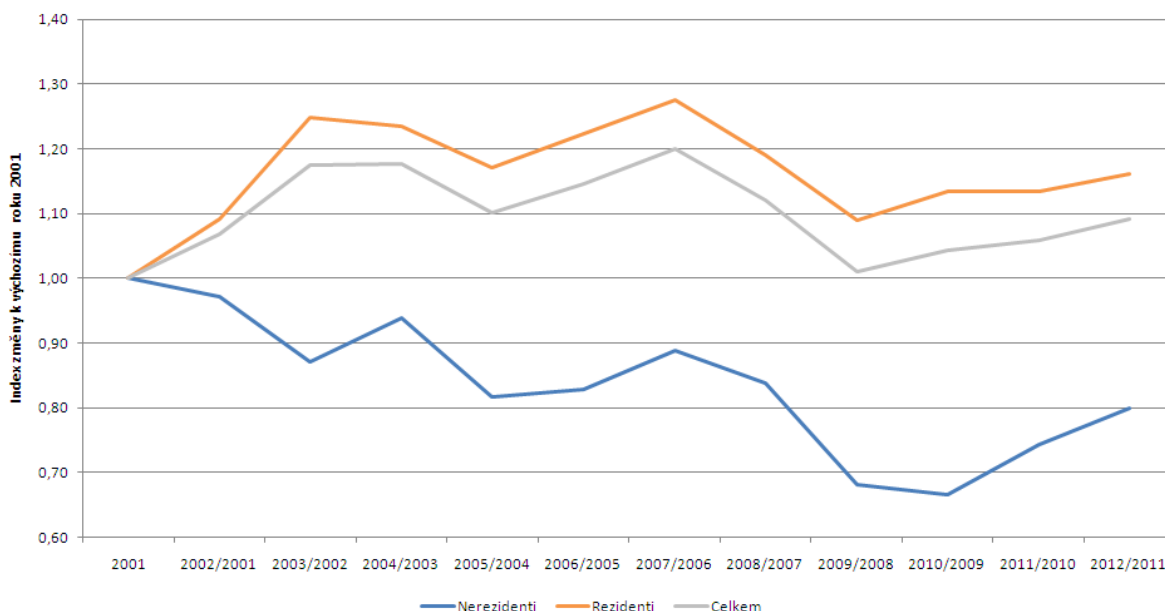

Zdroj: Český statistický úřad

Jaké jsou vývojové tendence návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji? Obrázek 3.4-3 doplňuje výše uvedené poznatky o změny v počtech hostů hromadných ubytovaných zařízení Zlínského kraje za období 2001-2012, a to opětovně ve členění na rezidenty a nerezidenty. Tři poznatky stojí v tomto ohledu za pozornost:

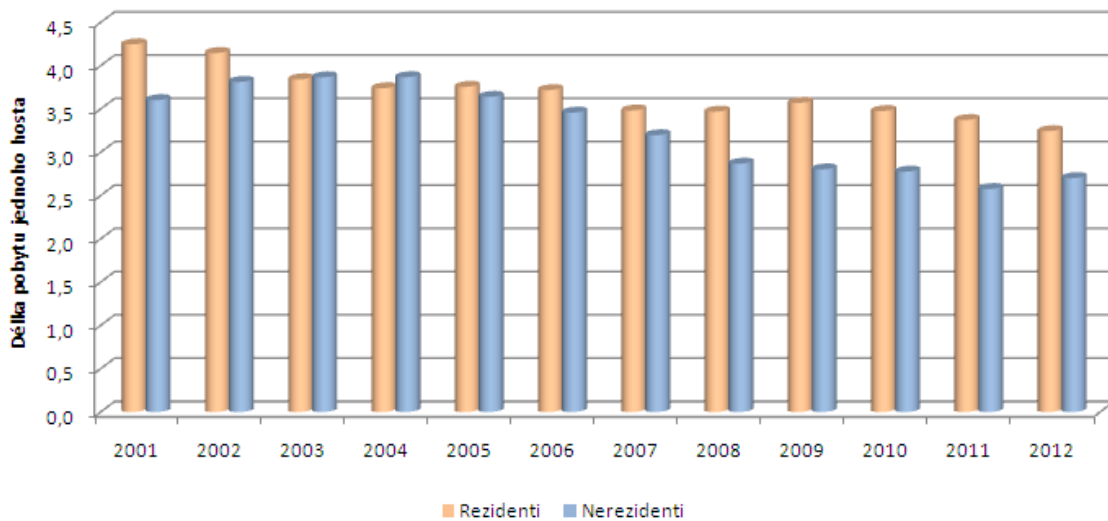
- Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení má poměrně značný oscilační charakter daný vlastní povahou cestovního ruchu ve vazbě například na počasí.
- V dlouhodobém vývoji existuje tendence zvyšování počtu návštěvníků Zlínského kraje.
- V delším časovém období převládá tendence zvyšování počtu návštěvníků rezidentů a snižování počtu návštěvníků nerezidentů, ovšem se zásadní změnou od roku 2009, kdy výrazně narůstá počet zahraničních návštěvníků Zlínského kraje.

Obrázek 3.4-3: Index změny ve vývoji počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje za období let 2001-2012; rok 2001 jako základna srovnání

Zdroj: Český statistický úřad

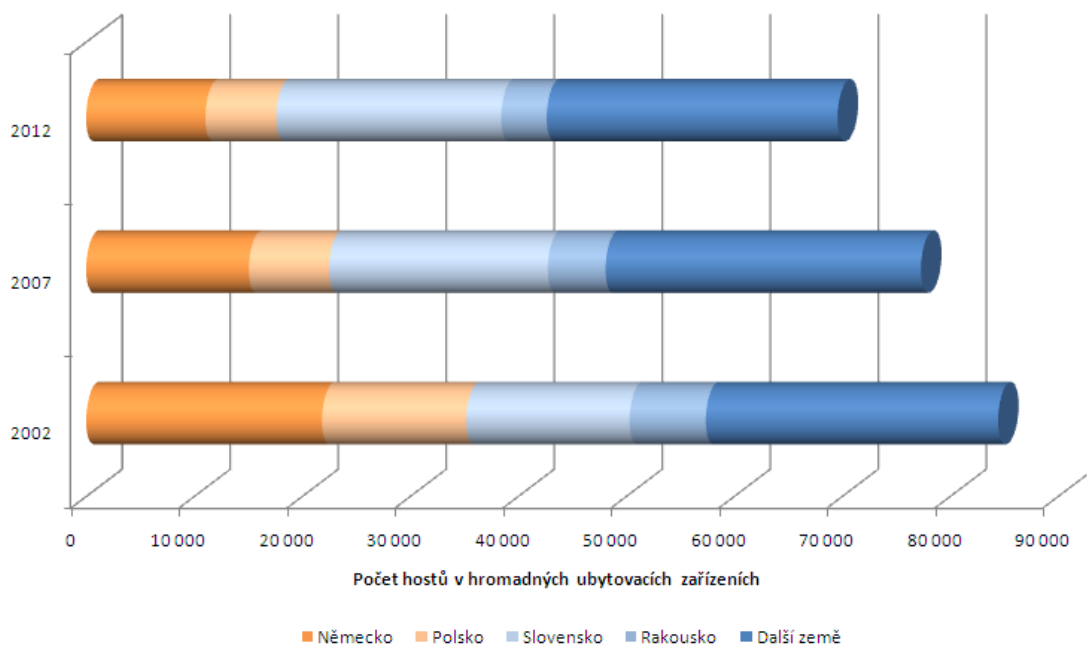
Obrázek 3.4-4: Vývoj počtu přenocování připadající na 1 hosta v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje za období let 2001-2012

Zdroj: Český statistický úřad

Z ekonomického hlediska za nepříznivý trend lze naopak považovat zkracování délky pobytu v hromadných ubytovacích zařízeních na území Zlínského kraje, a to jak ze strany zahraničních, tak domácích účastníků cestovního ruchu (viz obrázek 3.4-4). V rámci struktury zahraničních návštěvníků podle země původu pak lze pozorovat snížení zastoupení návštěvníků ze sousedních zemí České republiky s výjimkou Slovenska, přičemž se dosud nepodařilo plně nahradit tento výpadek návštěvníky z nových perspektivních destinací jako je například Rusko či země východní Asie (viz obrázek 3.4-5).

Obrázek 3.4-5: Struktura zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje podle země původu v letech 2002, 2007 a 2012

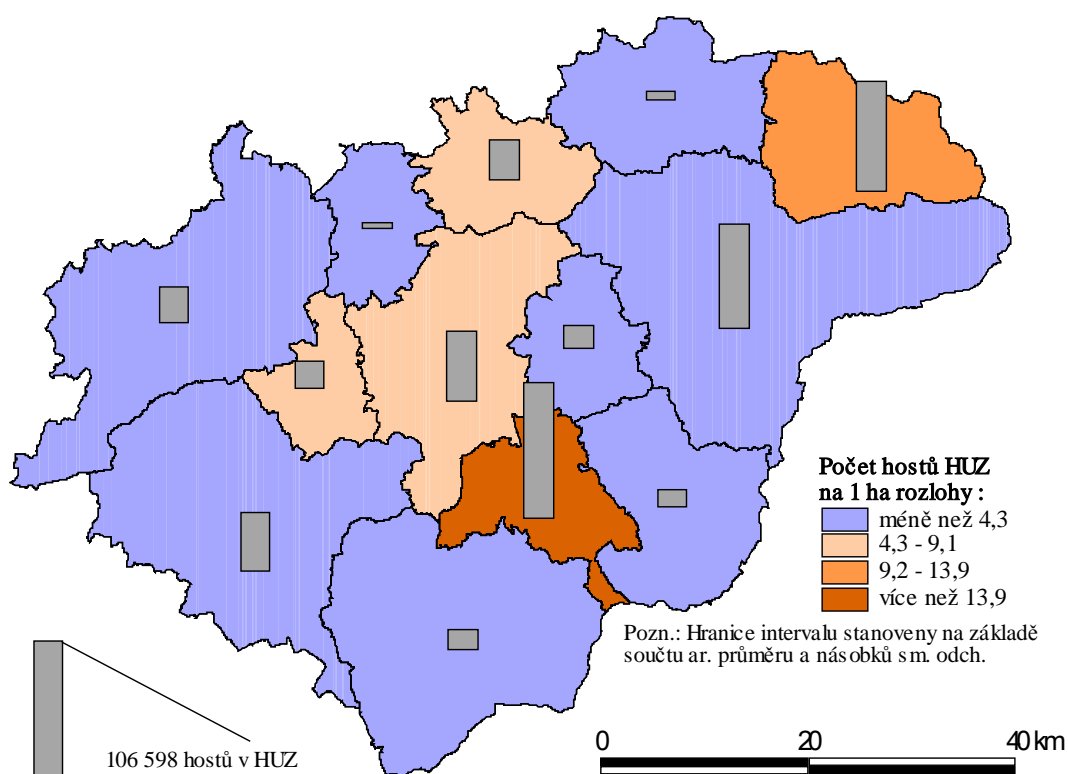

Zdroj: Český statistický úřad

Konečně poslední otázkou našeho hodnocení návštěvnosti Zlínského kraje je diskuse poznatků plynoucích z prostorové dekompozice počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. Obrázek 3.4-6 v tomto ohledu poskytuje následující poznatky:

- Dvěma nejvýznamnějšími destinacemi cestovního ruchu na území Zlínského kraje jsou správní obvody obcí s rozšířenou působností Luhačovice a Rožnov pod Radhoštěm, a to jak v absolutním, tak v relativním vyjádření. Za pozornost stojí, že právě tyto dva správní obvody obcí s rozšířenou působností zaznamenaly po roce 2009 rovněž nejvyšší zvýšení návštěvnosti.
- V absolutním vyjádření je třetím nejvíce navštěvovaným správní obvod obce s rozšířenou působností Vsetín, který však vykazuje nižší hodnoty relativního vyjádření s přepočtem na rozlohu území. V tomto ohledu se do popředí dostávají správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlín, Bystřice pod Hostýnem a Otrokovice.

Obrázek 3.4-6: Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností země Zlínského kraje; průměrná hodnota za roky 2010-2012, přepočten v relativním vyjádření na rozlohu území

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého statistického úřadu

• Konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu

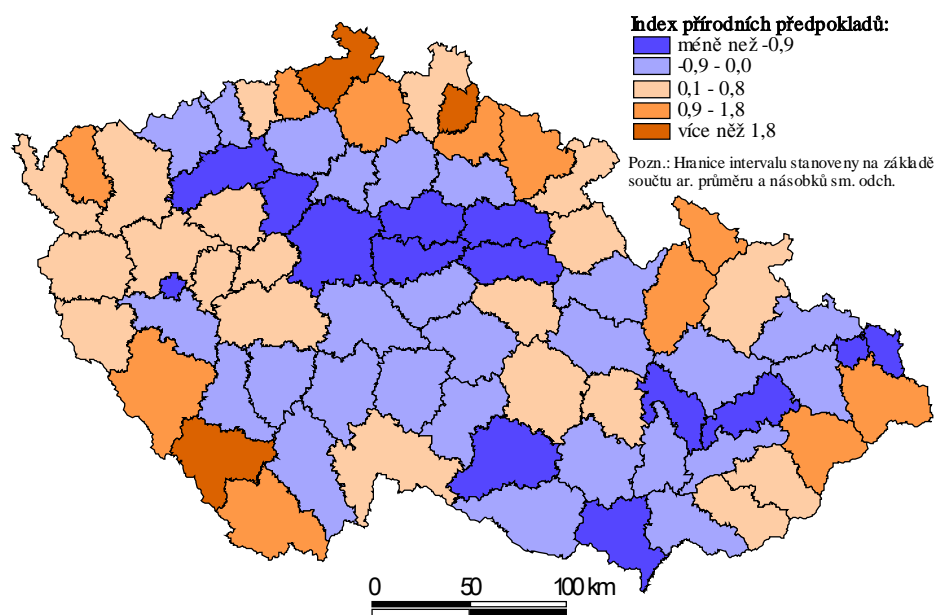
Druhá část hodnocení se zaměřuje na cíl vztahující se ke zvyšování konkurenceschopnosti Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu. Obrázky 3.4-7, 3.4-8 a 3.4-9 zasazují tuto

otázku do hodnocení postavení okresů Zlínského kraje v rámci množiny všech okresů České republiky. V tomto ohledu se ukazuje, že Zlínský kraj disponuje velmi dobrými předpoklady cestovního ruchu obecně, a v rámci vnitřní diferenciací pak specificky:

- dobrými přírodními předpoklady cestovního ruchu zejména v případě okresu Vsetín, ale rovněž v případě okresů Zlín a Uherské Hradiště (viz obrázek 3.4-7),
- dobrými kulturně-volnočasovými předpoklady cestovního ruchu v případě okresů Kroměříž, Uherské Hradiště a Zlín (viz obrázek 3.4-8).

Dobré předpoklady cestovního ruchu se následně promítají rovněž do relativně vysokého počtu lůžek hromadných ubytovacích zařízení v případě okresů Vsetín a Zlín (viz obrázek 3.4-9).

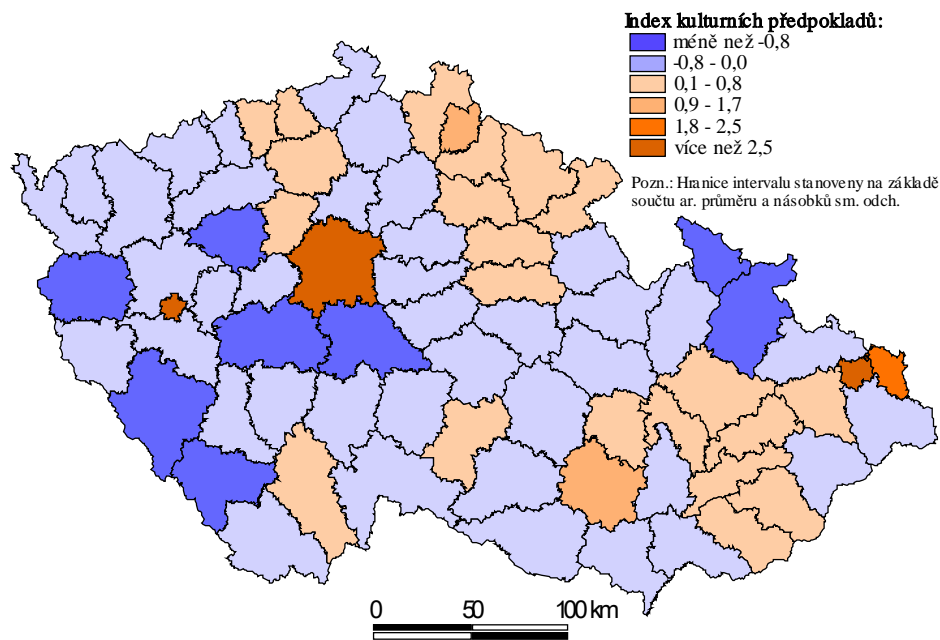
Obrázek 3.4-7: Index přírodních předpokladů okresů Zlínského kraje na základě hodnot indikátorů pro rok 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

Pozn.: Metodika výpočtu indexu přírodních předpokladů je založena na aritmetickém průměru standardizovaných hodnot tří dílčích proměnných – podíl lesních ploch na celkové rozloze území, podíl chráněných území na celkové rozloze území, podíl ploch s vysokým potenciálem reliéfu pro cestovní ruch na celkové rozloze území

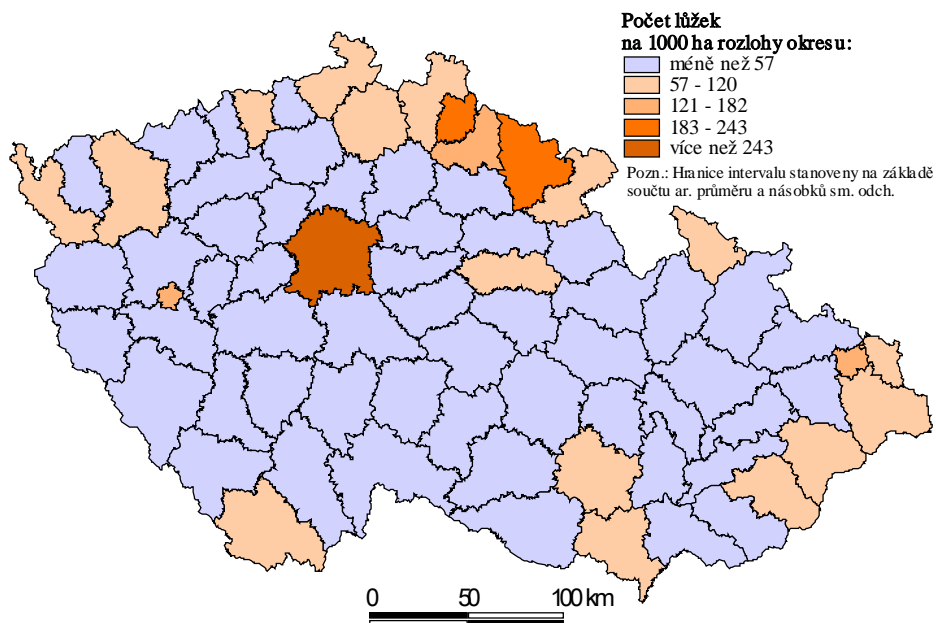
Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého statistického úřadu

Obrázek 3.4-8: Index kulturně-volnočasových předpokladů okresů Zlínského kraje na základě hodnot indikátorů pro rok 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

Pozn.: Metodika výpočtu indexu kulturních předpokladů je založena na aritmetickém průměru standardizovaných hodnot tří dílčích proměnných – podíl kulturních památek na celkové rozloze území, podíl kulturních zařízení na celkové rozloze území, podíl sportovních zařízení na celkové rozloze území; Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého statistického úřadu

Obrázek 3.4-9: Počet lůžek hromadných ubytovacích zařízení vzhledem k rozloze okresů Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Českého statistického úřadu

Podrobnější hodnocení nabídky hromadných ubytovacích zařízení na území Zlínského kraje přitom naznačuje, že již nedochází ke zvyšování absolutního počtu těchto zařízení (viz tabulka 3.4-1). Hlavní posun se tak týká zvyšování jejich kvality, a to například v kontextu

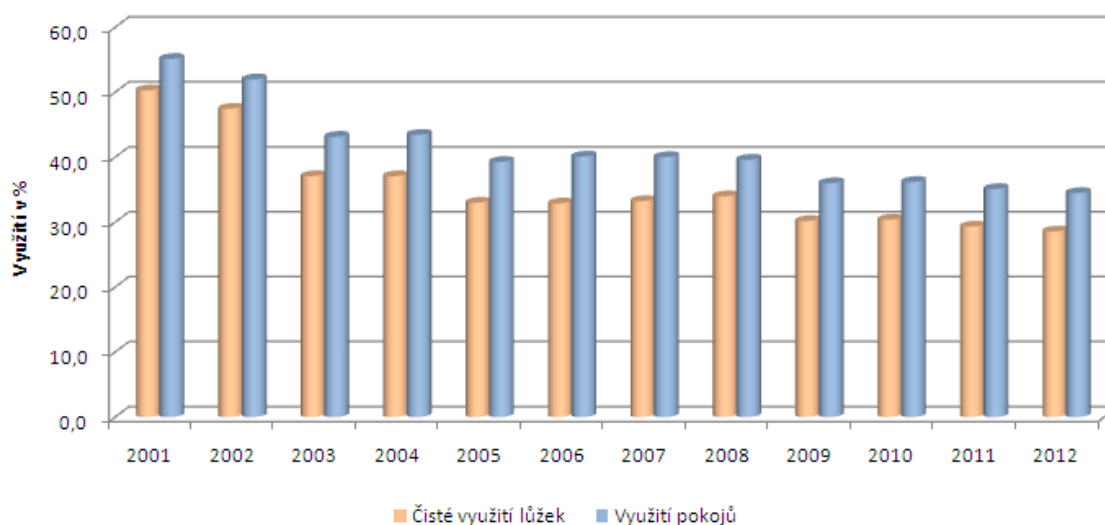
zvýšení počtu hotelů a lůžek vyšší kategorie kvality mezi roky 2007-2012 (viz tabulka 3.4-1). Poznamenejme, že databáze Českého statistického úřadu eviduje na území Zlínského kraje v roce 2012 rovněž 1 hotel kategorie 5 hvězdiček a dále zdůrazněme, že pokles hodnot čistého využití lůžek v hotelech a jim podobným ubytovacím zařízením naznačuje nasycenost současného stavu tohoto typu ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji (viz obrázek 3.4-10).

Tabulka 3.4-1: Vybrané charakteristiky hromadných ubytovacích zařízení na území Zlínského kraje

Charakteristika	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet zařízení	366	352	338	348	351	349
Počet pokojů	7 999	7 934	7 741	8 050	8 367	8 676
Počet lůžek	21 564	20 926	20 126	20 884	21 826	22 559
Počet zařízení kategorie ****	11	13	15	17	17	19
Počet lůžek kategorie ****	811	1 011	1 070	1 249	1 209	1 477

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.4-10: Čisté využití lůžek a využití pokojů v hotelech a jim podobných ubytovacích zařízeních na území Zlínského kraje v období let 2001-2012

Zdroj: Český statistický úřad

Vedle zvyšování kvality ubytovacích zařízení byla ve Zlínském kraji podniknuta řada dalších kroků pro zvyšování jeho konkurenceschopnosti v oblasti cestovního ruchu:

- V rámci nabídky atraktivit cestovního ruchu byla realizována řada projektů v oblasti kultury, sportu, výstavby cyklostezek či v dalších oblastech s důrazem na zážitky. I díky těmto projektům si dvě destinace ve Zlínském kraji zachovaly pozici mezi sedmi nejvíce navštěvovanými turistickými cíli Moravy (viz tabulka 3.4-2). Význam zážitků pro vysokou návštěvnost nejlépe dokumentuje strategie zlínské zoologické zahrady, která již dlouhodobě sleduje cíl připravovat pro své návštěvníky každý rok něco

nového. A právě tvorbu zážitků a jejich spojování do ucelené nabídky lze považovat za vůdčí směr intervencí v oblasti cestovního ruchu.

Tabulka 3.4-2: Pořadí nejnavštěvovanějších turistických cílů čtyř moravských krajů vzhledem k návštěvnosti v letech 2009 a 2011

Turistický cíl (2009)	Návštěvnost	Turistický cíl (2011)	Návštěvnost
1. Zoologická zahrada Zlín-Lešná	507,0 tis.	1. Zoologická zahrada Zlín-Lešná	503,3 tis.
2. Slezskoostrovský hrad a Miniuni	379,0 tis.	2. Zoologická zahrada Ostrava	499,4 tis.
3. Zoologická zahrada Olomouc	376,0 tis.	3. Zoologická zahrada Olomouc	373,3 tis.
4. Zoologická zahrada Ostrava	359,0 tis.	4. Katedrála sv. Petra a Pavla Brno	326,8 tis.
5. Státní zámek Lednice	341,0 tis.	5. Slezskoostrovský hrad a Miniuni	313,1 tis.
6. jeskyně Moravského krasu	336,0 tis.	6. Státní zámek Lednice	304,7 tis.
7. Valašské muzeum v přírodě	253,0 tis.	7. Valašské muzeum v přírodě	278,0 tis.

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechTourism – návštěvnost turistických cílů v ČR

- V rámci marketingu cestovního ruchu pokračovala činnost Centrály cestovního ruchu Východní Moravy jako klíčové organizace tohoto typu s celokrajskou působností. Na území Zlínského kraje byla pod patronací Centrály cestovního ruchu Východní Moravy výrazně rozšířena nabídka specifických forem cestovního ruchu, například o témata spojená s náboženskou turistikou, gastroturistikou či nově ve vazbě na filmový průmysl. Zážitky patří i v tomto případě ke klíčovým tématům.

Obecně se tak v rámci posilování konkurenceschopnosti Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu jeví jako potřebné dále prohlubovat spolupráci již etablovaných aktérů na poli cestovního ruchu v duchu konceptu destinačního managementu s vedoucím postavením Centrály cestovního ruchu Východní Moravy jako zastřešující instituce na poli aktivit v cestovním ruchu ve Zlínském kraji. Vedle toho se rovněž nabízí otázka vazeb kvality dopravní dostupnosti hlavních turistických oblastí, a to např. v kontextu fyzického stavu komunikací.

Tabulka 3.4-3: Vybrané charakteristiky návštěvníků regionu Východní Morava, srovnání s referenční hodnotou České republiky - léto 2012, zima 2013

Charakteristika	Léto (2012)		Zima (2013)	
	ZK	ČR	ZK	ČR
Podíl osob přijíždějících z míst vzdálených více než 100 km	33 %	42 %	14 %	23 %
Podíl osob pobývajících 1 den bez noclehu	58 %	48 %	74 %	66 %
Podíl osob přijíždějících autem	75 %	74 %	85 %	78 %

Podíl rodin s malým dítětem	27 %	24 %	30 %	22 %
Podíl osob ubytovaných v hotelech kategorie *** a více	8 %	6 %	6 %	6 %
Podíl osob utrácějících více než 1 tis. Kč za den	7 %	8 %	5 %	11 %
Podíl osob, které nezaznamenaly žádnou reklamu	59 %	54 %	62 %	56 %
Podíl možností „dobré zkušenosti a doporučení známých“ jako hlavního impulsu návštěvy	82 %	69 %	91 %	71 %
Podíl osob využívajících internet pro zjišťování informací	65 %	65 %	50 %	50 %
Podíl osob využívajících propag. mater. pro zjišťování inform.	19 %	25 %	4 %	14 %

Zdroj: zprávy z výzkumů realizovaných společností Ipsos Tambor podle zadání České centrály cestovního ruchu - CzechTourism

Další informace o stavu cestovního ruchu poskytují průzkumy návštěvníků. Tabulky 3.4-3 a 3.4-4 poskytují základní informace týkající se průzkumů realizovaných pro celé území České republiky společností Ipsos Tambor ve spolupráci s Českou centrálou cestovního ruchu - CzechTourism, a to v kontextu situace odpovědí návštěvníků turistického regionu Východní Morava pokrývající Zlínský kraj a celé České republiky. Z tabulek 3.4-3 a 3.4-4 je patrné, že:

- Návštěvníci turistického regionu Východní Morava jsou častěji z místa či regionu, přijíždí za jednodenním výletem bez ubytování a utrácí relativně nižší objem finančních prostředků.
- Osobní automobil je jednoznačně dominantním dopravním prostředkem návštěvníků turistického regionu Východní Morava, přičemž vyšší počet návštěvníků zároveň spadá do kategorie rodin s malými dětmi.
- Reklama je mezi návštěvníky turistického regionu Východní Morava méně vidět, hlavními zdroji informací jsou vlastní zkušenosti, doporučení známých a internet. Naopak prakticky nevyužívané jsou tradiční tištěné materiály.
- Návštěvníci přijíždí do turistického regionu Východní Morava nejčastěji za poznáním a sportem, přičemž význam sportovních aktivit narůstá během zimy.

Závěry z realizovaných průzkumů společnosti Ipsos Tambor pak rovněž poukazují na následující poznatky:

- Návštěvníci regionu Východní Morava jsou nejvíce spokojeni s péčí o čistotu a pořádek, péčí o památky, turistické atraktivity a místní orientační systém a s přátelstvem místních obyvatel.
- Naopak návštěvníci regionu Východní Morava jsou nejméně spokojeni s kvalitou dopravní infrastruktury a vybaveností regionu dětskými atrakcemi.

Tabulka 3.4-4: Podíl hlavních aktivit spojených s návštěvou regionu Východní Morava, srovnání s referenční hodnotou České republiky - léto 2012, zima 2013

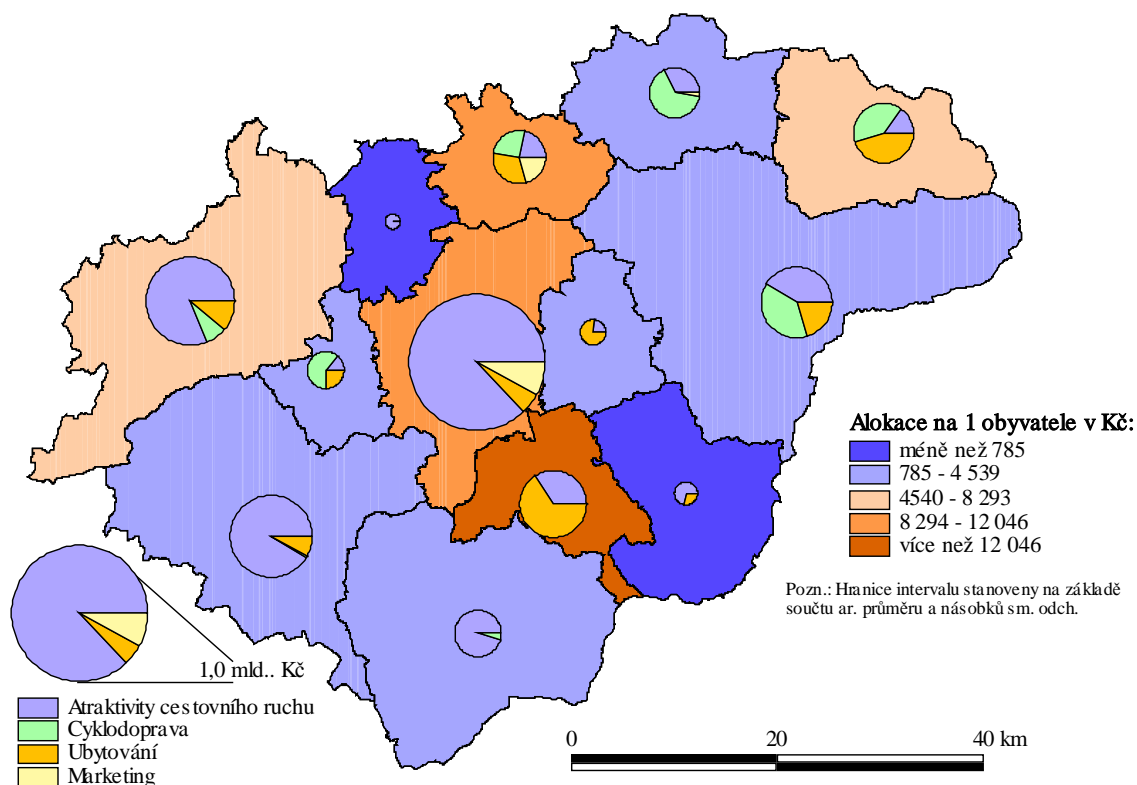
Aktivita	Léto (2012)		Zima (2013)	
	VM	ČR	VM	ČR
Poznávací turistika	59 %	54 %	29 %	30 %

Pěší turistika	32 %	42 %	28 %	26 %
Koupání, vodní sporty	23 %	22 %	17 %	14 %
Návštěvy kulturních akcí	18 %	12 %	28 %	7 %
Péče o fyzickou a duševní kondici	15 %	9 %	9 %	11 %
Cykloturistika a horská cyklistika	15 %	24 %	18 %	14 %
Společenský život a zábava	8 %	12 %	11 %	16 %
Venkovská turistika	6 %	6 %	3 %	4 %
Církevní turistika	6 %	3 %	4 %	3 %
Lyžování, zimní sporty	-	-	35 %	31 %

Zdroj: zprávy z výzkumů realizovaných společností Ipsos Tambor podle zadání České centrály cestovního ruchu - CzechTourism

V kontextu všech dosud uvedených skutečností stojí za pozornost hodnocení místa realizace projektů, které byly podpořeny z kohezní politiky Evropské unie v programovém období 2007-2013, a které mají vztah k tematické oblasti cestovní ruch.

Obrázek 3.4-11: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti cestovní ruch; stav k lednu 2013, hodnocení podle místa realizace, v Kč

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 3.4-11 znázorňuje prostorovou alokaci finančních prostředků Evropské unie včetně dílčího členění na jednotlivé tematické zaměření podpory. Hlavní poznatky lze formulovat takto:

- Nejvyšší relativní objem finančních prostředků Evropské unie byl alokovan do regionů s nejlepšími předpoklady cestovního ruchu a nejvyšší návštěvností – tj. do správních obvodů obcí s rozšířenou působností Luhačovice a Rožnov pod Radhoštěm. V tomto ohledu vnímáme jako přínosné řízení cestovního ruchu na bázi územní integrace intervencí pro maximalizaci synergických efektů.
- Vysoké absolutní hodnoty správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlín a Kroměříž jsou dány finančně náročnými investičními akcemi na ochranu kulturního dědictví v regionu, které byly finančně podpořeny z Integrovaného operačního programu. Tímto způsobem lze identifikovat rovněž přesahy cestovního ruchu ke kulturně orientovaným cílům 4.3 a 4.4 Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020.
- Z tematického hlediska pak stojí rovněž za pozornost relativně velmi vysoká alokace finančních prostředků pro rozvoj cyklistické dopravy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Rožnov pod Radhoštěm a Vsetín, tedy do oblastí s vhodnými předpoklady pro sportovně-rekreační formy cestovního ruchu.

Výše uvedený přístup k územně-tematické koncentraci intervencí v oblasti cestovního ruchu považujeme za žádoucí i do budoucna.

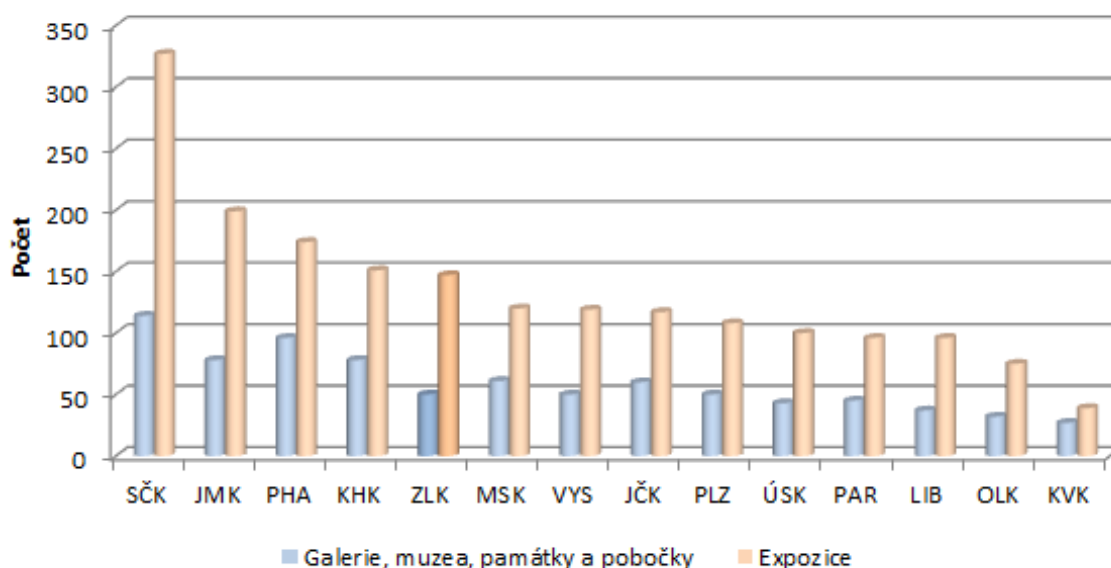
Cíle 4.3 a 4.4 Vztahené k tematické oblasti kultura

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 formuluje ve svých dvou cílech orientovaných na oblast kultury hlavní směr rozvoje ve smyslu péče o kulturní dědictví. Hodnocení dostupných ukazatelů v tomto ohledu poukazuje na následující dvě skutečnosti:

- Zlínský kraj patří mezi kraje České republiky s relativně velmi dobrou vybaveností kulturními zařízeními (viz obrázek 3.4-12) s dopady rovněž do relativně vysoké návštěvnosti akcí v těchto kulturních zařízeních pořádaných (viz obrázek 3.4-13).
- Z vývojových tendencí lze v případě Zlínského kraje pozorovat více méně stabilizovaný stav počtu kulturních zařízení, kdy se například celkový počet galerií, muzeí, památek a jejich poboček v období let 2007 až 2011 pohybuje kolem 40 zařízení a podobně stabilní je rovněž počet knihoven – cca 300 knihoven v období 2007 až 2011.

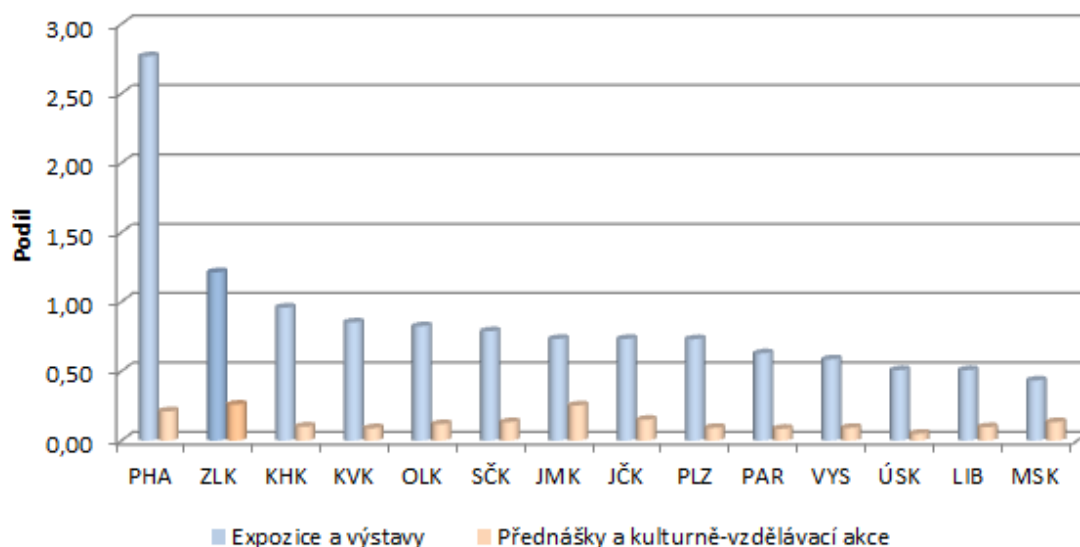
V kontextu uvedených skutečností je možné pozorovat relevanci formulovaného cíle péče o kulturní dědictví. Tento cíl lze považovat za významný rovněž v kontextu vývoje návštěvnosti vybraných kulturních objektů či akcí. Obrázky 3-14, 3-15 a 3-16 ukazují na různorodé tendence v případě návštěvnosti přednášek, kulturně-vzdělávacích akcí, expozic a výstav, památkových objektů a knihoven ve Zlínském kraji.

Obrázek 3.4-12: Počet galerií, muzeí, památek, poboček a expozičních akcí ve Zlínském kraji v roce 2011; srovnání s referenčními územími

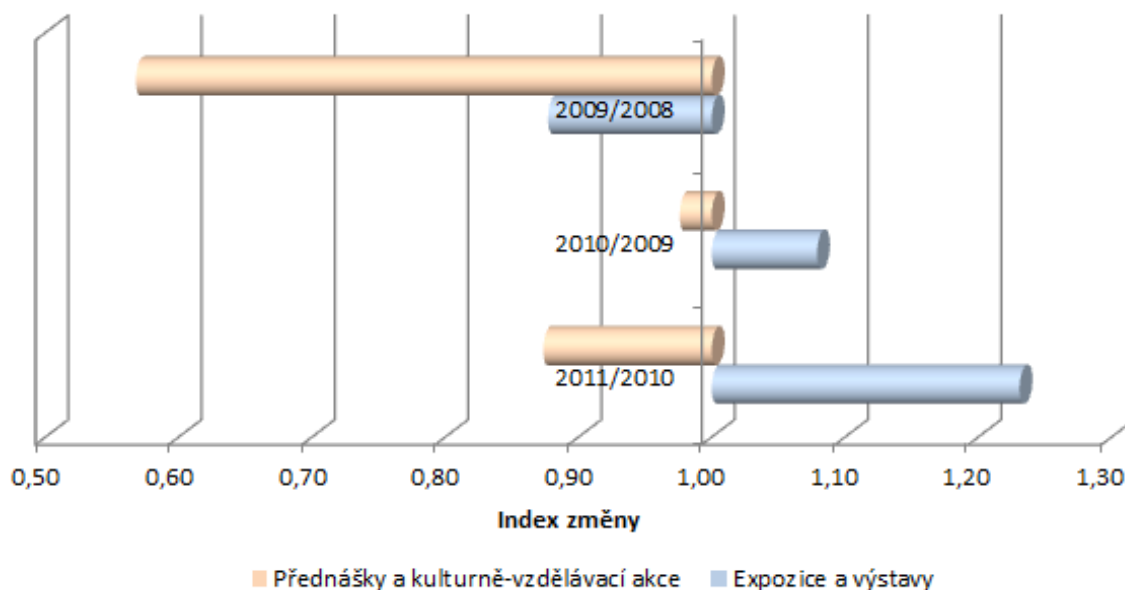
Zdroj: Statistika Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2011

Obrázek 3.4-13: Podíl návštěvníků expozičních akcí, výstav, přednášek a kulturně-vzdělávacích akcí na počtu obyvatel kraje 2011; srovnání s referenčními územími

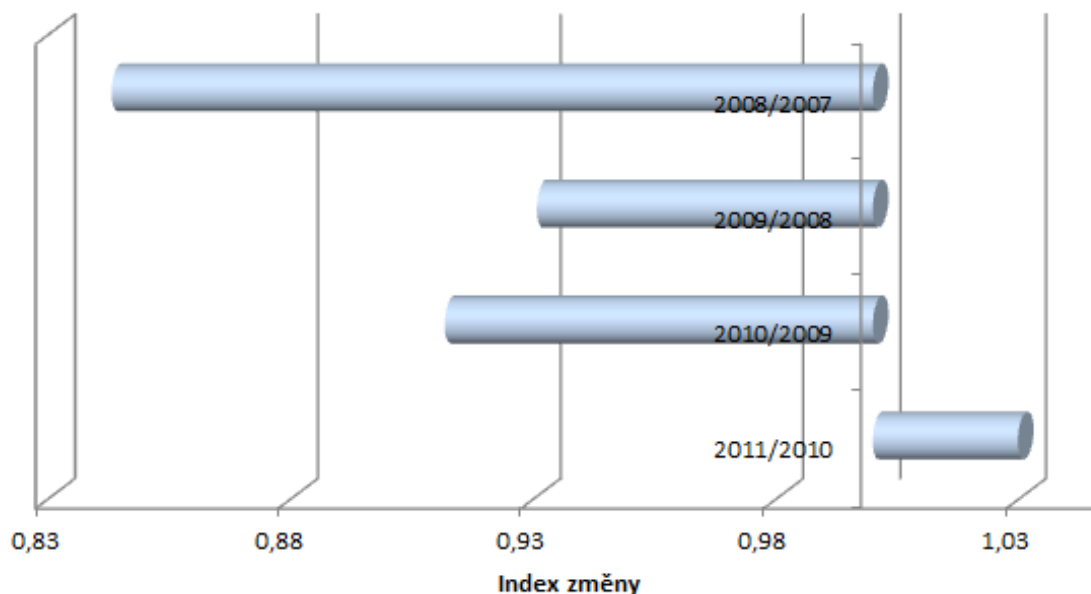
Zdroj: Statistika Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2011

Obrázek 3.4-14: Meziroční změna počtu návštěvníků přednášek, kulturně-vzdělávacích akcí, expozičních a výstav ve Zlínském kraji; období 2008-2011

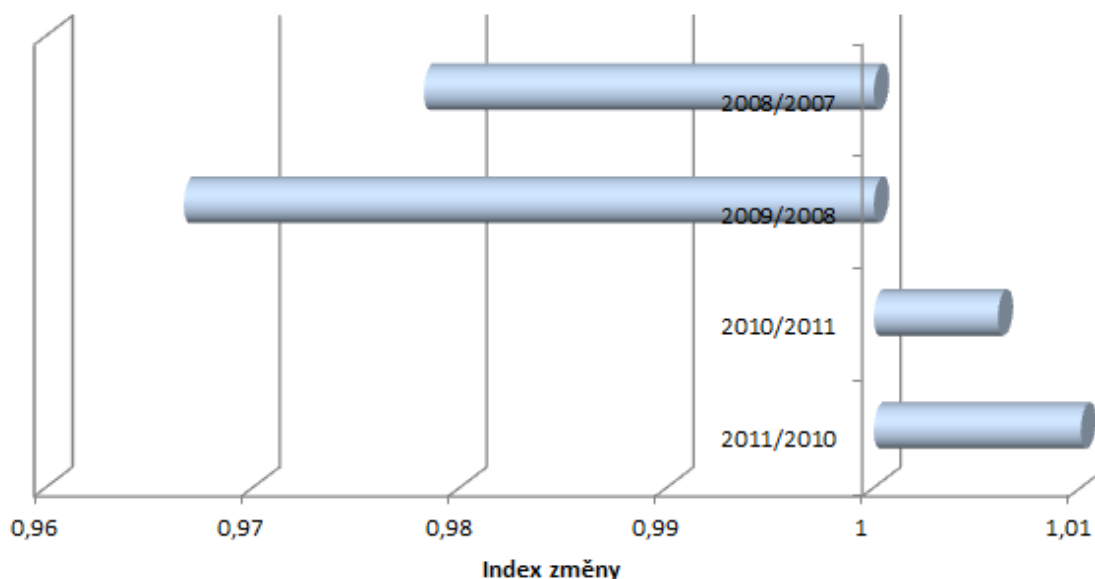

Zdroj: Statistika Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2008 - 2011

Obrázek 3.4-15: Meziroční změna počtu návštěvníků památkových objektů ve Zlínském kraji; období 2007-2011

Zdroj: Statistika Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2007 - 2011

Obrázek 3.4-16: Meziroční změna v počtu registrovaných uživatelů knihoven ve Zlínském kraji; období 2007-2011

Zdroj: Statistika Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2007 - 2011

Dosavadní období platnosti Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020 je spojeno rovněž s celou řadou rozvojových projektů orientovaných na zlepšování stavu kulturního dědictví ve Zlínském kraji (např. projekt regenerace Baziliky nanebevzetí Panny Marie a svatého Cyrila a Metoděje na Velehradě), včetně výstavby nových flagship objektů kultury, jako je objekt 14|15 Bařův institut. Tabulka 3.4-5 uvádí celou řadu rozvojových aktivit relevantních pro naplnění cílů a úkolů pilíře Atraktivní regionů, které byly realizovány Zlínským krajem, respektive jeho příspěvkovými organizacemi, v letech 2010, 2011 a 2012. Za pozornost stojí, že témata cestovní ruch a kultura si zachovala vyšší své finanční alokace bez ohledu na dopady hospodářské krize.

Tabulka 3.4-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Atraktivní region podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Zahraniční vztahy	5 109	1 831	1 022
Propagace a marketing	2 655	2 459	1 198
Spoluúčast na akcích	1 719	1 707	1 791
Krajská záštita – dotace	10 479	11 347	13 466
Podpora regionálních akcí – dotace	3 000	2 910	3 000
Cestovní ruch - prezentace Zlínského kraje	1 238	298	51
Bařův kanál – dotace	2 362	3 838	1 900
Centrála cestovního ruchu východní Moravy – dotace	5 348	6 219	6 619

Společný projekt cestovního ruchu 4 krajů – dotace	0	532	300
Hyje koně o. p. s. – dotace	780	764	500
Projekt koordinace a řízení IPRÚ Horního Vsacka, Luhačovicka, Rožnovska	1 558	689	1 063
Značení kulturních a turistických cílů Zlínského kraje	290	0	0
Kulturní evropské stezky CERTESS	0	0	536
Fond kultury	12 193	7 713	8 035
Rodinné pasy	230	249	720
Otevřené brány	20	108	64
Velehrad 2013	0	50	959
Příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím kultury	109 341	112 329	123 651
Ceny za kulturu – finanční odměna	100	100	100
Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, o. p. s.	16 700	19 870	20 250
Program regenerace MPR a MPZ	6 107	6 832	6 295
Regionální funkce knihoven	7 140	6 900	6 800
Otevřené brány	299	385	344
Informační centrum Zvonice Soláň	700	650	300
Investice kultura	8 066	24 254	5 742
Investiční dotace příspěvkovým organizacím – kultura	3 500	877	7 045
Stavební obnova a modernizace zámku Lešná u Valašského Meziříčí	1 001	30 101	0
Krajské kulturní a vzdělávací centrum	21 800	26 587	292 539

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Tabulka 3.4-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Atraktivní region podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012 (pokračování)

Aktivita	Finanční alokace v tis. Kč		
	2010	2011	2012
Projekt „Oprava a restaurování příčné lodi a presbytáře baziliky Velehrad“	1 203	0	0
Projekt "Velehrad – Trnava“ 1. Etapa	1 080	0	0
Projekt "Velehrad - Trnava “ 2. etapa	1 060	0	0
Dofinancování rekonstrukce klubovny, Hostětín	0	0	150
Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. – Obloha na dlani	151	381	332
Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. – Brána do vesmíru	0	0	232
Program uchování, obnovy a zpřístupnění hmotného	1 595	0	0

kulturního dědictví ve ZK			
Celkem	226 824	269 980	505 004

Zdroj: Závěrečný účet Zlínského kraje v roce 2010, 2011, 2012

Za hlavní směry rozvoje kulturní oblasti ve Zlínském kraji do budoucna považujeme podporu takových aktivit, které vhodně kombinují dvě často protichůdné funkce kulturních zařízení v podobě:

- ochrany kulturního dědictví na jedné straně,
- zážitkové funkce kultury generující vlastní příjmy z návštěvnosti na straně druhé (vazba na cestovní ruch).

Význam výše uvedeného směru vnímáme v kontextu tendencí krátících se veřejných rozpočtů, které se mohou dotknout rovněž oblasti kultury. Za druhý hlavní směr rozvoje kulturní oblasti ve Zlínském kraji pak považujeme spolupráci kulturních organizací v širší dimenzi, a to zejména ve vazbě na vzdělávání. Speciálně pro Zlínský kraj jsou tyto úvahy relevantní v kontextu jeho postavení jako instituce zřizující hned několik příspěvkových organizací v oblasti kultury.

Shrnutí poznatků vztahujících se k tematickému pilíři Atraktivní region

1. Zlínský kraj jako průměrný kraj České republiky ve vazbě na návštěvnost domácími návštěvníky hromadných ubytovacích zařízení a podprůměrný ve vazbě na cizince
2. Tendence zvyšování počtu návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji v období 2001-2012, od roku 2009 rovněž ve vazbě na cizince s potřebou hledat nové zdrojové země zahraničních turistů v kontextu klesajícího počtu tradičních sousedních zemí
3. Tendence krátící se délky pobytu návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji, horší ekonomické charakteristiky návštěvníka Zlínského kraje
4. Velmi dobré přírodní i kulturní předpoklady Zlínského kraje pro cestovní ruch, Zoo Zlín-Lešná jako nejvíce navštěvovaná destinace na Moravě, předpoklady pro specifické formy cestovního ruchu (např. lázeňský cestovní ruch)
5. V současnosti již dostatečná nabídka hromadných ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji
6. Potřeba zvyšovat spolupráci v oblasti cestovního ruchu ve Zlínském kraji na bázi konceptu destinačního managementu, zastřešující role Centrály cestovního ruchu Východní Moravy
7. Potřeba hledat nové formy propagace Zlínského kraje v kontextu nasycení turistů tradičními tištěnými formami propagace
8. Nespokojenost návštěvníků Zlínského kraje s dopravní dostupností a nabídkou dětských atrakcí
9. Zlínský kraj jako kulturní region s relativně vysokou návštěvností kulturních zařízení a aktivit
10. Realizace významných flagship kulturních projektů na území Zlínského kraje (např. Velehrad, Baťův institut a další)

11. Hledání souladu mezi paměťovou, vzdělávací a zážitkovou funkcí kulturních organizací
12. Význam kohezní politiky pro rozvoj cestovního ruchu a kulturního dědictví ve Zlínském kraji, návaznost na nejvíce atraktivní destinace cestovního ruchu

3.5. SWOT analýza

Analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb představuje jeden ze základních nástrojů, z něhož vycházejí cíle a úkoly Strategie rozvoje Zlínského kraje ve všech sledovaných pilířích. V jejím rámci jsou shrnuty a systematicky utříděny kvantitativní i kvalitativní výstupy – v souhrnu poskytnuté v rámci předchozí kapitoly „Hodnocení hlavního cíle Strategie“ – ve struktuře silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby Zlínského kraje z pohledu sociálně-ekonomického rozvoje tohoto regionu.

SILNÉ STRÁNKY
nárůst průměrného věku a délky dožití obyvatel Zlínského kraje
1. PILÍŘ – KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA
vysoká dynamika ekonomiky po většinu uplynulé dekády, vedoucí k silnému reálnému konvergenčnímu posunu
relativně slušná pozice Zlínského kraje mezi ostatními kraji České republiky ohledně HDP na obyvatele
velmi dobrá pozice regionu v oblasti komplexně hodnoceného výzkumu, vývoje a inovací
velmi dobrá schopnost regionu využívat prostředky kohezní politiky EU pro výzkum, vývoj a inovace; zejména vysoká absorpce veřejné podpory (především z fondů EU) v oblasti inovačně zaměřených podnikatelských projektů; obecně slušná schopnost malých a středních podniků přijímat podporu zejména z fondů EU
velmi silná pozice a vysoký podíl zpracovatelského průmyslu v ekonomické struktuře Zlínského kraje, měřeno podílem na hrubé přidané hodnotě a zaměstnanosti, s nosnými odvětvími v plastikářském a gumárenském průmyslu
velmi rozsáhlá síť podpůrné podnikatelské infrastruktury, financované z veřejných i soukromých zdrojů, vyžadující však vyšší míru vzájemné koordinace
silné podnikatelské zázemí regionu, opírající se o baťovskou tradici a projevující se jak malém podnikatelském sektoru, tak u velkých korporací
silná základna v podobě struktury malých a středních podniků
posilování velikosti a kapitálové síly středně velkých a větších firem
viditelně dynamicky rostoucí objem výdajů na výzkum, vývoj a inovace, s rostoucím počtem pracovníků v tomto odvětví
soustavné zvyšování využívání médií informačních a komunikačních technologií (osobních počítačů, internetu) pro pracovní i osobní účel
výrazně rostoucí počet veřejně přístupných míst pro internet
2. PILÍŘ – ÚSPĚŠNÁ SPOLEČNOST
zřetelné zlepšování vzdělanostní struktury obyvatelstva v posledním období (nárůst podílu vysokoškolsky vzdělané populace; pokles podílu populace s nejnižším vzděláním)
pozitivní přínos a dynamika aktivit univerzitního vzdělávání
slušné výsledky žáků základních a středních škol v testování znalostí v rámci ČR

vývoj na trhu práce je potvrzením faktu, že vyšší vzdělávání ve většině případů vede k lepšímu pracovnímu uplatnění, byť v posledním období narůstá podíl nezaměstnaných vysokoškoláků (viz dále slabé stránky)
rostoucí význam inkluzivního vzdělávání a jeho první pozitivní výstupy
fondy EU představují značný stimulační a podpůrný prvek ve vzdělávacím systému Zlínského kraje
zlepšující se nastavení sítě poskytovatelů sociálních služeb
vyšší podíl praktických lékařů ve vztahu k celostátnímu průměru
pokrok v optimalizaci lůžkové péče
rozvoj vysoce specializované centralizované zdravotní péče
silný příspěvek kohezní politiky na sociální a zdravotní služby a jejich rozvoj
3. PILÍŘ – EFEKTIVNÍ INFRASTRUKTURA A ROZVOJ VENKOVA
tendence k dalšímu zlepšování životního prostředí ve Zlínském kraji, jež i předtím v celostátním srovnání vykazovalo velmi příznivé charakteristiky; došlo k poklesu emisí znečišťujících látek, zlepšení jakosti povrchových vod, zvýšení podílu čištění odpadních vod, snížila se energetická náročnost a zlepšilo nakládání s odpady
v uplynulém období došlo k napojení silniční sítě na dálniční soustavu a systém rychlostních komunikací a výrazně vzrostlo pokrytí tímto typem komunikací v kraji
významný příspěvek kohezní politiky EU rozvoji dálnic, rychlostních komunikací i regionálních komunikací
relativně vysoký rozsah chráněných krajinných oblastí v celostátním porovnání
dynamický nárůst neinvestičních prostředků do životního prostředí
rostoucí míra diverzifikace ekonomických aktivit na venkově
využití prostředků kohezní politiky k projektům životního prostředí
využití prostředků EU v rámci Programu rozvoje venkova pro realizaci projektů ve venkovských oblastech
dynamické využívání vodní dopravy jako žádoucí alternativy i pro turistické účely
4. PILÍŘ – ATRAKTIVNÍ REGION
přírodní podmínky i kulturně-historické bohatství vytvářejí dostatečné předpoklady pro úspěšný rozvoj cestovního ruchu
významně rostoucí zahraniční návštěvnost regionu
velmi kvalitně fungující systém destinačního managementu s cílenou produktovou a teritoriální orientací a propracovaným systémem regionální propagace
potvrzení správnosti orientace na prioritní oblasti rozvoje cestovního ruchu v kraji
vysoká úroveň pohostinnosti v zařízeních cestovního ruchu
růst kvalitativních charakteristik zařízení cestovního ruchu především ve třídě vyššího standardu
s ohledem na počet obyvatel odpovídající a v čase stabilizovaná vybavenost kraje kulturními zařízeními
slušná úroveň návštěvnosti veřejně zpřístupněných památek
dobrá úroveň muzejnictví a rozsáhlá kvalitní síť veřejných knihoven v kraji
vysoká četnost lidových uměleckých souborů a jejich vysoká umělecká úroveň
nárůst počtu flagship kulturních projektů
velkorysá podpora a schopnost využití fondů EU

SLABÉ STRÁNKY
podle projekce ČSÚ se počet obyvatel Zlínského kraje do roku 2020 sníží a trend dalšího poklesu počtu obyvatel bude pokračovat až do období let 2050 – 2060; trend snižování počtu obyvatel je patrný od roku 2009
jedinou základní do budoucna trvale rostoucí věkovou skupinou obyvatelstva jsou a budou občané ve věku 65 a více let, v důsledku čehož dojde k radikálnímu stárnutí populace; souběžné snižování zastoupení dětské složky populace
to vede k celkovému zhoršení demografické struktury ve Zlínském kraji
1. PILÍŘ – KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA
stále ekonomicky podrozvinutý region zaostávající za průměrem ČR i EU
divergenční růstové tendence v období let 2009 - 2010
přes dynamiku investic i v období prosperity je celková investiční aktivita nízká; intenzita investic na obyvatele je na dvou třetinách průměru České republiky
dosavadní nenaplnění příležitostí spojených s využitím SPZ Holešov, jako jádra rozvojového a inovačního prvku v regionální ekonomice i s důrazem na rozvoj služeb, především z důvodu neschopnosti garantovat investorům předvídatelný (časově i z technického hlediska) průběh správních řízení
redukce počtu malých a středních podniků v důsledku ekonomické krize a nižší dynamika jejich rozvoje
stále relativně nízký podíl terciárního sektoru na HDP
relativně nižší objem prostředků a lidských zdrojů na výzkum, vývoj a inovace, zejména v nepodnikatelském sektoru
úplné nevyužívání potenciálu v informačních a komunikačních technologiích a kreativním a filmovém průmyslu
absence skutečně velkého podniku a zaměstnavatele s více než 5.000 pracovníky
region ztratil svoji tradiční pozici v oblasti leteckého průmyslu, obuvnického a textilního průmyslu, která nebyla plně nahrazena rozvojem v ostatních teritoriích
relativně nízká vnější otevřenost průmyslu ve Zlínském kraji (relativně nižší bezprostřední konfrontace s kritérii odbytu v zahraničí)
ne ideálně fungující přenos poznatků z akademické sféry do praxe a nedostatečná ochrana intelektuálního vlastnictví
i přes dosažený růst v posledním období stále relativně nízký podíl výdajů na výzkum, vývoj a inovace v celostátním měřítku
2. PILÍŘ – ÚSPĚŠNÁ SPOLEČNOST
rostoucí podíl vysokoškolsky vzdělané populace na celkové nezaměstnanosti; strukturální poruchy především mezi absolventy společenských a ekonomických oborů; vzdělanostní struktura stále mírně podprůměrná
vysoká a rostoucí nezaměstnanost absolventů technických středních škol
od roku 2007 trend spíše mírného zvyšování nezaměstnanosti
přetrvávání problému dlouhodobě nezaměstnaných a nárůst rozsahu specifických problémových skupin
stále ne zcela komplexně pokryté území sociálními službami
stále nedostatečný sklon k využívání terénních a ambulantních forem sociálních služeb
nižší podíl lékařů specialistů v porovnání s celostátním průměrem
vysoký průměrný věk praktických lékařů

vysoká a rostoucí zadluženost nemocnic
3. PILÍŘ – EFEKTIVNÍ INFRASTRUKTURA A ROZVOJ VENKOVA
zhoršující se kvalita ovzduší v regionu
znečištěné povrchové vody a chybějící infrastruktura především v malých obcích
rostoucí objem komunálního odpadu a vysoký podíl skládkování odpadu
nezlepšující se sociální situace venkovských obcí; riziko nárůstu výskytu problémových oblastí na venkově
stále značný výskyt starých ekologických zátěží a spontánně šířených skládek
špatná a zhoršující se kvalita silnic 2. a 3. třídy (i přes mimořádně silné intervence z kohezní politiky)
trend úbytku počtu přepravených osob veřejnou dopravou
dosud nedokončená síť rychlostních komunikací nadregionálního a mezinárodního významu (R49, R55)
stále ne zcela dostatečně (přes zlepšení) využívaný potenciál regionálně typických zemědělských činností a produktů (produkty ze švestek, ovčí a kozí produkty)
4. PILÍŘ – ATRAKTIVNÍ REGION
nepříznivé vývojové trendy v cestovním ruchu především v tuzemské návštěvnosti (nestabilní návštěvnost a klesající strávená doba, stagnace počtu kapacit, nerostoucí využitelnost)
nízká úroveň cen turistických produktů (hlavně ubytování)
přes výrazný nárůst v posledních letech stále nedostatek zahraničních turistů (pouze 14%) pod vlivem absence špatného, ale zlepšujícího se dopravního spojení
rezervy ve využití statutu UNESCO pro rozvoj turismu na Kroměřížsku v podobě nedostatečné cílové nabídky pro zvýšení doby pobytu návštěvníků ve městě

PŘÍLEŽITOSTI
dlouhodobá snaha o citlivé doplnění přirozeně klesajícího počtu populace migrací obyvatelstva z ostatních krajů České republiky či ze zahraničí
využití současné fáze baby boomu ke zvrácení negativního demografického vývoje
1. PILÍŘ – KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA
obnova vysoké dynamiky ekonomického rozvoje ve směru reálné konvergence vůči EU, s reálnou možností přiblížení se průměrným hodnotám ekonomické vyspělosti EU do poloviny příští dekády
posílení podnikatelského zázemí regionu jako dlouhodobého faktoru regionální hospodářské prosperity a stability především z pohledu jeho součinnosti a koordinace
vytvoření a geneze silných středně velkých a větších firem regionálního původu
úspěšné zvládnutí přechodu produkce spoléhající na levnou pracovní sílu na sofistikovanou vysoce kvalitní výrobu a služby s vysokou přidanou hodnotou
existence a příznivé praktické fungování strategické průmyslové (ekonomické) zóny
mírné zvýšení podílu výstupu průmyslové výroby umístěného na zahraničních trzích
zvýšení role výzkumu, vývoje a inovací v průmyslu a službách
udržení tempa nárůstu osvojování prostředků informačních a komunikačních technologií
využití disponibilních zdrojů z EU pro podporu podnikání, inovací a podpory konkurenceschopnosti v programovacím období 2014 - 2020
2. PILÍŘ – ÚSPĚŠNÁ SPOLEČNOST

pokračování růstu podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v porovnání s poklesem podílu osob s nejnižším vzděláním
upevnění role univerzity jako přirozeného centra regionální vzdělanosti
snížení míry nezaměstnanosti na úroveň blízkou přirozené míře a uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti při řešení problému strukturální nezaměstnanosti
potvrzení silné korelace mezi výší vzdělání a kvalitou profesního uplatnění
zlepšení spolupráce mezi akademickou a podnikatelskou sférou, díky níž školy a vzdělávací instituce nebudou produkovat pracovní síly, o které není na trhu zájem
prostor pro poskytování speciálních služeb seniorům a dalších typů sociálních služeb
úsilí o pokrytí plného rozsahu sociálních a zdravotních služeb v požadované kvalitě
silný potenciál v podobě integrovaných územních přístupů ke vzdělávání jako nástrojů k překonávání strukturální nezaměstnanosti
silný potenciál pro integrovaný územní přístup v oblasti řešení tématu sociálního vyloučení
3. PILÍŘ – EFEKTIVNÍ INFRASTRUKTURA A ROZVOJ VENKOVA
další zlepšení způsobu nakládání s odpady ve směru větší recyklace; zesílení výchovného a preventivního účinku pro žádoucí nakládání s odpady
další zmírnění zhoubného působení nešetrného vytápění domácností na životní prostředí
zvýšení energetické účinnosti a úspor především ve veřejném sektoru a sektoru domácností
potenciál snižování energetické náročnosti v průmyslu
dosažení vyvážené symbiózy mezi ochranou přírodního bohatství a kvalitou života
posílení různorodosti ekonomických aktivit ve venkovských oblastech při udržení významu zemědělství
co nejširší environmentální vzdělávání napomáhající dlouhodobějšímu zlepšování životního prostředí a eliminaci vlivu lidské činnosti na ně
úplné napojení regionu na dálniční síť České republiky a Slovenska
zajištění kvalitní, bezpečné a rozmanité dopravní infrastruktury a obslužnosti pro kvalitu života, podnikání a turismu v regionu
stále silný potenciál kohezní politiky v programovacím období 2014 – 2020 v oblasti dopravy, životního prostředí a integrovaného místního a územního rozvoje
4. PILÍŘ – ATRAKTIVNÍ REGION
podstatné zlepšení ukazatelů návštěvnosti a využitelnosti kapacit zařízení a infrastruktury cestovního ruchu
udržení a posílení dobré pověsti v oblasti pohostinnosti a velmi dobré kvality turistických služeb
udržení a rozvoj regionální autentičnosti v nabídce cestovního ruchu
existence všeobecně vnímaného (na základě marketingové a mediální kampaně), klientsky komfortního, rozmanitého produktu cestovního ruchu
plné využití potenciálu chráněné památky UNESCO v případě Kroměříže a nehmotného dědictví (Jízdy králů) a do budoucna i Luhačovic
zesílení spolupráce a součinnosti aktérů cestovního ruchu a vytvoření stabilní finanční báze pro fungování funkce destinačního managementu
zajištění a zvýšení vysoké úrovně návštěvnosti veřejnosti přístupných kulturních památek
další rozvoj lidového umění jako regionálně unikátního projevu kulturní vyspělosti a tradice, využitelného pro účely turismu
propojení dobré sítě muzejnictví s oblastí školství

využití starobylého, historií prověřeného potenciálu Velehradu jako místa dialogu mezi náboženstvími a kulturami
naplnění potenciálu Krajského studijního, informačního a kulturního centra v Baťově areálu ve Zlíně jako vlajkové lodi zvýšení návštěvnosti v regionu
posílení propojenosti cestovního ruchu, kultury a vzdělávání

HROZBY
v případě nezvýšení atraktivity kraje hrozí silnější pokles počtu obyvatel způsobený dalším odchodem mladých vzdělaných občanů do ostatních regionů ČR či do zahraničí
1. PILÍŘ – KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA
proces reálné ekonomické konvergence doprovodí v určité etapě cyklický zvrát, který průběh konvergenčního procesu zbrzdí a zpozdí (relativně velmi reálná hrozba)
oslabení důvěryhodnosti podnikatelského sektoru v budoucnost
klíčové průmyslové obory nezachytí evropský trend přechodu k sofistikovanější na inovacích založené výrobě a budou převálcovány levnější konkurencí z východu
oslabení stabilizačního faktoru působení malých a středních podniků na regionální ekonomiku
nevyužívání faktoru vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací v podnikatelských aktivitách
vybavenost novými informačními a komunikačními technologiemi v populaci zůstane na stále podprůměrné úrovni
2. PILÍŘ – ÚSPĚŠNÁ SPOLEČNOST
zastavení růstu podílu a zhoršení struktury vysokoškolsky vzdělané populace, případně její odliv do jiných regionů nebo do zahraničí
klesající počet obyvatel nebude kompenzován migračním přírůstkem a trh práce bude postižen nedostatkem pracovních sil
nadměrná industrializace kraje neprojde zdravou korekcí ve prospěch služeb, v důsledku čehož se dále zvýší strukturální nezaměstnanost
nezajištění odpovídajícího rozsahu kvality poskytování sociálních služeb do budoucna stále rostoucímu počtu seniorů
nepodaří se vyřešit problém stárnutí ambulantních lékařů - specialistů
hrozba existence problémových lokalit z pohledu sociálního vyloučení (stále však hluboce pod průměrem České republiky)
3. PILÍŘ – EFEKTIVNÍ INFRASTRUKTURA A ROZVOJ VENKOVA
zhoršení disciplíny občanů, firem i institucí při ochraně životního prostředí, především v podobě nežádoucího nakládání s odpady, využívání neadekvátních způsobů vytápění a podceňování problému energetických úspor
nemožnost rozvinutí alternativních ekonomických aktivit ve venkovských oblastech, při souběžném pokračujícím poklesu výkonů v zemědělství
stále zaostávající technická a občanská infrastruktura venkovských oblastí, vedoucí v následku k sociálnímu vyčleňování
nedostavění dálnic a rychlostních komunikací; nerealizace oprav silnic nižších tříd
nepropojenost systému veřejné dopravy, výrazné rušení jejích spojů a zhoršení dopravní obslužnosti venkova
4. PILÍŘ – ATRAKTIVNÍ REGION
destinace Zlínského kraje se nestanou zajímavé pro turistický ruch – volný čas i profesní turismus; tím nebudou využívány stávající kapacity a role turismu jako alternativy pro

ekonomickou činnost ve venkovských oblastech regionu zůstane nenaplněna
nebude vytvořen odpovídající produkt cestovního ruchu, regionální destinační managementy nebudou mít dostatečnou podporu a prostor pro tvorbu inovativních produktů v cestovním ruchu
přestane fungovat marketing a o možnostech turismu ve Zlínském kraji nebude nikdo vědět
paměťové instituce (knihovny, muzea, archivy, galerie) nebudou schopny trvale uchovat a zpřístupnit podstatnou část kulturního dědictví
zanikne nyní bohatá folklórní aktivita a tradiční lidová tvorba

4. Scénář proveditelného naplnění vize

4.1 Horizontální témata

4.1.1 Trvale udržitelný rozvoj

Koncept trvale udržitelného rozvoje, který v praxi aktuálního vývoje evropské integrace konkretizujeme pod označením Strategie Evropa 2020, lze vnímat jako pyramidu či rovnostranný trojúhelník, na jehož vrcholu je hospodářský růst a jehož základna je tvořena nutnými sociálními a environmentálními parametry. Zásadou trvale udržitelného rozvoje přitom je, že úzká preference hospodářského růstu při nevnímání sociální a environmentální základny či dokonce jejím vyhocení (sociální neklid, nadměrná ekologická zátěž) může následně vyvolat náklady ohrožující zdravotnost hospodářského růstu a současně i negativní následky fatálního charakteru, mající neekonomický přesah. Praxe přitom ukazuje, že mezi naplňováním ekonomického, sociálního a environmentálního cíle existují alespoň v krátko- a střednědobém horizontu vztahy spíše konfliktní, než komplementární. Snahou naplňování Strategie by mělo být udržení rovnovážných a vyvážených vztahů mezi nimi na úrovni všech jejích pilířů.

Základní charakteristiky Strategie Evropa 2020:

Strategie Evropa 2020 představuje společný hospodářský program EU, plán k překonání krize a k podpoře inteligentního a udržitelného růstu podporujícího sociální začlenění pro časový horizont této dekády. Zabývá se jak krátkodobými problémy spojenými s krizí, tak potřebou strukturálních reforem a opatření na podporu ekonomického růstu a rozvoje, jež jsou nezbytná k tomu, aby Evropa a její ekonomika překonala krizové projevy a byla odolnější vůči budoucím hospodářským šokům.

Strategie Evropa 2020 je založena na jednoduchém a účinném prováděcím mechanismu, které tvoří cíle, konkrétní prioritní opatření a dohled. Její součástí jsou:

- **tři nosné priority**; prioritou **Inteligentního růstu**, spočívající v potřebě rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích; prioritou **Udržitelného růstu**, spočívající v podpoře konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje, a prioritou **Růstu podporujícího začlenění**, tedy v podpoře ekonomiky s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.
- **pět kvantifikovaných hlavních cílů pro rok 2020**; pro rok 2020 bylo stanoveno pět cílů tak, aby bylo úsilí zaměřeno na oblasti zásadně důležité pro budoucnost EU z pohledu její konkurenceschopnosti: zaměstnanost, inovace, klimatické a energetické záležitosti, vzdělávání a sociální začleňování. Tyto cíle byly schváleny pro celou EU a členské státy je v současné době již mají zapracovány do svých národních cílů:

75% obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno
3% HDP EU by měla být investována do výzkumu a vývoje
EU by měla snížit emise CO ₂ o 20%, zvýšit energetickou účinnost o 20% a zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v celkové spotřebě energie na 20%
Podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10% a nejméně 40% mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání
Počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů

- **sedm stěžejních iniciativ;** s cílem urychlit dosažení cílů Strategie Evropa 2020 představila Evropská komise soubor sedmi stěžejních iniciativ, mezi které patří:

Digitální agenda pro Evropu
Unie inovací
Mládež v pohybu
Evropa účinněji využívající zdroje
Průmyslová politika pro éru globalizace
Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa
Evropská platforma pro boj proti chudobě

Konkrétní podoba národních cílů je souhrnným výsledkem všech hospodářsko-politických aktivit a strategických dokumentů, přizpůsobených konkrétním potřebám národního státu. V podmínkách České republiky vyhlížejí tyto národní cíle a podcíle následovně:

1. Zaměstnanost: národní cíl zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20 – 64 let na 75%;

- 1a. zvýšení celkové zaměstnanosti žen (20 – 64 let) na 65%;
- 1b. zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55 – 64 let) na 55%;
- 1c. snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 – 24 let) o třetinu oproti roku 2020;
- 1d. snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0 – 2) o čtvrtinu proti roku 2010;
- 1e. snížení administrativní zátěže podnikatelů oproti roku 2005 o 30%.

2. Věda, výzkum, inovace: národní cíl dosažení veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace na úrovni 1% HDP.

3. Oblasti klimatu a energie: národní cíl stanoven v případě redukce emisí oxidu uhličitého ve výši 9% a dosažení podílu obnovitelných zdrojů ve výši 13%; národní cíl v oblasti redukce energetické spotřeby není vymezen.

4. Vzdělávání: národní cíl stanoven v případě maximálního poměru 5,5% osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a 32% osob ve věku 30 – 34 let s terciárním vzděláním.

5. Chudoba: národní cíl stanoven v podobě udržení hranice počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou do roku 2020 na úrovni roku 2008 a současně snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 30.000 osob.

Základní postulát, na němž je koncept trvale udržitelného rozvoje založen, vychází z pojetí konkurenceschopnosti: aby mohla růst životní úroveň, je zapotřebí zvýšit zaměstnanost a růst produktivity prostřednictvím rejstříku reformních politik a vytvořením makroekonomického rámce, který bude růst a zaměstnanost podporovat. Vyšší růst a nová pracovní místa nebudou dosažena jednotlivou, izolovanou akcí, ale sérií vzájemně propojených iniciativ a strukturálních změn. Tyto iniciativy se promítají do následujících oblastí podpůrných politik:

- Společnost založená na znalostech – zvýšení atraktivnosti pro výzkumníky a vědce, stanovení vědy a výzkumu jako vrcholných priorit, podpora využití informačních a komunikačních technologií.
- Adekvátní podnikatelské prostředí – redukce administrativního břemena, zlepšení kvality legislativy, usnadnění rychlého procesu vzniku nových podniků a prostředí podporujícího podnikatelské aktivity.
- Kvalita trhu práce – rozvojové strategie celoživotního vzdělávání a aktivního stáří, pružnost podmínek zaměstnání, podpůrné partnerství pro růst a zaměstnanost.
- Udržitelnost životního prostředí – pokrytí ekologických inovací; prosazení politik, které vedou k dlouholetému a udržitelnému zlepšení produktivity prostřednictvím ekologické efektivity.

V aktuálním chápání i při respektování horizontu této Strategie je požadavek trvale udržitelného rozvoje, beroucí v úvahu aktuální společenské výzvy, dosažitelný naplněním následujících cílů:

- přitažlivostí prostředí pro investory a pracovníky,
- využitím znalostí a inovací coby základního hybatele růstu,
- aktivními politikami vytvářejícími nová a lepší pracovní místa.

Společným jmenovatelem všech tří cílů je pak vytvoření klimatu partnerství. V podmínkách velmi vysoké míry otevřenosti České republiky i Zlínského kraje je nezbytné vnímat principy udržitelného rozvoje nikoliv pouze v kontextu regionálního uvažování, ale v rámci národních a unijních konceptů.

4.1.2 Rovné příležitosti

Rozvojový potenciál Zlínského kraje se musí opírat o naplňování konceptu rovných příležitostí, pro něž může být inspirativní vnímání tohoto pojmu v rámci EU. Téma rovných příležitostí je v evropském kontextu vnímáno ve velmi širokém pojetí a má přispívat k rozvoji moderního, inovativně chápaného a udržitelného evropského sociálního modelu. Evropský

sociální model tak v sobě obsahuje implicitní složky nejen své udržitelnosti, ale i inovativnosti, které se projevují především v záležitostech zaměstnanosti a tvorby pracovních míst, při respektování principu společenského začleňování.

Jeho modernost spočívá v tom, že se nemá stát konzervativní brzdou rozvoje, ale naopak významným nástrojem prosazování především třetí nosné priority Strategie Evropa 2020. Při formulaci konceptu rovných příležitostí v evropském kontextu je podstatné sladění s rovnovážným vnímáním prioritních cílů Strategie Evropa 2020 - udržení rovnováhy ekonomické stránky, stránky sociální a zaměstnanosti a stránky environmentální při jakémkoliv dlouhodobém rozvojovém úsilí. Pokud tento trojúhelník začíná belhat či klonit se k některé ze svých stran, jsou rozvojové parametry systému ohroženy.

Rozměry rovných příležitostí z pohledu obsahu jsou dány zaměřením na zaměstnanost, strukturální parametry práce, prevenci proti sociálnímu vyčleňování a zajištění sociální ochrany a rovnosti mezi ženami a muži.

V rámci této kapitoly tak zaměříme explicitní pozornost na posledně uvedenou oblast v předchozím odstavci. Politiky EU se tomuto tématu věnují v rámci balíčku nazvaném „gender mainstreaming“, při vědomí značné mezinárodní dimenze s ohledem na boj proti chudobě, zajištění přístupu ke vzdělávání a zdravotním službám, proces rozhodování v ekonomických záležitostech, i na práva žen a obecně práva lidská. Rozvojový potenciál Zlínského kraje tak implicitně předpokládá založit své naplňování na respektování rovných příležitostí a rovného zacházení pro ženy a muže, stejné ekonomické nezávislosti pro ženy a muže, souladu soukromého a profesního života, stejné reprezentace při rozhodování, eliminace genderových stereotypů a zamezení všech forem násilí založeného na diskriminaci mezi pohlavími.

V tomto vnímání tak naplňování pravidel rovných příležitostí nejen že není v rozporu s faktory prosperity, ale z pohledu její dlouhodobé udržitelnosti je faktorem, který prosperitu vlastně podmiňuje, pokud za její nejrozumnější proveditelnou definici považujeme udržení stability a proporční vyváženosti trojúhelníku udržitelného rozvoje, a jejímž souhrnným indikátorem – se všemi oprávněnými výhradami – je dlouhodobý vývoj ukazatele HDP na obyvatele. To vše v symbióze s různými aspekty ukazatelů zaměstnanosti a nezaměstnanosti (vedle headlinového ukazatele míry nezaměstnanosti například podíl dlouhodobě nezaměstnaných, regionální a sektorový aspekt nezaměstnanosti, vzdělanostní a věková struktura zaměstnaných a nezaměstnaných a pochopitelně pohled na zaměstnanost a nezaměstnanost při rozdělení na ženy a muže) či sektorovým (odvětvovým) členěním ekonomiky. V rámci tohoto chápání by mělo dojít k maximální možné eliminaci všech negativních externalit v sociální a environmentální oblasti.

Vedle snahy vnímat rovné příležitosti jako přirozenou životní součást, případně přirozenou složku výchovy a vzdělávání je v současných i budoucích politikách EU poměrný dostatek finančních nástrojů, které se primárně zaměřují na respektování výše uvedených aspektů rovných příležitostí. Tyto finanční nástroje lze rozdělit na ty, které pocházejí z rejstříku kohezní politiky EU (tedy strukturální fondy a je v podmínkách konkrétní země rozdělovací Operační programy), a na ty, které jsou přímo rozdělovány příslušným Generálním

ředitelstvím Evropské komise, v našem případě tedy DG EMPL v podobě konkrétních přímých komunitárních grantů.

4.1.3 Kohezní politika Evropské unie a možnosti Víceletého finančního rámce EU po roce 2013

V listopadu 2012 přijala vláda České republiky materiál Ministerstva pro místní rozvoj „Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014 – 2020 – Vymezení programů a další postup při přípravě České republiky pro efektivní čerpání fondů Společného strategického rámce“. V následující pasáži věnujme pozornost jeho základním bodům i jejich komplementaritě s pojetím územní dimenze.

Jeho základem je vymezení hlavních nástrojů a pravidel pro využívání fondů EU v rámci Společného strategického rámce v období 2014 – 2020. Je v něm navržena struktura Operačních programů, odrážející aktuální rozvojové i kohezní priority, rozpracované v předcházejících přípravných programovacích fázích, sumář zkušeností ze stávajícího programovacího období, stejně jako významné nové prvky, jež jsou vkomponovávány do principů Kohezní politiky EU v probíhající diskusi na úrovni EU, především Evropské komise.

Příští programovací období Kohezní politiky EU bude vycházet z naplňování dále redukovaného počtu **cílů** (ze tří na dva), ve kterých se může pozvolna stírat rozdíl mezi intervencemi typicky kohezními („dotahovací“) a rozvojovými (dynamickými; jejichž hlavním smyslem je akcelerace určité, především ekonomické aktivity, a nikoliv stírání meziregionálních rozdílů. Příští období Kohezní politiky EU tak již bude pracovat pouze s cíli:

- Investice pro růst a zaměstnanost (téměř identický název ve vztahu ke Strategii Evropa 2020); a
- Evropská územní spolupráce.

Druhou významnou „konstrukční“ novinkou je pak existence **Společného strategického rámce**, v němž jsou nástroje Kohezní politiky EU (Evropský fond pro regionální rozvoj /ERDF/; Evropský sociální fond /ESF/ a Kohezní fond /KF/ koordinovány ve smyslu nalézání synergických efektů s Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropským námořním a rybářským fondem (ENRF). **Z pohledu obcí a venkovských regionů především se právě tato konstrukce stává novou příležitostí k maximalizaci efektů plynoucí z využívání obou typů nástrojů.**

Třetí významná institucionální novinka spočívá v promítnutí poměrně obsáhlého a obecného rozměru Společného strategického rámce do podstatně konkrétnějších podmínek na národní úrovni, jež budou specifikovány v podobě **Dohody o partnerství**. Dohoda o partnerství představuje v jistém ohledu nástupce nynějšího Národního strategického referenčního rámce; bude však taktéž založena na širším pojetí a obsahovat tak programové nástroje pro využití nejen ERDF, ESF a KF, ale taktéž EZFRV a ENRF.

Čtvrtou a patrně neočekávanější institucionální novinkou je **samotný návrh nových Operačních programů**. V následujícím textu budeme prioritní pozornost věnovat

programům v rámci kohezní politiky. Na tomto místě uveďme, že mimo kohezní politiku budou fungovat pro intervenční operace EZFRV **Program rozvoje venkova 2014 – 2020** a pro využití prostředků ENRF Operační program Rybářství; oba budou v gesci Ministerstva zemědělství. V rámci kohezní politiky, i v souladu s obsahem vládního programového prohlášení ze srpna 2010, pak budou prostředky ERDF, ESF a KF v rámci klíčového cíle Investice pro růst a zaměstnanost využívány v rámci následujících Operačních programů:

- **OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**, v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu;
- **OP Výzkum, vývoj a vzdělávání**, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
- **OP Zaměstnanost**, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
- **OP Doprava**, v gesci Ministerstva dopravy;
- **OP Životní prostředí**, řízený Ministerstvem životního prostředí;
- **Integrovaný regionální OP**, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
- **OP Praha – pól růstu České republiky**, řízený Magistrátem hlavního města Prahy;
- **OP Technická pomoc**, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj.

Na první pohled je zde zřejmá zásadní změna oproti stávajícímu období: jestliže počet tematických OP zůstává prakticky neměnný (nástupce nemá nynější Integrovaný OP a dva stávající zaměřené na výzkum a vývoj na jedné straně a vzdělávání na straně druhé budou de facto sloučeny do jediného; vedle toho, nynější dva OP v rámci stávajícího cíle 2 pro Prahu jsou nahrazeny OP jediným), **významný způsobem se proměnil nejen počet, ale taktéž implementační struktura a kompetence u OP primárně zaměřených na regionální rozvoj**. Je patrné, že sedm stávajících regionálních OP, řízených Regionálními radami v rámci příslušných regionů soudržnosti NUTS 2, je v novém návrhu nahrazeno jediným Integrovaným regionálním OP, u něhož navíc gesční kompetence přecházejí z nynější krajské úrovně na centrální úroveň Ministerstva pro místní rozvoj.

Je velmi nejednoznačné hodnotit tento krok. Z pohledu regionálního, resp. z pohledu obcí bylo, resp. je pravděpodobně akceptovatelnější stávající praxe, jež umožňuje ve své decentralizované podobě lépe identifikovat potřeby příslušného regionu a lokality. Na druhé straně centrální úroveň řízení by mohla do budoucna dodat novému Integrovanému regionálnímu OP jednotná pravidla a postupy a zamezit tak odlišnému vnímání a naplňování regionální dimenze v jednotlivých krajích a regionech. **Žádoucí cesta, zdá se, spočívá v kombinaci obou předností (a pochopitelně taktéž v maximální možné eliminaci nedostatků) – centrální úroveň řízení regionálně orientovaného OP by měla v maximální možné míře využít zkušeností a kompetencí nashromážděných na úrovni Úřadů regionálních rad a při svém rozhodování z této unikátní erudice vycházet.**

Navržená struktura se tak opírá o 6 nosných OP v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost, když zbývající dva (pražský a technická pomoc) budou objemově málo významné; OP Technická pomoc je navíc nutné vnímat spíše jako nástroj podpurný. **Může tak být vnímáno jako poměrně diskutabilní, když naplnění obsahu vládního prohlášení ze srpna 2010 bylo uskutečněno především zásadní změnou pojetí regionálně**

orientovaných OP. Za spravedlivější by bylo možné považovat, kdyby tato skutečně radikální změna byla doprovázena viditelnější redukcí počtu tematických OP (jak ostatně předcházející návrhy předpokládaly). Takto se může na první pohled zdát, že „obětí“ potřeby redukovat počet OP se staly regiony a jejich reálná kompetence se na příští kohezní politice podílet. Druhý pohled však může paradoxně znamenat i opak; to za předpokladu, že nezpochybnitelné kapacity vytvořené za stávajícího období na Úřadech Regionálních rad budou citlivým a účelným způsobem využity i pro budoucí období, a to nejenom v rámci integrovaného regionálního OP, ale taktéž v rámci vymezených územních dimenzí i ostatních, především tematických, OP. Pokud by tato varianta byla naplněna, bylo by možné říci, že regionální akční rádius se tímto opatřením ještě rozšířil. Prostor pro činnost Úřadů regionálních rad se otevírá taktéž při naplňování cíle Evropské územní spolupráce.

V rámci cíle Evropská územní spolupráce, která nicméně redistribuuje je velmi malý objem kohezních prostředků, lze hovořit o status-quo, když i pro budoucí období jsou navrženy následující OP:

- **OP přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskem**, řízený MMR;
- **OP přeshraniční spolupráce mezi Slovenskem a Českou republikou**, na území České republiky koordinovaný MMR;
- **OP přeshraniční spolupráce mezi Rakouskem a Českou republikou**, na území České republiky koordinovaný MMR;
- **OP přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou**, na území České republiky koordinovaný MMR;
- **OP přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou**, na území České republiky koordinovaný MMR;
- **OP nadnárodní spolupráce Central Europe**, na území České republiky koordinovaný MMR;
- **OP pro meziregionální spolupráci**, na území České republiky koordinovaný MMR.

Návrh budoucího systému OP se opírá o vymezení **národních rozvojových priorit**, přijatých vládou v srpnu 2011; jsou jimi:

- Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky;
- Rozvoj páteční infrastruktury;
- Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy;
- Podpora začleňování, boje s chudobou a systém péče o zdraví;
- Integrovaný rozvoj území.

Národní rozvojové priority jsou výsledkem předchozích strategických analytických aktivit, prováděných na úrovni vlády, resortů, poradních orgánů a dalších institucí. **Z pohledu regionálního/ územního rozměru je nadějně, že integrovaný rozvoj území představuje nejen jednu z pěti národních rozvojových priorit, ale i specifický tematický okruh**, sloužící jako převodník mezi národními rozvojovými prioritami a navrženými OP. Tematické okruhy současně představují základní argumentační bázi pro vyjednávací proces mezi

Českou republikou a EU o konečné podobě Dohody o partnerství a jednotlivých OP; je pracováno s osmi tematickými okruhy:

- Trh práce a vzdělávání;
- Funkční výzkumný a inovační systém;
- Konkurenceschopné podniky;
- Mobilita, dostupnost, sítě, energie;
- Efektivní správa a instituce;
- Integrovaný rozvoj území;
- Boj s chudobou, sociální začleňování a zdraví;
- Životní prostředí.

Programovací období 2014 – 2020 v České republice bude ve znamení naplňování hlavních směrů a principů, jež představují poměrně výraznou kvalitativní změnu v procesu využívání fondů EU oproti předchozím obdobím. **Hlavní směry** zaměření těchto prostředků jsou orientovány na:

- Příspěvek ke kvalitnímu podnikatelskému prostředí, jež podpoří konkurenceschopnost České republiky na evropském i globálním trhu, povede k zakládání nových podniků, zvýší
- Inkluzivní společnost, vytvářející podmínky pro plnohodnotné uplatnění všech skupin obyvatelstva, zvýšení zaměstnanosti v současnosti vyloučených skupin, a vytvářející aktivní podmínky pro život.

Programovací období 2014 – 2020 bude respektovat následující **principy**:

- **Princip strategického zaměření a propojování;** cíle a priority plněné v budoucím období budou podřízeny naplňování Strategie Evropa 2020 (na úrovni EU) a Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti (na úrovni České republiky); OP budou podporovat skutečné priority, naplňující rozvojové strategie EU i České republiky; tyto priority budou navrženy spolu se stanovením reálných a měřitelných výsledků; jednotlivé intervence by měly být navrženy tak, aby se v maximální možné míře vzájemně doplňovaly a podporovaly, a to nejen tematicky, ale i územně.
- **Princip podpory fungujícího trhu;** budou posíleny tržně konformní mechanismy finančních nástrojů; tržní principy budou podporovány prostřednictvím intervencí pouze tam, kde lze indikovat tržní selhání; v souladu s tím by OP měly podporovat pouze ta odvětví a sektory, kde dochází k selhání trhu, či kde tržní prostředí neexistuje; bude vždy zvažována forma podpory (dotace či návratné zdroje) pro konkrétní intervence či pro dané území; nemělo by docházet k vytlačování soukromého kapitálu, ale naopak by mělo být podporováno zapojení soukromého kapitálu například větším zapojením nástrojů finančního inženýrství.
- **Princip podpory kvalitních projektů;** snížení fragmentace pomůže zacílení i na úrovni jednotlivých projektů prostřednictvím rozumné a efektivní soustavy indikátorů; tento princip stanovuje, že by měly být podporovány pouze ty projekty, které budou měřitelně naplňovat stanovené priority a cíle; důkazy o proveditelnosti projektu budou

předkládány nejen pro fázi vlastní realizace, ale zejména pro fázi využívání výstupů a dosahování výsledků; projekty by měly být hodnoceny v celém kontextu dosahování cílů intervence.

- **Princip snadnější přípravy a realizace projektů;** koordinační orgán vytvoří zjednodušené a jednotné metodické prostředí pro přípravu projektů, včetně kvalitní přípravy stabilních lidských zdrojů pro budoucí intervenci; budoucí žadatelé a příjemci prostředků OP budou předkládat a realizovat projekty snadněji než doposud, zejména díky elektronizaci agend a zjednodušení a sjednocování pravidel. Podstatným faktorem by mělo být též zvyšování kvality a výkonu budoucích aktérů implementační struktury.

I zde z hlavních směrů i principů vyplývá, že charakter kohezní politiky se mění a že daleko větší akcent začíná být kladen na rozvojové aktivity a podporu konkurenceschopnosti v porovnání s tradičním kohezním přístupem, spočívajícím v překonávání rozdílů a v dohánění slabších regionů ve vztahu k vyspělejším. Zejména z pohledu menších obcí může být tento přístup rizikový, neboť v případě absence dostatečné absorpční schopnosti projektů rozvojového, dynamického charakteru je jejich možnost k získání kohezních prostředků omezená. Na druhou stranu to právě menším obcím dává unikátní příležitost k mobilizaci lokálních lidských, přírodních i podnikatelských zdrojů a kapacit, jejichž využitelnost je mnohdy výrazně nižší než v případě urbánních oblastí. Každopádně se jedná o výrazně odlišnější způsob a charakter podpory, na který musejí být zejména menší obce specificky připravené.

Na straně druhé však obsah principů vychází územní potřebě poměrně silně explicitně vstříc, kupříkladu důrazem na vzájemné doplňování a propojování intervencí i na územní bázi (viz první princip). Rovněž druhý princip specifikuje jednotku území jako kritérium pro rozhodnutí o realizaci intervence.

Vedle výše popsaných, analyzovaných a interpretovaných nových prvků, jež by se měly objevit v příštím programovacím období, patří do množiny novinek taktéž některá nová „pravidla hry“, která se buď v dosavadním způsobu využívání fondů EU byla obsažena pouze velmi minoritně, velmi parciálně, anebo dokonce vůbec a v období příštím tak půjde o úplné novinky. Na následujících řádcích si je představme a současně k nim zaujměme pozici z pohledu naplňování územní dimenze:

- **Tematická koncentrace:** intervence kohezní politiky musejí přispívat k plnění cílů Strategie Evropa 2020 (inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění) a musí současně naplňovat princip tematické koncentrace – přesně stanovené nebo minimální podíly jednotlivých fondů ve vztahu k tematickým cílům. V rámci tohoto zacílení musí být prokázán příspěvek k 11 vymezeným tematickým cílům, vyplývajících z návrhu obecného nařízení:

Tematický cíl Evropské komise
1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací
2. Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií

3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
6. Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
8. Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě
10. Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení
11. Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy

Je vhodné podotknout, že potřeba zavedení prvku tematické koncentrace je v podmínkách České republiky mimořádně silná až urgentní. Česká republika totiž ve stávajícím období vykazuje mimořádně silnou tematickou roztržitost, v jejímž rámci je z fondů EU podporováno neuvěřitelně široké spektrum témat. Tento přístup je odrazem situace, kdy Česká republika není schopna definovat nízký počet jednoznačných a přesvědčivých priorit a těmto poskytnout velkorysou finanční alokaci. Je zřejmé, že stávající praxe nebude v daném rozsahu v příštím období opakovatelná a že subjekty v České republice, včetně aktérů v rámci územních jednotek, budou čelit výzvě identifikovat skutečné priority a tyto finančně podpořit, a současně ustoupit od dosavadní praxe finančně podporovat prakticky cokoliv. Lze se domnívat, že navrhovaný postup se ukáže být přínosný a prospěšný i z pohledu územní dimenze; bude však současně nutné si zodpovědět na otázku, z jakých zdrojů financovat oblasti, které se do vymezené tematické koncentrace nevejdou.

- **Kondicionality** (předběžné podmínky): v daném způsobu uplatnění by se jednalo o úplnou novinku, inspirovanou nicméně například mnoho desetiletí trvající zkušeností Mezinárodního měnového fondu. Smyslem kondicionalit je vymezení sady předběžných podmínek, jejichž splnění kvalifikuje buď celý členský stát, nebo příslušný OP, či jinak vymezenou **množinu** příjemců k využívání fondů EU. Myšlenka se opírá o jednoduché východisko: pokud si členský stát obecně či v konkrétní předmětné oblasti není schopen udělat pořádek či výchozí situaci zlepšovat, proč by měl být Rozpočet EU přispívatelem prostředků do takto nejasného a nezodpovědného prostředí. Předběžné podmínky mají dvojí charakter: **makroekonomické a strukturální**; makroekonomické budou mít charakter **klíčových makroekonomických ukazatelů** a stát bude povinen tyto buď v požadované hodnotě splnit či alespoň vyvinout snahu ke zlepšení těchto hodnot; strukturální kondicionality jsou obsahově napojeny na tematické cíle Evropské komise prostřednictvím investičních priorit. Tyto kondicionality mají silnou vazbu na Strategii Evropa 2020 a musejí být členským státem naplněny, pokud nemá dojít k pozastavení či úplnému

zrušení financování z fondů EU. Strukturální kondicionality zpravidla předepisují **nutnost včasné reflektovat na relevantní evropskou legislativu, na provedení reformních opatření nebo vytvoření národních a regionálních strategií pro příslušné intervence.**

Z pohledu naplnění územní dimenze by se mohlo zdát, že kondicionality představují přílišné zpřísnění dostupnosti fondů EU, navíc pak v oblastech a aspektech, jež v drtivé většině nemůže malý územní celek přímo ovlivnit. Na straně druhé by však mělo být chápáno, že intervence kohezní politiky by se měly uskutečňovat v relativně zdravých ekonomických a strukturálních podmínkách, kde podpora fondů EU nepředstavuje pouze náplast na výpadek národních finančních zdrojů. Mezi těmito postoji je zapotřebí dosáhnout konsenzuálního postoje, kdy na jedné straně malá území by neměla být obětí nežádoucího vývoje ekonomických ukazatelů či nepřijetí určitých kroků a opatření na centrální úrovni veřejné správy; současně by však měla představovat aktivní články vytvářející dostatečně silný tlak na centrální úroveň, aby úroveň splnění kondicionalit byla odpovídající.

- **Zaměření na výsledky:** na rozdíl od současné praxe budou členské státy motivovány k naplnění hodnot ukazatelů výsledku, ke kterým se zavážou. Pro realizaci konkrétních intervencí budou dopředu stanoveny hodnoty výsledkových ukazatelů, které musí být v důsledku provedených intervencí učiněny a ke kterým se členský stát zaváže. Za předpokladu úspěšného splnění dohodnutých hodnot ukazatelů bude pro příslušnou oblast uvolněno 5% alokace (jež do té doby budou vázány); při nesplnění těchto podmínek naopak hrozí sankce, které se mohou v krajním případě projevit až v ukončení podpory pro neúspěšně implementované intervence a ztrátu prostředků na konci období.

Z pohledu postoje územních jednotek se může zdát být orientování se na kvantifikovatelné výsledky opět způsobem ztížení dostupnosti kohezních prostředků. Na straně druhé měřitelnost efektu intervencí a jejich konečné naplnění představují onen klíčový dopad, který mají intervence vykázat. Lokální autority si tak budou muset zvyknout a přizpůsobit se tomuto náročnému kritériu.

- **Koncept budoucích dokumentů:** Kohezní politika i v příštím období bude řízena a implementována prostřednictvím tříúrovňového systému, popsaného výše. Unijní úroveň bude reprezentována Společným strategickým rámcem, nastavujícím hlavní parametry a strategické zaměření pro budoucí fungování příslušných fondů z perspektivy EU; novinkou je vyšší forma propojenosti a koordinovanosti mezi nástroji kohezní politiky (ERDF, ESF, KF) a nástroji na podporu zemědělství a venkova (EZFRV, ENRF). Národní úroveň je představována Dohodou o partnerství, jež představuje klíčovou souhrnnou platformu vztahu mezi EU a příslušným členským státem; Dohoda stanoví obsah, rozsah, cíle a způsob realizace konkrétních aktivit spojených s využitím financování z fondů EU, způsoby naplňování cílů a vymezení konkrétních částek alokace pro jednotlivé OP. Vnitřní národní úroveň je

reprezentována OP, obsahujícími specifickou strategii pro reflexi národních, regionálních a místních potřeb a naplňování cílů Strategie Evropa 2020 na již detailní rozpracované úrovni jednotlivých OP. Na úrovni každé prioritní osy bude OP popisovat použité investiční priority, aktivity, indikátory a cílové skupiny. V případě Programu rozvoje venkova a OP Rybářství bude konkrétní podoba tvořena odděleně v gesci Ministerstva zemědělství.

Z pohledu územní dimenze by bylo zřejmě žádoucí, aby v rámci konstrukce OP bylo dosaženo stavu, kdy územní rozměr bude mít povinně zajištěnu prioritní osu.

- **Finanční rámec:** tento prvek doznal své konkretizace v únoru 2013, kdy summit Evropské rady „přidělil“ České republice v souladu s předchozím očekáváním alokaci ve výši 20,5 mld. EUR.
- **Adicionalita:** princip doplňkovosti je uplatňován již ve stávajícím období; v budoucím období by měl být podstatně blíže specifikován, včetně definování sankcí za nedodržení.
- **Monofondovost versus vícefondovost:** členské státy budou mít možnost v rámci naplňování integrovaného přístupu se rozhodnout mezi konstrukcí vzájemně provázaných OP financovaných z jediného fondu a mezi OP, jež budou financovány „vícefondově“.

Přístup, kdy se do jednoho OP bude sbíhat více fondů je podstatně flexibilnější, z hlediska náročnosti však nesrovnatelně složitější.

- **Vazba prioritních os OP na tematické cíle:** mělo by platit, že každá prioritní osa OP by měla odpovídat jedinému tematickému cíli (viz výše); může obsahovat jednu nebo více investičních priorit, ale náležejících pod příslušný tematický cíl. V konkrétně vyjmenovaných a řádně odůvodněných případech může platit i flexibilnější formulace prioritních os.

Vzhledem k tomu, že mezi tematickými cíli formulovanými Evropskou komisí není explicitně vymezený cíl zaměřený na územní dimenzi, lze doporučit, aby v rámci výše zmíněné flexibility při formulaci prioritních os došlo k zajištění odpovídajícího respektování územní/ regionální dimenze.

- **Udržitelnost intervencí:** příští programovací období bude silný akcent klást nikoliv na „pouhé“ vyčerpání prostředků alokace, ale především na dosažení primárních efektů, jež jsou s intervencemi podpořenými projekty spojeny. Důraz tak bude kladen na jejich udržitelnost; budou sledovány dlouhodobé cíle zvyšování konkurenceschopnosti daného území (země, regionu, lokality). Kritérium rychlosti čerpání se upozadí, prokazatelný přínos posílení konkurenceschopnosti a celkový přínos intervence (socio-ekonomický, v řadě případů však v rostoucím rozsahu i přímý finanční) bude upřednostňován. Nová pravidla pro udržitelnost intervencí a pro definici územní způsobilosti projektu by měla vycházet z nynějšího pojetí obecného nařízení, jež působí zjednodušujícím způsobem.

I zde by se mohlo zdát, že zesílení akcentu na udržitelnost intervencí může z pohledu územní dimenze znamenat dodatečnou překážku. Lze však s tímto prvoplánovým tvrzením nesouhlasit, neboť tato proměna v sobě reflektuje zvýšení kvalitativních nároků kladených na podpořené projekty. Velmi důležité je vymezení územní způsobilosti projektu, vyžadující, aby každé území bylo na absorpci intervenčních aktivit předem připraveno v podobě integrované rozvojové strategie, splňující požadované kvalitativní nároky.

Ostatní kapitoly Víceletého finančního rámce: Horizon 2020

Dohoda o Víceletém finančním rámci předpokládá, že v příštím programovacím období 2014 – 2020 bude prostřednictvím Víceletého finančního rámce rozdělena ve prospěch EU-28 960 mld. EUR. Z této sumy by 325,2 mld. EUR mělo být rozděleno v rámci **kohezní politiky** (20,5 mld. EUR je teritoriálně předurčeno České republice, 125,6 mld. EUR bez teritoriálního předurčení (tedy prostřednictvím volné soutěže projektů napříč celou EU) v rámci podokruhu 1a **Konkurenceschopnost** (nárůst o 37% oproti stávajícímu období 2007 – 2013). Z této sumy přibližně 75 mld. EUR je vyčleněno na program EU pro výzkum **Horizon 2020**.

Horizon 2020 je adekvátní reakcí Víceletého finančního rámce 2014 – 2020 na příslušné pasáže **Strategie Evropa 2020**, její kvantifikovaný cíl pro výzkum a vývoj a vlajkovou iniciativu **Unie inovací** a Evropské výzkumné oblasti.

Je současně reakcí na hospodářskou krizi a potřeby, které tato krize odhalila, a na posílení pozice evropské znalostní ekonomiky a tvorby budoucích pracovních míst a růstu. Lze jej považovat též za reakci na určité obavy ohledně životní úrovně, bezpečnosti a životního prostředí občanů EU. Především však má **posílit globální pozici EU** ve výzkumu, inovacích a technologiích.

Horizon 2020 představuje jednotný nosný program, jež v sobě slučuje tři stávající programy a iniciativy (7. rámcový program pro výzkum technologický rozvoj a demonstrace; inovační část rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) a příspěvek EU ve prospěch Evropského institutu inovací a technologie (EIT).

Jeho snahou je přiblížit výzkum inovativním procesům (od výzkumu k retailu a zahrnutí všech forem inovací). Horizon 2020 je současně zaměřen na společenské výzvy, jimž čelí společnost v EU, například zdraví, čistá energie, doprava. Měl by znamenat současně i zjednodušený přístup pro všechny společnosti a o podporu se ucházející subjekty.

4.1.4 Respektování principu územní dimenze a integrovaného přístupu

Územní dimenze představuje jeden z rozhodujících a nejzásadnějších aspektů, na nichž je postaven ambiciózní projekt evropské integrace. Význam územní dimenze se v celém procesu evropské integrace soustavně zvyšuje a to v návaznosti na prohlubující se disparity uvnitř prostoru EU (ať již v důsledku rozdílů v ekonomické výkonnosti regionů EU či v důsledku jednorázových dopadů vyvolaných několika vlnami rozšíření EU; rozdíl ekonomické vyspělosti mezi nejbohatším regionem EU (Vnitřním Londýnem) a nejchudším regionem EU

(bulharským regionem Severozapaden) je podle ukazatele HDP na obyvatele přibližně třináctinásobný). Současně, nejbohatší region EU je více než třikrát bohatší než je průměr EU a nejchudší region je více než čtyřikrát chudší, než je tento průměr.

V návaznosti na tuto skutečnost lze v historii evropské integrace identifikovat taktéž rostoucí význam kohezní politiky jako klíčového nástroje, zaměřeného na snižování územních rozdílů v ekonomické, sociální a environmentální výkonnosti EU, a to jak z pohledu celkového objemu alokované částky, jejího narůstajícího podílu na výdajích Finanční perspektivy EU, tak i z pohledu legislativního.

V tomto kontextu se taktéž objevují jak úvahy o potřebě vytvoření evropské územní politiky, tak je současně postupně šířen a aplikován koncept územní koheze (vedle ekonomické a sociální), jež získává pozici jednoho z klíčových principů celého projektu evropské integrace.

Jedním z důvodů je rovněž fakt, že snahu významněji sblížit propastné rozdíly v ekonomické výkonnosti regionů EU nelze považovat za dlouhodobě úspěšnou.

Přestože diskuse o evropské územní dimenzi je intenzivním předmětem politického i akademického zájmu již více než 20 let, přesto v první dekádě tohoto milénia tato dále nabrala na intenzitě.

Význam konceptu územní soudržnosti se na poli politickém významně zvýšil začleněním do primárního práva EU v rámci přijetí Lisabonské smlouvy (SFEU) na konci roku 2009. Územní soudržnost tímto doplnila hospodářskou a sociální soudržnost jako jedna z cílových rozvojových platforem, na kterých je EU založena a která musí být zohledňována a koordinována v rámci všech relevantních politik EU i členských zemí (v souladu s články č. 174 a 175 SFEU).

Územní agenda EU 2020 (TA 2020) byla schválena v květnu 2011 a odpověď na tuto otázku nabízí. Představuje koncepční dokument usilující o vytvoření rámce pro strategickou orientaci územního rozvoje v souladu s myšlenkou územní soudržnosti, a to včetně promítnutí platformy územní dimenze do naplňování Strategie Evropa 2020. TA 2020 definuje šest priorit územní dimenze:

- polycentrický, vyvážený územní rozvoj;
- podpora integrovaného rozvoje měst, venkova a specifických regionů;
- územní příhraniční integrace a nadnárodní funkční regiony;
- zajištění globální konkurenceschopnosti na bázi silných místních ekonomik;
- zlepšení územní propojenosti pro jedince, komunity a podniky;
- management ekologických, krajinných a kulturních hodnot regionů.

Dohromady těchto šest priorit územní dimenze vytváří základní koncepční rámec pro realizaci cílů v souladu s principem územní soudržnosti při požadavku uplatnění zásady integrovaného přístupu. Přístup v duchu integrovaného rozvoje území je přitom odlišný od obvykle uplatňovaného přístupu v rámci kohezní politiky na bázi tematického zaměření. Podstata integrovaného přístupu k rozvoji území spočívá v tom, že jednotlícím prvkem intervencí kohezní politiky není téma, ale území, ve kterém se intervence kohezní politiky zaměřují na řešení vzájemně provázaných dílčích problémů, přičemž teprve jejich komplexní

řešení přináší žádoucí podmínky pro rozvoj území. Z teoretického hlediska navazuje integrovaný přístup k rozvoji území na koncept územně založeného přístupu k rozvoji (place-based), který byl zpopularizován především Barcovou zprávou. Současně, další územní priority TA 2020 respektují hierarchický a síťový charakter integrovaného rozvoje území, čímž dotvářejí celkovou mozaiku konceptu.

Celý koncept integrovaného rozvoje území získal v nastavení kohezní politiky pro období 2014 – 2020 významné postavení, především v kontextu následujících nových skutečností a okolností:

- kohezní politika v připravovaném programovacím období 2014 – 2020 bude klást v rámci principu programování důraz na integrovaný přístup k územnímu rozvoji, včetně územního rozvoje městských a venkovských oblastí, resp. oblastí nejvíce postižených chudobou či sociálním vyloučením (viz článek 14 obecného nařízení pro Kohezní politiku EU pro období 2014 – 2020 pro požadavky kladené na Smlouvu o partnerství a článek 24 obecného nařízení pro požadavky kladené na Operační programy);
- pro otázky integrovaného přístupu k územnímu rozvoji jsou v obecném nařízení navrženy dva nástroje, respektující tento princip; strategie místního rozvoje, realizovaná místními akčními skupinami, jež klade důraz na strategicky orientovaný rozvoj se zapojením místních komunit, tedy zástupců veřejného, soukromého a občanského sektoru (specifikováno v článcích 28 – 30 obecného nařízení), a integrované územní investice, zaměřující se na integrované provádění investic v rámci více než jedné prioritní osy jednoho nebo více Operačních programů, a to pro určité území či funkční prostor na bázi vytvořené integrované územní strategie (článek 99 obecného nařízení);
- jedním z vůdčích principů kohezní politiky v programovacím období 2014 – 2020 bude koncept víceúrovňové správy (článek 5 obecného nařízení), který představuje spolu s udržitelným rozvojem jeden ze základních stavebních kamenů konceptu územní soudržnosti i integrovaného rozvoje území;
- zásadním parametrem integrovaného rozvoje území je z návrhu nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj (ERDF; článek 4) vyplývající povinnost alokovat alespoň 5% prostředků z tohoto zdroje pro účely trvale udržitelného urbánního rozvoje.

Pro nastavení logiky intervencí kohezní politiky je proto potřeba nastavit rovněž adekvátní strategii integrovaného územního rozvoje, respektující rovnováhu mezi oběma klíčovými rozměry rozvoje území – městy a venkovem, resp. urbánní a rurální dimenzí.

Hlavním smyslem uplatnění územní dimenze je odstranění plošnosti při zaměření programů a zajištění reflexe specifických územních problémů a potřeb s ohledem na identifikované regionální rozdíly a rozvojový potenciál konkrétního příslušného území. Při naplňování této územní dimenze v procesu využívání fondů EU by vedle centrálních institucí (jež nezastupitelně přebírají roli koordinační a do značné míry i rozhodovací) měli zaujmout odpovídající roli konkrétní aktéři v příslušném území (především v roli implementační a realizační), ať již se jedná o autority krajské, městské či obecní. Úroveň jejich zapojení by

měla odrážet naplňování principu subsidiarity a měla by být založena na zásadě víceúrovňové governance a na logice nastavení administrativních struktur jednotlivých úrovní veřejné správy. V tomto ohledu je však velmi žádoucí rozlišovat mezi formálními kompetencemi, které jsou s každou z těchto úrovní spojeny, a přirozenými potřebami a potenciálem pro konkrétní území; snahou by mělo být ony formální kompetence uvést do co nejvyšší míry souladu s podobou přirozených potřeb a potenciálu.

Oproti nynějšímu programovacímu období by územní dimenze měla být v období příštím uplatňována cílevědoměji, strategičtěji, méně formálně a méně jako reziduální až zbytná oblast podpory intervencí. Onen strategický přístup a cílevědomost by se měly projevit právě v lepší schopnosti identifikovat a oslovit konkrétní rozvojové problémy a potřeby území. Tato schopnost je implicitně provázána důrazem na efektivnost a účelnost intervencí, dokladovaná měřitelností zamýšlených a dosažených efektů.

Velmi divergenční a disparitní charakteristiky regionů v České republice jsou poměrně detailně popsány v předchozích pasážích textu. O divergenčním a disparitním vývoji přitom hovoříme bez ohledu na to, že až do roku 2009 vykazovala drtivá většina regionů České republiky poměrně dlouhodobý konvergenční vývoj ve vztahu k průměrnému měřítku EU. Vedle regionální a krajské úrovně však dochází k poměrně citelnému (nejen kvantitativnímu) **rozevírání nůžek v ekonomické výkonnosti a sociálních charakteristikách v případě nižších územních jednotek**. Právě velikost území představuje velmi důležitý parametr pro uchopení meziregionálních rozdílů a jejich nápravu – je vhodné nastavit určitou minimální velikost území z pohledu účinného provádění intervencí, neboť v opačném případě existuje vysoká míra rizika rozdrobení a rozmělnění. Jako nejnižší představitelná jednotka, která umožňuje určitou míru kvantifikace efektů a současně provést podporu, která vykáže nějaký integrovaný dopad, se jeví úroveň správního obvodu obcí s rozšířenou působností. Tím není řečeno, že na nižší úrovni již nedochází k prohlubování rozdílů; aktivity činěné v jejich rámci by však měly vykazovat míru koordinace, směřující k zajištění prioritního cíle pro úroveň ORP. Zálžitosti spojené s rozvojem a podporou podnikání, infrastruktury i veřejných služeb však mnohdy mají své optimální místo k řešení na vyšších stupních hierarchie, což ještě silněji platí pro aktivity v oblasti výzkumu, vývoje, vzdělávání či páteřní dopravní infrastruktury. **Váha podílu území na prioritě určitého problému závisí nejen na podobě onoho věcného problému a akutnosti potřeby jej řešit, resp. na intenzitě rozvojového potenciálu k území se vztahující, ale také na institucionální a implementační připravenosti.**

V rámci strategie uplatnění územní dimenze při využívání fondů EU v příštím programovacím období je důležité, aby zástupci příslušných územních jednotek byli adekvátním způsobem zastoupeni ve všech fázích procesu programového cyklu. Účast těchto subjektů v příslušných programových platformách zajistí promítnutí územní dimenze do konkrétního fungování programů. Jak již řečeno výše, právě tato účast by se měla/ mohla promítnout do prosazení povinné územní/ regionální prioritní osy v případě těch OP, kde pro to existuje věcné odůvodnění.

Otázka povinné prioritní osy však není zcela elementární: územní dimenze nemůže být (v souladu s návrhem obecného nařízení) zakomponována do OP jaksi paušálně, automaticky.

Toto je možné učinit pouze v řádně odůvodněných případech a daná prioritní osa nedisponuje větší alokací než 20% částky příslušného OP.

Podmínkou jejich efektivní účasti je nicméně dispozice akceptovatelné a s OP komplementární strategie, jež je schopna identifikovat kohezní i rozvojové priority příslušného území. Je pravděpodobné, že územním autoritám nebude dána řídicí úloha ve formování obsahu OP, o to větší důraz by měl být kladen na jejich roli v případě zacílení jednotlivých projektů na skutečné územní potřeby. Je pravděpodobné, že v systému, kdy centrum bude sehrávat řídicí a koordinační roli a územní autority roli realizační a implementační, se vytváří příznivé předpoklady pro to, aby územní intervence byly lépe integrovány; příkladem může být například využití kapacit Úřadů Regionálních rad pro implementaci nejen v rámci IROP, ale i tematických OP. Pokud dojde k vytvoření specifické územní součásti jednotlivých OP, bude jejich role zapotřebí jak pro zajištění povinné alokace ERDF pro účely intervencí ve prospěch městského rozvoje, tak v případě projektů realizovaných ve venkovských oblastech v souvislosti s naplňováním strategií Místních akčních skupin (MAS).

I z díky návrhu obecného nařízení, vztaheného na konkrétní podmínky v České republice, je zřejmé, že konkrétní náplň územní dimenze má u nás relevanci vůči dvěma druhům území: městu a venkovu, případně na identifikaci vazeb a interakcí či průniků mezi městskými a venkovskými typy území.

Integrovaný přístup vykazuje několik úrovní hierarchie. Je zapotřebí jej aplikovat na vrcholné národní úrovni, kde schopnost koordinace bude velmi silná a komplexní. Je zapotřebí jej aplikovat na krajské či regionální úrovni, kde se již projeví specifická kompetence identifikovat specifické potřeby konkrétního území. A je samozřejmě zapotřebí i na úrovni městské a obecní, kde je jejím úkolem rozpoznání skutečných rozvojových priorit a jejich začlenění do vyšších hierarchických systémů. Integrovaný přístup pak bude zapotřebí i na úrovni horizontální, v níž bude zapotřebí identifikovat a koordinovat propojenost jednotlivých OP.

Integrovaný přístup je mimořádně náročný na koordinaci; koordinátor integrovaných přístupů by měl zajistit – procedurálně i reálně – propojenost intervencí v rámci integrovaného přístupu jak uvnitř OP (a to jak mezi prioritními osami, tak i v jejich rámci), tak napříč OP. Rolí centrálního koordinátora by mělo být stanovení způsobu zakomponování územní dimenze, například formou definování priorit s významným podílem integrovaných přístupů. Povinnost náležitě vzít v úvahu integrované přístupy s definovanou územní dimenzí při řízení, monitorování a hodnocení OP by měla být upravena specifickými metodickými dokumenty. Konkrétní propojení jednotlivých projektů mezi OP či v rámci OP v rámci integrovaného přístupu by nemělo být koordinováno centrálně, nýbrž řídicími orgány konkrétních OP.

Problémem projektů v rámci integrovaného přístupu je, že je lze ve většině velmi obtížně předem určit či definovat. Proto permanentní vazba mezi koordinátorem – řídicími orgány – a realizátory vzájemně propojených projektů musí být nezbytnou podmínkou, stejně jako oboustranné směřování této vazby.

Integrovaný přístup – jak výše řečeno – představuje v nových prvcích a principech pro příští programovací období jednu z nejdůležitějších inovací a je mu kladen poměrně značný význam. Návrh nařízení jej upravuje na několika místech. Velmi podstatným prvkem je uplatnění integrovaného přístupu v souladu s předem schválenou strategií. Níže uvedené způsoby naplnění integrovaného přístupu s ohledem na územní dimenzi vždy předpokládají uzavření dohod mezi jejich nositeli a řídicími orgány OP.

4.1.5 Aplikace finančních nástrojů

Návratné finanční nástroje jsou novým způsobem účinnějšího využívání omezených prostředků Kohezní politiky EU, zajišťující větší míru využití těchto prostředků **efektivnějším, prospěšnějším a udržitelnějším způsobem**. Návratné finanční nástroje jsou zesíleným projevem posunu zaměření budoucí kohezní politiky směrem k zajištění socio-ekonomické a v některých případech i přímé finanční návratnosti (kterou právě nové finanční nástroje budou garantovat) v souladu s obsahem a cíli Strategie Evropa 2020.

Návratné finanční nástroje jsou zaměřeny na **ekonomicky zdůvodnitelné projekty**, s reálnou schopností dosažení požadované návratnosti (jinými slovy, nestanou se tak nástroji se všeobecnou až masovou použitelností, ale spíše výběrovými, selektivními), vůči nimž používají soubor konkrétních návratných instrumentů typu **půjčka, záruka, přímý kapitálový vstup** či **projektový dluhopis** a dalších souvisejících mechanismů k řízení rizik, umožňující dosažení návratnosti; existuje navíc možnost **komplementárního postupu** a účelového propojení s dotačními nástroji v rámci kohezní politiky nebo s návratnými nástroji využívanými mimo kohezní politiku.

Charakteristickým rysem návratných nástrojů je naplnění tří základních požadavků na ně kladených: **efektivnosti** (jež je dána výkonem funkce manažera správy těchto prostředků, jež naplňují veřejný zájem kvalitativně zcela odlišným způsobem v porovnání s dotacemi), **účelností** (která je dána oprávněností existence každého Operačního programu, resp. té jeho části, jež je pro účely návratných nástrojů vyčleněna) a **udržitelnosti** (jež je založena a opírá se o definiční princip návratnosti revolvingových nástrojů).

Návratné finanční nástroje z pohledu jejich existence v rámci Kohezní politiky EU nejsou nástrojem zcela novým, neboť možnost jejich využívání je dána již programovacím obdobím 1994 – 1999. Reálné naplnění této možnosti však bylo v tomto i dalším období zanedbatelně nízké. S ohledem na proces rozšiřování EU v letech 2004 a 2007 se jejich relativní váha zvýšila ve stávajícím programovacím období 2007 – 2013 zásluhou vzniku společných iniciativ Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu (JESSICA, JEREMIE, JASPERS, JASMINE). Nicméně jejich potenciál (jež navíc není zdaleka v plném rozsahu využíván, neboť snadnost a dostupnost dotačních představuje pro příjemce logickou preferenci) představuje necelá 3% objemu prostředků kohezní politiky pro toto období (ze sumy 347 mld. EUR pro všechny členské státy EU; resp. přibližně 5% zdrojů Evropského fondu pro regionální rozvoj – ERDF, s jeho celkovou alokací 201 mld. EUR). Stávající obsah diskuse (i v reakci na aktuální ekonomickou situaci a prováděná stabilizační až restriktivní opatření v oblasti fiskální politiky a nakládání s veřejnými zdroji) předpokládá pro programovací období 2014 – 2020 posílení role návratných finančních nástrojů na

přibližně 10% objemu alokace (tedy v rámci celé EU se jedná v průměru o více než trojnásobné navýšení prostoru pro návratné nástroje; v případě České republiky je navýšení tohoto prostoru ještě podstatně významnější – míra jejich využívání se u nás nyní pohybuje v nízkých desetinách procenta alokace).

Smyslem širšího využívání návratných finančních nástrojů je rozšířit pozitivní zkušenosti ze stávajícího a minulých období ve smyslu lepšího využívání kohezních finančních prostředků jako účinnější a udržitelnější alternativy k tradičnímu dotačnímu (grantovému) způsobu podpory.

Do příštího programovacího období 2014 – 2020 v souvislosti se zvýšeným využíváním návratných finančních nástrojů v rámci kohezní politiky je předpokládána:

- větší flexibilita pro členské státy i regiony EU s ohledem na cílové sektory a prováděcí struktury (podmínkou je precizní definování oblastí podpory, pro něž jsou návratné finanční nástroje vhodné a adekvátní a přesvědčivá implementační struktura, jež bude jejich využívání zajišťovat);
- stabilní prováděcí rámec, založený na jasných a podrobně popsanych pravidlech, implementovaná na lokální potřeby a zkušenosti;
- úzká komplementární součinnost návratných finančních nástrojů s dalšími formami podpory, především dotacemi;
- zajištění kompatibility s finančními nástroji stanovenými a využívanými na úrovni EU podle pravidel přímé podpory a řízení.

Obecný návrh nařízení pro Kohezní politiku EU v programovacím období 2014 – 2020 (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation/general/general_proposal_cs.pdf) se věnuje návratným finančním nástrojům v samostatné sekci (Hlava IV, články 32 – 40); v ní jsou zřetelně formulována specifika a regulační požadavky, vztažené na tyto nástroje – v současnosti však na velké úrovni obecnosti. Ty se vztahují na všechny fondy budoucího Společného strategického rámce (SSR; ERDF, ESF, Kohezní fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova /EAFRD/, Evropský námořní a rybářský fond /EMFF/); dosud se finanční nástroje aplikovaly toliko v rámci ERDF. Zde jsou taktéž formulována specifika a požadavky na fungování těchto nástrojů. Prostřednictvím sekundárních právních předpisů (Akty v přenesené pravomoci a Prováděcí akty) budou tyto principy dovedeny do úrovně podrobností pro účely implementace.

Pro jednoduchost a transparentnost tak bude v příštím programovacím období definován jednotný soubor pravidel pro využívání návratných finančních nástrojů pro všech pět fondů SSR, jež by měl zajistit plnou konzistenci s ustanoveními nařízení.

Deskripce

Role nových inovativních návratných finančních nástrojů v příštím období 2014 - 2020 by měla být podstatně rozšířena co do objemu prostředků alokovaných jejich prostřednictvím, rozsahu oblastí, v nichž budou tyto moci být uplatněny i flexibilitějším a efektivnost podporujícím prostředím, umožňujícím jejich hladké včlenění do implementačních systémů. Cílem této podpory je jejich využití coby úspornější alternativy i doplňku tradičního nástroje

dotáčnických grantů. V souladu s návrhem by pak měla být možná i kombinace dotací s novými finančními nástroji.

V závislosti na oblasti a míře proveditelnosti mohou být finanční nástroje zavedeny na všechny cíle kohezní politiky, specifikované v budoucích programech s cílem podpory takových projektů, které vykazují dostatečnou míru návratnosti.

Stanovisko a názor

Návrh nařízení vymezuje finanční nástroje a jejich provádění obecně a specifická ustanovení pro provádění pouze některých finančních nástrojů, ustanovení pro žádosti o platby včetně plateb pokrývajících výdaje na finanční nástroje, způsobilé výdaje při uzavření, úroky a další výnosy vytvářené podporou finančních nástrojů poskytovanou z fondů SSR, opakované použití prostředků připadajících na podporu z fondů SSR až do uzavření programu, využití starších zdrojů po uzavření programu nebo obsah zprávy o provádění finančních nástrojů.

Lze jen obecně vítat snahu Evropské komise po detailním vyjasnění oblasti implementace finančních nástrojů, nicméně řada otázek bude teprve ošetřena formou aktů v přenesené pravomoci či prováděcími akty. Lze podpořit, aby bylo ponecháno rozhodnutí o způsobu nastavení mechanismu finančních nástrojů a jejich zaměření na členském státu. Podpořit lze i nadále sladění podmínek pro všechny typy navrhovaných struktur implementace finančních nástrojů. Naopak je důvod odmítnout požadavek na užití finančních prostředků na stejný účel po dobu nejméně 10 let po ukončení Operačního programu, neboť toto je v rozporu se strategickým plánováním, jehož délka je jasně vymezena délkou programového období; tento požadavek není ničím zdůvodněn.

V čem dojde v programovacím období 2014 – 2020 ke změně oproti programovacímu období nynějšímu?

• Šíře jejich rozsahu

- Členské státy a řídicí orgány Operačních programů mohou využívat návratných finančních nástrojů **pro všechny tématické cíle** obsažené v Operačních programech a **pro všechny fondy**, potvrdí-li se jejich efektivnost, účelnost a udržitelnost; pravidla na příští období (oproti nynějšímu) tak nejsou navržena jako preskriptivní jak optikou podporovaných sektorů, konečných příjemců či typů projektů a činností;
- Nový rámec obsahuje jasná pravidla, jež umožní **lepší kombinování finančních nástrojů s ostatními formami podpory, především dotacemi**; to může být silnou motivací pro kvalitní přípravu plánů podpory, které naplňují specifické potřeby členských států a jejich regionů;
- Návratné finanční nástroje se mají navrhovat na základě **hodnocení ex-ante**, jež určí a identifikuje mezery na trhu či alokace investic uskutečněné neoptimálním způsobem, eventuelně investiční potřeby a možnosti zapojení se soukromého sektoru a tím dosáhnout výsledné přidané hodnoty příslušného návratného finančního nástroje; ex-ante hodnocení má taktéž zabránit duplicitám a nekonzistencím mezi finančními nástroji, aplikovanými na různých tématických či organizačních úrovních; tento instrument je navrhován proto, že návratné finanční nástroje představují zvláštní

kategorii výdajů, jejichž úspěšnost (a návratnost) závisí na správném a realistickém vyhodnocení mezer na trhu a potřeb trhu.

- **Nové možnosti jejich využívání** – prostředí pro fungování a implementaci návratných finančních nástrojů, jejich administrativní a absorpční kapacita, úroveň technických a odborných znalostí pro jejich úspěšné využívání se v jednotlivých členských státech a jejich regionech výrazněji liší; i s ohledem na to představuje návrh nařízení různé možnosti a varianty používání návratných finančních nástrojů, z nichž si mohou členské státy a řídicí orgány flexibilně a podle potřeby vybrat nejvhodnější řešení. Variantami jsou:
 - a) **Finanční nástroje zavedené na úrovni EU** a řízené Evropskou komisí v souladu s finančním nařízením (tzv. přímé řízení); v rámci této možnosti budou příspěvky Operačních programů ve prospěch návratných finančních nástrojů vyhrazeny na investice či intervence do příslušných regionů a oblastí, které spadají pod příslušný Operační program, z něhož byly prostředky poskytnuty; v oblasti řízení a kontroly platí stejná pravidla jako pro finanční nástroje použité v rámci přímého řízení;
 - b) **Finanční nástroje zavedené na národní či regionální úrovni**; řízení v souladu se společnými ustanoveními v návrhu nařízení a souvisejícími sekundárními právními předpisy (sdílené řízení); pro nástroje tohoto typu mohou řídicí orgány přispět zdroji na:
 - **již existující nebo nově vytvořené nástroje**, přizpůsobené specifickým podmínkám a potřebám;
 - **standardizované nástroje** (běžně dostupné), pro něž budou předběžně definovány podmínky a stanoveny prováděcím aktem Evropské komise. Tyto nástroje by měly být připraveny k použití a okamžitému zavedení.
 - c) **Finanční nástroje reprezentované výlučně půjčkami a zárukami**; mohou je zavádět přímo samotné řídicí orgány; v daném případě se řídicím orgánům částka nahradí na základě skutečného množství poskytovaných půjček nebo záruk blokových pro nové půjčky, bez možnosti požadovat uhrazení nákladů nebo poplatků za řízení z fondů Společného strategického rámce.
- **Větší flexibilita spolufinancování a dalších finančních pobídek**
 - Pro příspěvky k návratným **finančním nástrojům na úrovni EU řízených Evropskou komisí** (viz možnost a. výše) bude v příslušném Operačním programu počítáno se samostatnou prioritní osou; sazba spolufinancování pro tuto prioritní osu může dosáhnout až 100%;
 - V případě příspěvků k **národním či regionálním návratným finančním nástrojům se sdíleným řízením** (viz možnosti b. výše) budou muset řídicí orgány použít časově rozvržené příspěvky a zároveň budou moci zahrnout do platebního prohlášení předpokládané národní příspěvky, které je třeba mobilizovat na úrovni návratného finančního nástroje pro příslušné dvouleté období (například ve formě společných investic na úrovni koncových příjemců). Pro výpočet časově rozvržených příspěvků by žádosti o platbu měly brát v úvahu jak kapitálové požadavky návratného finančního nástroje v období maximálně dvou let (v souladu s obchodním plánem), tak i zbývající zůstatek dříve vyplacené, ale nevyužité podpory z Operačního programu,

kteřá je k dispozici na úrovni návratného finančního nástroje, včetně příslušných národních příspěvků;

- V případě finančních pobídek se podíl spolufinancování ze strany EU zvýší o 10 procentních bodů v těch případech, kde je prioritní osa tvořena výhradně prostřednictvím návratných finančních nástrojů.

• **Transparentnost pravidel finančního řízení**

Návrh Evropské komise pro pravidla Kohezní politiky EU na období 2014 – 2020 vychází z pokynů, které nedávno pro členské státy vydal Výbor pro koordinaci fondů; nabízí kontinuitu a jistotu finančního řízení příspěvků k návratným finančním nástrojům z EU. Nový rámec obsahuje jasná pravidla ohledně kvalifikace finančních toků na různých úrovních návratných finančních nástrojů a odpovídajících požadavků na způsobilost nebo odkaz. Jsou navržena následující ustanovení:

- příspěvky EU k návratným finančním nástrojům je třeba odeslat na zúročitelné účty v členských státech nebo je dočasně investovat v souladu s pravidly korektního finančního řízení;
- úroky nebo jiné zisky generované na úrovni návratného finančního nástroje ještě před jeho poskytnutím konečným příjemcům budou použity na stejný účel, jako původní příspěvek EU;
- podíl kapitálových zdrojů EU vyplacených z investic bude znovu použit pro další investice ve stejném nebo jiném finančním nástroji, v souladu s cíli Operačního programu;
- podíl EU na ziscích, výtěžcích nebo výnosech generovaných investicemi, bude použit na:
 - náklady a poplatky za řízení;
 - preferenční ohodnocení investorů, kteří dodržují zásady investic v tržním hospodářství a poskytujících společné investice na úrovni návratného finančního nástroje nebo konečného příjemce;
 - další investice ve stejném nebo jiném návratném finančním nástroji, v souladu s Operačním programem;
 - kapitálové zdroje a zisky a další výtěžky a výnosy, které lze přiřadit příspěvkům EU k návratným finančním nástrojům, budou použity v souladu s cíli Operačního programu pro období minimálně 10 let po jeho uzavření.

• **Zjednodušené výkaznictví**

Vzhledem ke specifickým postupům a strukturám pro poskytování finančních nástrojů je dostupnost a vykazování údajů o použití rozpočtových zdrojů z fondů Společného strategického rámce velice důležité pro všechny zainteresované strany v rámci Kohezní politiky EU. Umožňují vytvořit si představu o skutečném výkonu podporovaných nástrojů a přizpůsobení, jež je třeba případně provést pro to, aby byla zajištěna jejich efektivita. Tudíž i proto nový rámec pravidel vyžaduje, aby řídicí orgány posílaly Evropské komisi zprávu o pokroku, jež bude obsahovat návratné finanční nástroje jako přílohu k výroční zprávě o plnění.

4.2 Přehled cílů, úkolů a opatření

4.2.1 Pilíř Konkurenceschopná ekonomika

Tabulka 4.2-1: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Konkurenceschopná ekonomika

Cíle	Úkoly	Zásobník možných opatření
1.1. Aplikace a sdílení výsledků výzkumu a vývoje v inovativních podnicích	1.1.1. Propojit regionální firmy s institucemi výzkumu a vývoje (VaV)	<i>1.1.1a. Podpora fungování uskupení zaměřených na koordinaci VaV institucí a podnikatelů</i>
		<i>1.1.1b. Zvyšování intersektorální mobility</i>
		<i>1.1.1c. Podpůrný nástroj pro iniciaci a rozvoj spolupráce akademického a podnikatelského sektoru</i>
		<i>1.1.1d. Rozvíjení poskytovaných služeb vědeckotechnických parků (VTP) a center transferu technologií (CTT) ve Zlínském kraji</i>
		<i>1.1.1e. Kontaktní místo na UTB ve Zlíně pro spolupráci s aplikační sférou</i>
	1.1.2. Podpořit sdílení informací a spolupráci podniků v oblasti inovací	<i>1.1.2a. Rozvíjení mezioborové spolupráce firem v otevřených inovacích</i>
		<i>1.1.2b. Zvyšování informovanosti s využitím Inovačního portálu Zlínského kraje a dalších komunikačních nástrojů</i>
		<i>1.1.2c. Zajištění publicity významným VaVaI výstupům v regionu</i>
	1.1.3. Vytvářet podmínky pro dosažení a udržení excelence ve VaVaI	<i>1.1.3a. Rozvoj budovaných center aplikovaného výzkumu na UTB ve Zlíně</i>
		<i>1.1.3b. Rozvoj výzkumně-inovačních kapacit evropského významu ve firmách ve Zlínském kraji</i>
	1.1.4. Stimulovat inovační aktivity podnikatelů ve vazbě na inteligentní specializaci	<i>1.1.4a. Strategie inteligentní specializace a její specifické podpůrné nástroje</i>
		<i>1.1.4b. Aktivity pro zvyšování schopnosti firem využít podpory v inovacích (na národní i mezinárodní úrovni)</i>
1.2. Funkční podpůrná	1.2.1. Zajistit efektivní fungování a	<i>1.2.1a. Zázemí a řízení krajské podpůrné infrastruktury ve vazbě na</i>

infrastruktura pro podnikatele	spolupráci subjektů podpůrné infrastruktury	<i>dosahované výsledky</i>
		<i>1.2.1b. Koordinace aktivit a vytváření funkční sítě spolupráce subjektů podpůrné infrastruktury</i>
	1.2.2. Nabízet připravené rozvojové plochy pro realizaci podnikatelských záměrů	<i>1.2.2a. Dosažení plné připravenosti a cílený marketing k obsazenosti Strategické průmyslové zóny Holešov</i>
		<i>1.2.2b. Mapování a kompletní nabídka rozvojových ploch (brownfields, zóny) v regionu</i>
		<i>1.2.2c. Podpůrný nástroj pro přípravu využití vytipovaných brownfields v kraji</i>
	1.2.3. Podpůrné služby pro začínající podnikatele	<i>1.2.3a. Rozvíjení poskytovaných služeb podnikatelských inkubátorů v kraji</i>
		<i>1.2.3b. Iniciační inovativních podnikatelských záměrů formou soutěží, workshopů apod.</i>
		<i>1.2.3c. Rozvíjení spolupráce se sítěmi finančních nástrojů</i>
1.2.4. Podporovat síťování v perspektivních oblastech	<i>1.2.4a. Podpůrný nástroj pro síťování v oblastech s předpoklady pro efektivní spolupráci</i>	
1.3. Udržitelná výkonnost podniků	1.3.1. Zlepšit přístup k financím pro podnikatele	<i>1.3.1a. Podpůrné finanční nástroje pro podnikatele (RPZ)</i>
		<i>1.3.1b. Zajištění fungování kontaktního místa pro informovanost o podpůrných finančních nástrojích na úrovni ČR a EU</i>
	1.3.2. Podpůrné služby pro zvýšení odbytu podnikatelů na trzích	<i>1.3.2a. Podpůrné aktivity pro podnikatele ze strany Kontaktního centra pro východní trhy</i>
		<i>1.3.2b. Rozvíjení spolupráce s podpůrnými subjekty v oblasti exportu na republikové úrovni</i>
		<i>1.3.2c. Informační a marketingové regionální podpůrné aktivity ke zvýšení odbytu podnikatelů</i>
	1.3.3. Snižování energetické náročnosti podnikatelského sektoru	<i>1.3.3a. Podpůrné služby pro podnikatele ze strany Energetické agentury Zlínského kraje</i>
		<i>1.3.3b. Podpora vývoje a aplikace nových technologií pro energetické úspory</i>
	1.3.4. Podpořit využívání	<i>1.3.4a. Podpora využívání krajské surovinové základny</i>

	regionálních surovin a produktů na území kraje	<i>regionálními firmami</i>
		<i>1.3.4b. Propagace a podpora spotřeby místních produktů</i>
		<i>1.3.4c. Podpora alternativních forem podnikání</i>
	1.3.5. Rozvíjet ICT infrastrukturu pro potřeby podnikání ve Zlínském kraji	<i>1.3.5a. Zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu</i>

Cíl 1.1. Aplikace a sdílení výsledků výzkumu a vývoje v inovativních podnicích

Do budoucna bude klíčové, jaká znalost, návrh a design se prodá. Přestane být tolik důležité, kde dojde k její realizaci (kupříkladu výrobě konkrétního výrobku). Proto je třeba klíčový důraz klást na schopnost prodávat a vyvážet sofistikované služby a znalosti. Zároveň je také důležité, aby si producenti výrobků a služeb budovali a udrželi takové postavení v produkčních hodnotových řetězcích, které jim umožní znát požadavky trhu a dokázat na ně pružně reagovat vlastními inovacemi. Rozvoj konkurenceschopnosti prostřednictvím aplikací výsledků výzkumu a vývoje a realizace inovačních projektů je prvním cílem v rámci pilíře Konkurenceschopná ekonomika. Cíl bude naplněn prostřednictvím splnění čtyř úkolů. První je požadavek na propojení podnikatelské sféry s institucemi výzkumu a vývoje v regionu. Druhý úkol se zaměřuje na podporu sdílení informací a spolupráci podniků v oblasti inovací. Vytváření podmínek pro dosažení a udržení excelence ve výzkumu, vývoji a inovacích (VaVaI) je třetím úkolem tohoto cíle. Čtvrtý úkol se zaměřuje na stimulaci inovačních aktivit podnikatelů ve vazbě na inteligentní specializaci, která je určující pro podporu inovací v rámci kohezní politiky EU v období 2014 – 2020.

Úkol 1.1.1. Propojit regionální firmy s institucemi výzkumu a vývoje (VaV)

Příklady možných opatření:

1.1.1a. Podpora fungování uskupení zaměřených na koordinaci VaV institucí a podnikatelů

Na principu partnerství a v souladu s konceptem tzv. triple-helix (propojení podnikatelského, akademického a veřejného sektoru) podporuje Zlínský kraj fungování spolupracujících platforem, které směřují k inovacím ve firmách. Patří zde zejména podpora funkčních klastrů v regionu či obdobných oborových uskupení (např. v oblasti gumárenství) a společných vývojových projektů subjektů zapojených v klastrech či těchto uskupeních. Součástí je taktéž iniciace a podpora mezioborové platformy významných inovačních firem při využití principu otevřených inovací nebo jakékoliv jiné funkční komunikační platformy, zahrnující podnikatelské subjekty, VaV instituce i podpůrné instituce⁷, jejichž smyslem je výměna informací pro efektivnější spolupráci a lepší přenos výsledků VaV do praxe. Důležité je zapojení klíčových hráčů v regionu do spolupráce a jejich aktivní účast na konkrétních VaVaI projektech. Podporovány jsou také aktivity přeshraniční a mezinárodní spolupráce, rozvíjející inovační potenciál v podnicích ve Zlínském kraji.

1.1.1b. Zvyšování intersektorální mobility

Intersektorální mobilitou se rozumí mobilita mezi VaV institucemi a podnikatelským sektorem. Je žádoucí vytvářet trvalou a dlouhodobou spolupráci v podobě pracovních a studijních pobytů studentů, pedagogů a VaV pracovníků v podnikatelském sektoru,

⁷ Jedná se zejména o organizace Inovační infrastruktury Zlínského kraje (www.zk-inovace.cz), ale také hospodářské komory, regionální kancelář Czechinvest, klastry, Sdružení pro rozvoj Zlínského kraje a další obdobné instituce podporující podnikání a inovace ve Zlínském kraji

zadávání témat diplomových a disertačních prací podle potřeb podnikatelského sektoru, seminářů a přednášek lidí z firem na vysokých školách apod.

1.1.1c. Podpůrný nástroj pro iniciaci a rozvoj spolupráce akademického a podnikatelského sektoru

Od roku 2011 je ve Zlínském kraji poskytována podpora formou tzv. inovačních voucherů⁸. Jedná se o finanční nástroj motivující podnikatelské subjekty a VaV pracoviště k navazování nové spolupráce, směřující k realizaci inovací ve Zlínském kraji. Nástroj tohoto typu je v celé řadě evropských regionů hodnocen jako efektivní a velmi úspěšný. Jedná se o poměrně nízké finanční částky podpory, avšak z hlediska ověření možností nové spolupráce subjektů, vybudování kontaktů a nastavení parametrů pro další budoucí spolupráci jsou inovační vouchery či obdobné finanční podpůrné nástroje vhodné také ve Zlínském kraji.

1.1.1d. Rozvíjení poskytovaných služeb vědeckotechnických parků (VTP) a center transferu technologií (CTT) ve Zlínském kraji

S podporou strukturálních fondů bylo v předchozích letech (2004 – 2012) ve Zlínském kraji vybudováno několik vědeckotechnických parků (VTP) a center transferu technologií (CTT), které deklarují podporu inovačních záměrů podnikatelského sektoru a spolupráci podnikatelů s VaV institucemi. Zlínský kraj má majetkovou účast ve společnostech, které provozují některá z těchto zařízení - Technologické inovační centrum s.r.o.⁹ (Podnikatelské inovační centrum - Zlín) a Industry Servis ZK, a.s. (Technologický park Progress¹⁰ - Holešov). Kromě podpory činnosti a rozvíjení poskytovaných služeb zmíněných subjektů je podporováno také síťování všech v kraji působících VTP a CTT pod hlavičkou Inovační infrastruktury Zlínského kraje¹¹, s důrazem na kvalitu a dostupnost služeb zájemcům z podnikatelského sektoru s vazbou na inovace.

1.1.1e. Kontaktní místo na UTB ve Zlíně pro spolupráci s aplikační sférou

Univerzita Tomáše Bati (UTB) ve Zlíně je nejvýznamnější VaV institucí ve Zlínském kraji a ze strany podnikatelských subjektů je potvrzen zájem o výstupy aplikovaného výstupu této instituce. Pro řadu podniků je však problematické orientovat se v nabídce spolupráce v rámci široké škály oborů stávajících 6 fakult této univerzity. Z tohoto důvodu je vhodné provozovat na UTB ve Zlíně kontaktní místo, které se bude vyznačovat kvalitní znalostí prostředí univerzity, odborností a správným nasměrováním při obdržení požadavku ze strany podnikatelského sektoru, v krátkém časovém horizontu.

⁸ více o inovačních voucherech ve Zlínském kraji na www.objevtesmer.cz

⁹ www.ticzlin.cz

¹⁰ www.progresspark.cz

¹¹ www.zk-inovace.cz

Úkol 1.1.2. Podpořit sdílení informací a spolupráci podniků v oblasti inovací

Příklady možných opatření:

1.1.2a. Rozvíjení mezioborové spolupráce firem v otevřených inovacích

Nejnovější koncepty popisující princip otevřených inovací kladou důraz na mezioborovou spolupráci firem, která napomáhá generování společných projektů, optimalizaci nákladů na jejich řešení i využití přístupů celé řady odborníků z různých sfér. Tento princip je v globální ekonomice využíván některými významnými firmami, které se otvírají spolupráci s širokou skupinou potenciálních řešitelů jejich námětů. Ve Zlínském kraji je koncept mezioborové spolupracující platformy na principu otevřených inovací (pod názvem „Inovační platforma Zlínského kraje“) od roku 2012 pilotně testován a měl by být dále rozvíjen. Důležitým faktorem pro jeho rozvoj je trvalý zájem firem o hledání řešení svých konkrétně definovaných námětů, s možností zapojení potenciálních řešitelů bez jakéhokoliv oborového či institucionálního omezení. Toto opatření je v zaměření na spolupráci podnikatelských subjektů a VaV subjektů provázáno s výše uvedeným opatřením 1.1.1a.

1.1.2b. Zvyšování informovanosti s využitím Inovačního portálu Zlínského kraje a dalších komunikačních nástrojů

Jedná se o zajištění funkčních informačních kanálů napomáhajících relevantními informacemi zvyšovat inovační výkonnost a spolupráci subjektů ve Zlínském kraji. Týká se informací o vhodných podpůrných programech (na regionální, národní, evropské či celosvětové úrovni), dále také šíření informací o dostupných VaV kapacitách pro firmy v regionu, vývojových trendech, ochraně duševního vlastnictví a dalších tématech souvisejících s inovacemi. Pro zajištění informovanosti budou využívána informační média a informační akce, např. semináře, workshopy, inovační portál Zlínského kraje¹², případně další aktivity.

1.1.2c. Zajištění publicity významným VaVaI výstupům v regionu

Jedná se o zvýšení informovanosti o VaVaI aktivitách a jejich výstupech v regionu směrem k široké veřejnosti. Jedná se např. o realizaci soutěže „Inovační firma Zlínského kraje“¹³, která je ve Zlínském kraji organizována v dvouletých intervalech a jejímž cílem je ocenit a zviditelnit nejlepší podnikatelské subjekty na poli inovací. Kromě této soutěže se publicita týká také prezentace dobrých příkladů z praxe (good practices), případové studie úspěšných výzkumných a inovačních projektů v regionu, případně s ohledem na globální rozměr inovací také výstupy realizovaných mezinárodních projektů s účastí subjektů ze Zlínského kraje.

¹² www.inovacnipodnikani.cz

¹³ www.inovacnipodnikani.cz/soutez

Úkol 1.1.3. Vytvářet podmínky pro dosažení a udržení excelence ve VaVaI

Příklady možných opatření:

1.1.3a. Rozvoj budovaných center aplikovaného výzkumu na UTB ve Zlíně

UTB ve Zlíně buduje s podporou strukturálních fondů v období let 2007 – 2013 regionální centra aplikovaného výzkumu – Centrum polymerních systémů¹⁴ (CPS) a Centrum bezpečnostních, informačních a pokročilých technologií¹⁵ (CEBIA-TECH). Ve vazbě zejména na tato centra, ale případně i na další výzkumná pracoviště na UTB ve Zlíně s nadregionálním významem, se očekává orientace na excelenci v evropském či celosvětovém měřítku. Dosažení a udržení této excelence je však podmíněno příchodem a výchovou špičkových výzkumníků, kteří s využitím vybudovaného zázemí budou nabízet poptávané výstupy, aplikované významnými inovačními firmami či dalšími subjekty ze zahraničí. Podpora by měla být vhodnými nástroji (např. stipendijní fond) směřována k vytvoření podmínek pro působení špičkových odborníků na UTB ve Zlíně. Důležité je soustředit se zejména na příchod zahraničních odborníků a udržení stávajících talentů, i přes silnou konkurenci v podobě pracovních podmínek a zázemí v nově budovaných centrech aplikovaného výzkumu v okolních regionech (zejména v Brně).

1.1.3b. Rozvoj výzkumně-inovačních kapacit evropského významu ve firmách ve Zlínském kraji

Ve Zlínském kraji působí několik výrazně inovačních firem, které se zapojují do mezinárodní spolupráce v oblasti VaVaI a disponují kapacitami podporujícími tuto spolupráci na evropské či celosvětové úrovni. Jedná se zejména o společnosti působící v leteckém, plastikářském a elektrotechnickém průmyslu. Zároveň zde působí desítky dalších firem, které budují své výzkumně-inovační kapacity a mají šanci zapojit se také jako plnohodnotní řešitelé do mezinárodních VaVaI projektů. Zlínský kraj má zájem podpořit tyto aktivity, které mohou napomoci výrazným inovačním firmám dosáhnout či udržet excelentní pozici minimálně v rámci EU.

Úkol 1.1.4. Stimulovat inovační aktivity podnikatelů ve vazbě na inteligentní specializaci

Příklady možných opatření:

1.1.4a. Strategie inteligentní specializace a její specifické podpůrné nástroje

Ve Zlínském kraji je od roku 2008 implementována Regionální inovační strategie (RIS), která byla tvořena s metodickou podporou ze strany Evropské komise. Pro programovací období 2014+ přichází Evropská komise s konceptem 3S (smart specialization strategy – strategie inteligentní specializace), který má být součástí RIS. Vymezení inteligentní specializace na úrovni regionů je nutnou podmínkou pro čerpání prostředků v rámci kohezní politiky EU 2014+. Toto bude zpracováno také ve

¹⁴ www.cps.utb.cz

¹⁵ www.utb.cz/fai/struktura/o-nas-7

Zlínském kraji s tím, že inovujícím firmám, jejichž projekty budou spadat do konceptu inteligentní specializace pro Zlínský kraj, budou nabízeny specifické podpůrné nástroje pro realizaci těchto projektů.

1.1.4b. Aktivity pro zvyšování schopnosti firem využít podpory v inovacích (na národní i mezinárodní úrovni)

Naprostá většina finančních podpůrných prostředků pro inovující podnikatele je nabízena na národní a mezinárodní (hlavně evropské) úrovni, podíl krajských podpůrných prostředků je minimální. Rozvoj inovujících firem ve Zlínském kraji je tak ovlivněn nejen schopností těchto firem uspět na trzích v konkurenčním boji o zákazníky v národním, evropském či celosvětovém měřítku, ale také v soutěži se svými konkurenty o podpůrné finanční prostředky. Pro rozvoj Zlínského kraje je nejen nezbytné, aby regionální firmy byly co nejúspěšnějšími dodavateli na trzích, ale také aby byly v co největší míře úspěšnými příjemci nabízených podpor v oblasti inovací. Z tohoto hlediska jsou podporovány aktivity přispívající ke schopnosti firem čerpat dotační a další podpůrné prostředky. Důležité je vybudovat v regionu kapacitu schopnou předávat praktické informace napomáhající přípravě a úspěšné realizaci projektů v rámci operačních programů, komunitárních nástrojů EU (Horizon 2020, Cosme), ale i dalších programů na úrovni ČR i v mezinárodním měřítku.

Cíl 1.2. Funkční podpůrná infrastruktura pro podnikatele

Ve Zlínském kraji působí celá řada podpůrných subjektů, jejichž úkolem je napomáhat rozvíjet podnikání v regionu. Jedná se o subjekty, které zakládá nebo zřizuje Zlínský kraj, města či obce, podnikatelské sdružení a subjekty z centrální úrovně ČR (regionální pracoviště). K zajištění funkční podpůrné infrastruktury pro podnikatele je nutné, aby byla dostupná komplexní nabídka podpůrných služeb a aby úroveň těchto služeb byla pozitivně hodnocena ze strany podnikatelského sektoru i z hlediska příspěvku k ekonomické výkonnosti podnikatelů v regionu. Tohoto cíle by mělo být dosaženo naplněním čtyř definovaných úkolů. První z nich se týká zajištění efektivního fungování a spolupráce subjektů podpůrné infrastruktury. Druhý úkol je orientován na nabídku připravených rozvojových ploch pro realizaci podnikatelských záměrů. Poskytování podpůrných služeb pro začínající podnikatele je třetím úkolem a čtvrtý úkol je zaměřen na podporu síťování v perspektivních oblastech.

Úkol 1.2.1. Zajistit efektivní fungování a spolupráci subjektů podpůrné infrastruktury

Příklady možných opatření:

1.2.1a. Zázemí a řízení krajské podpůrné infrastruktury ve vazbě na dosahované výsledky

Do krajské podpůrné infrastruktury pro podnikatele spadají subjekty či nástroje, které jsou zřizovány, zakládány anebo vytvořeny Zlínským krajem a které se alespoň částečně zabývají podporou podnikání ve smyslu poskytování služeb pro konkrétní podnikatele. Aktuálně se jedná o Technologické inovační centrum, Energetickou

agenturu Zlínského kraje¹⁶, Regionální podpůrný zdroj¹⁷, Industry Servis ZK, Centrálu cestovního ruchu Východní Moravy¹⁸, a Kontaktní centrum pro východní trhy¹⁹. Těmto subjektům Zlínský kraj poskytuje zázemí a dotační podporu a ve vazbě na to očekává naplnění činností, pro které byly tyto subjekty vytvořeny. Z hlediska efektivity těchto činností bude při řízení a podpory činnosti podpůrných subjektů kladen důraz na dosahované výsledky a spokojenost s jejich fungováním ze strany podnikatelů – příjemců poskytovaných služeb.

1.2.1b. Koordinace aktivit a vytváření funkční sítě spolupráce subjektů podpůrné infrastruktury

Jedná se o koordinaci podpůrných aktivit zaměřených na podnikatele, které jsou realizovány všemi podpůrnými subjekty působícími ve Zlínském kraji, aby byla zajištěna vzájemná informovanost a vhodná spolupráce jednotlivých subjektů. Důležité je zapojení nejen subjektů, které jsou zřizovány, zakládány anebo financovány Zlínským krajem, ale také dalších, které působí v kraji (krajská kancelář Czechinvest, hospodářské komory, Sdružení pro rozvoj Zlínského kraje, klastry apod.). Pro fungující vzájemnou spolupráci je vhodné organizovat společné workshopy, které přispějí k bližšímu seznámení se s realizovanými projekty a aktivitami jednotlivých subjektů a povedou k vyšší koordinaci, aby nedocházelo k dublování některých aktivit, ale naopak byly využity synergie jejich společné realizace v regionu.

Úkol 1.2.2. Nabízet připravené rozvojové plochy pro realizaci podnikatelských záměrů

Příklady možných opatření:

1.2.2a. Dosažení plné připravenosti a cílený marketing k obsazenosti Strategické průmyslové zóny (SPZ) Holešov

Strategická průmyslová zóna (SPZ) Holešov²⁰ je jednou z největších rozvojových ploch v ČR a při zajištění obsazenosti této plochy investory je očekáván výrazný příspěvek k tvorbě nových pracovních míst a poklesu nezaměstnanosti ve Zlínském kraji. Nabídka SPZ Holešov pro potenciální investory zahrnuje kromě kvalitní dopravní dostupnosti, vybudované infrastruktury a komplexní asistence při přípravě a realizaci podnikatelského záměru v zóně také možnost realizace vývojových a poloprodučních činností v rámci vybudovaného Technologického parku Progress, včetně nabídky prostor podnikatelského inkubátoru pro začínající podnikatele. Při obsazování jsou preferovány firmy z oblasti služeb a lehkého průmyslu s výrobou založenou na vysoké přidané hodnotě a moderních technologiích, které do regionu přinesou spolu s unikátními výrobky také určité know-how, namísto pouze „montoven“ vycházejících z levné pracovní síly. V zájmu zachování férové

¹⁶ www.eazk.cz

¹⁷ www.rpz-zlin.cz

¹⁸ www.vychodni-morava.cz a www.ccrvm.cz

¹⁹ www.kcvt.cz

²⁰ www.zonaholesov.cz

hospodářské soutěže by příchodivší investoři, kteří získají výhodu investičních pobídek, neměli být vůči hlavním podnikatelským subjektům Zlínského kraje v přímém konkurenčním postavení, ale spíše v doplňkovém vztahu (dodavatelském či odběratelském), který umožní využít žádoucí synergické efekty mezi stávajícími a novými podnikateli. Důležitým aspektem je zároveň splnění daných kritérií ve vazbě na ochranu životního prostředí.

Reálný proces obsazování SPZ Holešov je aktuálně výrazně zpomalen, avšak očekává se posílení dynamiky příchodu podnikatelských projektů do této zóny, k čemuž by měl přispět cílený marketing orientovaný na potenciální investory. Pro dosažení plné připravenosti SPZ Holešov pro příchod investorů je nutné také pokračovat v dobudování vnitřní infrastruktury a zajistit takové podmínky, kdy budou vhodní zájemci o investici v této lokalitě moci tuto investici realizovat ve srovnatelném či výhodnějším časovém horizontu a cenových podmínkách oproti jiným lokalitám v rámci střední Evropy.

1.2.2b. Mapování a kompletní nabídka rozvojových ploch (brownfields, zóny) v regionu

Kromě SPZ Holešov jsou ve Zlínském kraji k dispozici také další rozvojové plochy ve vybudovaných průmyslových zónách anebo v nevyužívaných areálech typu brownfields. Zájmem Zlínského kraje je získání uceleného přehledu o investičních příležitostech průběžnou aktualizací zmapovaných lokalit a podpora realizace nových podnikatelských záměrů využívajících vybudované zóny v regionu a brownfieldy. Rozvoj podnikání je spojen s nárůstem pracovních příležitostí; revitalizace brownfields povede k minimalizaci počtu brownfields a zlepšování životního prostředí a celkového obrazu Zlínského kraje. Znovuvyužití zanedbaných rozvojových ploch je spojené s návratností investic do jejich přípravy.

1.2.2c. Podpůrný nástroj pro přípravu využití vytipovaných brownfields v kraji

V návaznosti na zpracovanou Strategii využití brownfields ve Zlínském kraji jsou hledány možnosti řešení revitalizace starých nevyužívaných areálů, kdy je poskytována poradenská a informační pomoc vlastníkům brownfields a potenciálním investorům ve vazbě na možnosti dotačního financování. Zároveň kraj také finančně podporuje předprojektovou přípravu revitalizace vytipovaných brownfields, které jsou vedeny v krajské databázi²¹ těchto lokalit a objektů.

Úkol 1.2.3. Podpůrné služby pro začínající podnikatele

Příklady možných opatření:

1.2.3a. Rozvíjení poskytovaných služeb podnikatelských inkubátorů v kraji

Ve Zlínském kraji působí podnikatelské inkubátory, jejichž výstavba a provoz byly (jsou) financovány z prostředků operačních programů (Holešov, Kunovice, Slavičín, Valašské Klobouky, Vsetín, Zlín). Zlínský kraj finančně podporuje fungování a rozvoj

²¹ <http://vms4.kr-zlinsky.cz/ost/bf/>

zlínského podnikatelského inkubátoru provozovaného společností Technologické inovační centrum s.r.o., v zájmu kraje je však rozvíjet poskytované služby pro začínající inovativní podniky ve všech podnikatelských inkubátorech v regionu, a proto je zajišťována a podporována koordinace společných aktivit těchto inkubátorů v rámci sítě Inovační infrastruktury Zlínského kraje. Jednotlivými inkubátory jsou poskytovány zejména prostory a služby souvisejících s běžným provozem nově založených firem, ve spolupráci Inovační infrastruktury Zlínského kraje je dále zajišťováno poradenství směřující k dalšímu rozvoji podnikatelských subjektů umístěných v podnikatelských inkubátorech a konzultace a hodnocení rozvojového potenciálu zájemců o umístění v inkubátorech či zájemců o zahájení podnikání.

1.2.3b. Iniciace inovativních podnikatelských záměrů formou soutěží, workshopů atd.

V rámci hledání nových vhodných podnikatelských záměrů k umístění v podnikatelských inkubátorech je důležité vytvořit systém, který pomáhá generovat tyto záměry a motivuje nositele inovačních podnikatelských záměrů k jejich realizaci. Toto je zajištěno podporou realizace „Soutěže o nejlepší podnikatelský záměr“²², která je každoročně ve Zlínském kraji organizována od roku 2006. Kromě této soutěže jsou vhodnou formou podpory také workshopy či kurzy pro studenty středních a vysokých škol v regionu, které jsou zaměřeny na témata podnikání a inovací.

1.2.3c. Rozvíjení spolupráce se sítěmi finančních nástrojů

Pro start podnikatelského záměru je nutné zajistit financování tohoto záměru. Vzhledem k problematické dostupnosti běžných úvěrů mají začínající podnikatelé možnost získat buď výhodnou půjčku v rámci krajského nástroje „Mikroúvěr“ (poskytovaného společností Regionální podpůrný zdroj) anebo se mohou obrátit na poskytovatele tzv. „rizikového financování“ (investoři typu business angels či fondů rizikového kapitálu). Dostupnost nástrojů rizikového kapitálu je ve Zlínském kraji zajištěna rozvíjením spolupráce se sítěmi poskytovatelů těchto prostředků, což zajišťují jednotlivé podnikatelské inkubátory v rámci Inovační infrastruktury Zlínského kraje. Ty plní úlohu kontaktního místa pro začínající podnikatele v této oblasti.

Úkol 1.2.4. Podpora síťování v perspektivních oblastech

Příklady možných opatření:

1.2.4a. Podpůrný nástroj pro síťování v oblastech s předpoklady pro efektivní spolupráci

V období let 2005 – 2009 podporoval Zlínský kraj mapování a tvorbu klastrů v oborech s potenciálem. Byly mapovány možnosti spolupráce a postupně vytvořeny klastry v plastikářském, obuvnickém, nábytkářském a dřevozpracujícím průmyslu. Také byl mapován potenciál v oboru strojírenství, zde však nebyl klaster vytvořen. Ze založených klastrů je v současnosti funkční pouze Plastikářský klaster, zároveň však

²² www.ticzlin.cz/soutez

jsou realizovány aktivity síťování firem i v dalších oborech (např. gumárenství - Gumference, letecký průmysl – Technologická platforma Letectví a kosmonautika). Také je realizována iniciativa síťování v oblasti kreativního průmyslu, kde došlo v roce 2013 k založení audiovizuálního klastru. Zlínský kraj má zájem podporovat síťování (formou klastrů či jakoukoliv jinou formou) v oblastech (oborech, odvětvích či jinak vymezených), kde jsou předpoklady pro efektivní spolupráci, tj. potvrzen zájem spolupráce klíčových subjektů v dané oblasti a identifikován ekonomický rozvojový potenciál plynoucí z podpořené spolupráce.

Cíl 1.3. Udržitelná výkonnost podniků

S ohledem na ekonomickou recesi minulých let a perspektivu udržení pracovních míst v regionu je zaměřena pozornost na udržitelnou výkonnost podniků ve Zlínském kraji, ať již se jedná o klíčové velké podniky (zajišťující zaměstnanost v regionu) anebo malé či střední podniky (představující zdravý stabilizační faktor regionálního vývoje v době ekonomických turbulencí). Úsilí o posílení pozice podniků a zajištění jejich udržitelné výkonnosti bude realizováno prostřednictvím pěti úkolů. Prvním úkolem je zlepšení přístupu k financím pro podnikatele. Druhý úkol se týká podpůrných služeb pro zvýšení odbytu podnikatelů na trzích. Třetí úkol je zaměřen na snižování energetické náročnosti podnikatelského sektoru. Čtvrtým úkolem je podpora využívání regionálních surovin a produktů na území kraje. Pátý úkol se týká rozvoje ICT infrastruktury pro potřeby podnikání ve Zlínském kraji.

Úkol 1.3.1. Zlepšit přístup k financím pro podnikatele

Příklady možných opatření:

1.3.1a. Podpůrné finanční nástroje pro podnikatele

Jedná se o opatření, které je zaměřeno zejména na malé a střední podnikatele (MSP), kteří řeší financování svých rozvojových záměrů a z různých důvodů nemají dostupný běžný bankovní úvěr či jiné zdroje financování. Krajem vlastněná společnost Regionální podpůrný zdroj (RPZ) poskytuje v programu „Regionální úvěr RPZ“ zvýhodněné úvěry pro MSP, splňující posuzovaná kritéria úvěrovatelnosti. Specifické finanční nástroje pro začínající podnikatele nebo vysoce inovativní podnikatelské záměry (rizikový kapitál) jsou popsány výše v navrženém opatření 1.2.3c.

1.3.1b. Zajištění fungování kontaktního místa pro informovanost o podpůrných finančních nástrojích na úrovni ČR a EU

Kromě dotačních prostředků pro podporu podnikání se na úrovni ČR a EU stále více prosazují návratné finanční nástroje. Schopnost firem ve Zlínském kraji využít tyto nástroje může také přispět k budování jejich konkurenční výhody. Z tohoto důvodu má Zlínský kraj zájem zajistit co nejlepší informovanost o nabízených nástrojích. Realizace tohoto opatření by měla být provázána s opatřením 1.1.4b. (týkajícím se schopnosti firem využít podpůrné dotační nástroje) i s opatřením 1.2.3c. (kontaktní místo pro rizikový kapitál). Zajištění informovanosti je vhodné realizovat vytvořením kapacit a kontaktů na poskytovatele jednotlivých finančních nástrojů v rámci kontaktního místa, organizací seminářů apod.

Úkol 1.3.2. Podpůrné služby pro zvýšení odbytu podnikatelů na trzích

Příklady možných opatření:

1.3.2a. Podpůrné aktivity pro podnikatele ze strany Kontaktního centra pro východní trhy

Silné exportní zaměření firem ve Zlínském kraji (avšak převážně orientované na tradiční trhy zemí EU) a možnosti rozšíření exportních teritorií s využitím potenciálu a kontaktů Zlínského kraje a jeho partnerů na východních trzích vedly v roce 2008 k vytvoření Kontaktního centra pro východní trhy. Toto kontaktní centrum je rozděleno na sekci Rusko a sekci Čína a poskytuje komplexní servis pro firmy ve Zlínském kraji, které mají zájem obchodovat s partnery zejména z výše zmíněných zemí. Kromě toho jsou také organizovány obchodní cesty do vybraných teritorií. Činnost Kontaktního centra pro východní trhy zajišťuje pro sekci Rusko Krajská hospodářská komora Zlínského kraje a pro sekci Čína společnost Mersinis, spol. s r.o.

1.3.2b. Rozvíjení spolupráce s podpůrnými subjekty v oblasti exportu na republikové úrovni

Pro posílení průniku na zahraniční trhy a zvýšení exportní výkonnosti firem ve Zlínském kraji je vhodné zajistit odpovídající poradenství a další asistenci při formulování účinného marketingového plánu a marketingové strategie na zahraničních trzích, při identifikaci a oslovení cílových skupin a navázání komunikace s nimi. V rámci Exportní strategie ČR jsou poskytovány českým vývozcům služby ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu, zastupitelských úřadů ČR v zahraničí, agentury Czechtrade, České exportní banky a Exportní garanční a pojišťovací společnosti. Úkolem je zajistit co nejširší informovanost o těchto službách a jejich dobrou dostupnost pro firmy ve Zlínském kraji. Pro naplnění tohoto opatření je vhodné budovat a rozvíjet kontakty regionálních podpůrných subjektů (zejména hospodářských komor) s exportními podpůrnými subjekty na republikové úrovni a napomáhat využívání jimi poskytovaných služeb ze strany firem v kraji.

1.3.2c. Informační a marketingové regionální podpůrné aktivity ke zvýšení odbytu podnikatelů

Jedná se o asistenci při nalezení výhodného partnerství se stávajícími obchodními společnostmi v tuzemsku a zejména zahraničí a prosazení obvyklých, resp. nejlepších podmínek pro odbyt výrobků a služeb. Asistence by měla být realizována formou propagačních a prezentačních aktivit. Jedním z nástrojů je Katalog firem Zlínského kraje, jehož tvorbu a distribuci zajišťuje Technologické inovační centrum. Dále jde také o exportní semináře a obdobné aktivity zajišťované hospodářskými komorami, podnikatelské mise a obchodní návštěvy z jiných regionů ve Zlínském kraji anebo krajských firem do jiných regionů. Patří zde také podpora partnerské účasti firem v projektech na mezinárodní úrovni.

Úkol 1.3.3. Snižování energetické náročnosti podnikatelského sektoru

Příklady možných opatření:

1.3.3a. Podpůrné služby pro podnikatele ze strany Energetické agentury Zlínského kraje

Energetická agentura Zlínského kraje (EAZK) byla založena v roce 2006 a jejím úkolem je poskytovat konzultační činnosti a energetické poradenství pro kraj, města, obce, podnikatele a neziskové subjekty. Kromě konzultační činnosti a poradenství pro přípravu a realizaci projektů ke snižování energetické náročnosti disponuje EAZK informační bází příkladů dobré praxe, využitelných v podnikatelském sektoru.

1.3.3b. Podpora vývoje a aplikace nových technologií pro energetické úspory

Snižování energetické náročnosti je kromě výrazných inovací v současných podmínkách české ekonomiky nejuhodnější cestou ke zvýšení konkurenceschopnosti firem. Aplikace nových technologií přinášejících energetické úspory může znamenat významnou konkurenční výhodu pro firmy. Z tohoto důvodu je žádoucí vhodnými nástroji podpořit vývoj a uvedení do praxe těchto technologií. Podniky ve Zlínském kraji, které budou schopny vyvinout a aplikovat konkrétní energeticky úspornou technologii získají nejen konkurenční výhodu díky snížení nákladů na energie, ale mohou také získat nové odbytové příležitosti při komerčním využití vyvinuté technologie.

Úkol 1.3.4. Podpořit využívání regionálních surovin a produktů na území kraje

Příklady možných opatření:

1.3.4a. Podpora využívání krajské surovinové základny regionálními firmami

Zlínský kraj nepatří mezi regiony bohaté na surovinové zdroje, nicméně surovinová základna, kterou disponuje, by měla být využívána ke zpracování na území kraje, nikoliv k vývozu do zahraničí. Jedná se zejména o dřevo, kde je žádoucí podpořit zpracovatele dřevařského, nábytkářského průmyslu, stavebnictví a dalších odvětví, kde může být tato surovina využívána, aby nedocházelo k jejímu exportu a nákupu surovin z jiných zemí. Je patrná úzká vazba na Pilíř 3 Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova.

1.3.4b. Propagace a podpora spotřeby místních produktů

Obdobně jako u využívání surovinové základny na území kraje je zájmem Zlínského kraje také podpořit orientaci obyvatel kraje na místní produkty. Týká se to zejména zemědělství (propagace kvalitních regionálních potravin a nápojů v soutěži Perla Zlínska – blíže popsáno v pilíři zabývající se rozvoje venkova – opatření 3.2.4), avšak propagace a podpora prodeje by se měla týkat také dalších výrobků a služeb produkováných regionálními firmami. Vhodné je zejména směřovat k využití potenciálu typických regionálních produktů např. v oblasti cestovního ruchu, kde může být výrazný dopad pro zvýšení návštěvnosti některých oblastí a s tím související podpory podnikání. I zde je patrná úzká vazba na Pilíř 3 Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova.

1.3.4c. Podpora alternativních forem podnikání

S ohledem na zapojení sociálně znevýhodněných obyvatel do pracovní činnosti jsou hledány možnosti podpory alternativních forem podnikání, např. formou sociálního podnikání. Toto podnikání se týká zejména místní komunity, kdy jsou vytvářeny poptávané produkty anebo nabízeny služby pro místní trh. Podpora tohoto typu podnikání přispívá ke snižování nezaměstnanosti u znevýhodněných skupin obyvatelstva. Je-li hlavním motivem alternativních forem podnikání sociální faktor, existuje zde úzká vazba s Pilířem 2 Úspěšná společnost.

Úkol 1.3.5. Rozvíjet ICT infrastrukturu pro potřeby podnikání ve Zlínském kraji

Příklady možných opatření:

1.3.5a. Zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu

Důležitou podmínkou pro zvyšování výkonnosti podniků je kvalitní ICT infrastruktura v místě, kde daný podnik působí. Zlínský kraj podporuje zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu a rozvoj síťové infrastruktury v odlehlých, tržně a infrastrukturně postižených oblastech kraje podporou konceptu otevřených sítí nové generace (NGA, NGN) a rozvojem transportních sítí pro NGA.

4.2.2 Úspěšná společnost

Tabulka 4.2-2: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Úspěšná společnost

Cíle	Úkoly	Zásobník možných opatření
2.1. Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech	2.1.1. Zajistit větší spolupráci firemního a vzdělávacího sektoru	2.1.1a. Zvyšování mobility pracovníků mezi vzdělávacím a podnikatelským sektorem
		2.1.1b. Zapojení regionálních podnikatelských partnerů do tvorby vzdělávacích programů
		2.1.1c. Podpora kreativity a vzdělávání pro podnikání a inovace
		2.1.1d. Podpora spolupráce UTB s jejími absolventy
	2.1.2. Zvýšit kvalitu absolventů vysokých škol a formovat udržitelnou strukturu vysokoškolsky vzdělané populace	2.1.2a. Podpora modelu spolupráce typu „škola – zaměstnavatelé – kraj“
		2.1.2b. Podpora mobility odborných pracovníků
		2.1.2c. Podporovat rozvoj bakalářských studijních programů s ohledem na reálné potřeby zaměstnavatelů
		2.1.2d. Udržet vzdělávací a výzkumné kapacity UTB jako centra vzdělanosti kraje
	2.1.3. Zvýšit podíl populace zapojené do systému celoživotního vzdělávání	2.1.3a. Využít kapacity a možnosti škol pro účely dalšího vzdělávání
		2.1.3b. Integrace různých směrů celoživotního vzdělávání a podpora jeho kvality
	2.1.4. Optimalizovat a zkvalitňovat primární a sekundární vzdělávací stupeň	2.1.4a. Optimalizace nabídky škol na základě poptávky s důrazem na řemesla a technicky orientované obory
		2.1.4b. Zavádění systémů kvality a hodnocení škol
		2.1.4c. Zlepšení kvality výuky cizích jazyků, matematiky a ICT
2.1.4d. Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků		
2.1.4e. Podpora zahraniční spolupráce škol		
2.1.4f. Rozvoj účinného systému prevence rizikového chování		
	2.1.4g. Podpora rozvoje kariérového poradenství v základních a středních školách	

2.2. Podpořit růst zaměstnanosti	2.2.1. Zvýšit zaměstnatelnost absolventů škol	2.2.1a. Zapojení regionálních podnikatelských partnerů do tvorby vzdělávacích programů
		2.2.1b. Rozvoj sítě pracovišť kariérního poradenství
	2.2.2. Zvýšit zaměstnatelnost osob v předdůchodovém věku	2.2.2a. Podpora zapojení osob předdůchodového věku do celoživotního vzdělávání
	2.2.3. Podpora sociálního podnikání	2.2.3a. Konzultační a poradenská činnost v oblasti sociálního podnikání
	2.2.4. Podpora sladování rodinného a pracovního života	2.2.4a. Podpora pružné formy pracovní doby
		2.2.4b. Aplikace aktivních opatření politiky zaměstnanosti
		2.2.4c. Asistence při budování školek a jeslí, včetně podnikových
2.3. Zefektivnit síť sociálních služeb na základě skutečné poptávky	2.3.1. Optimalizovat síť poskytovatelů sociálních služeb	2.3.1a. Podpora stávajících potřebných a efektivních sociálních služeb
		2.3.1b. Rozvoj chybějících sociálních služeb
		2.3.1c. Preference terénních a ambulantních sociálních služeb
	2.3.2. Zvýšit kvalitu a dostupnost poskytovaných sociálních služeb	2.3.2a. Rozvoj systému parametrů a měřitelných ukazatelů jako nástroje pro nastavení optimální sítě sociálních služeb
		2.3.2b. Vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách
		2.3.2c. Zapojení dobrovolníků do poskytování sociální péče
		2.3.2d. Zvýšení informovanosti o poskytovaných sociálních službách
	2.3.3. Sociální inkluze	2.3.3a. Podpora aktivit a služeb sociální prevence
		2.3.3b. Podpora integrace sociálně znevýhodněných skupin
		2.3.3c. Integrace osob se zdravotním postižením
		2.3.3d. Integrace romské menšiny do společnosti
2.3.3e. Podpora aktivit k zajištění ochrany práv dětí a naplňování jejich potřeb		
2.4. Zefektivnit síť zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností	2.4.1. Optimalizovat síť zdravotnických zařízení	2.4.1a. Koncentrace a centralizace specializované zdravotnické péče
	2.4.2. Zvýšit kvalitu zdravotnické péče	2.4.2a. Modernizace zdravotnické infrastruktury
		2.4.2b. Řešení problematiky nepříznivé věkové struktury

		<i>zdravotnických pracovníků</i>
		<i>2.4.2c. Ochrana duševního zdraví</i>
2.5. Rozvoj efektivní veřejné správy	2.5.1. Řízení a rozvoj lidských zdrojů	<i>2.5.1a. Rozvoj lidských zdrojů na ZK, ve městech a obcích a jimi zakládaných a zřizovaných organizacích</i>
		<i>2.5.1b. Efektivní personální řízení v organizacích zřizovaných či zakládaných ZK, městy a obcemi</i>
	2.5.2 Přizpůsobit institucionální kapacitu a účinnost skutečným potřebám	<i>2.5.2a. Podpora krizové řízení</i>
	2.5.3. Rozvíjet informační systém Zlínského kraje	<i>2.5.3a Rozvoj komunikační infrastruktury – regionálních datových sítí krajů a metropolitních sítí měst</i>
<i>2.5.3b Podpora udržitelnosti projektů zavádění eGovernmentu v kraji a ORP</i>		

Cíl 2.1. Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech

Jedním z klíčových faktorů posílení konkurenceschopnosti regionálních i národních ekonomik je schopnost zvýšit kvalitu lidských zdrojů a orientovat je ve směru dosažení úspěchů v prostředí znalostní ekonomiky. Právě toto je prvním cílem v pilíři Úspěšná společnost, kterého bude dosaženo splněním čtyř úkolů. Prvním úkolem je posílení spolupráce firemního a vzdělávacího sektoru s cílem dosáhnout propojení aktuálních potřeb na trhu práce se studijními obory tak, aby se nabídka absolventů škol setkávala s poptávkou firem a organizací. Dalším úkolem se přesouváme od zvyšování počtu absolventů vysokých škol k aktivitám zaměřených na zvyšování kvality těchto absolventů. Třetí úkol reaguje na dlouhodobě nelichotivou situaci, když požaduje zvýšení podílu populace, která se aktivně zapojuje do systému celoživotního vzdělávání. Posledním, i když rozhodně nikoliv nejméně důležitým úkolem, je optimalizovat a zkvalitňovat primární a sekundární vzdělávací stupeň.

Úkol 2.1.1. Zajistit větší spolupráci firemního a vzdělávacího sektoru

Příklady možných opatření:

2.1.1a. Zvyšování mobility pracovníků mezi vzdělávacím a podnikatelským sektorem

Jedná se zejména o stáže studentů a pedagogů v podnicích, apod. Tyto stáže by umožnil speciální finanční nástroj podporující dlouhodobé stáže studentů ve zlínských podnicích.

2.1.1b. Zapojení regionálních podnikatelských partnerů do tvorby vzdělávacích programů

Spočívá ve vytváření speciálních vzdělávacích programů pro rozvoj podnikatelských schopností u studentů a také zapojení odborníků z praxe do těchto programů, zadávání témat diplomových a disertačních prací podnikateli.

2.1.1c. Podpora kreativity a vzdělávání pro podnikání a inovace

Spočívá v podpoře inovačních podnikatelských záměrů čerstvých absolventů škol (SOŠ a VŠ) a podpoře vhodných studijních programů, které by se zaměřovaly na podporu kreativity studentů, inovativní přístupy, zásady projektového řízení a znalostního managementu. Na vysokých školách není dosud tématům podnikatelství, kreativity a inovacím věnována dostatečná pozornost a absolventi škol pak často při vstupu do reálného tržního prostředí nejsou připraveni řešit problémy spojené s podnikáním a může docházet k tomu, že předčasně své, třeba i jinak velmi nadějné, podnikatelské záměry ukončují.

2.1.1d. Podpora spolupráce UTB s jejími absolventy

Týká se zajištění pravidelné komunikace UTB ve Zlíně s absolventy s cílem zefektivnit zpětnou vazbu v oblasti hodnocení kvality, inovace studijních programů a spolupráce s praxí.

Úkol 2.1.2. Zvýšit kvalitu absolventů vysokých škol a formovat udržitelnou strukturu vysokoškolsky vzdělané populace

Příklady možných opatření:

2.1.2a. Podpora modelu spolupráce typu „škola – zaměstnavatelé – kraj“

Snahou kraje by měla být podpora aktivní spolupráci podnikatelského sektoru se vzdělávacími institucemi, která bude směřovat k hledání optimálního mixu nabízených vzdělávacích oborů, reflektujícího dlouhodobé trendy a požadavky praxe na kvalitu a strukturu pracovní síly. Tato spolupráce je navazována většinou zainteresovanými firmami a školami samostatně, Zlínský kraj však bude vyvíjet aktivity k vyšší motivaci středních škol pro tuto spolupráci a k nastavení systémové komunikace v této oblasti.

2.1.2b. Podpora mobility odborných pracovníků

Cílem je přilákání kvalitních (nejen) zahraničních pedagogů a odborníků do vysokého školství ZK, kteří zvýší kvalitu výuky, a tak zamezí odlivu studentů do jiných krajů ČR či na zahraniční univerzity.

2.1.2c. Podpora rozvoje bakalářských studijních programů s ohledem na reálné potřeby zaměstnavatelů

V souladu s poptávkou na trhu práce podporovat vznik a rozvoj takových bakalářských studijních oborů, které zaměstnavatelům nabídnou kvalitně vzdělané absolventy.

2.1.2d. Udržet vzdělávací a výzkumné kapacity UTB jako centra vzdělanosti kraje

V důsledku politiky státu by v budoucnu mohlo dojít k útlumu vzdělávacích a výzkumných aktivit na Univerzitě T. Bati. Vzhledem k nezastupitelné roli UTB, jako centra vzdělanosti kraje, by tento proces mohl mít negativní vliv na celkový rozvoj regionu. Je potřeba podporovat aktivity vedoucí k finanční stabilitě a rozvoji UTB ovšem s ohledem na provázanost s kvalitou a uplatnitelností absolventů na trhu práce.

Úkol 2.1.3. Zvýšit podíl populace zapojené do systému celoživotního vzdělávání

Příklady možných opatření:

2.1.3a. Využít kapacity a možnosti škol pro účely dalšího vzdělávání

Cílem je postupná přeměna škol na instituce poskytující počáteční i další vzdělávání – Centra celoživotního učení, tudíž využití personálního a materiálního potenciálu škol v dalším vzdělávání. Podněcovat školy k vytváření programů vzdělávání dospělých a jejich nabídku směrem k široké veřejnosti. Vytvářené nebo inovované vzdělávací programy pro dospělé musejí svým zaměřením odpovídat potřebám cílové skupiny a požadavkům trhu práce. Motivovat střední odborné školy k vytváření spolupracujících sítí, které budou zaměřeny na poskytování dalšího vzdělávání. Podporovat přípravu pedagogů škol pro roli lektorů nebo kariérových poradců v dalším vzdělávání. Využívat pro další vzdělávání Regionální vzdělávací centra vybudovaná při středních školách.

2.1.3b. Integrace různých směrů celoživotního vzdělávání a podpora jeho kvality

Cílem je sladit a integrovat nabídku služeb celoživotního vzdělávání, které jsou nabízeny a poskytovány celou řadou subjektů z oblasti podnikatelské i vzdělávací

sféry, s důrazem na kvalitu těchto poskytovaných služeb. Rozšířit a zintenzivnit činnosti Krajského centra dalšího profesního vzdělávání a Centra uznávání a celoživotního učení Zlínského kraje, o. p. s.

Úkol 2.1.4. Optimalizovat a zkvalitňovat primární a sekundární vzdělávací stupeň

Příklady možných opatření:

2.1.4a. Optimalizace nabídky škol na základě poptávky s důrazem na řemesla a technicky orientované obory

Toto opatření reaguje na nesoulad poptávky trhu práce a nabídky absolventů škol, který komplikuje uplatnitelnost těchto absolventů. Je nutné podpořit zejména poptávku budoucích žáků a jejich rodičů po studiu technických oborů, což souvisí s posílením vnímání řemesel a technických oborů jako atraktivních a perspektivních příležitostí pro budoucí uplatnění. Toto by mělo být koncepčně podpořeno zejména komunikačními aktivitami zaměřujícími se na rodiče budoucích žáků a výchovné poradce na základních školách. Důležitá je také nabídka vhodných technicky zaměřených volnočasových aktivit a dalších způsobů motivace žáků tak, aby se po odchodu ze základní školy častěji rozhodovali pro technicky orientované vzdělávací obory. (např. stipendijní systém „Podpora řemesel v odborném školství“)

2.1.4b. Zavádění systémů kvality a hodnocení škol

Jedná se o sjednocení používaných metod měření kvality počátečního vzdělávání. Rovněž bude dále rozvíjen zavedený systém hodnocení ředitelů škol a školských zařízení, který je prováděn s důrazem na kvalitu vzdělávání a dalších služeb škol a školských zařízení.

2.1.4c. Zlepšení kvality výuky cizích jazyků, matematiky a ICT

Realizace projektů zaměřených na podporu výuky cizích jazyků, matematiky a na využití nástrojů ICT ve výuce všeobecných a odborných předmětů na středních školách. Konkretizace cílů v oblasti ICT bude uvedena v samostatném koncepčním dokumentu Informační strategie školství Zlínského kraje. Tato koncepce se bude podrobně zabývat výukou a využíváním ICT ve školách a školských zařízeních zřizovaných Zlínským krajem, zejména směřováním v oblastech hardware, software, lidské zdroje, servis a data.

2.1.4d. Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Jedná se o další vzdělávání pedagogických pracovníků včetně realizace jejich odborných praxí. Kurzy a semináře pro pedagogy by se měly mimo jiné zaměřovat na osvojení si moderních pedagogických metod, souvisejících se systematickým zvyšováním kvality a efektivity vzdělávání.

2.1.4e. Podpora zahraniční spolupráce škol

Podpora škol a školských zařízení v realizaci projektů mezinárodní spolupráce. Orientace projektů bude odpovídat potřebám školy či školského zařízení. Podporovány budou jak mobilitní projekty realizované za účelem vzdělávání pedagogických pracovníků nebo odborných stáží žáků a studentů, tak i partnerství

škol či školských zařízení vytvořená pro přenos dobré praxe, tvorbu inovačních metod a postupů ve výuce nebo v jiných oblastech fungování školy/školského zařízení. Využíván přitom bude zejména Program celoživotního učení - program Evropské komise podporující výměny, spolupráci a mobilitu mezi vzdělávacími systémy a systémy odborné přípravy, ale i další programy, fondy a akce na podporu mezinárodních aktivit ve vzdělávání.

2.1.4f. Rozvoj účinného systému prevence rizikového chování

Podstatou je podpora aktivit specifické primární prevence ve školách Zlínského kraje, podpora vzdělávání školních metodiků prevence a metodiků v Krajské pedagogicko – psychologické poradně a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Zlín. Je nutné zvyšovat kvalitu preventivních programů, rozvoj kompetencí žáků i pedagogů v bezpečném prostředí a rozvíjet práci se třídou, komunikaci s problémovými žáky a zajistit ve spolupráci s vedením škol dobré sociální klima.

2.1.4g. Podpora rozvoje kariérového poradenství v základních a středních školách

Rozvoj kariérového poradenství ve Zlínském kraji podpořil individuální projekt Zlínského kraje Vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřený na kariérové poradenství, který má za cíl zvýšit kvalitu kariérového poradenství ve Zlínském kraji. Důležitou součástí projektu je vytvoření interaktivního testu na počítači a portálové řešení kariérového poradenství pro Zlínský kraj. Vznikl portál www.zkariera.cz, který je určen účastníkům vzdělávání a slouží jako úložiště studijních a podpůrných materiálů stejně jako komunikační místo. Vytvořený portál je napojen na internetové stránky krajského úřadu a bude nadále sloužit jako webové centrum pro kariérové poradenství Zlínského kraje.

Cíl 2.2. Podpořit růst zaměstnanosti

Ambicí tohoto cíle je řešit stav, kdy ve Zlínském kraji existuje z celorepublikového hlediska nadprůměrná nezaměstnanost. V důsledku toho dochází k nevyužití dostupné pracovní síly a tudíž i nevyužití celkového ekonomického potenciálu Zlínského kraje. Tento cíl je zaměřen na podporu zaměstnanosti nejvíce ohrožených osob na trhu práce. První úkol se zaměřuje na jednu z nejvíce ohrožených skupin obyvatelstva na pracovním trhu – na absolventy škol – se snahou zvýšit jejich zaměstnatelnost. Podstata druhého úkolu je úplně stejná, ale zaměřuje se na druhou nejohroženější skupinu na pracovním trhu, tedy na osoby v předdůchodovém věku. Třetí úkol se zaměřuje na aktuální téma v oblasti podpory zaměstnanosti, a sice na podporu sociálního podnikání. Čtvrtým úkolem, který může přispět k růstu zaměstnanosti na Zlínsku, je podpora aktivit vedoucích ke sladování rodinného a pracovního života.

Úkol 2.2.1. Zvýšit zaměstnatelnost absolventů škol

Příklady možných opatření:

2.2.1a. Zapojení regionálních podnikatelských partnerů do tvorby vzdělávacích programů

Jedná se o vytváření speciálních vzdělávacích programů pro rozvoj podnikatelských schopností u studentů a také zapojení odborníků z praxe do těchto programů.

2.2.1b. Rozvoj sítě pracovišť kariérního poradenství

Podpora vytvořené sítě pracovišť, které mimo jiné zprostředkovávají kontakty studentů se zaměstnavateli. Zároveň je důležité, aby kariérní poradci byli pro danou práci dostatečně kvalifikovaní a neustále disponovali aktuálními relevantními informacemi o situaci na trhu práce.

Úkol 2.2.2. Zvýšit zaměstnatelnost osob v předdůchodovém věku

Příklady možných opatření:

2.2.2a. Podpora zapojení osob předdůchodového věku do celoživotního vzdělávání

Jedná se o podporu aktivit, které povedou ke zlepšení informovanosti a zvýšení zájmu a zapojení osob předdůchodového věku do procesu celoživotního vzdělávání s cílem zvýšit uplatnění těchto osob na trhu práce.

Úkol 2.2.3. Podpora sociálního podnikání

Příklady možných opatření:

2.2.3a. Konzultační a poradenská činnost v oblasti sociálního podnikání

Podpora činností, které povedou ke zvyšování informovanosti a rozvoji sociálního podnikání, které je jedním z nástrojů vedoucích ke zvyšování uplatnitelnosti znevýhodněných osob na trhu práce.

Úkol 2.2.4. Podpora sladování rodinného a pracovního života

Příklady možných opatření:

2.2.4a. Podpora pružné formy pracovní doby

Smyslem je informační podpora – například v součinnosti s Úřady práce a jejich politikou – a propagace v podnikovém i veřejném sektoru o moderních pružných formách pracovní doby. Jedná se o práce na částečný úvazek, práce na dobu určitou, pohyblivou pracovní dobu, práce z domova, apod.

2.2.4b. Aplikace aktivních opatření politiky zaměstnanosti

Smyslem je v součinnosti s Úřady práce prosazovat a vyhodnocovat uplatňování aktivních opatření politiky zaměstnanosti typu asistence při hledání pracovního místa, specifický trénink a rekvalifikace na trhu práce směřované na zlepšení zaměstnatelnosti, rotace a sdílení pracovních míst, pobídky pro podnikatelský start, apod.

2.2.4c. Asistence při budování školek a jeslí, včetně podnikových

Spočívá ve finanční spoluúčasti veřejného sektoru při budování mateřských školek a jeslí, včetně podnikových zařízení pro děti zaměstnanců. Dalším bodem je iniciace a lobbying za novelizaci zákona o dani z příjmů ve směru daňové uznatelnosti takto vynaložených nákladů zaměstnavatelem.

Cíl 2.3. Zefektivnit síť sociálních služeb na základě skutečné poptávky

Smyslem tohoto cíle je při zohlednění účinného vynakládání veřejných finančních prostředků zajistit osobám v nepříznivé sociální situaci přiměřenou a kvalitní pomoc, která bude vycházet z individuálně určených potřeb osob, bude podporovat rozvoj jejich samostatnosti a motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace. První úkol, který vede k dosažení cíle, se orientuje na optimalizaci sítě poskytovatelů sociálních služeb. Druhým úkolem je zvýšit kvalitu a dostupnost těchto služeb a třetí úkol se zaměřuje na sociální inkluzi – začleňování, zdravotně a sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva.

Úkol 2.3.1. Optimalizovat síť poskytovatelů sociálních služeb

Příklady možných opatření:

2.3.1a. Podpora stávajících sociálních služeb

Jedná se o podporu služeb, které byly vyhodnoceny na základě stanovených měřitelných ukazatelů, resp. nastavených parametrů jako potřebné, efektivní a kvalitní, vychází z pravidelně aktualizovaného Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji a Analýzy vybavenosti území Zlínského kraje sociálními službami; týkají se všech hlavních ohrožených skupin obyvatel: seniorů, osob se zdravotním postižením, rodin s dětmi, osob ohrožených sociálním vyloučením.

2.3.1b. Rozvoj chybějících sociálních služeb

Na základě pravidelně aktualizovaného Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji a Analýzy vybavenosti území Zlínského kraje sociálními službami jedná se o skutečnou poptávku ze strany klientů těchto služeb korigované o dostupné finanční možnosti; týkají se všech hlavních ohrožených skupin obyvatel: seniorů, osob se zdravotním postižením, rodin s dětmi, osob ohrožené sociálním vyloučením.

2.3.1c. Preference terénních a ambulantních sociálních služeb

Podstatou je propagovat a podporovat terénní a ambulantní služby tak, aby byly schopny zabezpečit potřeby uživatelů sociálních služeb, kteří by bez podpory těchto služeb museli odejít např. do domova pro seniory nebo do domova pro osoby se zdravotním postižením.

Úkol 2.3.2. Zvýšit kvalitu a dostupnost poskytovaných sociálních služeb

Příklady možných opatření:

2.3.2a. Rozvoj systému parametrů a měřitelných ukazatelů jako nástroje pro nastavení optimální sítě sociálních služeb

Nezbytným předpokladem pro efektivní nastavení sítě sociálních služeb jsou informace akcentující především ekonomické, územní, kapacitní hlediska. Je potřebné rozvíjet nástroje, jež umožní srovnání sociálních služeb dle parametrů, které budou systémově nastaveny a dále kultivovány.

2.3.2b. Vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách

Obsahem opatření jsou školení, kurzy a semináře organizované za účelem zvýšení kvality pracovní síly v oblasti sociálních služeb včetně zabránění syndromu vyhoření u pracovníků v sociálních službách.

2.3.2c. Zapojení dobrovolníků do poskytování sociální péče

Smyslem dobrovolnictví je nezištná pomoc uživatelům sociální služby, která se odehrává na individuální bázi nebo prostřednictvím větší spolupráce s neziskovým sektorem aktivním v oblasti sociální péče s dostatečnou členskou základnou (například Český červený kříž, Charita, apod.).

2.3.2d. Zvýšení informovanosti o poskytovaných sociálních službách

Cílem je informovat širokou veřejnost o poskytovaných sociálních službách ve Zlínském kraji, např. formou elektronického katalogu sociálních služeb Zlínského kraje, webových stránek, apod.

Úkol 2.3.3. Sociální inkluze

Příklady možných opatření:

2.3.3a. Podpora aktivit a služeb sociální prevence

Podpora realizace aktivit a služeb sociální prevence, které povedou ke zvýšení začleňování osob sociálně znevýhodněných a osob zdravotně postižených.

2.3.3b. Podpora integrace sociálně znevýhodněných skupin

Podpora aktivit, příležitostí a odstraňování bariér, které povedou ke zvýšení začleňování znevýhodněných skupin do společnosti. Předmětem je rovněž téma sociálního bydlení, jež může významným způsobem napomoci zejména deprivovaným obcím; pro jeho intenzivnější využití je však zapotřebí adekvátní legislativní úprava na národní úrovni.

2.3.3c. Integrace osob se zdravotním postižením

Podpora aktivit a příležitostí, které povedou ke zvýšení začlenění osob se zdravotním postižením bez ohledu na druh handicapu.

2.3.3d. Integrace romské menšiny do společnosti

Podpora řešení, které povedou k úspěšnější integraci Romů ve všech oblastech, které se dotýkají jejich života a dosažení jejich zapojení do společenského, kulturního a politického života. Hlavní zaměření je na oblast bydlení, zvýšení zaměstnanosti, vzdělanosti, což je spojeno s ekonomickou nezávislostí a zapojení se do aktuálního trhu práce. Důraz se také klade na oblast bezpečnosti a zdraví.

2.3.3e. Podpora aktivit k zajištění ochrany práv dětí a naplňování jejich potřeb

Realizace aktivit podporujících transformační proces systému péče o ohrožené děti a rodiny na podkladě Národní strategie ochrany práv dětí „Právo na dětství“. Podpora systémových změn v oblasti sociálně-právní ochrany dětí a zavádění nových metod

sociální práce do praxe v oblasti péče o ohrožené děti. Aktivity směřující k rozvoji náhradní rodinné péče o děti a podpoře náhradních rodin.

Cíl 2.4. Zefektivnit síť zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností

Obdobný smysl jako předešlý cíl zaměřený na sociální služby má tento cíl, který se orientuje na poskytování kvalitních zdravotnických služeb při respektování skutečných potřeb občanům a realistických finančních možností. Cíle zefektivnění sítě zdravotnických služeb bude dosaženo kombinací dvou níže uvedených úkolů. První z nich klade důraz na optimalizaci sítě subjektů poskytujících zdravotnické služby a druhým úkolem je zlepšit kvalitu poskytované zdravotnické péče.

Úkol 2.4.1. Optimalizovat síť zdravotnických zařízení

Příklady možných opatření:

2.4.1a. Koncentrace a centralizace specializované zdravotnické péče

Spočívá ve vybudování center specializované péče s dostatečným regionálním záběrem, ve kterých budou soustředěny moderní vysoce účinné zdravotnické technologie, které budou využívat specializované týmy lékařských profesionálů. Některá akutní lůžka bude vhodné restrukturalizovat na lůžka specializované a následné péče. Součástí jsou aktivity vedoucí k restrukturalizaci a zvyšování efektivity zdravotnických zařízení včetně optimalizace záchranné zdravotní služby Zlínského kraje.

Úkol 2.4.2. Zvýšit kvalitu zdravotnické péče

Příklady možných opatření:

2.4.2a. Modernizace zdravotnické infrastruktury

Jedná se o dovybavení zdravotnickými přístroji, obnovu stávajícího morálně zastaralého přístrojového vybavení, zavádění moderních informačních systémů pro podporu řízení procesů v nemocnicích a efektivní komunikaci s pacienty (e-Health). Významnou aktivitou je projekt Zdravotnický portál ZK s cílem vytvořit portál, na němž budou uvedeny informace týkající se různých tematických oblastí problematiky zdravotnictví.

2.4.2b. Řešení problematiky nepříznivé věkové struktury zdravotnických pracovníků

Smyslem je absolventům lékařských fakult umožnit specializační přípravy ve zdravotnických zařízeních vlastněných krajem za účelem získání atestace, po jejímž absolvování může lékař převzít praxi. Podmínkou je, že atestovaný lékař zůstane po určitou dobu pracovat ve zdravotnickém zařízení kraje.

2.4.2c. Ochrana duševního zdraví

Podpora vytvoření moderní, funkční a udržitelné sítě péče o duševní zdraví podporujících dlouhodobé aktivní zapojení duševně nemocných do společnosti a na trh práce.

Cíl 2.5. Rozvoj efektivní veřejné správy

Posledním cílem v rámci pilíře Úspěšná společnost je nově zařazený soubor úkolů a opatření, které povedou k rozvoji efektivní veřejné správy a to jak v oblasti rozvoje lidských zdrojů, tak v oblasti infrastruktury. Jedná se o zkvalitnění služeb veřejné správy směrem k občanům z hlediska dostupnosti, ale také z hlediska zlepšení komunikace a kvalifikovanosti zaměstnanců veřejné správy. První úkol tohoto cíle řeší otázky řízení a rozvoje lidských zdrojů, druhým úkolem je přizpůsobit institucionální kapacitu a účinnost skutečným potřebám a třetím úkolem je rozvíjet informační systém Zlínského kraje.

Úkol 2.5.1. Řízení a rozvoj lidských zdrojů

Příklady možných opatření:

2.5.1a. Rozvoj lidských zdrojů na ZK, ve městech a obcích a jimi zakládaných a zřizovaných organizacích.

Jedná se o podporu vzdělávacích aktivit zaměstnanců výše uvedených organizací za účelem posílení znalostí a dovedností těchto zaměstnanců což přinese zvýšení kvalifikovanosti zaměstnanců včetně zlepšení komunikace a spolupráce v rámci organizace, ale i směrem vně dané organizace.

2.5.1b. Efektivní personální řízení v organizacích zřizovaných či zakládaných ZK, městy a obcemi

Podpora veškerých aktivit zaměřená do oblasti personálního řízení, které ovlivňuje kvalitní fungování každé organizace.

Úkol 2.5.2. Přizpůsobit institucionální kapacitu a účinnost skutečným potřebám

Příklady možných opatření:

2.5.2a. Podpora krizového řízení

Snahou je zajistit adekvátní rozmístění složek IZS, vytvoření jejich vhodného zázemí a zajištění nezbytných technických a technologických prostředků, což povede k zajištění jejich efektivního fungování.

Úkol 2.5.3. Rozvíjet informační systém Zlínského kraje

Příklady možných opatření:

2.5.3a. Rozvoj komunikační infrastruktury – regionálních sítí krajů a metropolitních sítí měst

Podstatou je vytvoření páteřní komunikační infrastruktury – 21Net – spojující regionální samosprávná centra ve ZK. Součástí je i investiční či organizační podpora rozvoje metropolitních sítí měst a obcí, které umožní propojit městské i krajské zřizované a zakládané organizace a subjekty IZS a krizového řízení s páteřní sítí a tím umožní využívání ICT služeb, která budou v těchto sítích poskytovány veřejným či privátním sektorem. Součástí je i podpora budování komunikační infrastruktury využitelné privátními poskytovateli služeb ve venkovských oblastech.

2.5.3b. Podpora udržitelnosti projektů zavádění eGovernmentu v kraji a ORP

Smyslem je zajistit finanční, organizační a institucionální podmínky pro fungování ICT služeb, které jsou ve ZK zřizovány s finanční podporou IOP, i po ukončení realizace projektu „Zavádění eGovernmentu ve ZK“. Jde o služby dlouhodobého ukládání dokumentů, spisové služby, podpory rozhodování a služby související s provozem krajské komunikační infrastruktury – 21Net.

4.2.3 Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova

Tabulka 4.2-3: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova

Cíle	Úkoly	Zásobník možných opatření
3.1. Zlepšit parametry životního prostředí	3.1.1. Zkvalitnit nakládání s odpady a eliminovat staré ekologické zátěže	3.1.1a. Budování integrovaných systémů nakládání s odpady
		3.1.1b. Předcházení vzniku odpadů a omezování jejich množství
		3.1.1c. Rozvoj systémů odděleného sběru odpadů
		3.1.1d. Zajištění sanace starých ekologických zátěží
	3.1.2. Zlepšit kvalitu odpadních vod	3.1.2a. Budování, případně modernizace čističek odpadních vod
		3.1.2b. Budování kanalizační sítě
	3.1.3. Snížit emise znečišťujících látek do ovzduší	3.1.3a. Podpora opatření ke snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší, zejména opatření ke snížení emisí prachových částic
	3.1.4. Udržitelně využívat zdroje energie	3.1.4a. Realizace energetických úspor a zvyšování energetické účinnosti
		3.1.4b. Zvýšení podílu obnovitelných a druhotných zdrojů energie (OZE)
		3.1.4c. Šíření informací o možnostech udržitelného využívání zdrojů energie
	3.1.5. Chránit a šetrně využívat přírodní zdroje	3.1.5a. Podpora environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty zaměřených na zásady udržitelného rozvoje a chování
		3.1.5b. Podpora opatření ke zlepšení průchodnosti krajiny pro živočichy i člověka, podpora zachování druhové diverzity a krajinné pestrosti
		3.1.5c. Přednostní využití nezemědělské půdy a pozemků v rámci brownfields pro výstavbu a další aktivity s cílem omezit neodůvodněné zábory kvalitní zemědělské půdy
		3.1.5d. Podpora a koordinace opatření protipovodňové prevence a výstavby protipovodňových opatření
	3.2. Zatraktivnit život na venkově a podporovat diversifikaci činností	3.2.1. Dobudovat odpovídající

na venkově	technickou infrastrukturu	<i>místních zdrojů, včetně ochrany zdrojů pro skupinové zásobování obyvatel pitnou vodou i lokalit pro akumulaci povrchových vod</i>
		<i>3.2.1b. Zvýšení napojenosti na veřejnou kanalizaci s odpovídající kvalitou čištění odpadních vod</i>
		<i>3.2.1c. Dobudování, obnova a údržba ostatní infrastruktury</i>
	3.2.2. Dobudovat odpovídající občanskou vybavenost	<i>3.2.2a. Rozvoj zdravotnické, vzdělávací, sociální a kulturní vybavenosti</i>
		<i>3.2.2b. Budování moderní komunikační infrastruktury</i>
		<i>3.2.2c. Podpora občanské společnosti na venkově</i>
	3.2.3. Podporovat alternativní ekonomické aktivity na venkově	<i>3.2.3a. Rozvoj drobných řemeslných a průmyslových aktivit</i>
		<i>3.2.3b. Rozvoj služeb na venkově</i>
	3.2.4. Posílit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví	<i>3.2.4a. Modernizace činností v zemědělství a lesnictví</i>
		<i>3.2.4b. Podpora vzdělávání v zemědělství a lesnictví, včetně podpory růstu prestiže těchto oborů podnikání</i>
		<i>3.2.4c. Podpora spolupráce drobných zemědělců</i>
		<i>3.2.4d. Zvýšení orientace na perspektivní/regionální produkty</i>
		<i>3.2.4e. Podpora ekologického zemědělství a produkce biopotravin</i>
	<i>3.2.4f. Podpora lesního hospodářství</i>	
3.3. Zlínský kraj se stane významnou dopravní meziregionální destinací	3.3.1. Rozšíření propojení silniční sítě regionu na dálniční systém ČR a SR	<i>3.3.1a. Vybudování rychlostní komunikace R 49</i>
		<i>3.3.1b. Dobudování rychlostní komunikace R 55</i>
		<i>3.3.1c. Výstavba a zkapacitnění dalších významných silničních tahů I. třídy (I/35, I/57, ...)</i>
	3.3.2. Zvýšit plynulost a bezpečnost nedálniční silniční dopravy	<i>3.3.2a. Rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy a budování obchvatů zastavěných území obcí</i>
		<i>3.3.2b. Podpora růstu bezpečnosti silničního provozu</i>
		<i>3.3.2c. Rozvoj sítě místních a účelových komunikací</i>
	3.3.3. Modernizovat železniční infrastrukturu	<i>3.3.3a. Modernizace a elektrifikace páteřních tratí</i>
	<i>3.3.3b. Rekonstrukce další železniční infrastruktury</i>	
3.3.4. Podporovat kombinovanou	<i>3.3.4a. Rozvoj potřebné infrastruktury pro kombinovanou dopravu</i>	

	dopravu	
3.4. Rozvíjet systém veřejné dopravy a podporovat ekologické aspekty dopravy	3.4.1. Dále rozvíjet integrovaný dopravní systém (IDS)	3.4.1a. <i>Zavádění integrovaných systémů veřejné dopravy</i>
		3.4.1b. <i>Zlepšování stávající infrastruktury IDS</i>
		3.4.1c. <i>Rozvoj inteligentních řídicích systémů veřejné dopravy</i>
		3.4.1d. <i>Realizace příměstské dopravy ve velkých regionálních celcích</i>
	3.4.2. Podporovat ekologicky šetrnou dopravu	3.4.2a. <i>Dostavba sítě cyklostezek</i>
		3.4.2b. <i>Obnova vozového parku veřejné dopravy</i>
		3.4.2c. <i>Intenzivnější využívání vodní dopravy</i>
		3.4.2d. <i>Omezení negativních dopadů dopravy</i>

Cíl 3.1. Zlepšit parametry životního prostředí

Ačkoliv se některé významné parametry hodnotící stav životního prostředí Zlínského kraje od 90. let zřetelně zlepšily, u jiných ukazatelů se projevil naopak obrácený vývoj a celkově je v oblasti životního prostředí stále co zlepšovat. Výrazné zlepšení životního prostředí v kraji bude dosaženo respektováním pěti níže uvedených úkolů. První reaguje na problematiku odpadů, když žádá zkvalitnit proces nakládání s nimi a eliminovat staré ekologické zátěže. Druhým úkolem je zlepšení kvality odpadních vod prostřednictvím budování příslušné infrastruktury. Třetí úkol klade důraz na snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší. Čtvrtý úkol žádá zvýšení energetické účinnosti a širší realizaci energetických úspor v kraji. Pátým úkolem je více chránit a šetrně využívat přírodní zdroje.

Úkol 3.1.1. Zkvalitnit nakládání s odpady a eliminovat staré ekologické zátěže

Příklady možných opatření:

3.1.1a. Budování integrovaných systémů nakládání s odpady

Jedná se o optimalizaci hranic svozových oblastí zajišťujících ekonomickou rentabilitu a efektivitu investic, o realizaci zařízení k nakládání s odpady s regionální nebo celokrajskou kapacitou, jež bude odpovídat reálným regionálním potřebám, která budou zároveň splňovat moderní standardy provozu. Tyto systémy budou schopny zajistit komplexní služby v oblasti nakládání s odpady včetně zpracování, energetického využití atd.

3.1.1b. Předcházení vzniku odpadů a omezování jejich množství

Obsahem opatření je vytváření podvědomí občanů o nezbytnosti předcházení vzniku odpadů, o správném nakládání s odpady a o dopadech nesprávného nakládání s odpady na životní prostředí a přírodní zdroje. Cílem je zabezpečovat informovanost spotřebitelů o environmentálních charakteristikách výrobků a služeb a upřednostňovat ekologicky šetrné výrobky a výrobky vyrobené nízkoodpadovou technologií při zadávání veřejných zakázek.

3.1.1c. Rozvoj systémů odděleného sběru odpadů

Jedná se o systémy odděleného sběru odpadů s výhledem snadnější recyklace podle jednotlivých druhů odpadů, o posílení motivace obyvatel třídit odpady; o podporu informovanosti populace o důležitosti třídění odpadů, o zajištění zpětného odběru specifických druhů odpadu (baterie a akumulátory, elektrospotřebiče, žárovky, použité pneumatiky, autovraky, apod.), o podporu rozvoje trhu s recyklovanými výrobky (preferenci výrobků z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrné výrobky při zadávání veřejných zakázek).

3.1.1d. Zajištění sanace starých ekologických zátěží

Obsahem opatření je podpora sanace starých ekologických zátěží, zejména skládek komunálních odpadů, ale i průmyslových zátěží, které představují riziko ohrožení zdraví občanů či poškození životního prostředí a přírodních zdrojů.

Úkol 3.1.2. Zlepšit kvalitu odpadních vod

Příklady možných opatření:

3.1.2a. Budování, případně modernizace čističek odpadních vod

Jedná se o vybavení veškerých aglomerací s populací větší než 2 000 ekvivalentních obyvatel čistírnami odpadních vod tak, aby jimi vypouštěné odpadní vody svojí kvalitou splňovaly požadavky vládního nařízení v souladu s příslušnou směrnicí EHS. Dalším cílem je do konce horizontu této Strategie zajistit odpovídající kvalitu čištění odpadních vod pro většinu obcí do 2 000 ekvivalentních obyvatel.

3.1.2b. Budování kanalizační sítě

Jedná se o vybavení obcí Zlínského kraje odpovídajícím sběrným systémem odpadních vod. Bude toho dosaženo kombinací výstavby nové sítě splaškové kanalizace, případně rekonstrukce té stávající.

Úkol 3.1.3. Snížit emise znečišťujících látek do ovzduší

Příklady možných opatření:

3.1.3a. Podpora opatření ke snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší, zejména opatření ke snížení emisí prachových částic

Kvalita ovzduší ve Zlínském kraji je dobrá. Přesto více než třetina kraje, zejména oblasti sídelních aglomerací a páteřních komunikací, patří do oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší. Jedná se zejména o překračování limitů polétavého prachu, ale také fotochemického ozónu a v několika případech je zvýšená hladina benzo-a-pyrénu. Proto Zlínský kraj bude maximálně naplňovat aktualizovaný Program snižování emisí a Program zlepšování kvality ovzduší ve Zlínském kraji, včetně priorit Akčního plánu.

Úkol 3.1.4. Udržitelně využívat zdroje energie

Příklady možných opatření:

3.1.4a. Realizace energetických úspor a zvyšování energetické účinnosti

Prostřednictvím realizace energetických úspor a zvyšování energetické účinnosti dojde ke snížení spotřeby energie v oblasti konečné spotřeby. Konkrétní aktivity spočívají v modernizaci stávajících zařízení na výrobu energie vedoucí ke zvýšení jejich účinnosti, zlepšování tepelně technických vlastností budov (zateplení obvodových plášťů a střešních konstrukcí, výměna či rekonstrukce otvorových výplní), širším využívání odpadního tepla, apod. Realizace projektů energetické efektivity předpokládá zefektivnění procesů přípravy projektů a hospodaření s majetkem kraje na úrovni vnitřních procesů – souvztažnost s cílem 2.5.

3.1.4b. Zvýšení podílu obnovitelných a druhotných zdrojů energie (OZE)

Hlavním smyslem je realizace výstavby nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny. Realizací OZE dojde k náhradě spalování fosilních paliv a snížení znečištění životního prostředí.

3.1.4c. Šíření informací o možnostech udržitelného využívání zdrojů energie

Prostřednictvím Energetické agentury Zlínského kraje podporovat udržitelné využívání zdrojů energie (informační brožury, semináře, webové portály pro občany, podnikatele, municipality a neziskové organizace o možnostech zvyšování energetické účinnosti a realizace energetických úspor a o financování projektů zvyšování energetické účinnosti a realizace energetických úspor z dotací EU), včetně zvýšení využívání OZE. Agentura bude dále zejména iniciovat opatření ke zvýšení energetické účinnosti a úspornosti při výstavbě či modernizaci budov v majetku kraje, včetně častějšího využívání obnovitelných zdrojů energie pro provoz objektů ve vlastnictví kraje či jím ovládaných institucí (fototermika, fotovoltaika, tepelná čerpadla, kotle na biomasu,...).

Úkol 3.1.5. Chránit a šetrně využívat přírodní zdroje

Příklady možných opatření:

3.1.5a. Podpora environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty zaměřených na zásady udržitelného rozvoje a chování

Hlavním cílem tohoto opatření je komplexní rozvoj občanského povědomí o ochraně životního prostředí a přírodních zdrojů. Jedná se zejména o cílené zaměření na občany, podnikatele, municipality i neziskové organizace o možnostech zvyšování energetické účinnosti zařízení a realizace energetických úspor, o udržitelném využívání energetických zdrojů s přímým dopadem na ochranu ovzduší a klimatu, o možnostech předcházení vzniku odpadů, jejich třídění a recyklaci, včetně možnosti energetického využití odpadů.

3.1.5b. Podpora opatření ke zlepšení průchodnosti krajiny pro živočichy i člověka, podpora zachování druhové diverzity a krajinné pestrosti

Účelem tohoto opatření je ochrana a účelné využívání přírodního prostředí kraje s cílem zachovat jeho přírodní hodnoty a bohatství diverzity, ale také účelně využít těchto hodnot pro rozvoj regionu. Jedná se zejména o citlivé využití za účelem krátkodobé i dlouhodobé rekreace, odpočinku a sportovního vyžití obyvatel i návštěvníků kraje. Ochrana přírody a krajiny by neměla znamenat konzervaci území chránit přírodu je třeba pro člověka, nikoliv před člověkem. V této souvislosti opět nabývá na významu podpora environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty cílené na všechny věkové skupiny obyvatelstva.

3.1.5c. Přednostní využití nezemědělské půdy a pozemků v rámci brownfields pro výstavbu a další aktivity s cílem omezit neodůvodněné zábory kvalitní zemědělské půdy

Půda je nenahraditelný přírodní zdroj, proto je nezbytné zabránit úbytku zejména nejkvalitnějších zemědělských půd v kraji a její neodůvodněné zábory pro jiné než zemědělské využití. Limity ochrany zemědělské půdy je třeba zakotvit v územně plánovací dokumentaci, ale zásady ochrany zemědělské půdy je třeba respektovat i v rámci koncepčních a rozvojových dokumentů.

3.1.5d. Podpora a koordinace opatření protipovodňové prevence a výstavby protipovodňových opatření.

Ochrana před povodněmi musí být koncepční a jednotlivá opatření na sebe musí navazovat tak, aby ochrana měst a obcí na horním toku nepřinesla katastrofu území na dolním doku. Proto byla zpracována Studie ochrany před povodněmi na území Zlínského kraje, která navazovala i na obdobné Studie Olomouckého a Jihomoravského kraje a její závěry byly zapracovány do Plánu oblasti povodí Moravy a Plánu oblasti povodí Dyje, jako rozhodujících materiálů vodohospodářského plánování v krajině (dříve Směrný vodohospodářský plán). Je nezbytná podpora realizace těchto opatření, za něž odpovídá správce povodí, ve spolupráci s krajem a obcemi. V rámci prevence před povodněmi je nutná také podpora hlásných a informačních a varovacích systémů v obcích a sídelních aglomeracích.

Cíl 3.2. Zatraktivnit život na venkově a podporovat diversifikaci činností na venkově

Cílem je zatraktivnit život ve venkovských oblastech a diversifikovat zde spektrum hospodářských činností, tím že se posílí rozvoj i mimozemědělských aktivit. Po jeho splnění budou venkovské oblasti charakteristické vyváženou strukturou zemědělských, řemeslných a průmyslových aktivit menších firem, a služeb především zaměřených na širší rádius aktivit v oblasti cestovního ruchu. Aby k tomu došlo, je třeba splnit čtyři níže uvedené úkoly. Prvním z nich je dobudování odpovídající technické infrastruktury ve venkovských oblastech. Oproti městům je na venkově i nižší vybavenost občanskou infrastrukturou. Právě na smazání rozdílů v tomto bodě se zaměřuje druhý úkol. Třetím úkolem je podpora alternativních ekonomických aktivit na venkově kromě dominantního zemědělství. Zemědělství však i nadále bude hrát na venkově klíčovou úlohu, proto se čtvrtý úkol orientuje na posílení konkurenceschopnosti tohoto ekonomického sektoru.

Úkol 3.2.1. Dobudovat odpovídající technickou infrastrukturu

Příklady možných opatření:

3.2.1a. Vytváření podmínek pro zajištění kvalitní pitné vody ve venkovských oblastech, zejména tam, kde není možné trvale využít místních zdrojů, včetně ochrany zdrojů pro skupinové zásobování obyvatel pitnou vodou i lokalit pro akumulaci povrchových vod

Jedná se o zajištění přístupu všem občanům ke kvalitní, zdravotně nezávadné pitné vodě a zejména ve venkovských oblastech zajištění její celoroční dostupnosti. V důsledku dlouhodobé exploatace krajiny člověkem dochází k narušení lokálních zdrojů vody a zejména jejich vydatnosti v průběhu roku.

3.2.1b. Zvýšení napojení na veřejnou kanalizaci s odpovídající kvalitou čištění odpadních vod

Opatření spočívá v dobudování odpovídající kanalizační sítě zakončené efektivní čističkou odpadních vod. Do konce horizontu Strategie rozvoje Zlínského kraje bude ve venkovském prostoru (v obcích do 2 000 ekvivalentních obyvatel) většina obcí vybavena odpovídajícími kanalizačními systémy zakončenými čističkami odpadních

vod nebo adekvátními technologiemi vhodnými pro individuální bytovou výstavbu nebo malé obce.

3.2.1c. Dobudování, obnova a údržba ostatní infrastruktury

Obsahem je vybudování další technické infrastruktury zvyšující úroveň kvality života na venkově; zejména komunálního osvětlení a adekvátní sítě chodníků a pojezdných chodníků a také realizace parkových úprav, včetně doplňkových zařízení a mobiliáře.

Úkol 3.2.2. Dobudovat odpovídající občanskou vybavenost

Příklady možných opatření:

3.2.2a. Rozvoj zdravotnické, vzdělávací, sociální a kulturní vybavenosti

Podstatou je finanční asistence subjektům aktivním ve zdravotnické, vzdělávací, sociální či kulturní oblasti při realizaci neinvestičních (školení, semináře, marketingové studie, propagace, apod.) i investičních (výstavba, modernizace, rekonstrukce nemovitostí podnikání či strojů a zařízení) projektů.

3.2.2b. Budování moderní komunikační infrastruktury

Jedná se o vybudování či modernizaci místního rozhlasu, kabelové televize, místních sítí bezdrátového rozvodu internetu, apod.

3.2.2c. Podpora občanské společnosti na venkově

Podstatou je finanční asistence spolkové činnosti a zájmového sdružování osob v oblastech kultury, sportu, sociálních záležitostí, životního prostředí, zábavy, apod. Dále pak i spolupořádání akcí občanských iniciativ a podpora jejich zázemí.

Úkol 3.2.3. Podporovat alternativní ekonomické aktivity na venkově

Příklady možných opatření:

3.2.3a. Rozvoj drobných řemeslných a průmyslových aktivit

Podstatou je finanční asistence podnikatelům na venkově v oblasti neinvestičních (školení, semináře, marketingové studie, propagace, apod.) i investičních (výstavba, modernizace, rekonstrukce nemovitostí k podnikání, pořízení strojů a zařízení k podnikání) projektů. Jsou sem zahrnuty i investice do pólů rozvoje ve venkovských oblastech, aktivizace místních akčních skupin zaměřených na drobné řemeslné a průmyslové aktivity.

3.2.3b. Rozvoj služeb na venkově

Podstatou je finanční asistence podnikatelům ve venkovských oblastech nabízející jak občanské služby určené obyvatelům venkovských oblastí, tak i služby zaměřené na návštěvníky regionu, zejména v oblasti cestovního ruchu, agroturistiky, hippoturistiky, apod.

Úkol 3.2.4. Posílit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví

Příklady možných opatření:

3.2.4a. Modernizace činností v zemědělství a lesnictví

Smyslem je obnova, modernizace, výstavba, rekonstrukce nemovitostí pro zemědělskou a lesnickou výrobu (preferováno využití brownfields) nebo pořízení nových strojů a zařízení. Reaguje na nedostatečnou úroveň investic jak stavebních, tak technologických, v obou sektorech.

3.2.4b. Podpora vzdělávání v zemědělství a lesnictví, včetně podpory růstu prestiže těchto oborů podnikání, zejména ve venkovských oblastech

Všechny dosavadní studie prokazují, že slabou stránkou zejména zemědělství je mimo jiné vysoký věk a nízká vzdělanost zaměstnanců. S tím potom souvisí tak nízká míra inovací a využívání moderních technologií v oboru s dopadem na produktivitu a efektivitu zemědělské výroby. Proto je třeba podpořit akce prezentující moderní zemědělskou a lesnickou výrobu zvýšit úroveň zemědělského vzdělávání nejen školního, ale i následného, zaměřeného na zvýšení informovanosti a kvalifikace zejména středního článku řízení.

3.2.4c. Podpora spolupráce drobných zemědělců

Spočívá v posílení zatím stále negociační pozice zemědělců vůči odběratelům a zpracovatelům potravin cestou vytváření odbytových sítí, společného uvádění zboží na trh včetně jeho přípravy k prodeji, centralizace prodeje a dodávky odběratelům, vytváření sítí společného nákupu, apod.

3.2.4d. Zvýšení orientace na perspektivní/regionální produkty

Opatření se týká šíření informací, propagace a podpory prodeje regionálních zemědělských a potravinářských výrobků, biopotravin, a šetrného hospodaření s lesy. Cestou je spoluorganizování a podpora krajských výstav (např. tradiční Zemědělská výstava), podpora účasti zemědělských a potravinářských producentů z kraje na celostátních a mezinárodních výstavách (SALIMA Brno, Země živitelka České Budějovice, EKO GALA v polském Rzesowu), podpora propagačních akcí (Dožínky Zlínského kraje, Ovčácký den na Valašsku, soutěží regionálních producentů) spojených s udělováním prestižní značky Perla Zlínska (soutěž o nejlepší potravinářský výrobek z regionu), TOP Víno Slovácka (soutěž o nejlepší krajové odrůdové víno z daného roku).

3.2.4e. Podpora ekologického zemědělství a produkce biopotravin

Podpora ekologického zemědělství vyplývá z celostátní koncepce zemědělství a zejména v podhorských a horských oblastech má tato forma zemědělství, zaměřeného zejména na živočišnou výrobu v maximálně přírodě blízkých podmínkách, nezastupitelné místo nejen z hlediska ekonomiky regionu, ale i z hlediska údržby a podpory diverzity krajiny. Rostoucí poptávka po produktech ekologického zemědělství postupně zajistí i ekonomickou stabilitu.

3.2.4f. Podpora lesního hospodářství

Cílem toho opatření je cílená podpora do lesního hospodářství formou finančních příspěvků na vybrané činnosti hospodaření v lesích, určená na realizaci hospodářských opatření ve veřejném, společenském zájmu. Jedná se zejména o udržení žádané skladby lesních porostů, podporu zalesnění a zajištění lesních kultur na holinách po

těžbě. Lesy, ať se jedná o lesy ve vlastnictví státu, municipalit, církví právnických i fyzických osob, jsou pro své mimoprodukční funkce společenským statkem, přičemž společenské mínění tyto funkce – rekreace, sport, relaxace - nadřazuje nad produkční funkce lesa.

Cíl 3.3. Zlínský kraj se stane významnou dopravní meziregionální destinací

Dalším cílem v pilíři Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova je, aby se Zlínský kraj prostřednictvím zajištění propojenosti adekvátním systémem dopravní infrastruktury stal významnou dopravní meziregionální destinací, ke které ho předurčuje poloha na spojnici mezi východem a západem Evropy. Realizace cíle bude dosaženo prostřednictvím čtyř úkolů. První z nich požaduje napojení silniční sítě regionu na dálniční systém v České republice i na dálnice sousedního Slovenska. Klíčovou roli v dopravní obslužnosti území však stále hrají silnice nedálničního typu; a právě zvýšení plynulosti a bezpečnosti provozu na nich je druhým úkolem tohoto cíle. Třetí úkol reaguje na nezastupitelnou úlohu železniční dopravy v moderní společnosti a zaměřuje se na modernizaci železniční sítě. V neposlední řadě je úkolem pro naplnění tohoto cíle i rozvoj a posílení významu kombinované dopravy na území kraje.

Úkol 3.3.1. Rozšíření propojení silniční sítě regionu na dálniční systém ČR a SR

Příklady možných opatření:

3.3.1a. Vybudování rychlostní komunikace R 49

Jedná se o vybudování nové rychlostní komunikace R 49 vedené v trase Hulín – Holešov – Fryšták – Slušovice – Vizovice – Střelná státní hranice.

3.3.1b. Dobudování rychlostní komunikace R 55

Jedná se o vybudování nové rychlostní komunikace R 55 z Otrokovic do Břeclavi s požadavkem na přímou obsluhu přilehlého území a tranzitní dopravy pro spojení vzdálenějších cílů v ose S/J. Na území Zlínského kraje se nachází pouze úsek Otrokovice – Moravský Písek.

3.3.1c. Výstavba a zkapacitnění dalších významných silničních tahů I. třídy (I/35, I/57,...)

Smyslem je zvýšení dopravní dostupnosti a propustnosti výstavbou/zkapacitněním silnic I. třídy (silnice I/35 v úseku Lešná - Palačov, pokračování výstavby I/57, a další akce na silnicích I/35, I/49, apod.).

Úkol 3.3.2. Zvýšit plynulost a bezpečnost nedálniční silniční dopravy

Příklady možných opatření:

3.3.2a. Rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy a budování obchvatů zastavěných území obcí

Jde o přípravu a realizaci investičních projektů pod přímým vlivem kraje, zaměřených na odstranění havarijního stavu povrchů vozovek, úprav šířkových poměrů silnic této třídy, narovnání úseků, rekonstrukce nebo nová realizace stavby mostů v nevyhovujícím stavu, apod. V případě obchvatů se jedná se o investiční projekty

s cílem eliminovat negativní dopad tranzitní dopravy středem obcí, nové obchvaty budou vybaveny v případě potřeby protihlukovými opatřeními. Pro případ úbytku prostředků z EU pro tento účel z důvodu změn prioritní orientace je doporučováno zajištění odpovídajících zdrojů krajských.

3.3.2b. Podpora růstu bezpečnosti silničního provozu

Cílem je v návaznosti na Národní strategii bezpečnosti silničního provozu zajistit regionální uplatňování stejných principů a struktury bezpečnosti silničního provozu a přirozeným způsobem zakomponovávat do všech oblastí života regionu. Na základě Strategie bezpečnosti silničního provozu Zlínského kraje na období 2012-2020 pracovat na dodržování Akčního programu jako výčtu konkrétních bezpečnostních opatření.

3.3.2c. Rozvoj sítě místních a účelových komunikací

Spočívá v přípravě a realizaci investičních projektů rekonstrukce a modernizace úseků místních a účelových komunikací, odstraňování nebezpečných míst na těchto komunikacích (např. nepřehledné železniční přejezdy) či v zlepšení napojení rozvojových průmyslových areálů a objektů na regionální síť silnic II. a III. třídy prostřednictvím výstavby nebo rekonstrukce místních komunikací.

Úkol 3.3.3. Modernizovat železniční infrastrukturu

Příklady možných opatření:

3.3.3a. Modernizace a elektrifikace páteřních tratí

Prioritou tohoto opatření je elektrifikace, modernizace (staničních, traťových a přejezdových zabezpečovacích zařízení) a rekonstrukce (železničního svršku, železničního spodku) páteřních železničních tratí Zlínského kraje; především tratě č. 280 traťový úsek Valašské Meziříčí – Vsetín – Horní Lideč – Státní hranice, tratě č. 331 Otrokovice – Zlín – Vizovice a tratě č. 303 Kojetín – Valašské Meziříčí. Celková modernizace tratí povede ke zvýšení traťové rychlosti a zkrácení jízdní doby vlaků.

3.3.3b. Rekonstrukce další železniční infrastruktury

V rámci tohoto navrhovaného opatření se počítá s rekonstrukcí vybraných mostů, tunelů, železničních přejezdů, železničních zastávek, apod.

Úkol 3.3.4. Podporovat kombinovanou dopravu

Příklady možných opatření:

3.3.4a. Rozvoj potřebné infrastruktury pro kombinovanou dopravu

Obsahem je podpora budování logistických center v místě křížení významných dopravních koridorů železniční a silniční dopravy, eventuálně vodní a letecké dopravy. Jako nejvhodnější se jeví výstavba logistických center v Otrokovicích a Valašském Meziříčí, eventuálně v bezprostřední blízkosti strategické průmyslové zóny Holešov.

Cíl 3.4. Rozvíjet systém veřejné dopravy a podporovat ekologické aspekty dopravy

Smyslem cíle je zajistit rozvoj veřejné dopravy ve Zlínském kraji včetně dopravy městské formou spolupráce a integrace jejích jednotlivých druhů a zabránit tak dalšímu zatěžování městských center individuální automobilovou dopravou, umožnit obyvatelům venkovských regionů dojíždění do hospodářských center a zpřístupnit periferní turistické oblasti. Není třeba zdůrazňovat, že veřejná doprava má oproti té individuální méně negativní vliv na životní prostředí. Prvním úkolem k realizaci tohoto cíle je snaha o další rozvoj integrovaného dopravního systému, jak po stránce kvalitativní, tak i kvantitativní. Druhý úkol je zaměřen na podporu těch forem veřejné dopravy, které jsou obzvláště přátelské vůči životnímu prostředí.

Úkol 3.4.1. Dále rozvíjet integrovaný dopravní systém (IDS)

Příklady možných opatření:

3.4.1a. Zavádění integrovaných systémů veřejné dopravy

Podstatou navrhovaného opatření je další zavádění integrovaných systémů veřejné dopravy, které v sobě slučují jednotlivé způsoby veřejné dopravy (linkovou osobní dopravu /provozovanou jako veřejnou a zvláštní/, městskou hromadnou dopravu, železniční osobní dopravu) tak, aby cestujícím umožnily kombinaci dopravy, jednodušší úhrady, apod.

3.4.1b. Zlepšování stávající infrastruktury IDS

Smyslem je výstavba přestupních terminálů integrované veřejné dopravy, rekonstrukce nevyhovujících a výstavba nových zastávek veřejné dopravy, bezbariérové úpravy zastávek a souvisejícího vybavení a přístupových cest, apod.

3.4.1c. Rozvoj inteligentních řídicích systémů veřejné dopravy

Jedná se o nasazování systémů, které umožňují přednost dopravních prostředků hromadné dopravy na křižovatkách, ve vhodných aglomeracích, centrální systémy řízení veřejné dopravy, apod.

3.4.1d. Realizace příměstské dopravy ve velkých regionálních celcích

Realizace příměstské dopravy v tomto regionu prostřednictvím železniční či trolejbusové dopravy.

Úkol 3.4.2. Podporovat ekologicky šetrnou dopravu

Příklady možných opatření:

3.4.2a. Dostavba sítě cyklostezek

Podstatou je zřizování nových bezpečných cyklistických komunikací, zvyšování kapacit a bezpečnosti stávajících cyklostezek a jejich lepší značení. Síť cyklostezek se budou napojovat na infrastrukturu veřejné dopravy (zejména železnice), kde bude vyřešena návaznost těchto typů dopravy. Akcent na význam regionálních a dálkových cyklostezek s ohledem na cestovní ruch.

3.4.2b. Obnova vozového parku veřejné dopravy

Jde o investiční projekty pořízování nových trolejbusů, nových jednotek pro elektrizované železniční tratě a ostatní dopravní prostředky. Obsahuje i podporu zavádění vozidel s alternativním pohonem – zemní plyn, elektřina, apod. – a vozidel pro převoz tělesně postižených.

3.4.2c. Intenzivnější využívání vodní dopravy

Spočívá ve vytvoření efektivní přístavní a servisní infrastruktury, vytvoření podmínek pro širší rekreační využívání vodních cest a celkové rozšíření atrakční oblasti vodní cesty, v rozvoji vodní cesty Morava včetně průplavu Otrokovice – Rohatec (tzv. „Bařův kanál“) pro účely rekreační plavby, v modernizaci a výstavbě přístavů na vnitrozemských vodních cestách včetně implementace telematických systémů. Významné je taktéž splavnění vodní cesty do Kroměříže.

3.4.2d. Omezení negativních dopadů dopravy

Jedná se o opatření k eliminaci negativních dopadů dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel typu výstavby ekoduktů, biokoridorů, protihlukové bariéry, apod.

4.2.4 Atraktivní region

Tabulka 4.2-4: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Atraktivní region

Cíle	Úkoly	Zásobník možných opatření
4.1. Zvýšit konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu	4.1.1. Rozvíjet lidské zdroje a síťování v cestovním ruchu	4.1.1a. Rozvoj lidských zdrojů
		4.1.1b. Posílení síťování produktů a služeb
		4.1.1c. Rozvoj spolupráce podnikatelského a veřejného sektoru
	4.1.2. Rozvíjet potenciál cestovního ruchu	4.1.2a. Podpora zvyšování kvality produktů v cestovním ruchu
		4.1.2b. Dobudování a modernizace veřejné infrastruktury pro cestovní ruch
		4.1.2c. Podpora cestovního ruchu na venkově
	4.1.3. Zkvalitnit marketing a řízení cestovního ruchu v kraji	4.1.3a. Propagace brandu turistické destinace
		4.1.3b. Další rozvoj speciální agentury destinačního managementu
		4.1.3c. Další rozvoj zájmových sdružení v cestovním ruchu
		4.1.3d. Rozvoj turistických informačních center
		4.1.3e. Rozvoj inovací v cestovním ruchu včetně „chytrých systémů“ pro účely turismu
	4.1.4. Rozvíjet návazné aktivity v cestovním ruchu	4.1.4a. Podpora rozvoje sportovních služeb
		4.1.4b. Podpora rozvoje služeb venkovské turistiky
		4.1.4c. Podpora rozvoje ostatních služeb
		4.1.4d. Využití vodní a bezmotorové dopravy v cestovním ruchu
		4.1.4e. Zatraktivnění prostředí měst, obcí z pohledu cestovního ruchu
	4.1.5. Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v cestovním ruchu	4.1.5a. Participace na mezinárodních projektech v cestovním ruchu
	4.1.6. Podpora rozvoje udržitelného cestovního ruchu	4.1.6a. Optimální využití a ochrana potenciálu území v oblasti turismu
4.1.6b. Zavedení evaluačního „Systému indikátorů pro měření udržitelnosti cestovního ruchu v turistických destinacích“		
4.2. Zajistit ochranu a rozvoj	4.2.1. Pečovat o nemovité kulturní	4.2.1a. Ochrana, uchování, poznávání a prezentace nemovitého

kulturního dědictví regionu	dědictví	kulturního dědictví a zprostředkování jeho hodnot veřejnosti
	4.2.1b. Spolupráce s občanskými iniciativami v péči o nemovité kulturní dědictví	
	4.2.2. Pečovat o movité kulturní dědictví	4.2.2a. Zabezpečení zázemí pro činnost kulturních organizací a zajištění přístupu pro hendikepované skupiny návštěvníků 4.2.2b. Podpora činnosti kulturních zařízení
	4.2.3. Pečovat o nemovité kulturní dědictví	4.2.3a. Podpora tradiční lidové a ostatní kultury včetně související infrastruktury
4.3. Kulturní instituce sehrají roli významného nositele kulturnosti regionu	4.2.4. Aktivně využívat kulturního dědictví pro rozvoj CR	4.2.4a. Provázání aktuálních informací o kultuře s cestovním ruchem 4.2.4b. Oživení kulturních statků podporou jejich alternativního využití 4.2.4c. Podpora využití statutu kulturní památky chráněné UNESCO a dalších NKP
	4.3.1. Více propojit kulturu a vzdělávání	4.3.1a. Propojit a podpořit výukové a motivační programy pro školy s kulturními institucemi 4.3.1b. Podpořit VaV v oblasti kultury a cestovního ruchu
	4.3.2. Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v kultuře	4.3.2a. Navázat vzájemné kontakty s rozvojovým potenciálem 4.3.3b. Podpora rozvoje spolupráce se zahraničními kulturními institucemi
	4.3.3. Zlepšit dostupnost kultury	4.3.3a. Podpora spolupráce aktérů v oblasti kultury a v návazných službách 4.3.3b. Propagace kulturních aktivit v regionu

Cíl 4.1. Zvýšit konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu

Oblast cestovního ruchu (CR) představuje pro region významný rozvojový potenciál, který však stále není optimálně využíván. Cílem je proto zvýšení konkurenceschopnosti Zlínského kraje jako atraktivní destinace CR, která bude orientována jak na tuzemskou, tak na zahraniční klientelu.

V uplynulém období byla pozornost věnována především rozvoji infrastruktury (zvyšování kvality ubytovacích kapacit, výstavbě cyklostezek, projektům v oblasti kultury, sportu a zážitkové turistiky, apod.), která byla soustředěna zejména do oblastí s koncentrovaným potenciálem pro rozvoj CR; byla také vytvořena řada nových produktů.

V následujícím období bude stěžejním úkolem především zvyšování kvality poskytovaných služeb za účelem optimálního využití potenciálu území prostřednictvím:

- podpory rozvoje lidských zdrojů jako jednoho ze základních předpokladů efektivního využití potenciálu území,
- zvyšování kvality produktů a jejich síťování včetně na ně navázaných služeb, které přispějí k jejich vyšší atraktivitě a udržení návštěvníků v regionu,
- kvalitního marketingu turistické destinace „Východní Morava“, zacíleného jak na tuzemské, tak na zahraniční návštěvníky.

Úkol 4.1.1. Rozvíjet lidské zdroje a síťování v cestovním ruchu

Příklady možných opatření:

4.1.1a. Rozvoj lidských zdrojů

Spočívá v aktivní přípravě programů pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti CR, která předpokládá spolupráci středních i vysokých škol se zaměřením na CR, hotelnictví a gastronomii s praxí (hotely, lázně, kulturní instituce a ostatní podnikatelé v CR). Jedná se o kurzy, semináře, workshopy se speciálním důrazem na zlepšení jazykových dovedností a znalostí odpovídajících potřebám praxe. Tyto aktivity budou zacíleny jak na studenty středních a vysokých škol, tak na oblast dalšího vzdělávání zacílenou na podnikatele i zaměstnance v CR i v návazných službách s požadavkem na zlepšení profesionality služeb, ale i adaptace na nové technologie a další specifické požadavky trhu.

4.1.1b. Posílení síťování produktů a služeb

Podstatou je propojení jednotlivých atraktivit CR v území prostřednictvím spolupráce subjektů v oblasti CR, včetně návazných služeb, a to jak z oblasti soukromého i veřejného sektoru, vytvářením sítí, partnerství a společných produktů včetně společné, koordinované propagace. Tyto činnosti budou koordinovány prostřednictvím krajské agentury destinačního managementu.

4.1.1c. Rozvoj spolupráce podnikatelského a veřejného sektoru

Podstatou je zapojení podnikatelů do přípravy integrovaných projektů v definovaných oblastech CR - investice do modernizace infrastruktury využívané v CR, včetně nabídky kvalitních produktů a jejich propagace, za účelem zajištění provázanosti jednotlivých projektů a aktivit, které zvýší atraktivitu území pro CR a budou mít

potenciál přispět ke zvyšování příjmů v tomto odvětví. Garantem a koordinátorem takto pojímaného modelu spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem bude krajská agentura destinačního managementu.

Úkol 4.1.2. Rozvíjet potenciál cestovního ruchu

Příklady možných opatření:

4.1.2a. Podpora zvyšování kvality produktů v cestovním ruchu

Cílem je zvýšení kvality poskytovaných služeb v oblasti CR a návazných služeb. Jako jedno z možných řešení je nastavení systému evaluace kvality služeb konkrétních zařízení přímo turistickou veřejností - návštěvníky prostřednictvím stručného elektronického emailového dotazníku. Další možností je sestavení elektronického katalogu poskytovatelů služeb CR, kde by návštěvník mohl hodnotit kvalitu poskytovaných služeb konkrétních zařízení. Zřízením a provozováním tohoto systému bude pověřena krajská agentura destinačního managementu. Na základě těchto uživatelských hodnocení budou pravidelně oceňováni nejlepší poskytovatelé služeb v CR. Tato aktivita by mohla vhodně doplnit stávající soutěže, které organizuje a vyhlašuje krajská agentura destinačního managementu.

4.1.2b. Dobudování a modernizace veřejné infrastruktury pro cestovní ruch

Jedná se o dobudování a modernizace objektů primárně využívaných pro různé formy CR, kontinuálně navazující na významné projekty akcentující kvalitativní rozměr cestovního ruchu, které budou realizovány v rámci integrovaných projektů. Může se také jednat o silniční, turistické a jiné značení týkající se turistických atraktivit.

4.1.2c. Podpora cestovního ruchu na venkově

Podstatou je finanční asistence podnikatelům ve venkovských oblastech nabízejícím služby zaměřené na návštěvníky regionu v oblasti specifických forem CR vycházející z přírodních i kulturních předpokladů regionu (např. agro-, hypo-, cykloturistika); v tomto směru by měl být více využit potenciál především velkoplošných chráněných území ve Zlínském kraji. Důležitá je v tomto směru spolupráce s obcemi a organizacemi poskytujícími tento typ produktu. Pro venkov se jako vhodná jeví i podpora například tradičních řemesel, folklóru, lidových tradic ve vazbě na CR a církevního turismu.

Úkol 4.1.3. Zkvalitnit marketing a řízení cestovního ruchu v kraji

Příklady možných opatření:

4.1.3a. Propagace brandu turistické destinace

Pro účely zajištění zřetelné a přehledné identifikace turistických oblastí a v nich nabízených produktů a služeb CR Zlínského kraje je prostřednictvím krajské agentury destinačního managementu potřeba posilovat a dále rozvíjet vytvořený brand - značku Východní Morava formou rozvoje jednotné corporate identity z pohledu CR. Dále je vhodné soustředit se na oslovení zahraniční klientely, což předpokládá rozšíření komunikace propagovaných atraktivit v různých jazykových mutacích.

4.1.3b. Další rozvoj speciální agentury destinačního managementu

Podstatou je další rozvoj Centrály cestovního ruchu Východní Moravy (CCR VM) – krajské agentury destinačního managementu, zajišťující prioritně jednotný marketing Zlínského kraje, jakožto turistického regionu a jeho turistických oblastí (Valašska, Slovácka, Kroměřížska, Zlínska a Luhačovicka) a její finanční udržitelnost. Význam jejích aktivit je třeba chápat dlouhodobě a v kontextu s novým programovacím obdobím Evropské unie na roky 2014 – 2020. CCR VM bude dále rozvíjet partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem – zejména s těmi partnery, kteří jsou nositeli konkrétní služby, a zajišťovat vhodné využití finančních prostředků v rámci nového programového období 2014 – 2020. Významnou měrou by CCR VM měla spolupracovat s vládní agenturou CzechTourism při propagaci území zejména směrem k zahraniční klientele, propagovat specifické formy CR, jako je například meeting industry. Vhodné je zavést systém vyhodnocování efektivity aktivit v oblasti podpory CR.

4.1.3c. Další rozvoj zájmových sdružení v cestovním ruchu

Bude podpořen rozvoj zájmového sdružení právnických osob „Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje (EKS CM), které se bude zaměřovat na regionální, národní a nadnárodní podporu spolupráce veřejných i soukromých institucí v oblastech rozvoje EKS CM. Na českém i evropském trhu bude rozvíjena mezinárodní marketingová značka EKS CM. Aktivity realizované v rámci projektů sdružení povedou k rozšíření nabídky kulturního, církevního, poutního i profesního cestovního ruchu, přičemž těžištěm těchto aktivit bude Velehrad a jeho okolí s velkým duchovním i turistickým potenciálem. Management kulturní stezky bude koordinovat stálý sekretariát sdružení zřízený při krajské agentuře destinačního managementu.

4.1.3d. Rozvoj turistických informačních center

Smyslem je podpora rozšiřování spolupráce jak uvnitř sítě informačních center, tak navenek s ohledem na rozšiřování nabídky jejich služeb prostřednictvím spolupráce s ostatními aktéry v oblasti CR v regionu. Významným úkolem je koordinace aktivit jednotlivých turistických informačních center prostřednictvím krajské agentury destinačního managementu.

4.1.3e. Rozvoj inovací v cestovním ruchu, včetně „chytrých systémů“ pro účely turismu

Smyslem je dále rozvíjet informační systém v oblasti CR pro region Východní Morava, tj. turistický portál www.vychodni-morava.cz, který na jednu stranu usnadní návštěvníkovi získat ucelené turistické informace o regionu Východní Morava, zahrnující prezentaci aktivit CR, možnosti ubytování a nabídky souvisejících služeb pro různé cílové skupiny návštěvníků. Na druhou stranu poskytne podnikatelům a dalším aktérům na straně nabídky platformu pro propagaci společných produktů. Tento systém bude propojen s ostatními weby v oblasti CR i stávajícími IS obcí, dobrovolných svazků obcí, podnikatelů a dalších aktérů. Zřízením a provozováním tohoto systému bude pověřena krajská agentura destinačního managementu. Důležité bude zachycení nových trendů zejména v oblasti mobilních komunikačních

technologií pro potřeby propagace CR, které budou navázány na portál www.vychodni-morava.cz (případně i přímo na weby poskytovatelů konkrétních služeb).

Úkol 4.1.4. Rozvíjet návazné aktivity v cestovním ruchu

Příklady možných opatření:

4.1.4a. Podpora rozvoje sportovních služeb

Podstatou je další rozvoj sportovních služeb navazujících na CR prostřednictvím budování sportovních zařízení, včetně půjčoven sportovních potřeb, apod., v rámci integrovaných projektů.

4.1.4b. Podpora rozvoje služeb venkovské turistiky

Podstatou je další rozvoj a diverzifikace služeb venkovské turistiky navazujících na CR prostřednictvím budování zařízení pro poskytování služeb (například výroba typických produktů pro daný region) v rámci specifických forem venkovské turistiky, včetně hipo-, agro-, ekoturistiky a zážitkové turistiky.

4.1.4c. Podpora rozvoje ostatních služeb

Podstatou je finanční podpora projektů, které vytvářejí atraktivní produkty CR, založené na spolupráci subjektů v CR i dalších odvětvích s přímou vazbou na CR a rozvoj doplňkových služeb zaměřených na specifické skupiny obyvatelstva (senioři, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi, apod.), podpora specifických forem CR, např. incentivní, kongresové turistiky, apod., které pomohou překonat sezónnost turistické návštěvnosti kraje, a to především ve formě marketingové podpory a ucelené propagace. Budou podporovány také aktivity v oblasti tzv. filmového cestovního ruchu (například aktivity v souvislosti s činností Zlin Region Film Office). Jejich cílem je vytvářet podmínky pro tzv. film-friendly prostředí a lákat do svých území filmové producenty k využití technických, kulturních a přírodních dispozic kraje. Tyto aktivity budou koordinovány krajskou agenturou destinačního managementu.

4.1.4d. Využití vodní a bezmotorové dopravy v cestovním ruchu

Spočívá v dobudování, rozvoji a modernizaci efektivní přístavní a servisní infrastruktury, vytvoření podmínek pro širší rekreační využívání vodních cest a celkové rozšíření atrakční oblasti Bat'ova kanálu, vč. splavnění úseku Otrokovice - Kroměříž pro účely rekreační plavby.

Podstatou je také zřizování nových bezpečných cyklistických komunikací, zvyšování kapacit a bezpečnosti stávajících cyklostezek a jejich lepší značení. Síť cyklostezek se budou napojovat na infrastrukturu veřejné dopravy (zejména železnice), kde bude řešena návaznost těchto typů dopravy.

4.1.4e. Zatraktivnění prostředí měst, obcí z pohledu cestovního ruchu

Podstatou je realizace investic do veřejných ploch a prostranství, včetně zlepšení souvisejících veřejných služeb.

Úkol 4.1.5 Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v cestovním ruchu

Příklady možných opatření:

4.1.5a. Participace na mezinárodních projektech v cestovním ruchu

Podstatou je podpora spolupráce aktérů v oblasti CR se zahraničními partnery, zapojování do mezinárodních projektů a sítí na podporu CR.

Úkol 4.1.6. Podpora rozvoje udržitelného cestovního ruchu

Příklady možných opatření:

4.1.6a. Optimální využití a ochrana potenciálu území v oblasti turismu

Spočívá jednak v optimálním využití přírodních zdrojů, zachování kulturního dědictví a tradičních hodnot, které představují klíčový prvek v rozvoji CR, tak v posílení konkurenceschopnosti a udržitelnosti činností v CR podporou diverzifikace turistické nabídky.

4.1.6b. Zavedení evaluačního „Systému indikátorů pro měření udržitelnosti cestovního ruchu v turistických destinacích“

Spočívá ve využití „Systému indikátorů pro měření cestovního ruchu turistických destinací“, kterou zpracovala Evropská komise²³. Cílem je nastavení komplexního evaluačního systému ukazatelů a následné hodnocení udržitelnosti CR v regionu jako celku.

Cíl 4.2. Zajistit ochranu a rozvoj kulturního dědictví regionu

Zlínský kraj představuje rozmanité spektrum folkloru, kulturních, historických i technických památek. Předmětem tohoto cíle je ochrana, uchování a prezentace těchto významných kulturních hodnot vytvořených v minulosti v jejich autentickém stavu, na původním místě a v dochovaném historickém prostředí pro další generace. Při jeho naplňování se přitom vychází z předpokladu, že zachování kulturního dědictví je celospolečenským zájmem. Mezi zásadní úkoly, které povedou k naplnění tohoto cíle, budou patřit:

- péče, ochrana, zachování a rozvoj nemovitého kulturního dědictví formou finanční asistence jejich vlastníkům a podporou spolupráce spolků a občanských iniciativ v oblasti péče o kulturní dědictví,
- péče o movité kulturní dědictví, které představuje především zabezpečení zázemí pro činnost kulturních organizací a podpora jejich činnosti, modernizaci expozic apod.,
- péče o nehmotné kulturní dědictví, kde se jedná především o zajištění finanční podpory činnosti subjektů aktivních v oblasti kultury – pořádání folkloristických festivalů a akcí regionálního i nadregionálního významu,

²³ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm

- aktivní využití kulturního dědictví pro rozvoj CR prostřednictvím jeho propagace v rámci informačních systémů pro CR, podporou alternativního využití kulturních památek, např. za účelem pořádání kulturních akcí, festivalů, apod. a využitím potenciálu Kroměříže, Velehradu nebo Jízdy králů, případně již realizovaných projektů, např. Evropské kulturní stezky sv. Cyrila a Metoděje.

Současná situace ve vývoji kohezní politiky pro roky 2014 - 2020 navíc nasvědčuje tomu, že významná část navrhovaných opatření bude moci být realizována buďto jako součást širších integrovaných projektů, jiných dotačních titulů, jako např. Norské fondy, Visegrádský fond, apod., v rámci nadnárodní nebo mezinárodní spolupráce, případně z vlastních zdrojů, a to především v oblasti péče o movité kulturní dědictví (zejm. investiční projekty).

Úkol 4.2.1. Pečovat o nemovité kulturní dědictví

Příklady možných opatření:

4.2.1a. Ochrana, uchování, poznávání a prezentace nemovitého kulturního dědictví a zprostředkování jeho hodnot veřejnosti

Jedná se o přímou finanční asistenci z veřejných zdrojů při záchraně a udržování kulturních památek poskytovanou jejich vlastníkům či dlouhodobým nájemcům. Finančním nástrojem bude možno financovat rekonstrukce kulturních památek (např. architektonicky cenných objektů), technických památek (např. historické dílny nebo továrny) nebo kulturních zajímavostí. Součástí opatření jsou i nefinanční aktivity v oblasti ochrany památkového fondu (vymezování a evidence součástí památkového fondu, stanovování ochranných režimů), uchování památkového fondu (konzervace, restaurování a jiné zásahy do památkového fondu) či poznávání památkového fondu (vědecký výzkum, monitoring a pravidelná aktualizace údajů památkového fondu).

4.2.1b. Spolupráce s občanskými iniciativami v péči o nemovité kulturní dědictví

Smyslem je zainteresování místních obyvatel na záchraně a udržování kulturních a historických hodnot. Spočívá v podpoře vlastní dobrovolnické práce při opravách památek, spolupráce při zakládání fondů a nadací na jejich záchranu, vzdělávací a poradenské činnosti, podpoře spolkové činnosti, apod.

Úkol 4.2.2. Pečovat o movité kulturní dědictví

Příklady možných opatření:

4.2.2a. Zabezpečení zázemí pro činnost kulturních organizací a zajištění přístupu pro hendikepované skupiny návštěvníků

Významnou aktivitou při zajištění ochrany a péče o movité kulturní dědictví je podpora muzeím, galeriím, archivům, knihovnám a podobným institucím starajícím se o movité kulturní dědictví zajištění zázemí sloužící pro jejich základní činnosti. S tímto souvisí i postupné vybavování kulturních zařízení, u kterých je zřizovatelem kraj, bezbariérovým přístupem pro hendikepované skupiny návštěvníků. U kulturních zařízení ostatních zřizovatelů je vhodné podporovat vybudování těchto bezbariérových

přístupů. Ve Zlínském kraji je řada kulturních zařízení využívaných mj. i pro specifické formy cestovního ruchu. Nebude-li investováno do jejich reprodukce a technického zhodnocení, může dojít k ochuzení celkové nabídky kulturních aktivit v kraji.

4.2.2b. Podpora činnosti kulturních zařízení

Podstatou je finanční asistence z veřejných zdrojů muzeím, galeriím, archivům, knihovnám a podobným institucím starajícím se o movité kulturní dědictví při zajištění expozic a akcí pro nejširší veřejnost i na jejich provozní činnost. Zvláštní důraz bude kladen na modernizaci expozic v souladu se současnými trendy, především vybudování interaktivních expozic. Bude podporována kooperace s partnerskými organizacemi v zahraničí – mobility pracovníků, zapůjčení expozic od zahraničních partnerů a naopak.

Úkol 4.2.3. Pečovat o nehmotné kulturní dědictví

Příklady možných opatření:

4.2.3a. Podpora tradiční lidové a ostatní kultury včetně související infrastruktury

Podstatou je finanční podpora z veřejných zdrojů provozní činnosti folkloristických festivalů a akcí regionálního i nadregionálního významu – např. akcí jako je Jízda králů, která je zařazena na seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO, spolků a jiných forem organizace občanské společnosti působících jako nositelé kultury, včetně tělovýchovy a sportu, církevní činnosti s vazbou na kulturu a cestovní ruch (církevní poutě, zpřístupňování církevních památek veřejnosti), provozovatelů lidových řemesel. Kromě toho by se měla pozornost soustředit i na vypracování strategie prezentace tradiční lidové kultury a folkloru směrem k odborné i laické veřejnosti. S tím souvisí i zabezpečení financování nákladů spojených s provozem odpovídajících prostor.

Úkol 4.2.4. Aktivně využívat kulturního dědictví pro rozvoj ČR

Příklady možných opatření:

4.2.4a. Provázání aktuálních informací o kultuře s cestovním ruchem

Jedná se o rozvoj nástrojů umožňujících sdílení a poskytování aktuálních zdrojů dat o kultuře a provázat je na aktivní systémy v oblasti cestovního ruchu: oficiální kulturní portál kraje, pravidelně aktualizovaná databáze na internetových stránkách (připravované a uskutečněné akce, hledání partnerů, sponzorů, spoluorganizátorů), vhodný interaktivní systém vkládání dat na web v reálném čase pro všechny subjekty, propojení s oficiálním portálem cestovního ruchu ve Zlínském kraji, apod.

4.2.4b. Oživení kulturních statků podporou jejich alternativního využití

Podstatou je zjednodušit podmínky k užívání kulturních objektů - vytipovat a sestavit databázi vhodných objektů, nabídnout podnikatelské veřejnosti, zájmovým aktivitám občanů a subjektům působícím v oblasti cestovního ruchu. Akcent bude kladen na sport, zábavu, turismus, veřejné prezentace sbírkových fondů, folklor, hudbu, divadlo, muzejnictví, festivaly.

4.2.4c. Podpora využití statutu kulturní památky chráněné UNESCO a dalších NKP

Podstatou opatření je efektivní využití potenciálu statutu kulturní památky chráněné UNESCO k marketingu zejména Kroměříže, ale i celého Zlínského kraje, se zaměřením jak na domácí, tak zahraniční klientelu v oblasti cestovního ruchu. Konkrétně se může jednat o sestavení komplexního balíčku služeb, kde by nosným tématem byly památky UNESCO v Kroměříži, popř. NKP Velehrad ve spojení např. s lázeňskými lokalitami, zaměřeným na specifickou cílovou skupinu návštěvníků, např. církevní, nebo lázeňská turistika, ale i významnými kulturními akcemi a tradicemi regionu, např. s Jízdou králů, zapsanou na seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Tomu mohou napomoci mezinárodní výstavní projekty a workshopy, multimediální a publikační činnost, kulturně výchovné a vzdělávací aktivity i obnova památek a archeologických lokalit.

Cíl 4.3. Kulturní instituce sehrají roli významného nositele kulturnosti regionu

V minulém období bylo realizováno několik významných projektů, které podstatně zlepšily infrastrukturu v oblasti kultury, nabídly mj. kvalitní zázemí pro činnost kulturně-vzdělávacích institucí. V novém období bude důležité efektivní využití této infrastruktury, přičemž by mělo dojít k většímu propojení kultury, CR, vzdělávání a VaV, otevření regionu spolupráci kulturních institucí, spolků i umělců se zahraničím, měla by být zvýšena dostupnost kultury pro obyvatele kraje, apod. Záměrem tohoto cíle je proto posílení role a významu kulturních institucí působících na území Zlínského kraje jako klíčových nositelů kulturnosti regionu, jejich zapojení v oblasti vzdělávání a zlepšení dostupnosti kultury. Cíl bude naplňován prostřednictvím úkolů orientovaných na:

- propojení kultury, CR, vzdělávání a VaV formou podpory spolupráce základních a středních škol a kulturních institucí, resp. jejich aktivit a činností,
- budování a rozvoj koncepčních zahraničních vztahů v oblasti kultury, které by navazovaly na v současnosti realizované projekty, včetně mobility kulturních souborů a umělců,
- zlepšení dostupnosti kultury pro občany Zlínského kraje, která zejména pro venkovské obyvatelstvo není optimální, prostřednictvím podpory spolupráce aktérů z oblasti kultury a návazných služeb.

Úkol 4.3.1. Více propojit kulturu, vzdělávání, cestovní ruch a VaV

Příklady možných opatření:

4.3.1a. Propojit a podpořit výukové a motivační programy pro školy s kulturními institucemi

Jedná se o podporu spolupráce mezi kulturními institucemi a základními a středními školami v regionu ve formě pořádání exkurzí, workshopů, případně zapojení kulturních institucí do tvorby ŠVP, apod. To předpokládá také zvýšení spolupráce a koordinace mezi odborem školství a odborem kultury, kulturními institucemi a školami.

4.3.1b. Podpořit VaV v oblasti kultury a cestovního ruchu

Smyslem je propojení kultury a cestovního ruchu s oblastí výzkumu a vývoje formou posílení povědomí o historii a evropském kulturního dědictví, mobility studentů a vědeckých pracovníků, apod.

Úkol 4.3.2. Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v kultuře

Příklady možných opatření:

4.3.2a. Navázat vzájemné kontakty s rozvojovým potenciálem

Spočívá ve vytipování oblastí v rámci Evropské unie, které mají vůči Zlínskému kraji kulturní blízkost, a oslovit je s nabídkou rozvoje spolupráce s cílem sdílení kulturních hodnot, dobré praxe v oblasti kultury a snadnějšího zapojení do mezinárodních kulturních projektů typu EKS CM, apod.

4.3.2b. Podpora rozvoje spolupráce se zahraničními kulturními institucemi

Podstatou je podpora spolupráce spolků a institucí se zahraničními partnery z oblasti kultury, účasti místních umělců na zahraničních vystoupeních, výstavách, apod. a naopak podporovat obdobné působení (hostování) zahraničních spolků, institucí a umělců v regionu.

Úkol 4.3.3. Zlepšit dostupnost kultury

Příklady možných opatření:

4.3.3a. Podpora spolupráce aktérů v oblasti kultury a v návazných službách

Smyslem je zlepšit koordinaci jednotlivých subjektů v oblasti kultury, veřejné správy a v návazných službách, tj. mezi kulturními institucemi, městy a obcemi, dopravci, poskytovateli stravovacích a ubytovacích služeb, apod., s cílem podporovat jejich vzájemnou spolupráci, např. při pořádání významných kulturních a společenských akcí.

Vazba na opatření 4.1.1b.

4.3.3b. Propagace kulturních aktivit v regionu

Jde o propagační aktivity realizované zejména ve venkovských oblastech s cílem efektivně informovat obyvatelstvo o dění v kulturních centrech a zvýšit jejich zájem o kulturu. Forma propagace by měla zohledňovat zaměření kulturních aktivit na různé cílové skupiny. Je při tom vhodné využít marketingové nástroje pro podporu CR, kapacit CCR VM a turistických informačních center.

Vazba na opatření 4.1.3b., 4.1.3d.

5. Finanční rámec strategie

5.1. Celkové finanční náklady realizace strategie

Realizace Strategie rozvoje Zlínského kraje v pohledu provedení definovaných úkolů s cílem splnění výše naplánovaných cílů si vyžádá nemalé finanční prostředky. Odhadem jejich výše za celé období Strategie 2008-2020 i za dvě dílčí období 2008-2013 a 2014-2020, které kopírují programovací období Evropské unie, s přiřazením konkrétních částek jednotlivým cílům a pilířům se zabývá právě tato kapitola. Její nedílnou součástí je navíc rozdělení portfolia finančních zdrojů naplnění Strategie podle jednotlivých základních typů.

Při provedení kvalifikovaných odhadů finanční náročnosti realizace Strategie rozvoje Zlínského kraje 2008-2020 bylo vycházeno z těchto čtyř hlavních informačních pramenů:

- Dílčí strategie, koncepce a materiály Zlínského kraje.
- Programové dokumenty upravující čerpání finančních nástrojů kohezní politiky EU v ČR na období 2007-2013 a návrh programových dokumentů k čerpání nástrojů kohezní politiky EU v ČR na období 2014-2020.
- Rozpočet Zlínského kraje na jednotlivé roky a Rozpočtový výhled Zlínského kraje na jednotlivé roky.
- Konzultace s pracovníky odborů Krajského úřadu Zlínského kraje a představitelů hlavních zainteresovaných skupin sdružených v pracovních skupinách k jednotlivým pilířům Strategie rozvoje Zlínského kraje 2008-2020.

Celková potřeba finančních prostředků pro realizaci ve Strategii navržených cílů (prostřednictvím úkolů a možných opatření) byla na celé období 2008-2020 vyčíslena na cifru 178,5 miliardy korun. V přepočtu na jeden rok se jedná o průměrných 13,7 miliardy korun ročně.

Tabulka 5.1-1: Odhadovaný finanční rámec pro celou SRZK v mil. Kč

	období 2008-2013		období 2014-2020		období 2008-2020	
	celkem	roční Ø	celkem	roční Ø	celkem	roční Ø
Konkurenceschopná ekonomika	3 243,1	540,5	1 362,5	194,6	4 605,7	354,3
Úspěšná společnost	14 417,7	2 402,9	17 818,7	2 545,5	32 236,4	2 479,7
Efektivní infrastr. a rozvoj venkova	76 564,7	12 760,8	46 147,8	0,1	92 702,7	7 131,0
Atraktivní region	10 226,7	1 704,4	8 733,2	1 247,6	18 959,9	1 458,5
Celkem	104 452,2	17 408,7	74 062,2	10 580,3	178 514,4	13 731,9

Zdroj: vlastní kalkulace a odhady autorského týmu

Na odhadu vycházejícího z výše zmíněných dokumentů je jako celek finančně náročnější první etapa SRZK probíhající v letech 2008-2013 než následující etapa 2014-2020. Hlavním důvodem je předpoklad, že právě do roku 2013 by měly být realizovány (zcela nebo svou nadpoloviční částí) nejnákladnější opatření navrhovaná touto Strategií, která se týkají především dobudování nákladné dopravní infrastruktury, eventuálně infrastruktury životního prostředí. Nicméně v některých opatřeních, úkolech či cílech je zase finančně náročnější

druhá etapa. Důvodem je očekávaná kladná hodnota inflace a to, že částky jsou vyjádřeny v běžných cenách. S postupujícím časem se proto finance na zajištění stejných efektů daného opatření, úkolu či cíle zvyšují.

Pro realizaci první etapy Strategie rozvoje Zlínského kraje v letech 2008-2013 bude potřeba finanční krytí ve výši 104,5 miliard korun (v přepočtu na jeden rok se jedná o 17,4 mld. Kč). Uskutečnění druhé etapy SRZK ohraničené roky 2014 a 2020 si vyžádá 74,1 miliard korun, neboli 10,6 miliard korun v průměru za rok.

5.2. Odhad portfolia typů finančních zdrojů strategie

Na financování realizace opatření, úkolů a cílů Strategie rozvoje Zlínského kraje se bude podílet více subjektů, které pro přehlednost členíme do následujících pěti základních typů:

1. **Zdroje Evropské unie** – na prvním místě se jedná o finanční nástroje kohezní politiky EU (operační programy). Sekundárním podpůrným zdrojem mohou být částečně též komunitární programy EU (např. Rámcový program pro vědu a technologie, Program konkurenceschopnost a inovace, vzdělávací programy Leonardo da Vinci, Comenius, Erasmus, apod.). Patří sem i Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru / Norska (tzv. „Norské fondy“) či Program švýcarsko-české spolupráce (tzv. „Švýcarské fondy“).
2. **Stát** – jedná se o státní rozpočet České republiky, mimorozpočtové fondy (například Státní fond dopravní infrastruktury a Státní fond životního prostředí) a o organizace založené a řízené státem a jejich finanční zdroje.
3. **Zlínský kraj** – jedná se o rozpočet kraje, rozpočtové fondy kraje a o organizace založené a řízené Zlínským krajem a jejich finanční zdroje.
4. **Obce ve Zlínském kraji** – jedná se o rozpočet obcí, rozpočtové fondy obcí a o organizace založené a řízené obcemi Zlínského kraje a jejich finanční zdroje.
5. **Soukromý sektor** – patří sem soukromé podniky a společnosti působící ve Zlínském kraji, které se na financování daných akcí budou podílet ať již ve vlastní režii či v partnerství veřejného a soukromého sektoru (tzv. PPP projekty), nestátní neziskový sektor (NGO) a částečně i zdroje fyzických osob ve Zlínském kraji.

Tabulka 5.2-1: Odhadovaná struktura financování SRZK dle zdrojů v mil. Kč

	období 2008-2020	průměr za rok	podíl na celku
fondy EU	92 702,1	7 130,9	51,9%
stát + státní instituce	39 441,2	3 033,9	22,1%
kraj + krajské instituce	11 367,6	874,4	6,4%
obce + obecní instituce	8 648,6	665,3	4,8%
soukromý sektor	26 355,0	2 027,3	14,8%
Celkem	178 514,4	13 731,9	100,0%

Zdroj: vlastní kalkulace a odhady autorského týmu

Hlavním zdrojem financování by měla být Evropská unie se zhruba polovičním podílem, který v absolutním vyjádření můžeme vyjádřit částkou 92,7 miliardy korun. Druhým nejvýznamnějším zdrojem financování Strategie rozvoje Zlínského kraje na roky 2008 až 2020 by podle odhadů měl být stát, resp. jeho instituce, které se na celkovém finančním krytí budou podílet 22,1 %, což znamená 39,4 miliardami korun. Očekáváme, že soukromý sektor, v prvé řadě komerční-ziskový, částečně i neziskový či občanský, pokryje 14,8 % nezbytných finančních potřeb pro naplnění této Strategie; v absolutních číslech se jedná o částku ve výši 26,4 miliard korun. Finanční zdroje Zlínského kraje, respektive jím založených a řízených institucí, určené na realizaci Strategie, představují 11,4 miliard korun neboli 6,4 % všech potřebných zdrojů. Nejmenší finanční podíl – ve výši 4,8 % – na financování realizace Strategie rozvoje Zlínského kraje budou mít obce a jejich organizace, které v absolutním vyjádření na tento účel vydají 8,6 miliardy korun.

5.3. Finanční náklady na realizaci strategie podle pilířů

5.3.1. Finanční náklady v Konkurenceschopné ekonomice

Celkové finanční náklady na realizaci navrhovaných aktivit v pilíři Konkurenceschopná ekonomika jsou odhadovány na 4,6 miliardy korun, neboli v průměru 354,3 milionů korun ročně. Členění finančních nákladů podle všech tří cílů tohoto pilíře ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5.3-1: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Konkurenceschopná ekonomika v mil. Kč

	celkem	roční Ø	podíl
1.1. Aplikace a sdílení výsledků výzkumu a vývoje v inovativních podnicích	329,4	25,3	7,2%
1.2. Funkční podpůrná infrastruktura pro podnikatele	3 452,6	265,6	75,0%
1.3. Udržitelná výkonnost podniků	823,7	63,4	17,9%
Celkem	4 605,7	354,3	100,0%

Zdroj: vlastní kalkulace a odhady autorského týmu

Finančně nejnákladnějším cílem v rámci pilíře Konkurenceschopná ekonomika pracujícím s odhadem ve výši 3 452,6 milionů korun (neboli tři čtvrtiny zdrojů z celého pilíře) je „Funkční podpůrná infrastruktura pro podnikatele“. V něm tvoří z hlediska potřebného finančního krytí nejdůležitější položku dobudování nezbytné infrastruktury uvnitř Strategické průmyslové zóny v Holešově spolu s rozvojem inovačního zázemí (vědeckotechnické parky, centra transferu technologií, klustry, podnikatelské inkubátory, apod.) a výzkumného a vývojového zázemí (výzkumné laboratoře, prostory vývojových pracovišť, přístrojové a technologické vybavení, apod.).

Druhý největší podíl na financování prvního pilíře Strategie má cíl zaměřující se na udržitelnou výkonnost podnikové sféry, pro jehož zajištění v celém horizontu Strategie odhadujeme částku ve výši 823,7 milionů korun. Zde bude mezi významné finanční položky

patřit například financování podpůrných aktivit pro expanzi zlínských podnikatelů na zahraničních trzích s důrazem na perspektivní trhy na východě.

Cíl „Aplikace a sdílení výsledků výzkumu a vývoje v inovativních podnicích“ pracuje s nejmenším odhadovaným finančním krytím v rámci tohoto pilíře (329,4 mil. Kč celkem neboli 25,3 mil. Kč ročně). Mezi jeho finančně nejvíce náročná opatření patří ta, která se věnují rozvoji budovaných center aplikovaného výzkumu na UTB ve Zlíně, resp. výzkumně-inovačních kapacit evropského významu ve firmách ve Zlínském kraji.

5.3.2. Finanční náklady v Úspěšné společnosti

Celkové finanční náklady na realizaci navrhovaných aktivit v pilíři Úspěšná společnost jsou odhadovány na 32,2 miliardy korun, neboli v průměru 2,5 miliard korun ročně. Členění finančních nákladů podle jednotlivých cílů ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5.3-2: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Úspěšná společnost v mil. Kč

	celkem	roční Ø	podíl
2.1. Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech	2 421,0	186,2	7,5%
2.2. Podpořit růst zaměstnanosti	317,9	24,5	1,0%
2.3. Zefektivnit síť sociální služeb na základě skutečné poptávky	23 654,5	1 819,6	73,4%
2.4. Zefektivnit síť zdravotních služeb na základě potřeb a finančních možností	5 330,8	410,1	16,5%
2.5. Rozvoj efektivní veřejné správy	512,1	39,4	1,6%
Celkem	32 236,4	2 479,7	100,0%

Zdroj: vlastní kalkulace a odhady autorského týmu

Nejnákladnější položkou pilíře Úspěšná společnost jsou aktivity konané za účelem dosažení cíle „Zefektivnit síť sociální služeb na základě skutečné poptávky“ s odhadovaným potřebným finančním krytím ve výši 23 654,5 milionů korun. Suverénně nejvíce prostředků v tomto cíli bude směřovat na optimalizace sítě poskytovatelů sociálních služeb, která bude spočívat primárně v podpoře stávajících sociálních služeb, sekundárně v rozvoji chybějících sociálních služeb.

Zhruba 16,5 % (v absolutním vyjádření 5 330,8 milionů korun) z finančních nákladů v tomto pilíři je odhadováno investovat do zefektivnění sítě zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností. Zde nejvíce prostředků bude věnováno úkolu optimalizovat síť zdravotnických zařízení, jenž bude realizován prostřednictvím opatření zaměřeným na koncentraci a centralizace zdravotnické péče.

Na zvýšení konkurenceschopnosti pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech je odhadováno 2 421 milionů korun, které bude proinvestováno v rámci cíle „Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech“. Největší část finančních prostředků by měla směřovat na investice v rámci úkolu optimalizovat a zkvalitňovat primární a sekundární vzdělávací stupeň.

Necelá 2 % finančních prostředků vynaložených v rámci pilíře Úspěšná společnost – v absolutním vyjádření 512,1 milionů korun – se vztahují k cíli zaměřenému na rozvoj efektivní veřejné správy. Hlavní položkou je zde rozvoj lidských zdrojů v orgánech krajské a místní samosprávy a jimi založených a řízených organizací.

Nejméně prostředků (317,9 milionů korun neboli 1%) v tomto pilíři bude směřovat pro naplnění cíle, který požaduje podpořit růst zaměstnanosti v kraji. Důvodem není skutečnost, že by byl tento cíl v rámci Strategie považován za méně důležitý, ale spíše jeho menší finanční náročnost. Nejvýznamnější výdajovou položkou jsou zde prostředky směřující do sladování rodinného a pracovního života.

5.3.3. Finanční náklady v Efektivní infrastruktuře a rozvoji venkova

Celkové finanční náklady na realizaci navrhovaných aktivit v pilíři Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova jsou odhadovány na 122,7 miliard korun, neboli v průměru necelých 9,4 miliardy korun ročně. Členění finančních nákladů podle jednotlivých cílů ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5.3-3: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova v mil. Kč

	celkem	roční Ø	podíl
3.1. Zlepšit parametry životního prostředí	7 170,2	551,6	5,8%
3.2. Zatraktivnit život a podporovat diversifikaci činností na venkově	8 406,1	646,6	6,9%
3.3. Zlínský kraj se stane významnou dopravní meziregionální destinací	100 022,5	7 694,0	81,5%
3.4. Rozvíjet funkční systém veřejné dopravy a podporovat ekologické aspekty dopravy	7 113,7	547,2	5,8%
Celkem	122 712,5	9 439,4	100,0%

Zdroj: vlastní kalkulace a odhady autorského týmu

S přehledem nejvíce prostředků (více než čtyři pětiny; resp. zhruba 100 miliard korun) z pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova bude investováno na dobudování dopravní infrastruktury v rámci cíle „Zlínský kraj se stane významnou dopravní meziregionální destinací“. Finančně nejnákladnější zde je napojení silniční sítě regionu Zlínského kraje na dálniční síť České republiky a Slovenské republiky prostřednictvím do- a vybudování D 1, R 49, R 55 a zkapacitněním silnic I. třídy I/35 a I/57. Modernizace a elektrifikace železniční infrastruktury zde budou druhou nejvíce investičně náročnou položkou.

Na zatraktivnění života na venkově a podporu diversifikace zde provozovaných činností předpokládáme investovat 8 406,1 milionů korun. Největší částka v tomto úkolu by měla připadnout na posílení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, následována podporou alternativních ekonomických aktivit na venkově typu řemeslných a průmyslových činností. Také dobudování odpovídající občanské a technické infrastruktury patří mezi vysoce investičně náročné aktivity.

Cíl zaměřující se na zlepšení parametrů životního prostředí ve Zlínském kraji si podle odhadů vyžádá finanční příspěvky ve výši lehce překračující hranici 7,17 miliard korun. Z toho největší část nákladů spočívá v dobudování odpovídajících kanalizačních sítí zakončených funkčními čistíčkami odpadních vod spolu s aktivitami pro dosažení úkolu zvýšit energetickou účinnost, úspory a využívání obnovitelných zdrojů energie.

Jen o něco méně – v absolutním vyjádření 7,11 miliard neboli 5,8 % – se předpokládá věnovat na rozvoj funkčních systémů veřejné dopravy a podporu ekologických aspektů dopravy. Největší podíl na financování tohoto úkolu připadá na zefektivnění veřejné dopravní služby formou rozšíření příměstské dopravy a zavádění specifického vozového parku v závislosti na potřebách, eventuálně zavádění ekologicky příznivých vozidel. Investičně nákladný bude i úkol zaměřený na dobudování sítě cyklostezek ve Zlínském kraji.

5.3.4. Finanční náklady v Atraktivním regionu

Celkové finanční náklady na realizaci navrhovaných aktivit v pilíři Atraktivní region jsou odhadovány na 19,0 miliardy korun, neboli v průměru 1,5 miliardy korun ročně. Členění finančních nákladů podle jednotlivých cílů ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5.3-4: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Atraktivní region v mil. Kč

	celkem	roční Ø	podíl
4.1. Zvýšit konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu	4 542,7	349,4	24,0%
4.2. Zajistit ochranu a rozvoj kulturního dědictví regionu	14 061,9	1 081,7	74,2%
4.3. Kulturní instituce sehraji roli významného nositele kulturnosti regionu	355,3	27,3	1,9%
Celkem	18 959,9	1 458,5	100,0%

Zdroj: vlastní kalkulace a odhady autorského týmu

Zhruba tři čtvrtiny všech odhadovaných nákladů neboli 14 miliard korun z tohoto pilíře připadá na cíl „Zajistit ochranu a rozvoj kulturního dědictví regionu“, který tak bude finančně nejnáročnějším v celém pilíři Atraktivní region. Největší potřebu financí si v tomto cíli vyžádá záchrana a rozvoj movitého a nemovitého kulturní dědictví, méně připadá na péči o nehmotné kulturní dědictví.

Přibližně 4,5 miliardy korun bude zapotřebí vynaložit na realizaci cíle, jehož smyslem je zvýšení konkurenceschopnosti Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu. V tomto cíli jsou nejnákladnější položkou aktivity zaměřené na destinační marketing, rozvoj návazných služeb na cestovní ruch (sportovní služby, venkovská turistika apod.), služeb vázaných na kulturní a folklorní tradice, lázeňství, incentivní a kongresovou turistiku, apod. Významnou finanční položkou bude i naplnění opatření, jehož smyslem je dobudování a modernizace veřejné infrastruktury pro cestovní ruch.

Rámcový rozpočet ve výši 355,3 milionů korun je odhadován u naplnění cíle „Kulturní instituce sehraji roli významného nositele kulturnosti regionu“. Největší finanční pokrytí budou potřebovat aktivity zaměřené na budování a rozvíjení koncepčních zahraničních vztahů v kultuře spolu s úkolem více propojit kulturu, vzdělávání, cestovní ruch a výzkum a vývoj.

6. Implementační a monitorovací systém

6.1 Implementační systém

Zpracování Strategie rozvoje Zlínského kraje bylo provedeno pětičlenným autorským týmem, který v součinnosti s Odborem strategického rozvoje Zlínského kraje v souladu s přijatým časovým harmonogramem předkládal v předepsaných fázích jednotlivé výstupy pracovním skupinám (vzniklým podle čtyř pilířů Strategie) a koordinačnímu výboru (složenému z politických představitelů kraje a klíčových regionálních osobností), který schvaloval a určoval dosavadní směr zpracování dokumentu.

Celkem v procesu přípravy aktualizace Strategie v roce 2013 byla uskutečněna dvě zasedání jednotlivých pracovních skupin a jedno zasedání koordinačního výboru.

Strategie rozvoje Zlínského kraje je určena ke schválení v orgánech Zlínského kraje, jež přijímají zodpovědnost za obecný rámec její realizace. Vzhledem k tomu, že obsah Strategie přesahuje kompetence, jež Zlínský kraj má, ale současně se podstatně dotýká ekonomických, sociálních a environmentálních charakteristik regionu, předpokládá dokument Strategie vytvoření **platformy partnerství**, jež bude základem dosahování názorového konsensu při naplňování obsahu jednotlivých úkolů dokumentu, stejně jako v rámci **platformy nepřímého vlivu**, který může být prosazován komunikačními a vlivovými nástroji představitelů kraje vůči klíčovým zainteresovaným skupinám. Z tohoto důvodu je možné identifikovat tři úrovně, jejichž prostřednictvím může kraj naplňovat obsah Strategie:

- přímá podpora prostřednictvím vybraných projektů a realizovaných politik a opatření,
- podpora projektů prostřednictvím dotačních a grantových programů a nástrojů kraje (v nichž bude příjemce povinen respektovat podmínky udělené grantové podpory, jež odrážejí priority a preference kraje),
- nepřímá podpora (realizovaná prostřednictvím komunikačních kanálů, účasti na expertních fórech spolu se zainteresovanými skupinami, možnost využití politického vlivu).

Strategie rozvoje Zlínského kraje je zpracována v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, který specifikuje oblasti (§ 3), na něž je podpora regionálního rozvoje zaměřena, zdůrazňuje význam strategií regionálního rozvoje jako základního dokumentu politiky regionálního rozvoje (§ 5) a roli krajů (§ 8 – § 10) v oblasti podpory regionálního rozvoje. Obsah Strategie v souladu se zákonem (§ 9) zejména obsahuje:

- analýzu sociálních, ekonomických a environmentálních parametrů kraje, charakteristiku jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb,
- vymezení věcných oblastí, které je třeba s ohledem na udržitelný rozvoj kraje podporovat,
- vymezení cílů, úkolů a návrhů opatření v rámci čtyř pilířů, na nichž je Strategie postavena, a pěti horizontálních témat, jež Strategii prolínají.

Platformu partnerství chápe tento dokument na horizontální úrovni mezi jednotlivými zainteresovanými stranami (vzdělávací instituce, neziskové organizace, podnikatelské organizace, organizace občanské společnosti, představitelé partnerských regionů z tuzemska i

zahraniční; součástí platformy partnerství však mohou být na expertním základě i představitelé státu, měst a obcí či institucí EU). Platforma nepřímého vlivu se odehrává především na vertikální ose (směrem dolů vůči městům a obcím; směrem vzhůru vůči státu a jeho institucím, vůči orgánům EU, apod.).

Expertní rámec obou platform se již projevil v průběhu přípravy dokumentu Strategie v podobě činnosti koordinačního výboru (složeného z politických představitelů kraje a několika klíčových osobností coby reprezentantů jednotlivých zainteresovaných stran) a čtyř pracovních skupin (zastoupených experty různorodě strukturovaných zainteresovaných stran). Pracovní skupiny představují základní diskusní platformu a reprezentovaly podstatné recenzní a připomínkové místo pro uplatnění názorů expertů při vlastní tvorbě Strategie.

Je proto navrhováno, aby tato architektura byla zachována i po dokončení dokumentu Strategie a ve smyslu její implementace se stala základní pracovní jednotkou pro naplňování jednotlivých kroků implementace Strategie, jejíž smysl bude především spočívat v:

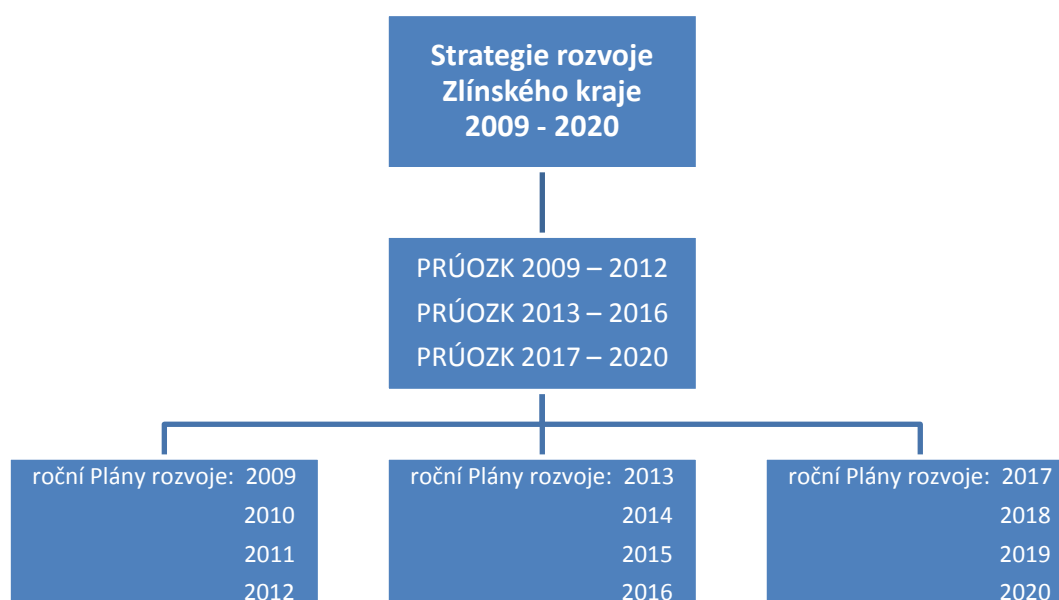
- pravidelnosti aktualizace
- vymezení kompetencí za jednotlivé úkoly
- vyhodnocování naplňování Strategie v souladu s navrženým systémem jejího monitoringu
- iniciování užitečnosti zpracování dílčích a průřezových strategií Zlínského kraje
- zajišťování expertní partnerské báze pro zpracování čtyřletých a ročních plánů rozvoje.

Lze si představit, že implementace Strategie bude primárně probíhat na expertním základě, jež se bude projevovat v její průběžné aktualizaci a přizpůsobení se novým jevům, periodickém vyhodnocování a přijetí opatření k jejímu naplňování a v podobě konkretizace v ní obsažených obecných směrů rozvoje formou zpracování a realizace čtyřletých plánů a ročních akčních plánů.

Druhou fází implementace Strategie je působení Zlínského kraje při prosazování jeho priorit vůči kompetentním místům, která jsou zodpovědná za realizaci aktivit ovlivňujících procesy v rámci regionu. Tuto formu implementace nazýváme nepřímým vlivem a spočívá v relevantní formě komunikace, vyjednávání a přesvědčování příslušných kompetentních míst při realizaci priorit Strategie²⁴.

Třetím efektem implementace je sdělení informace či vyslovení názoru ze strany Zlínského kraje vůči zainteresovaným stranám, které získají povědomí o tom, jaké jsou krajské rozvojové priority a jaký je uvažovaný směr jejich řešení a naplnění.

²⁴ Kupříkladu ve vztahu k Ministerstvu dopravy ČR v případě vybudování dálnic a rychlostních komunikací.

Strategie rozvoje Zlínského kraje představuje rámcový strategický rozvojový dokument, jež bude v horizontu svého naplňování dále zpřesňován doprovodnými dokumenty pracujícími s větší úrovní detailu a sledujícími kratší časový horizont. Jejich existence navržená v obrázkovém grafu bude zaměřena především na:

- konkretizaci cílů a úkolů Strategie na čtyřleté (ve formě PRÚOZK²⁵) a roční bázi (ve formě ročních akčních plánů),
- bližší stanovení finančního rámce jednotlivých cílů a úkolů, směřující až do úrovně přibližného rozpočtu,
- navržená opatření jsou považována za inspirativní zásobník možných opatření, která se v průběhu implementace v závislosti na aktuální situaci v navržené podobě mohou či nemusí implementovat,
- stanovení přesně určené institucionální (i osobní) zodpovědnosti za naplňování cílů, úkolů a navržených opatření.

Následující přehled rámcově identifikuje hlavní subjekty kompetencí ve vztahu k jednotlivým cílům Strategie. Ve vztahu k celému dokumentu Strategie vystupuje Zlínský kraj jako vrcholný tvůrce pravidel a prostředí v rámci regionu.

Cíl	Vymezení kompetencí
1.1. Zvýšit konkurenceschopnost aplikací výsledků výzkumu a vývoje a inovačními projekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • instituce výzkumu a vývoje • inovačně zaměřené firmy
1.2. Posílit význam sektoru služeb v regionální ekonomice	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • management SPZ Holešov • firmy v oblasti kreativního podnikání

²⁵ Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje.

1.3. Posílit roli malých a středních podniků	<ul style="list-style-type: none"> • firmy a investoři • Zlínský kraj a jeho specializované podpůrné instituce
1.4. Dominantní průmyslové sektory udrží svoji konkurenceschopnost	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • management SPZ Holešov • speciální podpůrná instituce
2.1. Zvýšit konkurenceschopnost pracovní síly v prostředí ekonomiky založené na znalostech	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • Univerzita Tomáše Bati • hospodářská komora, profesní sdružení, jednotlivé zainteresované firmy
2.2. Přiblížit skutečnou míru nezaměstnanosti k přirozené míře	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • pracoviště kariérního poradenství • vzdělávací a tréninkové instituce • jednotlivé zainteresované firmy
2.3. Zefektivnit sítě sociálních služeb na základě skutečné poptávky	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • poskytovatelé sociálních služeb
2.4. Zefektivnit sítě zdravotnických služeb na základě potřeb a finančních možností	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • poskytovatelé zdravotnických služeb
3.1. Zlepšit parametry životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • firmy odpadového hospodářství • vodovodní firmy • podnikatelské subjekty • vzdělávací instituce
3.2. Zatraktivnit život na venkově a podporovat diversifikaci činností na venkově	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • obce • stát • zemědělské firmy • firmy nezemědělského charakteru
3.3. Zlínský kraj se stane významnou dopravní meziregionální destinací	<ul style="list-style-type: none"> • stát a jeho instituce • Zlínský kraj • města a obce
3.4. Rozvíjet systém veřejné dopravy a podporovat ekologické aspekty dopravy	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • města a obce • poskytovatelé a provozovatelé dopravních služeb
4.1. Zvýšit ukazatele návštěvnosti a využitelnosti kapacit cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • poskytovatelé služeb cestovního ruchu • stát
4.2. Zvýšit konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj a jeho specializované podpůrné instituce • města a obce • poskytovatelé služeb cestovního ruchu

	<ul style="list-style-type: none"> • subjekty občanské společnosti
4.3. Zajistit ochranu a rozvoj kulturního dědictví regionu	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • města a obce • subjekty občanské společnosti • instituce neziskového sektoru • firmy v podobě sponzorů a mecenášů
4.4. Kulturní instituce sehrají roli významného nositele kulturnosti regionu	<ul style="list-style-type: none"> • Zlínský kraj • města a obce • subjekty občanské společnosti • instituce neziskového sektoru • firmy v podobě sponzorů a mecenášů

Zlínský kraj ve vztahu ke Strategii hraje roli hlavního nositele priorit Strategie a tvůrce obecných pravidel, na nichž je Strategie postavena (kupříkladu v případě finanční podpory stanoví podmínky, na jejichž základě se bude podporovaný subjekt chovat). Současně je iniciátorem aktivit směřujících k naplňování obsahu Strategie.

Velmi podstatnou roli v procesu implementace Strategie by měla sehrát Univerzita Tomáše Bati, jež by měla upevnit svoji pozici intelektuálního, výzkumného a vzdělanostního centra regionu a být nositelem inovativního přístupu ve vztahu k dalším relevantním zainteresovaným stranám na bázi klastrového principu partnerství.

Role hospodářských komor a rozvojových agentur bude spočívat v obhajobě zájmů podnikatelských subjektů, ale i v jejich motivaci jednat v souladu s rámcem Strategie. Spočívá v poskytování konzultačních a vzdělávacích služeb, v zajištění obecného i specifického informačního servisu.

Analogickou roli jako hospodářské komory a rozvojové agentury ve vztahu k podnikatelské sféře by měly zastávat neziskové organizace a subjekty občanské společnosti v neziskovém sektoru – tedy motivovat zainteresované strany v této oblasti jednat v souladu s rámcem Strategie, obhajovat zájmy aktérů širokého spektra činností v této oblasti a poskytovat jim nezbytné informační, vzdělávací a konzultační služby, včetně řady sociálních a kulturních služeb samých.

Určování základních směrů implementace Strategie bude dáno a monitorováno koordinačním výborem Strategie; její expertní strana bude naplňována v rámci kontinuálního působení vzniklých pracovních skupin.

Velmi podstatnou funkcí Strategie bude nejen to, aby se stala živým a aktuálním dokumentem a platformou pro zajišťování rozvoje Zlínského kraje, ale aby byla současně i dokumentem otevřeným maximu subjektů (institucí, skupin i jednotlivců) v rámci Zlínského kraje i vně něj. O to by se měla postarat informační platforma, jež v několika verzích rozsahu i srozumitelnosti poskytne občanům Zlínského kraje i ostatním zainteresovaným entitám jednoznačnou a srozumitelnou zprávu o tom, kam Zlínský kraj směřuje.

Velmi důležitým očekávaným vyvolaným efektem Strategie je vytvoření ještě silnějšího klimatu partnerství, síťových vazeb mezi klíčovými zainteresovanými stranami ve prospěch rozvoje regionu, vyvolávající silné synergické efekty.

Proces implementace by měl spočívat v proaktivním a plánovaném způsobu realizace rozvojového dokumentu, založeném na úsilí dosáhnout konsenzuálního postoje všech zainteresovaných stran a jejich účasti na procesu monitoringu a hodnocení. Tento postoj by v pokročilé fázi implementace Strategie mohl vyústit ve vytvoření „fóra regionálního vůdcovství“, obsazeného přirozenými regionálními autoritami.

Proto se proces implementace bude řídit při svém naplňování principy:

- **otevřenosti** – bude obsahovat platformu permanentní diskuse umožňující jednotlivým zainteresovaným subjektům sdělit jejich názor ke klíčovým bodům obsahu Strategie v průběhu celého procesu její implementace,
- **zpětné vazby** – pomocí navrženého systému monitoringu bude možné velmi pružně vyhodnotit naplňování cílů a úkolů Strategie,
- **publicity** – zajišťuje, aby se dokument Strategie stal vlastním většině zájmových skupin a obyvatel regionu, kteří budou průběžně a pravidelně informováni o vývoji ekonomických, sociálních a environmentálních charakteristik Zlínského kraje i míře plnění cílů a úkolů Strategie.

6.2 Monitorovací systém

Monitoring postupu implementace v této Strategii navržených opatření a jejich skutečné výsledky a efekty jsou a nadále budou na základě příslušné implementační struktury (viz předchozí sekce Implementační systém) průběžně sledovány formou jasně definovaných monitorovacích měřítek.

Zcela dominantní část kapitoly 3 této aktualizace Strategie je zcela konkrétním důkazem provedení monitoringu a vyhodnocení dosavadního průběhu naplňování Strategie.

Postup monitoringu je definován na úrovni jednotlivých cílů každého ze čtyř pilířů Strategie a navíc pro globální cíl dosažení úrovně hospodářské vyspělosti Evropské unie (EU-28) v roce 2020. Monitorovací měřítka budou mají tuto trojí podobu:

- a) **Statistické indikátory** – jasné přehledné klíčové statistické ukazatele, které jsou pravidelně měřené a sledované oficiálně uznávanými institucemi²⁶. Použijí se u cílů, které mohou být jednoduše popsány jedním statistickým ukazatelem.
- b) **Monitorovací indexy** – indexy zkonstruované za použití dvou či více klíčových statistických indikátorů měřených oficiálně uznávanými institucemi. Jejich konstrukce a především určení vah jednotlivých index tvořících statistických indikátorů bude

²⁶ Například ČSÚ, Eurostat, ministerstva, Krajský úřad Zlínského kraje, apod.

provedena během implementace Strategie. Použije se u cílů, které mohou být popsány dvěma či více těmito statistickými ukazateli.

- c) **Evaluační studie** – evaluační materiál zpracovaný nezávislým odborným subjektem, příslušným odborem Krajského úřadu Zlínského kraje (KÚZK) nebo jejich spoluprací, který zhodnotí pokrok v plnění daného cíle. Použije se u těch cílů, které díky své komplexnosti nemohou být popsány obecně sledovanými statistickými ukazateli nebo pro které nejsou věrohodné statistické ukazatele zpracovávány.

Základními faktory pro výběr konkrétního monitorovacího měřítka byla na jedné straně relevance vůči popisovanému cíli, na straně druhé pak jeho srozumitelnost a z toho vyplývající snadná interpretovatelnost.

U každého cíle navrhujeme konkrétní monitorovací měřítko, jeho výchozí a indikativní cílovou hodnotu (kromě u obtížně kvantifikovatelných cílů hodnocených evaluační studií) a příslušný informační zdroj. Hodnota indikátorů byla nastavena na základě očekávaného vývoje oblastí řešených danými cíly (popsanými v kapitole 3. Strategická analýza aneb kde jsme a kam kráčíme), inspirace ze zpracovaných programových dokumentů operačních programů a pomocí kvalifikovaných odhadů.

Každé monitorovací měřítko bylo navrženo s ohledem na jeho srozumitelnost a potřebu adekvátně postihnout všechny navrhované úkoly a možná opatření v rámci daného cíle. Dalšími faktory návrhu monitorovacích měřítek byly i citlivost, dostupnost, proveditelnost a náklady či náročnost na jejich měření a získávání.

Indikativní cílové hodnoty navržených monitorovacích měřítek pro horizont Strategie v roce 2020 nelze brát jako absolutní a neměnné, ba naopak. Během doby implementace Strategie se bude formou pravidelných čtyřletých aktualizací Strategie vytvářet také indikativní cílové hodnoty monitorovacích měřítek na období následujících čtyřech let, které budou vycházet z momentální situace a potřeb řešených daným cílem. Ty budou buď v souladu se zde navrženými indikativními cílovými hodnotami do roku 2020 nebo mohou být zpřesněny či významně korigovány s ohledem na aktuální i očekávaný vývoj v dané oblasti. V rámci každoročních Akčních plánů budou aktuální hodnoty monitorovacích měřítek konfrontovány s cílovými hodnotami uvedenými ve čtyřletých aktualizacích Strategie a v případě významných disproporcí mezi nimi budou přijata opatření dle implementačních pravidel popsanych v pasáži Implementační systém.

7. Závěrečné shrnutí

Aktualizace Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020, provedená na základě původně stanovených pravidel po čtyřech letech jejího fungování a implementace na straně jedné identifikovala nové parametry a okolnosti vyplývající především z dopadů ekonomické krize, na straně druhé však potvrdila, že volba pilířů a prioritních oblastí byla volbou správnou a současně obsahově velmi potřebnou a nadále aktuální.

Text aktualizace velmi obsažně popisuje změnu zásadních ukazatelů v rámci jednotlivých pilířů a představuje dílčí evaluaci jejich naplňování. Na takto zformulované a modifikované závěry, v souhrnné podobě se promítající v rámci analýzy SWOT, pak následně reaguje přizpůsobená návrhová část. Ta nám zřetelně ukáže, že v rámci některých pilířů již došlo k naplnění cílů v původní verzi strategie (například protažení sítě dálničních a rychlostních komunikací do teritoria Zlínského kraje), u jiných jejich aktuálnost trvá (vytvoření a naplnění strategické průmyslové zóny coby přirozený rozvojový hub regionu) a některé nové se dokonce objevily (související kupříkladu se znečištěním ovzduší).

Taktéž aktualizovaná verze textu považuje za významné vymezení a přizpůsobení horizontálních témat a priorit, jež integrovaným způsobem doplňují čtyři nosné obsahové pilíře Strategie. Především horizontální téma kohezní politiky EU v příštím programovacím období, finančních nástrojů a integrovaného územního přístupu v zásadě představují klíčové motivy vzniku, existence a aktualizace Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020, neboť právě k optimalizaci využití těchto oblastí by strategie měla dominantně směřovat.

Závěrečné pasáže dávají věcnému obsahu strategie konkrétní rámec v podobě odhadu finanční náročnosti navrhovaných opatření, jež je hlavním obsahem finančního rámce strategie. Implementační systém bude i v aktualizované verzi zachován. Třetí kapitola SRZK 2009 – 2020 je konkrétním a praktickým důkazem průběhu vyhodnocování a monitoringu obsahu Strategie, jež slouží jako racionální a kvantifikovaný podklad pro přijetí adekvátní reakce v oblasti hospodářské, sociální, environmentální a strukturální politiky v regionu Zlínského kraje.

8. Přílohy

8.1. Seznam tabulek

Tabulka 1-1: Obsahová strukturace Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020.....	4
Tabulka 2.1-1: Vývoj hodnot ukazatele HDP na 1 obyvatele Zlínského kraje v PPS za období 2006-2011; EU 27 = 100 %; srovnání s referenčním územím České republiky.....	5
Tabulka 2.1-2: Vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů Zlínského kraje za období 2006-2011	7
Tabulka 3.1-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Konkurenceschopná ekonomika.....	11
Tabulka 3.1-2: Výše celkových výdajů na výzkum a vývoj ve Zlínském kraji v období 2007 až 2011	13
Tabulka 3.1-3: Počet zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji ve Zlínském kraji v období let 2007 až 2011	13
Tabulka 3.1-4: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 ekonomicky aktivního obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí věda a výzkum respektive inovace; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč	15
Tabulka 3.1-5: Odvětvové zaměření projektů realizovaných na území Zlínského kraje a podpořených z Operačního programu Podnikání a inovace vzhledem k počtu projektů a celkové finanční alokaci na projekt, stav k červenci 2013.....	16
Tabulka 3.1-6: Podíl jednotlivých typů institucionálního sektoru příjemců podpory z prostředků Evropské unie cíle Konvergence na celkovém počtu projektů respektive na celkové finanční alokaci; příjemci podpory se sídlem na území Zlínského kraje, stav k lednu 2013	22
Tabulka 3.1-7: Podíl jednotlivých velikostních kategorií neveřejných ekonomických subjektů (podniků) se sídlem ve Zlínském kraji na celkové alokované částce a přepočet částky na 1 ekonomický subjekt; stav k lednu 2013.....	24
Tabulka 3.1-8: Přehled vybraných institucí podpůrné infrastruktury na území Zlínského kraje relevantních pro cíl zvyšování konkurenceschopnosti jeho ekonomické základny	26
Tabulka 3.1-9: Vývoj tržeb podniků ve Zlínském kraji s více než 100 zaměstnanci v období let 2009-2011 podle vybraných odvětví.....	28
Tabulka 3.1-10: Lokalizační kvocient (LQ) Zlínského kraje vzhledem k počtu ekonomických subjektů odvětví a hierarchicky nadřazené ekonomice České republiky v letech 2009 a 2012; doplnění o podíl odvětví na celkovém počtu ekonomických subjektů Zlínského kraje (v %).....	29
Tabulka 3.1-11: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Konkurenceschopná ekonomika podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	29
Tabulka 3.2-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Úspěšná společnost.....	31
Tabulka 3.2-2: Podíl zdravotně postižených žáků na celkovém počtu žáků základních škol ve Zlínském kraji a podíl individuálně integrovaných zdravotně postižených žáků z celkového počtu těchto žáků za vybrané školní roky; v závorce korespondující hodnota pro Českou republiku	35
Tabulka 3.2-3: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých respektive podílu uchazečů o zaměstnání spadajících do kategorie absolventů a mladistvých na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji.....	36
Tabulka 3.2-4: Struktura nezaměstnaných absolventů středních, vyšších odborných a vysokých škol ve Zlínském kraji podle skupin oborů vzdělávání a ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012)	38

Tabulka 3.2-5: Struktura nezaměstnaných absolventů středních škol ve Zlínském kraji podle skupin oborů vzdělávání a ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012).....	39
Tabulka 3.2-6: Struktura nezaměstnaných absolventů vysokých a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji podle skupin oborů vzdělávání a ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-12).....	40
Tabulka 3.2-7: Obory s nejvyšším počtem nezaměstnaných absolventů středních škol ve Zlínském kraji, období 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012).....	40
Tabulka 3.2-8: Obory s nejvyšším počtem nezaměstnaných absolventů vysokých a vyšších odborných škol ve Zlínském kraji, období 2009-2012 (hodnoty v prvním pololetí let 2009-2012).....	41
Tabulka 3.2-9: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí vztažených ke vzdělávání; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč.....	42
Tabulka 3.2-10: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům v oblasti vzdělávání podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	45
Tabulka 3.2-11: Vývoj míry nezaměstnanosti ve Zlínském kraji ve srovnání s referenčním územím České republiky za období let 2007-2012 (stav k prosinci daného roku).....	47
Tabulka 3.2-12: Podíl vybraných skupin osob na počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji za období 2009-2012.....	47
Tabulka 3.2-13: Přehled hlavních změn v síti poskytovatelů sociálních služeb na území Zlínského kraje ve členění podle hlavních cílových skupin za plánovací období 2009-2011.....	53
Tabulka 3.2-14: Podíl jednotlivých forem sociálních služeb na celkových nákladech ve Zlínském kraji, období 2009-2011.....	54
Tabulka 3.2-15: Procentuální změna uživatelů sociálních služeb ve Zlínském kraji mezi roky 2009 a 2011.....	54
Tabulka 3.2-16: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	54
Tabulka 3.2-16: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012 (pokračování).....	55
Tabulka 3.2-17: Změny v agregovaných počtech lůžek vybraných odborností ve čtyřech nemocnicích založených Zlínským krajem mezi roky 2011 a 2013.....	60
Tabulka 3.2-18: Výsledek hospodaření před zdaněním čtyř Zlínským krajem založených nemocnic za období let 2007-2012.....	60
Tabulka 3.2-19: Náklady VZP na hospitalizaci ve Zlínském kraji na 1 pojištěnce VZP ze Zlínského kraje ve vybraných letech (v Kč).....	61
Tabulka 3.2-20: Projekty podpořené ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období 2007-2013 v oblasti pořízení nákladné zdravotnické techniky v návaznosti na centrovou péči v Krajské nemocnici T. Bati, a. s.....	62
Tabulka 3.2-21: Počet vybraných zdravotnických přístrojů na 100 000 obyvatel Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s korespondující hodnotou České republiky.....	62
Tabulka 3.2-22: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k problematice zdravotnictví podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	62
Tabulka 3.3-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova.....	66

Tabulka 3.3-2: Procentuální zastoupení profilů velmi silně znečištěných vod respektive součet procentuálního zastoupení profilů znečištěné, silně znečištěné a velmi silně znečištěných vod ve Zlínském kraji v roce 2011...	71
Tabulka 3.3-3: Index změny ukazatelů vztažených k zacházení s odpadními vodami mezi roky 2006 a 2011....	72
Tabulka 3.3-4: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí vztažených k životnímu prostředí; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013	78
Tabulka 3.3-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se tématu životního prostředí podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	80
Tabulka 3.3-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se tématu životního prostředí podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012 (pokračování)	81
Tabulka 3.3-6: Počet obyvatel obcí Zlínského kraje v letech 2009 a 2012 vzhledem k vybraným velikostním kategoriím	83
Tabulka 3.3-7: Agregovaná hodnota migračního salda obcí Zlínského kraje za období 2000-2012 vzhledem k vybraným velikostním kategoriím	83
Tabulka 3.3-8: Průměrná hodnota vybraných ukazatelů za obec vzhledem k vymezeným velikostním kategoriím obcí Zlínského kraje; v závorce hodnota směrodatné odchylky, podíl osob se základním či vysokoškolským vzděláním k počtu osob starších 15 let.....	86
Tabulka 3.3-9: Odvětví na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje s hodnotou lokalizačního kvocientu (LQ) vyšším než 2 a počtem ekonomických subjektů (N) daného odvětví vyšším než 20; tučně odvětví s vyšším než 5 procentním podílem na celkové zaměstnanosti ekonomických subjektů s více než 10 zaměstnanci (Z) podle námi zvolené metodiky; stav k roku 2012	89
Tabulka 3.3-10: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje podle velikostních kategorií obcí; srovnání s hodnotou České republiky bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč.....	90
Tabulka 3.3-11: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Konkurenceschopná ekonomika podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	91
Tabulka 3.3-12: Nejvyšší rychlost dostupnosti všech krajských měst České republiky po silnici z města Zlína; stav v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími.....	92
Tabulka 3.3-13: Přehled úseků silnic Zlínského kraje s nejvyšší intenzitou dopravy v letech 2005 a 2010 podle počtu osobních automobilů; pořadí prvních deseti úseků v roce 2010.....	94
Tabulka 3.3-14: Přehled projektů modernizace železniční infrastruktury realizované ve Zlínském kraji v období let 2009-2013	96
Tabulka 3.3-15: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele Zlínského kraje v rámci tematických oblastí vztažených k tématu dopravy; mezikrajské srovnání bez hlavního města Prahy, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč.....	97
Tabulka 3.3-16: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům tematické oblasti doprava podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012.....	98
Tabulka 3.4-1: Cíle a úkoly tematického pilíře Atraktivní region	100
Tabulka 3.4-1: Vybrané charakteristiky hromadných ubytovacích zařízení na území Zlínského kraje.....	108
Tabulka 3.4-2: Pořadí nejnavštěvovanějších turistických cílů čtyř moravských krajů vzhledem k návštěvnosti v letech 2009 a 2011	109
Tabulka 3.4-3: Vybrané charakteristiky návštěvníků regionu Východní Morava, srovnání s referenční hodnotou České republiky - léto 2012, zima 2013.....	109

Tabulka 3.4-4: Podíl hlavních aktivit spojených s návštěvou regionu Východní Morava, srovnání s referenční hodnotou České republiky - léto 2012, zima 2013.....	110
Tabulka 3.4-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Atraktivní region podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012	115
Tabulka 3.4-5: Aktivity Zlínského kraje, respektive jeho příspěvkových organizací, vztahující se k cílům pilíře Atraktivní region podle závěrečných účtů Zlínského kraje za roky 2010, 2011, 2012 (pokračování).....	116
Tabulka 4.2-1: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Konkurenceschopná ekonomika.....	147
Tabulka 4.2-2: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Úspěšná společnost	162
Tabulka 4.2-3: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova.....	175
Tabulka 4.2-4: Cíle, úkoly a možná opatření pilíře Atraktivní region	188
Tabulka 5.1-1: Odhadovaný finanční rámec pro celou SRZK v mil. Kč	199
Tabulka 5.2-1: Odhadovaná struktura financování SRZK dle zdrojů v mil. Kč	200
Tabulka 5.3-1: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Konkurenceschopná ekonomika v mil. Kč.....	201
Tabulka 5.3-2: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Úspěšná společnost v mil. Kč	202
Tabulka 5.3-3: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova v mil. Kč	203
Tabulka 5.3-4: Odhad nákladů naplnění cílů SRZK v pilíři Atraktivní region v mil. Kč	204

8.2. Seznam obrázků

Obrázek 2.1-1: Výše hodnoty ukazatele HDP na 1 obyvatele Zlínského kraje v PPS za období 2006-2011; EU 27 = 100 %; srovnání s vybranými referenčními územími	5
Obrázek 2.1-2: Změna výše hodnoty ukazatele HDP na 1 obyvatele Zlínského kraje v PPS mezi roky 2005 a 2011; EU 27 = 100 %; srovnání s vybranými referenčními územími	6
Obrázek 2.1-3: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími.....	7
Obrázek 2.2-1: Vývoj počtu obyvatel Zlínského kraje v období let 2000-2012	8
Obrázek 2.2-2: Vývoj migračního salda a přirozeného přírůstku Zlínského kraje za období let 2010-2012.....	8
Obrázek 2.2-3: Podíl dětské složky populace do 15 let a seniorů nad 65 let Zlínského kraje ve vybraných letech období 2000 až 2012	9
Obrázek 2.2-4: Projekce vývoje počtu obyvatel Zlínského kraje v období let 2010-2060.....	9
Obrázek 2.2-5: Projekce vývoje podílů dětské složky populace do 15 let a seniorů nad 65 let Zlínského kraje ve vybraných letech období 2010 až 2060.....	10
Obrázek 3.1-1: Postavení Zlínského kraje v rámci hodnocení kompozitního ukazatele výstupů VaVaI činnosti ve srovnání s dalšími kraji České republiky	12
Obrázek 3.1-2: Celkové výdaje do výzkumu a vývoje v letech 2010 a 2011 přepočtené k HDP a celkové výdaje nepodnikatelského sektoru do výzkumu a vývoje v letech 2010 a 2011 přepočtené k HDP (průměr za 1 rok) ve Zlínském kraji; srovnání s vybranými referenčními územími.....	13
Obrázek 3.1-3: Podíl zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji a podíl obyvatel s Ph.D. vzděláním na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími	14

Obrázek 3.1-4: Postavení Zlínského kraje v rámci vybraných indikátorů výzkumu a vývoje – rozdíl hodnoty Zlínského kraje a České republiky dělený hodnotou České republiky	14
Obrázek 3.1-5: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematických oblastí věda a výzkum respektive inovace; stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory (první obrázek) a místa realizace (druhý obrázek), v Kč	18
Obrázek 3.1-6: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na hrubé přidané hodnotě Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími	19
Obrázek 3.1-7: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na zaměstnanosti Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími	20
Obrázek 3.1-8: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na hrubé přidané hodnotě Zlínského kraje v letech 2004, 2008 a 2011	20
Obrázek 3.1-9: Podíl široce definovaných ekonomických sektorů na zaměstnanosti Zlínského kraje v letech 2004, 2008 a 2011	21
Obrázek 3.1-10: Rozdíl podílu ekonomicky aktivních zaměstnaných v sekundě na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje a podílu ekonomicky aktivních zaměstnaných v sekundě na území České republiky v roce 2011	21
Obrázek 3.1-11: Rozdíl počtu ekonomických subjektů ve Zlínském kraji mezi roky 2008 a 2012 přepočtený na počet ekonomických subjektů v roce 2008 ve vztahu k základním velikostním kategoriím ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců	23
Obrázek 3.1-12: Změna počtu ekonomických subjektů se sídlem na území Zlínského kraje mezi roky 2008 a 2012; srovnání s vybranými referenčními územími	24
Obrázek 3.1-13: Podíl dílčích tematických zaměření na celkové finanční alokaci neveřejným ekonomickým subjektům (podnikům) se sídlem na území Zlínského kraje ve členění k velikostním kategoriím podle počtu zaměstnanců; stav k lednu 2013	25
Obrázek 3.2-1: Index změny počtu studentů vysokých škol s bydlištěm ve Zlínském kraji za období 2004-2012; srovnání s referenčním územím České republiky	32
Obrázek 3.2-2: Průměrný výsledek žáků Zlínského kraje v hodnocení čtenářské (nahore) respektive matematické a přírodovědné gramotnosti (dole) v rámci šetření PISA 2009; srovnání s vybranými referenčními územími	33
Obrázek 3.2-3: Rozdíl průměrných výsledků žáků středních škol Zlínského kraje ve vybraných předmětech společné části maturitní zkoušky v roce 2012 od průměrných výsledků žáků středních škol České republiky; srovnání s vybranými referenčními územími	34
Obrázek 3.2-4: Rozdíl podílu nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu absolventů středních škol Zlínského kraje a korespondující hodnoty České republiky podle místa realizace výuky – průměrná hodnota za roky 2009-2012; srovnání s vybranými referenčními územími	37
Obrázek 3.2-5: Rozdíl podílu nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu absolventů vysokých a vyšších odborných škol Zlínského kraje a korespondující hodnoty České republiky podle místa realizace výuky – průměrná hodnota za roky 2009-2012; srovnání s vybranými referenčními územími	38
Obrázek 3.2-6: Počet přihlášených studentů k přijímacímu řízení na Fakultu technologickou a Fakultu managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně ve vybraných letech	41
Obrázek 3.2-7: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti vzdělávání; stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory (první obrázek) a místa realizace (druhý obrázek), v Kč	44

Obrázek 3.2-8: Postavení Zlínského kraje vzhledem k pěti vybraným indikátorům se vztahem k potenciálním sociálním problémům – rozdíl od hodnoty České republiky v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími	48
Obrázek 3.2-9: Změny hodnot pěti vybraných indikátorů se vztahem k potenciálním sociálním problémům ve Zlínském kraji mezi roky 2005, 2009 a 2012.....	48
Obrázek 3.2-10: Vymezení obcí Zlínského kraje s vyššími předpoklady sociálního znevýhodnění	49
Obrázek 3.2-11: Vývoj počtu osob podpořených z aktivní politiky zaměstnanosti ve Zlínském kraji; období let 2008-2012	50
Obrázek 3.2-12: Podíl osob podpořených z aktivní politiky zaměstnanosti k celkovému počtu uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími	51
Obrázek 3.2-13: Změna počtu vybraných skupin lékařů ve Zlínském kraji za období 2007-2011	57
Obrázek 3.2-14: Rozdíl počtu lékařů na 10 000 obyvatel Zlínského kraje od korespondující hodnoty České republiky v roce 2011 pro vybrané skupiny lékařů.....	57
Obrázek 3.2-15: Struktura lékařů primární péče ve Zlínském kraji vzhledem k širokým věkovým kategoriím v roce 2011.....	58
Obrázek 3.2-16: Změna podílů lékařů primární péče starších 60 let na celkovém počtu lékařů mezi roky 2007 a 2011	58
Obrázek 3.2-17: Výdaje za hospitalizace nemocnicím ve Zlínském kraji na 1 pojištěnce VZP ze Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s referenčními územími	61
Obrázek 3.3-1: Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek ve Zlínském kraji za období 2006-2011.....	67
Obrázek 3.3-2: Prostorové rozložení emisí tuhých znečišťujících látek ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími.....	68
Obrázek 3.3-3: Prostorové rozložení emisí SO ₂ ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími.....	68
Obrázek 3.3-4: Prostorové rozložení emisí NO _x ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími.....	69
Obrázek 3.3-5: Prostorové rozložení emisí CO ve Zlínském kraji za rok 2011; souhrnně REZZO 1-3; srovnání s referenčními územími.....	69
Obrázek 3.3-6: Vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší na území Zlínského kraje za období let 2007-2010	70
Obrázek 3.3-7: Změna v podílech profilů velmi silně znečištěných vod a agregované hodnoty znečištěné, silně znečištěné a velmi silně znečištěných vod ve Zlínském kraji mezi roky 2006 a 2011; rozdíl hodnoty v roce 2011 od hodnoty v roce 2006.....	71
Obrázek 3.3-8: Podíl obyvatel v obydlených domech s připojením na kanalizační síť v obcích Zlínského kraje v roce 2011.....	72
Obrázek 3.3-9: Vývoj produkovaného celkového a komunálního množství odpadů ve Zlínském kraji v období let 2008-2011	73
Obrázek 3.3-10: Podíl odpadů odstraňovaných skládkováním na celkové produkci odpadů respektive na produkci komunálního odpadu v období 2008-2011	74
Obrázek 3.3-11: Index změny energetické náročnosti hospodářství Zlínského kraje mezi roky 2005 a 2012 (podíl 2012/2005); členění podle dílčích sektorů	75
Obrázek 3.3-12: Energetická náročnost hospodářství Zlínského kraje v roce 2012; srovnání s referenčními hodnotami	75

Obrázek 3.3-13: Rozdíl energetické náročnosti hospodářství Zlínského kraje a České republiky v roce 2012 (rozdíl hodnoty Zlínského kraje od hodnoty České republiky); členění podle dílčích sektorů	76
Obrázek 3.3-14: Vývoj výše investičních a neinvestičních nákladů do životního prostředí ve Zlínském kraji; podle sídla investora; období 2006-2011	77
Obrázek 3.3-15: Výše investičních a neinvestičních nákladů do životního prostředí přepočtená na HDP Zlínského kraje v roce 2011; podle sídla investora; srovnání s vybranými referenčními územími	77
Obrázek 3.3-16: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti životní prostředí; stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory (první obrázek) a místa realizace (druhý obrázek), v Kč	79
Obrázek 3.3-17: Migrační saldo v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli za období 2000-2012 přepočtené na 1 000 obyvatel obce	84
Obrázek 3.3-18: Agregovaná hodnota migračního salda v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli za období 2000-2012 ve členění podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností.....	84
Obrázek 3.3-19: Podíl osob starších 65 let na celkové populaci v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli za období 2000-2012 přepočtené na 1 000 obyvatel obce.....	85
Obrázek 3.3-20: Míra nezaměstnanosti v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli - průměrná hodnota za roky 2007-2011	86
Obrázek 3.3-21: Podíl osob s vysokoškolským vzděláním v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli v roce 2011.....	87
Obrázek 3.3-22: Podíl osob pracujících v primárním sektoru v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli v roce 2011	88
Obrázek 3.3-23: Podíl osob pracujících v sekundárním sektoru v obcích Zlínského kraje s méně než 2 000 obyvateli v roce 2011	88
Obrázek 3.3-24: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele venkovských obcí správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje, stav k lednu 2013, hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace, v Kč	90
Obrázek 3.3-25: Hlavní rozvojové problémy vnímané ze strany představitelů venkovských obcí Zlínského kraje	91
Obrázek 3.3-26: Vývoj délky dálnic a rychlostních komunikací na území Zlínského kraje v období 2007 až 2012	93
Obrázek 3.3-27: Agregovaná délka dálnic a rychlostních komunikací na území Zlínského kraje v roce 2012; srovnání s referenčními územími	93
Obrázek 3.3-28: Vývoj kvality silnic 2. a 3. třídy na území Zlínského kraje mezi roky 2008 a 2012	94
Obrázek 3.3-29: Struktura kategorií fyzického stavu kvality silnic 2. a 3. třídy na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v roce 2012	95
Obrázek 3.3-30: Meziroční vývoj počtu přepravených osob po železnici a autobusovou dopravou v rámci regionu Zlínského kraje respektive městskou hromadnou dopravou na území Zlínského kraje v období 2007-2011; hodnota roku 2007 jako základna výpočtu indexu změny	96
Obrázek 3.3-31: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti doprava; stav k lednu 2013, hodnocení podle místa realizace, v Kč	98
Obrázek 3.4-1: Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími.....	102

Obrázek 3.4-2: Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje k rozloze regionu v roce 2012; srovnání s vybranými referenčními územími	102
Obrázek 3.4-3: Index změny ve vývoji počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje za období let 2001-2012; rok 2001 jako základna srovnání	103
Obrázek 3.4-4: Vývoj počtu přenocování připadající na 1 hosta v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje za období let 2001-2012.....	104
Obrázek 3.4-5: Struktura zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje podle země původu v letech 2002, 2007 a 2012	104
Obrázek 3.4-6: Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností země Zlínského kraje; průměrná hodnota za roky 2010-2012, přepočet v relativním vyjádření na rozlohu území.....	105
Obrázek 3.4-7: Index přírodních předpokladů okresů Zlínského kraje na základě hodnot indikátorů pro rok 2011; srovnání s vybranými referenčními územími	106
Obrázek 3.4-8: Index kulturně-volnočasových předpokladů okresů Zlínského kraje na základě hodnot indikátorů pro rok 2011; srovnání s vybranými referenčními územími	107
Obrázek 3.4-9: Počet lůžek hromadných ubytovacích zařízení vzhledem k rozloze okresů Zlínského kraje v roce 2011; srovnání s vybranými referenčními územími.....	107
Obrázek 3.4-10: Čisté využití lůžek a využití pokojů v hotelech a jim podobných ubytovacích zařízeních na území Zlínského kraje v období let 2001-2012.....	108
Obrázek 3.4-11: Finanční alokace prostředků Evropské unie cíle Konvergence na 1 obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v rámci tematické oblasti cestovní ruch; stav k lednu 2013, hodnocení podle místa realizace, v Kč.....	111
Obrázek 3.4-12: Počet galerií, muzeí, památek, poboček a expozic ve Zlínském kraji v roce 2011; srovnání s referenčními územími.....	113
Obrázek 3.4-13: Podíl návštěvníků expozic, výstav, přednášek a kulturně-vzdělávacích akcí k počtu obyvatel kraje 2011; srovnání s referenčními územími	113
Obrázek 3.4-14: Meziroční změna počtu návštěvníků přednášek, kulturně-vzdělávacích akcí, expozic a výstav ve Zlínském kraji; období 2008-2011	114
Obrázek 3.4-15: Meziroční změna počtu návštěvníků památkových objektů ve Zlínském kraji; období 2007-2011	114
Obrázek 3.4-16: Meziroční změna v počtu registrovaných uživatelů knihoven ve Zlínském kraji; období 2007-2011	115